

คู่มือ การปฏิบัติราชการ สายงานจเร

เล่ม ๔

คู่มือ
การปฏิบัติราชการ
สายงานาร
เล่ม ๔

คำนำ

การทำหน้าที่ตรวจราชการและสืบสวนสอบสวนของกรมจเรทหารบก เป็นการช่วยเหลือผู้บัญชาการทหารบก ในการควบคุม กำกับดูแลหน่วย ตลอดจนกำลังพล ให้ปฏิบัติราชการและปฏิบัติตนด้วยความสุจริต ถูกต้อง และยุติธรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลโดยรวมของกองทัพบกทางตรง และ/หรือทางอ้อมต่อไป

อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดในเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่งบประมาณ และเวลา ทำให้การทำหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร กล่าวคือ การตรวจราชการกว่าจะครบรอบตรวจหน่วยเดิมประมาณ ๓ ปีขึ้นไป ส่วนการสืบสวนสอบสวนก็มีความล่าช้า เพราะต้องทำหลายกรณีพร้อมกัน

คู่มือการปฏิบัติราชการสายงานจเรจัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ในการตรวจราชการ และการสืบสวนสอบสวนแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ ฝ่ายกิจการพิเศษ ฝ่ายอำนวยการ จนถึงผู้บังคับบัญชา เพื่อใช้ในการทำงานหรือควบคุมกำกับดูแล ซึ่งจะช่วยให้บรรเทาข้อจำกัดของกรมจเรทหารบกได้ทางหนึ่ง โดยจัดทำเป็น ๔ เล่ม ได้แก่

เล่ม ๑ การตรวจกิจการทั่วไป ในเรื่องสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๒ และ ๔ สายสื่อสาร และสายพลาธิการ สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๓ สายพลาธิการ และสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๕

เล่ม ๒ การตรวจกิจการทั่วไป ในเรื่องการบริหารกำลังพล การรักษาความปลอดภัย และการเลี้ยงดูทหาร ยานพาหนะในและนอกอัตรา อาวุธประจำกาย ประจำหน่วย และเครื่องควบคุมการยิง และมาตรการประหยัคพลังงาน

เล่ม ๓ การตรวจการจัดทำ หลักการจัดหาพัสดุ และ ขั้นตอนจัดหา พระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เล่ม ๔ เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ในเรื่องกฎหมายที่ควรรู้ และการตรวจกิจการทั่วไป ในเรื่องกิจการเรือนจำทหาร กิจการสายงานสัสดี

ทั้งนี้เนื้อหาทั้งการตรวจกิจการทั่วไปและการตรวจการจัดหา ประกอบด้วยเรื่อง
ที่ตรวจ หัวข้อและรายการที่ตรวจของเรื่องนั้น ๆ พร้อมกับอ้างอิงหลักฐานและเนื้อหา
ไว้ด้วยกันเพิ่มเติมด้วยข้อบกพร่องที่พบบ่อย เพื่อให้หน่วยเพิ่มความระมัดระวัง ในรายการ
นั้น ๆ ยิ่งขึ้น

กรมจเรทหารบก หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติราชการสายงานจเรจะเป็น
ประโยชน์และอำนวยความสะดวกทั้งแก่ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจ
ทั่วไป ได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ และอ้างอิง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการ
เป็นไปด้วยความถูกต้องแม่นยำ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน หากมีข้อควรแก้ไข หรือ
ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กรมจเรทหารบก ยินดีน้อมรับ
เพื่อนำไปปรับปรุงในโอกาสต่อไป

กรมจเรทหารบก
พฤศจิกายน ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
กล่าวทั่วไป	
การเตรียมการรับตรวจ	๓
การตรวจเรือนจำทหาร	๑๑
การตรวจสายงานสัสดี	๕๑
การสืบสวนสอบสวน	๗๗
พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗	๑๐๑
บันทึกข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย	๒๔๕
แบบพิมพ์สายงานสัสดี	๒๖๕

คู่มือการปฏิบัติราชการสายงานจเร
การตรวจการ จัดทำ

กล่าวทั่วไป

๑. ประวัติความเป็นมา

กิจการจเรทหารบก : เริ่มขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงจัดตั้ง “จเรทัพบก” ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ร.ศ.๑๑๒ (พ.ศ.๒๔๔๖) และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับตำแหน่ง “จเรทัพบก” มีหน้าที่ตรวจราชการทหารทั่วไป และพระองค์ ทรงดำรงตำแหน่งนี้ตลอดมาจนเสด็จ เถลิงถวัลยราชสมบัติ เณลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ในปี ร.ศ.๑๒๙ (พ.ศ.๒๔๕๓) ซึ่งนับได้ว่าทรงเป็นจเรทัพบกเป็นพระองค์แรก และนับได้ว่าพระองค์ท่าน เป็นต้นกำเนิดของกิจการจเรและกรมจเรทหารบกสืบมาตราบจนทุกวันนี้

๒. วิสัยทัศน์

กรมจเรทหารบก เป็นหน่วยหลักของกองทัพบกมีความเป็นเลิศในการตรวจราชการและสืบสวนสอบสวน สามารถรองรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการให้กับหน่วยทหารและกำลังพลของกองทัพบก โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารและประชาชน

๓. การกิจ

๓.๑ ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการ สืบสวนและสอบสวนในเรื่องที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพและราชการของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก

๓.๒ สืบสวนสอบสวน และพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ และการร้องเรียนที่เกี่ยวกับราชการ หรือทหาร หรือข้าราชการกองทัพบก

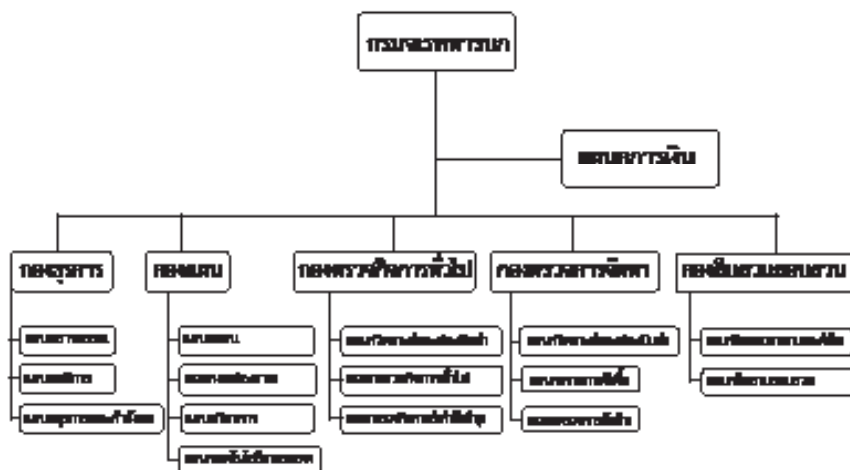

๔. การกิจแปลงใหม่

๔.๑ ดำเนินการการตรวจราชการเพื่อให้การปฏิบัติงานหน่วยเป็นไปด้วยความถูกต้อง ประหยัด มีประสิทธิภาพ และสมประโยชน์ต่อทางราชการ

๔.๒ ดำเนินการสืบสวนสอบสวนด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง เสนอผู้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

๔.๓ พัฒนาศักยภาพในสายงานจเร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความสามารถ ในหน้าที่ที่ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีคุณธรรมและอุดมการณ์

๕. การจัด

๖. นโยบายของผู้บังคับบัญชา : ยึดถือตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ และสนองตอบต่อเจตนารมณ์และการสั่งการของ ผบ.ทบ. ดังนี้

๖.๑ การปฏิบัติงานในหน่วยทุกระดับของ ทบ. ต้องยึดถือ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และสายการบังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

๖.๒ การรักษาคล้งอาวุธยุทโธปกรณ์ หน่วยที่มีคลังอาวุธให้ ผบ.หน่วย ตรวจตรา รมัตถะวัง ดูแลคล้งฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คลังกระสุน และวัตถุระเบิด เพื่อให้เกิดความปลอดภัย รวมถึงการปณินัติ บำรุง ยุทโธปกรณ์ภายในหน่วยให้มีสภาพที่ดี พร้อมทั้งจะปฏิบัติภารกิจ และไม่มี การรั่วไหล ซึ่งจะต้องไม่เกิดขึ้นใน ทบ. หากมีข้อบกพร่องและมีการสูญหาย เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ รวมทั้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จะต้องรับผิดชอบทางวินัย ทางคดีอาญา และทางคดีแพ่ง

๖.๓ ให้ผู้บังคับหน่วยกวดขันให้กำลังพลตรวจสอบสมุดประวัติของตนเอง ให้เรียบร้อย ทันสมัย เพื่อสิทธิของกำลังพล รวมทั้งดูแลสิทธิต่าง ๆ ที่กำลังพลจะได้รับ กรณีที่การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลล่าช้าให้แจ้งกำลังพล ได้รับทราบโดยเร็ว เพื่อป้องกันการร้องเรียน

๖.๔ ให้ผู้บังคับหน่วยได้มีการพัฒนาปรับปรุงหน่วยของตนเองให้สมกับเป็น หน่วยทหารที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากส่วนราชการอื่น และประชาชน

๖.๕ ให้หน่วยที่มีคลังสิ่งอุปกรณ์อยู่ในความรับผิดชอบได้มีการบริหารจัดการ ภายในคลังสิ่งอุปกรณ์ให้เรียบร้อยโดยจัดทำรายการการส่งคืนสิ่งอุปกรณ์ รวมทั้งสำรวจ ตรวจสอบสิ่งอุปกรณ์ใดไม่ได้ใช้งาน หมดอายุ และไม่จำเป็นต้อง จัดหามาเพิ่มเติม ให้งดเว้นการจัดหา และสิ่งอุปกรณ์ใดที่ขาดแคลนก็ให้ ดำเนินการเข้าวงรอบการจัดหามาทดแทนใหม่

๖.๖ หน่วยที่ได้รับการประเมินผลการตรวจอยู่ในระดับต่ำในปีที่ผ่านมา จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงโดยด่วน การตรวจทุกหน่วยจะต้องมีผล การประเมินไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

๖.๗ ให้หน่วยของ ทบ. นำมาตรการประหยัดใน ทบ. มาใช้อย่างเป็น รูปธรรม โดยเฉพาะการส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก

๖.๘ การจัดหาสิ่งอุปกรณ์และยุทธโปกรณ์ ให้คำนึงถึงความต้องการในการใช้งานของหน่วยใช้ ทั้งด้านชนิดและจำนวนที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความสิ้นเปลืองในการใช้งาน การจัดซื้อจัดจ้างต้องเป็นไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม เกิดประโยชน์ต่อกองทัพกองอย่างแท้จริง

๖.๙ การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้าเป็นทหารกองประจำการ และการปลดทหารกองประจำการ ให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการด้วยความถูกต้อง ยุติธรรม และ โปร่งใส

๖.๑๐ ให้ผู้บังคับหน่วยทุกระดับดำเนินการช่วยเหลือดูแลสวัสดิการของกำลังพลชั้นผู้น้อยและดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลอย่างจริงจัง เพื่อให้คุณภาพชีวิตของกำลังพล และครอบครัวดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

๖.๑๑ การบริหารกองทุนชุมชนของ ทบ. เป็นไปด้วยความโปร่งใส และเกิดประโยชน์ต่อกำลังพลอย่างแท้จริง

๖.๑๒ การบริหารจัดการ สป.๕ ต้องมีการหมุนเวียนนำมาใช้และลดจำนวนที่คงไว้ที่หน่วยลง เพื่อลดภาระการดูแลรักษาของหน่วยใช้และสามารถนำกระสุนมูลฐานส่วนที่มีความเร่งด่วนต่ำไปใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อไป

การเตรียมการรับตรวจ

การเตรียมการรับตรวจ ขั้นตอนปฏิบัติก่อนการตรวจ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑. การปฏิบัติ ของหน่วยรับตรวจ	● ผู้นำตรวจและผู้รับตรวจเตรียมเอกสารมอบให้ผู้ตรวจ ดังนี้ ๑. หัวข้อการตรวจที่ จบ. ส่งให้ครั้งหลังสุด จำนวน ๒ ชุด พร้อมลงรายละเอียดตามที่ จบ. กำหนด ๒. ข้อมูลที่ต้องการทราบ ประกอบการรับตรวจตามอนุผนวกที่ จบ. กำหนด ◆ ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๓, ๑๓.๑ และ ๑๓.๒ - ข้อ ๑๓ การแจ้งให้หน่วยรับการตรวจทราบ - ก่อนออกทำการตรวจให้กรมจเรทหารบก หรือหน่วยที่สั่งการตรวจ แจ้งเรื่องและกำหนดเวลาในการตรวจ การเตรียมการรับตรวจ และคำขอต่างๆ ที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวกในการตรวจ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่ามีความสำคัญให้หน่วย รับตรวจทราบ ๑๓.๑ หนังสือแจ้งกำหนดเวลาในการตรวจทั่วไป ควรส่งให้หน่วยรับตรวจทราบล่วงหน้าเพื่อเตรียมการก่อนการตรวจไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน ๑๓.๒ หนังสือแจ้งกำหนดเวลาในการตรวจพิเศษ จะแจ้งให้ทราบล่วงหน้า หรือจะให้นายทหารจเรที่เป็นหัวหน้าชุดตรวจนำไปเสนอต่อผู้บังคับหน่วยที่รับตรวจก็ได้

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๒. บันทึกผลการตรวจของ จบ. ครั้ง หลังสุด	● ตรวจสอบสำเนาเอกสารบันทึกผลการตรวจครั้งหลังสุดของนายทหารจเร ทบ.๑๐๕-๐๐๙ ● ตรวจสอบรายงานการแก้ไขข้อบกพร่องของหน่วย ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และสั่งการของผู้บังคับบัญชา ◆ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๖.๒ ข้อ ๑๖.๒ ผู้รับตรวจ เมื่อได้รับบันทึกผลการตรวจแล้วให้แก้ไขข้อบกพร่องที่อยู่ในอำนาจของตนทันทีโดยไม่ต้องรอให้ผู้บังคับบัญชาสั่งการ พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือของตนรับทราบ สำหรับเรื่องที่เกินขีดความสามารถ และ/หรือนอกเหนืออำนาจของตนที่จะแก้ไขได้เองให้รายงานหน่วยเหนือเพื่อดำเนินการต่อไป และให้เก็บบันทึกผลการตรวจและการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องไว้เป็นหลักฐานในการรับตรวจครั้งต่อไป ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดทำสำเนาทะเบียนบันทึกผลการตรวจของ จบ. ครั้งหลังสุด และรายงานการแก้ไขข้อบกพร่องแนบไว้กับข้อมูล
๓. การจัดทำข้อมูลที่ต้องการทราบประกอบการรับตรวจ	● ตรวจสอบข้อมูลของเรื่องที่ทำตาม อจย., อสอ. และนอกอัตราตามอนุชนกที่ จบ. กำหนด รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่แจ้งหน่วยรับตรวจให้จัดเตรียมไว้ ◆ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๓ การแจ้งให้หน่วยรับการตรวจทราบ ก่อนออกทำการตรวจให้กรมจเรทหารบก หรือหน่วยที่สั่งการตรวจ แจ้งเรื่องและกำหนดเวลาในการตรวจ การเตรียมการรับตรวจ และคำขอต่างๆ ที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวกในการตรวจ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่ามีสำคัญให้หน่วย รับตรวจทราบ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๔. การเตรียมเอกสารรับตรวจ	◆ คำสั่งกองทัพบก เรื่อง การตรวจในหน้าที่นายทหารจเร ประจำปี ที่ทำการตรวจ ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ๑. การลงนามรับรองเอกสาร ไม่ถูกต้องครบถ้วน ๒. ไม่มีบัญชีรายละเอียดยานยนต์ฯ ใช้งาน ● ตรวจสอบเพิ่มเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และระเบียบคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องตามที่ จบ. กำหนด มีการแยกประเภทเป็น ระเบียบเรียบร้อย ครบถ้วน ● ตรวจสอบ อจย./อนก. และ อสอ. ของหน่วยรับตรวจ
๕. การจัดผู้รับตรวจ, ผู้นำตรวจ และยานพาหนะนำตรวจ	◆ คำสั่งกองทัพบก เรื่อง การตรวจในหน้าที่นายทหารจเร ประจำปี ที่ทำการตรวจ ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด จัดเพิ่มเอกสารรับตรวจ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ● ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ผู้รับตรวจ ผู้นำตรวจ ครบถ้วนเหมาะสม และมีความรู้ในเรื่องที่ตรวจ ● ตรวจสอบการจัดยานพาหนะนำตรวจพร้อมพลขับ เพียงพอและเหมาะสม ◆ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๓ การแจ้งให้หน่วยรับการตรวจทราบ ก่อนออกทำการตรวจให้กรมจเรทหารบก หรือหน่วยที่สั่งการตรวจ แจ้งเรื่องและกำหนดเวลาในการตรวจ การเตรียมการรับตรวจ และคำขอต่างๆ ที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวกในการตรวจ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่ามีความสำคัญให้หน่วย รับตรวจทราบ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๖. การจัดสถานที่ รับตรวจ	◆ คำสั่งกองทัพบก เรื่อง การตรวจในหน้าที่นายทหารจเร ประจำปี ที่ทำการตรวจ ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ผู้รับตรวจไม่ครบถ้วนและไม่มีความรู้ในเรื่องที่ รับตรวจ ● ตรวจสอบสถานที่ที่รับตรวจเหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียง รบกวน การถ่ายเทของอากาศดี ● ตรวจสอบการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับชุดตรวจของ จบ. เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องขยายเสียง สำหรับการชี้แจงก่อน การตรวจ การดำเนินการ ตรวจ และสรุปผลการตรวจ ◆ ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๓ การแจ้งให้หน่วยรับการตรวจทราบ ก่อนออกทำการตรวจให้กรมจเรทหารบก หรือหน่วยที่สั่งการ ตรวจ แจ้งเรื่องและกำหนดเวลาในการตรวจ การเตรียมการรับตรวจ และคำขอต่างๆ ที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวกในการตรวจ หรือ เรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่ามีความสำคัญให้หน่วย รับตรวจทราบ ◆ คำสั่งกองทัพบก เรื่อง การตรวจในหน้าที่นายทหารจเร ประจำปี ที่ทำการตรวจ ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ๑. สถานที่ที่รับตรวจคับแคบ และจัดโต๊ะผู้ตรวจใกล้กันมากเกินไป ๒. แสงสว่างไม่เพียงพอ อุณหภูมิภายในห้องไม่เหมาะสม

การตรวจเรือนจำทหาร

การตรวจเรือนจำทหาร

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑. การเตรียมการรับตรวจ ๑.๑ การดำเนินการตามบันทึกผลการตรวจของชุดตรวจ จบ. ครั้งสุดท้าย - แก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อย - รายงานการแก้ไขให้ผู้บังคับบัญชาทราบ - จัดทำสำเนาบันทึกผลการตรวจ ฯ และรายงานการแก้ไขแนบไว้กับข้อมูล ๑.๒ ข้อมูลที่ต้องการทราบประกอบการรับตรวจ ตามอนุผนวกและส่งข้อมูลทาง E-mail	- ตรวจดูสำเนาเอกสารบันทึกผลการตรวจครั้งล่าสุดของนายทหารจเร (ทบ.๑๐๕-๐๐๙) - เปรียบกองทัพบกว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๖.๒ ข้อ ๑๖.๒ ผู้รับตรวจ เมื่อได้รับบันทึกผลการตรวจแล้วให้แก้ไขข้อบกพร่องที่อยู่ในอำนาจของตนทันทีโดยไม่ต้องรอให้ผู้บังคับบัญชาสั่งการ พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือของตนรับทราบสำหรับเรื่องที่เกินขีดความสามารถ และ/หรือนอกเหนืออำนาจของตนที่จะแก้ไขได้เอง ให้รายงานหน่วยเหนือเพื่อดำเนินการต่อไป และให้เก็บบันทึกผลการตรวจและการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องไว้เป็นหลักฐานในการรับตรวจครั้งต่อไป - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดทำสำเนาทะเบียนบันทึกผลการตรวจ จบ. ครั้งล่าสุด และไม่รายงานการแก้ไขข้อบกพร่องแนบไว้กับข้อมูล - ตรวจดูเอกสารข้อมูลตามที่ จบ. แจ้งให้หน่วยรับตรวจเตรียมการรับตรวจล่วงหน้า - จัดทำข้อมูลการตรวจ และเตรียมเอกสารที่จะรับตรวจให้ครบถ้วนตามที่ จบ. กำหนด

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- ครบถ้วนตามที่ จบ. กำหนด - ถูกต้องเรียบร้อย	- ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๓, ๑๓.๑ และ ๑๓.๒ ข้อ ๑๓ การแจ้งให้หน่วยรับการตรวจทราบ ก่อนออกทำการตรวจให้กรมจเรทหารบก หรือหน่วยที่สั่งการตรวจ แจ้งเรื่องและกำหนดเวลาในการตรวจ การเตรียมการรับตรวจ และคำขอต่างๆ ที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวกในการตรวจ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่ามีความสำคัญให้หน่วย รับตรวจทราบ ๑๓.๑ หนังสือแจ้งกำหนดเวลาในการตรวจทั่วไป ควรส่งให้หน่วยรับตรวจทราบล่วงหน้าเพื่อเตรียมการก่อนการตรวจไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน ๑๓.๒ หนังสือแจ้งกำหนดเวลาในการตรวจพิเศษ จะแจ้งให้ทราบล่วงหน้า หรือจะให้นายทหารจเรที่เป็นหัวหน้าชุดตรวจนำไปเสนอต่อผู้บังคับหน่วยที่รับตรวจก็ได้
๑.๓ การเตรียมเอกสารรับตรวจ - ครบถ้วนตามที่ จบ. กำหนด - ถูกต้องเรียบร้อย - ใส่แฟ้มเก็บเป็นระเบียบ - จัดวางอย่างเหมาะสม	- สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ส่งข้อมูลไม่ครบถ้วน และล่าช้า - ตรวจดูแฟ้มเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ตามที่ จบ. กำหนด มีการแยกประเภทเป็นระเบียบเรียบร้อยครบถ้วน จัดทำข้อมูลการตรวจ และเตรียมเอกสารที่จะรับตรวจให้ครบถ้วนตามที่ จบ. กำหนด - หนังสือ จบ. แจ้งให้หน่วยรับตรวจเตรียมการรับตรวจล่วงหน้า - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ข้อมูลการรับตรวจไม่ครบถ้วน จัดเก็บไม่เรียบร้อย การค้นหาเอกสารการตรวจล่าช้า

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๔ การจัดผู้นำตรวจ, ผู้รับตรวจ และยานพาหนะรับตรวจ - เจ้าหน้าที่รับตรวจมีความรู้ - เหมาะสม	- ตรวจดูเจ้าหน้าที่ผู้รับตรวจ ผู้นำตรวจ ครบถ้วนเหมาะสม และมีความรู้ในเรื่องที่ตรวจ - จัดนายทหารสัญญาบัตรที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ หรือกำลังพลที่มีความเหมาะสมและนายทหารจเรของหน่วย เข้าร่วมในการตรวจของชุดตรวจ จบ. เพื่อรับฟังการชี้แจงของผู้ตรวจในแต่ละเรื่องที่ทำการตรวจ และรายงานรายละเอียดที่ผู้ตรวจของ จบ. ได้ชี้แจงให้ผู้บังคับหน่วยของตนทราบ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ผู้รับตรวจไม่มีความรู้ในเรื่องที่รับตรวจ - ตรวจดูสถานที่รับตรวจถึงความเหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน การถ่ายเทอากาศดี อุปกรณ์เครื่องมือที่ช่วยในการตรวจใช้งานได้ดี - จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับชุดตรวจของ จบ. เช่น สถานที่ชี้แจงก่อนการตรวจ/สรุปผลการตรวจ สถานที่รับตรวจ และยานพาหนะนำตรวจ เป็นต้น - ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการตรวจในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๗ ลง ๑๔ ส.ค. ๖๗ ข้อ ๑๓, ๑๓.๑ และ ๑๓.๒
๑.๕ การจัดสถานที่รับตรวจ - มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการตรวจ - จัดสถานที่เป็นระเบียบเรียบร้อย - แสงสว่างเพียงพอ	ข้อ ๑๓ การแจ้งให้หน่วยรับการตรวจทราบ ก่อนออกทำการตรวจให้กรมจเรทหารบก หรือหน่วยที่สั่งการตรวจ แจ้งเรื่องและกำหนดเวลาในการตรวจ การเตรียมการรับตรวจ และคำขอต่างๆ ที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวกในการตรวจ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่ามีสำคัญให้หน่วย รับตรวจทราบ ๑๓.๑ หนังสือแจ้งกำหนดเวลาในการตรวจทั่วไป ควรส่งให้หน่วยรับตรวจทราบล่วงหน้าเพื่อเตรียมการก่อนการตรวจไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๒. การรับ-ส่ง หน้าที่ ๒.๑ หลักฐาน การรับ-ส่งหน้าที่ - จัดทำ เอกสารหลักฐาน ครบถ้วน - เอกสาร หลักฐานถูกต้อง เรียบร้อย	๑๓.๒ หนังสือแจ้งกำหนดเวลาในการตรวจพิเศษ จะแจ้งให้ ทราบล่วงหน้า หรือจะให้นายทหารจเรที่เป็นหัวหน้าชุดตรวจนำไปเสนอ ต่อผู้บังคับหน่วยที่รับตรวจก็ได้ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ๑. สถานที่รับตรวจคับแคบและจัดโต๊ะผู้ตรวจใกล้กันมากเกินไป ๒. แสงสว่างไม่เพียงพอ อุณหภูมิภายในห้องไม่เหมาะสม ๓. อุปกรณ์เครื่องช่วยในการตรวจใช้งานไม่ได้ - ตรวจดูคำสั่ง ทบ. ที่ปรับย้ายข้าราชการ, หลักฐานการรับ-ส่งหน้าที่ ของผู้บังคับกองเรือนจำ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง - ตรวจดูหลักฐานการรับ-ส่งหน้าที่ของ ผบ.หน่วย และเจ้าหน้าที่เมื่อมี การย้าย เลื่อน ลด ปลด บรรจุหน่วย ได้จัดให้มีการรับ-ส่งหน้าที่หรือไม่ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการรับ-ส่งหน้าที่ในเวลาย้าย เลื่อน ลด ปลด และบรรจุ พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ ๗ และ ๑๑ ข้อ ๗ เมื่อมีคำสั่งย้ายข้าราชการหรือให้ข้าราชการออกจากราชการ ให้ ผู้บังคับบัญชา จัดให้มีการรับ-ส่งหน้าที่กันโดยเร็ว โดยให้เริ่มออกเดิน ทางไปรับ-ส่งหน้าที่ซึ่งกันและกันภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบ คำสั่งอย่างเป็นทางการ ต่อจากนั้นให้ทำการรับ-ส่งหน้าที่ต่อกันให้เสร็จ ตามกำหนดเวลา ดังนี้ ข้าราชการที่มีตำแหน่งตั้งแต่ ผู้บังคับหมวด หรือเทียบเท่าลงไป ภายใน ๒ วัน ข้าราชการที่มีตำแหน่งตั้งแต่ ผู้บังคับกองร้อย หรือเทียบเท่า ภายใน ๓ วัน

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	ข้าราชการที่มีตำแหน่งตั้งแต่ ผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการกรม หรือเทียบเท่า ภายใน ๕ วัน ข้าราชการที่มีตำแหน่งตั้งแต่ ผู้บัญชาการกองพลขึ้นไปหรือเทียบเท่า ภายใน ๗ วัน เว้นแต่ผู้ครองตำแหน่งดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่คลังซึ่งรับผิดชอบบัญชีพัสดุและพัสดุในคลังโดยตรง จึงให้ยืดเวลาในการรับ-ส่งหน้าที่ออกไปได้ไม่เกิน ๑๕ วัน ถ้ารายใดมีความจำเป็นจะต้องใช้เวลาในการรับ-ส่งหน้าที่เกินกำหนดในข้อนี้ ก็ให้รายงานขออนุมัติต่อผู้ส่งย้ายเป็นราย ๆ ไป ถ้าผู้ส่งย้ายมีตำแหน่งสูงกว่าผู้บัญชาการทหารบกให้รายงานขออนุมัติถึงผู้บัญชาการทหารบก โดยในรายงานจะต้องกำหนดเวลาในการรับ-ส่งหน้าที่ว่าจะแล้วเสร็จเมื่อไร ข้อ ๑๑ การปฏิบัติต่อเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับ-ส่งหน้าที่ ๑๑.๑ ให้ผู้ส่งจัดทำบัญชีส่งหน้าที่เฉพาะในกองบังคับการหรือเฉพาะในส่วนที่ตนรับผิดชอบโดยตรง เช่น บัญชีกำลังพล บัญชีอาวุธ บัญชีการเงิน บัญชีสิ่งอุปกรณ์ตามสายยุทธบริการต่าง ๆ และบัญชีอื่น ๆ เฉพาะที่จำเป็น ตามจำนวนซึ่งเป็นจริงในวันที่รับ-ส่งหน้าที่สำหรับเงิน ผู้ส่งที่มีอำนาจสั่งการเบิกจ่ายเงินกับผู้มีหน้าที่รักษาเงินต้องทำบัญชีรับส่งและตรวจสอบเงินในบัญชีด้วย ๑๑.๒ เมื่อได้ตรวจรับถูกต้องแล้ว ให้ผู้ส่งและผู้รับบันทึกไว้ท้ายบัญชีส่งหน้าที่ว่าได้ตรวจรับถูกต้องแล้วและลงชื่อผู้รับไว้ แต่ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นก็ให้บันทึกไว้ในบัญชีนั่นและลงชื่อผู้รับ ผู้ส่งกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้อง แล้วรับส่งกันให้เสร็จไปชั้นหนึ่งก่อน ต่อจากนั้นผู้รับต้องรับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบโดยเร็ว

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๒.๒ หลักฐานการ รายงาน - มีการ รายงานให้ผู้บังคับ บัญชาทราบ	๑๑.๓ บัญชีการเงิน ให้ถือปฏิบัติตามผนวก ก ท้ายระเบียบนี้ ๑๑.๔ การรับ-ส่งหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ บังคับหน่วยที่มีหน้าที่ปกครองที่ดินของกองทัพบก ให้ถือปฏิบัติตาม ผนวก ข ท้ายระเบียบนี้ ๑๑.๕ หน่วยต้องตรวจสอบบัญชีคุมยุทธโปกรณ์ของหน่วย ให้ถูกต้อง โดยให้ตรวจสอบกับกรมฝ่ายยุทธบริการที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ปี เพื่อให้บัญชีคุมยุทธโปกรณ์นั้นถูกต้องและสมบูรณ์อยู่เสมอ และเมื่อจะ ต้องทำหลักฐานการรับ-ส่งหน้าที่ ผู้ส่งจะต้องตรวจสอบความถูกต้อง ของบัญชีคุมยุทธโปกรณ์นั้นอีกครั้งหนึ่งก่อนมีการรับ-ส่งหน้าที่ โดยใช้ เวลาตรวจสอบไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ และให้ทำบัญชีเอกสารแยก ประเภทสิ่งอุปกรณ์แต่ละสายยุทธบริการ เพื่อให้กรมส่งกำลังบำรุงทหาร บก สามารถแยกตรวจสอบกับสายยุทธบริการที่เกี่ยวข้องได้ โดยไม่เสีย เวลาทางธุรการ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่พบหลักฐานการรับ-ส่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ส่งกำลัง และเจ้าหน้าที่คลัง - ตรวจสอบหนังสือรายงานการรับ-ส่งหน้าที่ ตามสายการบังคับบัญชา - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการรับ-ส่งหน้าที่ในเวลาย้าย เลื่อน ลด ปลด และบรรจุ พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๒ บัญชีรับ-ส่งหน้าที่ให้ทำเป็น ๓ ชุด เก็บไว้ ณ ที่ทำการเป็นหลัก ฐาน ๑ ชุด ผู้ส่งเก็บรักษาไว้ ๑ ชุด อีก ๑ ชุด ผู้รับเสนอผู้บังคับบัญชา โดยตรงทราบ ภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่รับ-ส่งหน้าที่แล้วเสร็จ เช่น การรับ-ส่งหน้าที่ในระดับหน่วยขึ้นตรงกองทัพบกเมื่อผู้รับได้รับหน้าที่ ใหม่แล้วให้เสนอรายงานถึงกองทัพบกผ่านกรมกำลังพลทหารบกภายใน ๗ วัน พร้อมทั้งแนบบัญชีกำลังพล บัญชีเงิน บัญชีสิ่งอุปกรณ์สายต่าง ๆ หรือบัญชีอื่น ๆ ที่จำเป็น เมื่อผู้บัญชาการทหารบกทราบแล้วให้แยก

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๒.๓ การสำรวจพิเศษ กรณีมีการรับ-ส่ง หน้าที่ และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ	บัญชีต่าง ๆ ให้หน่วยที่เกี่ยวข้อง คือ กรมสารบรรณทหารบก, กรมการเงินทหารบกและกรมส่งกำลังบำรุง ทหารบก ตรวจสอบความถูกต้องและเก็บเป็นหลักฐานไว้ต่อไป - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ผู้ส่งเป็นผู้รายงานหรือ ผู้ส่งและผู้รับร่วมกันเป็นผู้รายงาน ที่ถูกต้องคือ ผู้รับเป็นผู้รายงาน - ตรวจสอบคำสั่งให้ทำการสำรวจพิเศษ - ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการส่งกำลังสิ่งของ ประเภท ๒ และ ๔ พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อ ๔๒.๓ และ ๔๒.๓.๖ และ ๔๓.๓ - ข้อ ๔๒.๓ การสำรวจพิเศษ ได้แก่ การสำรวจสิ่งอุปกรณ์เป็นครั้งคราวตามความจำเป็น โดยปิดการเบิกจ่ายเฉพาะรายการที่สำรวจนั้น เว้นกรณีเร่งด่วน การสำรวจประเภทนี้จะสำรวจสิ่งอุปกรณ์จำพวกใดชนิดใด หรือรายการใดนั้น ขึ้นอยู่กับกรณีดังต่อไปนี้ ๔๒.๓.๖ เมื่อมีการรับส่งหน้าที่ - ข้อ ๔๓.๓ การสำรวจพิเศษ ๔๓.๓.๑ เมื่อมีเหตุที่จะต้องทำการสำรวจพิเศษ อันเนื่องมาจากกรณีใดกรณีหนึ่ง ตามที่กล่าวในข้อ ๔๓.๓ ให้ผู้รับผิดชอบโดยตรงรายงานขออนุมัติทำการสำรวจต่อผู้มีอำนาจสั่งสำรวจ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีการสำรวจสิ่งอุปกรณ์
๓. การบังคับบัญชาและควบคุม ๓.๑ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เรือนจำ	- ตรวจสอบบันทึกผลการตรวจ หรือคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๐ และ ๑๐.๑ หมวด ๒๗ ข้อ ๑๒๔

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๓.๑.๑ การตรวจเรือนจำของผู้บัญชาการเรือนจำ - มีคำสั่งแต่งตั้งผู้แทน - มีบันทึกผลการตรวจ/รายงานผลการตรวจ	ข้อ ๑๐ ผู้บัญชาการเรือนจำ เป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าพนักงานเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ ข้อ ๑๐.๑ ตรวจการเรือนจำด้วยตนเองอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ข้อ ๑๒.๔ เรือนจำต้องจัดให้มีสมุดบันทึกสำหรับผู้บังคับบัญชาที่มาตรวจเยี่ยม และสมุดบันทึกผลการตรวจการอนามัยและการสุขาภิบาลของผู้ต้องขังสำหรับแพทย์ที่มาตรวจ ตลอดจนสมุดบัญชีสิ่งของของหน่วย - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจเรือนจำแทน ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือไม่มีสมุดบันทึกการตรวจเรือนจำของผู้บัญชาการ/รายงานผลการตรวจของผู้แทน
๓.๑.๒ การจัดทำประวัติอาชญากรผู้ต้องขังคดีอาญา - มีแฟ้มประวัติอาชญากรผู้ต้องขังคดีอาญาของ นสวส.	- ตรวจดูแลแฟ้มประวัติอาชญากรของผู้ต้องขังคดีอาญาที่ นสวส. จัดทำ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๒ และ ๑๒.๓ ข้อ ๑๒ นายทหารสืบสวนสอบสวนมีหน้าที่ดังนี้ ข้อ ๑๒.๓ จัดทำประวัติอาชญากรของผู้ต้องขังคดีอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรม (ตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้) หรือให้การสนับสนุนเรือนจำทหารเกี่ยวกับการถ่ายภาพผู้ต้องขัง - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีสำเนาแฟ้มประวัติอาชญากร
๓.๑.๓ การรายงานข้อมูลประวัติอาชญากร - รายงานข้อมูลประวัติอาชญากรผู้ต้องขังคดีอาญาให้ผู้	- ตรวจเอกสารการรายงานข้อมูลประวัติอาชญากรผู้ต้องขังคดีอาญาที่ นสวส. จัดทำมา แล้วรายงานให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๓ และ ๑๓.๔ - ข้อ ๑๓ ผู้บังคับเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ - ข้อ ๑๓.๔ รายงานข้อมูลประวัติอาชญากรของผู้ต้องขังที่นายทหารสืบสวนสอบสวนได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ตามข้อ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
บัญชาการเรือนจำ ทราบ ๓.๑.๔ ระเบียบปฏิบัติ ประจำของเรือนจำ - มี รปจ. ของเรือนจำ	๑๒.๓ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดทำรายงานประวัติอาชญากรผู้ต้องขังคดีอาญาให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบ - ตรวจดูระเบียบปฏิบัติประจำของหน่วยที่จัดทำขึ้น - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๓ และ ๑๓.๓ - ข้อ ๑๓ ผู้บังคับเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ - ข้อ ๑๓.๓ มีอำนาจจรรยาบรรณปฏิบัติประจำเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่เวรยาม, การปกครอง, การควบคุมระเบียบวินัยทหาร, เจ้าพนักงานเรือนจำ และผู้ต้องขังที่อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นอย่างเหมาะสมกับเรือนจำนั้น ๆ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดทำระเบียบปฏิบัติประจำของหน่วยไว้เป็นแนวทางการปฏิบัติ
๓.๑.๕ ตาราง การปฏิบัติงาน ประจำวันหรือ สัปดาห์ - มีตารางการ ปฏิบัติงานประจำ วันหรือประจำ สัปดาห์ให้ผู้ต้องขัง และผู้คุมปฏิบัติ	- ตรวจดูตารางการปฏิบัติงานประจำวันหรือสัปดาห์ของหน่วยที่กำหนดให้ผู้ต้องขังและผู้คุมปฏิบัติ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๓ และ ๑๓.๗ - ข้อ ๑๓ ผู้บังคับเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ - ข้อ ๑๓.๗ กำหนดตารางการปฏิบัติงานประจำวัน หรือประจำสัปดาห์ให้แก่ผู้ต้องขัง และผู้คุม ปฏิบัติ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดทำตารางการปฏิบัติงานประจำวันหรือประจำสัปดาห์ของหน่วยไว้เป็นแนวทางการปฏิบัติ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๓.๑.๖ การดำเนินการกรณีผู้ต้องขังเสียชีวิต - หลักฐานการชันสูตรศพ - การรายงานหน่วยเหนือ	- ตรวจหลักฐานการชันสูตรศพ และหลักฐานการรายงานด่วน - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๓ และ ๑๓.๑๔ - ข้อ ๑๓ ผู้บังคับเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ - ข้อ ๑๓.๑๔ ถ้าผู้ต้องขังเสียชีวิตในเรือนจำ ต้องให้แพทย์จัดทำกรชันสูตรศพ และทำใบสำคัญไว้แล้วรายงานด่วนต่อผู้บังคับบัญชา - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่รายงานหน่วยต่อผู้บังคับบัญชา หรือใบสำคัญของแพทย์สูญหาย
๓.๑.๗ การสุ่มตรวจสอบเครื่องใช้ และของต้องห้าม - สมุดบันทึกการตรวจค้น	- ตรวจดูบันทึกการตรวจค้นสิ่งของ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๖ และ ๑๖.๙.๑ - ข้อ ๑๖ สิบเวรมีหน้าที่ดังนี้ - ข้อ ๑๖.๙.๑ ตรวจค้นสิ่งของต้องห้ามที่ตัวผู้ต้องขัง - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดทำสมุดบันทึกการตรวจค้นสิ่งของ
๓.๑.๘ การแต่งตั้งผู้รักษาการแทนผบ.กอง รจ./ผบ.รจ. - มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาการแทน	- ตรวจดูคำสั่งการแต่งตั้งรักษาราชการแทนผู้บังคับเรือนจำ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๒๔ - ข้อ ๒๔ เมื่อผู้บังคับเรือนจำ รองผู้บังคับเรือนจำ และผู้ช่วยผู้บังคับเรือนจำไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรเหล่าทหารสารวัตรที่เห็นสมควร เป็นผู้รักษาราชการแทน - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด หน่วยไม่แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนหรือจัดนายทหารเหล่าอื่นรักษาราชการแทนผู้บังคับเรือนจำ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๓.๑.๙ การ รายงานเหตุการณ์ ประจำวัน - มีสมุด รายงานสลิป ประจำวัน	- ตรวจสอบสมุดรายงานของสลิปเวรเรือนจำ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๖ และ ๑๖.๔ - ข้อ ๑๖ สลิปเวรเรือนจำ มีหน้าที่ดังนี้ - ข้อ ๑๖.๔ รายงานเหตุการณ์ต่อผู้บังคับเรือนจำในช่วงเช้าที่ผู้บังคับ เรือนจำมาปฏิบัติงาน - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ในสมุดรายงานเหตุการณ์ สลิปเวรไม่ลงลายมือ ชื่อผู้รับ-ผู้ส่งเวร ไว้เป็นหลักฐาน
๓.๒ งาน ทะเบียนเรือนจำ ๓.๒.๑ ประวัติผู้ต้องขัง และพิมพ์ลายนิ้วมือ - มีแฟ้ม ประวัติ และแบบ พิมพ์ลายนิ้วมือ - ถูกต้อง ครบถ้วน	- ตรวจสอบแฟ้มประวัติผู้ต้องขัง และแบบพิมพ์ลายนิ้วมือ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๔ ข้อ ๒๖, ๒๖.๑ และ หมวด ๒๖ ข้อ ๑๑๙, ๑๑๙.๑ ข้อ ๑๒๐ - ข้อ ๒๖ งานทะเบียนเรือนจำ ให้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้ - ข้อ ๒๖.๑ จัดทำประวัติของผู้ต้องขังอย่างละเอียด พร้อมกับพิมพ์ลาย นิ้วมือเก็บไว้สองฉบับ - ข้อ ๑๑๙ เรือนจำ มีหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือ ดังต่อไปนี้ - ๑๑๙.๑ การรับตัวผู้ต้องขัง ให้ถ่ายรูปและพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องขัง คนละ ๒ ฉบับ เก็บไว้เป็นหลักฐาน - ข้อ ๑๒๐ การพิมพ์ลายนิ้วมือทุกชนิด จะต้องพิมพ์โดยวิธีกลิ้งนิ้วจาก ขอบเล็บข้างหนึ่งไปจนบรรจบขอบเล็บอีกข้างหนึ่ง ให้มีลายเส้นตัดเห็น ได้ชัดเจนทุกนิ้ว หมึกที่พิมพ์ต้องไม่หนาหรือบางเกินไป - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด จัดทำแฟ้มประวัติและพิมพ์ลายนิ้วมือไม่ครบ ถ้วนและไม่ถูกต้อง

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๓.๒.๒ การ รายงานสถิติข้อมูล ยอดผู้ต้องขังจะ ต้องรายงานให้ สท.ทบ. ภายในวัน ที่ ๑๐ ของเดือน ถัดไป - มีการ รายงานรอบเดือน และ รอบ ๖ เดือน - ตามกำหนด เวลา - ถูกต้อง ครบถ้วน	- ตรวจสอบรายงานสถิติข้อมูลยอดผู้ต้องขังรอบเดือน และ ๖ เดือน - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๘ ข้อ ๓๘ - ข้อ ๓๘ ให้หน่วยเรือนจำของกองทัพบก ส่งสถิติข้อมูลยอดผู้ต้องขัง พันซ์ทางวินัย, คดีอาญา และคดียาเสพติด(ตามแบบฟอร์มที่ กรมการ สารวัตรทหารบก กำหนด) ให้ กรมการสารวัตรทหารบก ทุกวงรอบ ๑ เดือน ภายใน วันที่ ๑๐ ของเดือนถัดไป - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่รายงานให้ สท.ทบ. ทราบ และรายงานล่าช้า กว่าระยะเวลาที่กำหนด
๓.๓ การรับ ตัวผู้ต้องขังใหม่ ๓.๓.๑ การ ตรวจผู้ต้องขังก่อน แยกประเภท - มีแพทย์ ทำการตรวจก่อน แยกประเภท	- ตรวจสอบบันทึกผลการตรวจ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๖ ข้อ ๒๘ และ ๒๘.๓ - ข้อ ๒๘ เมื่อเจ้าพนักงานเรือนจำ ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้แล้ว ให้ปฏิบัติ ดังนี้ - ข้อ ๒๘.๓ ติดต่อให้แพทย์ มาทำการตรวจอนามัยผู้ต้องขังก่อนแยก ประเภทผู้ต้องขังเพื่อทำการควบคุม - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีแพทย์ทำการตรวจผู้ต้องขังก่อนแยก ประเภท

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๓.๓.๒ การตรวจเอกสารก่อนรับตัวผู้ต้องขัง - มีเอกสารรับตัวผู้ต้องขังทางอาญา - คำสั่งผู้บังคับบัญชาผู้ถูกส่งลงทัณฑ์ทางวินัย	- ตรวจสอบหมายขังของศาล และของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ หรือเอกสารส่งลงทัณฑ์ทางวินัย - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๖ ข้อ ๒๘ และ ๒๘.๑ - ข้อ ๒๘ เมื่อเจ้าพนักงานเรือนจำได้รับตัวผู้ต้องขังไว้แล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้ - ข้อ ๒๘.๑ ตรวจเอกสาร เช่น หมายขังของศาลทหาร, หมายขังของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ หรือเอกสารในการส่งลงทัณฑ์ทางวินัย “จำขัง” ของผู้บังคับบัญชาของผู้ต้องขัง ว่าถูกต้องหรือไม่ สำหรับทัณฑ์ “ขัง” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.๒๔๗๖ หรือผู้ต้องโทษกักขัง หรือกักขังแทนค่าปรับจะรับไว้ในเรือนจำทหารไม่ได้ ต้องควบคุมตัวไว้ที่อื่น เช่น กองรักษาการณ์หรือที่ควบคุมของหน่วยเท่านั้น - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องอำนาจการสั่งลงทัณฑ์ของผู้บังคับบัญชาผู้ต้องขัง
๓.๓.๓ การตรวจสอบสิ่งของผู้ต้องขัง - มีบันทึกการฝากเงินของผู้ต้องขัง (ทบ. ๑๐๔-๐๑๔)	- ตรวจสอบบันทึกรายละเอียดการฝากเงินของผู้ต้องขังตามแบบพิมพ์ที่กำหนด - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๗ ข้อ ๑๒๓, ๑๒๓.๖ - ข้อ ๑๒๓ เรือนจำต้องจัดให้มีแบบพิมพ์ไว้ประจำคือ - ข้อ ๑๒๓.๖ สมุดรับฝากเงินของผู้ต้องขัง (แบบพิมพ์ ทบ.๑๐๔-๐๑๔) แบบพิมพ์ดังกล่าวให้ใช้ตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- มีบันทึกการรับฝากสิ่งของและรับคืนของผู้ต้องขัง (ทบ. ๑๐๔-๐๑๕)	- ตรวจดูบันทึกรายละเอียดการรับฝากสิ่งของผู้ต้องขังตามแบบพิมพ์ที่กำหนด - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๗ ข้อ ๑๒๓, ๑๒๓.๗ - ข้อ ๑๒๓ เรือนจำต้องจัดให้มีแบบพิมพ์ไว้ประจำคือ - ข้อ ๑๒๓.๗ สมุดรับฝากสิ่งของ และรับคืน (แบบพิมพ์ ทบ.๑๐๔-๐๑๕) แบบพิมพ์ดังกล่าวให้ใช้ตามแบบที่กำหนดไว้ทำระเบียบนี้ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่บันทึกการฝากเงิน และรับฝากสิ่งของหรือรับคืนสิ่งของผู้ต้องขัง จัดทำรายละเอียดเอกสารไม่เป็นไปตามแบบพิมพ์
๓.๔ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ๓.๔.๑ การตรวจประวัติภูมิหลังผู้ต้องขัง - มีบันทึกประวัติผู้ต้องขัง	- ตรวจดูบันทึกการตรวจสอบประวัติผู้ต้องขัง - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๗ ข้อ ๒๙ - ข้อ ๒๙ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล โดยการศึกษาวิเคราะห์ประวัติภูมิหลัง, บุคลิกลักษณะและสภาพทั่วไปของผู้ต้องขังรวมทั้งประวัติการกระทำความผิด และสาเหตุแห่งการกระทำความผิด - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด บันทึกรายละเอียดไม่ครบถ้วน และไม่จัดทำบันทึก
๓.๔.๒ สถานที่ที่แรกรับผู้ต้องขังใหม่ - สถานที่เหมาะสม	- ตรวจดูสถานที่ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๗ ข้อ ๓๓ และ ๓๓.๑ - ข้อ ๓๓ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ให้ผู้บังคับเรือนจำปฏิบัติดังนี้ - ข้อ ๓๓.๑ จัดให้มีสถานที่แรกรับผู้ต้องขังเข้าใหม่ ไว้เฉพาะ เพื่อการอบรม ปฐมนิเทศ และจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ก่อนส่งตัวไปปฏิบัติ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๓.๔.๓ การ สัมภาษณ์สอบ ประวัติผู้ต้องขัง ใหม่ - มีบันทึก การสัมภาษณ์	- สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดสถานที่ในการอบรม ปฐมนิเทศ - ตรวจดูบันทึกการสัมภาษณ์สอบประวัติผู้ต้องขังใหม่ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๗ ข้อ ๓๓ และ ๓๓.๔ - ข้อ ๓๓ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ให้ผู้บังคับเรือนจำปฏิบัติดังนี้ - ข้อ ๓๓.๔ ต้องสัมภาษณ์สอบประวัติผู้ต้องขังรายใหม่ทุกราย แล้ว สรุปข้อมูลเพื่อนำเสนอ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีการสัมภาษณ์สอบประวัติผู้ต้องขังใหม่
๓.๔.๔ การ จัดเก็บข้อมูลผู้ ต้องขังและการ ติดตามพฤติกรรม - มีทะเบียน ประวัติผู้ต้องขัง - มีบันทึก การติดตาม พฤติกรรม	- ตรวจดูทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง และบันทึกรายละเอียดการติดตาม พฤติกรรม - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๗ ข้อ ๓๓ และ ๓๓.๕, ๓๓.๖ - ข้อ ๓๓ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ให้ผู้บังคับเรือนจำปฏิบัติดังนี้ - ข้อ ๓๓.๕ จัดเก็บข้อมูลผู้ต้องขัง ไว้ในทะเบียนประวัติ พร้อมข้อมูล อื่นๆ เป็นรายบุคคล - ข้อ ๓๓.๖ ดำเนินการควบคุมผู้ต้องขัง โดยจัดกลุ่มผู้ต้องขังทุกราย ตลอดจนติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง และบันทึกรายละเอียดเพื่อประโยชน์ต่อการควบคุม - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีการบันทึกการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขัง
๓.๕ การ ควบคุมผู้ต้องขัง ๓.๕.๑ การนำผู้ต้องขัง	- ตรวจดูการปฏิบัติและการสอบถาม - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑๒ ข้อ ๕๑

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
เข้าและออกจาก เรือนขัง - ตามเวลาที่ กำหนด ๓.๕.๒ การนำ ผู้ต้องขังไปทำงาน นอกเรือนจำ - จัดผู้คุมตาม กำหนด - มีการบันทึก ในใบจ่ายผู้ต้องขัง และรับคืน(ทบ. ๑๐๔-๐๑๓) - มีคำสั่ง อนุญาตจาก ผู้บัญชาการเรือนจำ ๓.๕.๓ การปฏิบัติ ต่อผู้ต้องขังที่หลบหนี - รายงานการ ติดตาม	- ข้อ ๕๑ ให้นำผู้ต้องขังเข้าเรือนขัง เวลา ๑๘๐๐ และนำออกจากเรือน ขัง เวลา ๐๖๐๐ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามเวลาที่กำหนด - ตรวจสอบบันทึกการจัดผู้คุม ใบจ่ายและรับคืนผู้ต้องขัง และคำสั่ง อนุญาตของผู้บัญชาการเรือนจำ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑๒ ข้อ ๕๓ หมวด ๑๓ ข้อ ๖๒ และ หมวด ๒๗ ข้อ ๑๒๓, ๑๒๓.๕ - ข้อ ๕๓ การควบคุมผู้ต้องขังไปทำงานนอกเรือนจำ จะต้องจัดผู้คุม หนึ่งคนต่อผู้ต้องขังไม่เกินห้าคน - ข้อ ๑๒๓ เรือนจำต้องจัดให้มีแบบพิมพ์ไว้ประจำคือ - ข้อ ๑๒๓.๕ ใบจ่ายผู้ต้องขัง และรับคืน (ทบ.๑๐๔-๐๑๓) แบบพิมพ์ดังกล่าวให้ใช้ตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ - ข้อ ๖๒ ห้ามมิให้จ่ายผู้ต้องขังออกทำงานนอกเรือนจำ เว้นแต่นักโทษ ที่ใกล้จะพ้นโทษ และคนต้องจำขังทางวินัยในทัณฑ์จำขัง โดยผู้ บัญชาการเรือนจำเป็นผู้อนุญาต - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด จัดนักโทษเกินกำหนด ไม่ใช่แบบพิมพ์ที่กำหนด ในการบันทึกการจ่ายผู้ต้องขัง และไม่มีคำสั่งอนุญาตจากผู้บัญชาการ เรือนจำให้ออกไปทำงานนอกเรือนจำ - ตรวจสอบเอกสารรายงานการติดตาม และผลการพิจารณาการปฏิบัติเมื่อ ได้ตัวผู้ต้องขังหรือไม่ได้ตัว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการหลบหนี - ระเบียบกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๕๗ หมวด ๑๒ ข้อ ๕๗ และ ๕๗.๗, ๕๗.๘

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- การดำเนิน การเมื่อได้ตัวผู้ ต้องขัง	ข้อ ๕๗ เมื่อผู้ต้องขังหลบหนี ให้ปฏิบัติดังนี้ - ข้อ ๕๗.๗ รีบรายงานให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบทันที - ข้อ ๕๗.๘ เมื่อได้ตัวผู้ต้องขังที่หลบหนีแล้ว ให้ดำเนินการสอบสวนและพิจารณาลงทัณฑ์ทางวินัย และ/หรือดำเนินการตามกฎหมาย ตามลักษณะหรือประเภทของการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีหลักฐานการรายงานผู้บังคับบัญชา ไม่มีหลักฐานการพิจารณาส่งลงทัณฑ์ผู้เกี่ยวข้องหลังจากที่ได้ตัวผู้ต้องขัง
๓.๖ การปล่อยตัว ๓.๖.๑ การ ขอคำสั่งปล่อยตัว นักโทษ - ขอคำสั่ง ปล่อยตัวก่อน ๗ วัน - มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ	- ตรวจสอบเอกสารการรายงานและคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจสอบก่อนการปล่อยตัวนักโทษ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ หมวด ๔ ข้อ ๒๖ และ ๒๖.๔ และ หมวด ๒๓ ข้อ ๑๐๖ - ข้อ ๒๖ งานทะเบียนเรือนจำ ให้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้ - ข้อ ๒๖.๔ เตรียมจัดทำหลักฐานในการปล่อยเมื่อนักโทษคนใดจะต้องปล่อยตัวให้พ้นโทษ ให้ผู้บังคับเรือนจำเสนอรายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำเพื่อขอคำสั่งปล่อยตัวก่อนถึงกำหนดวันปล่อยตัวเจ็ดวัน - ข้อ ๑๐๖ ผู้บังคับเรือนจำต้องทำรายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำ เพื่อขอคำสั่งปล่อยตัวนักโทษให้พ้นโทษก่อนถึงกำหนดวันปล่อย ๗ วัน และผู้บัญชาการเรือนจำ ต้องจัดนายทหารสัญญาบัตร ไปตรวจสอบก่อนการปล่อยตัวทุกครั้ง - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีรายงานการตรวจสอบผู้ต้องขังของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำการตรวจสอบ
๓.๖.๒ การ ปิดประกาศวัน ปล่อยตัว	- ตรวจสอบสถานที่ปิดประกาศ และบัญชีปล่อยตัว - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๓ ข้อ ๑๐๗

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- จัดทำบัญชี เสนอปล่อยตัว (ทบ.๑๐๔- ๐๑๖) - ปิดประกาศ ให้ทราบ ๓.๖.๓ การ แจ้งต้นสังกัด คนต้องขังตาม คำสั่งศาล หรือคน ต้องจำขัง - มีหลักฐาน การแจ้งหน่วยต้น สังกัด	- ข้อ ๑๐๗ ผู้บังคับเรือนจำต้องจัดทำบัญชีเสนอปล่อยนักโทษ (ทบ.๑๐๔-๐๑๖) จำนวน ๒ ฉบับ เสนอต่อผู้บัญชาการเรือนจำ ๑ ฉบับ และปิดประกาศไว้ที่เรือนจำ ๑ ฉบับ เพื่อให้นักโทษที่จะถูกปล่อยตัวได้ทราบกำหนดวันปล่อย - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่ติดประกาศให้ผู้ต้องขังทราบ - ตรวจดูเอกสารการแจ้งหน่วยต้นสังกัดผู้ต้องขัง - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๓ ข้อ ๑๐๘ และ ๑๑๐ - ข้อ ๑๐๘ การปล่อยตัวคนต้องขังตามคำสั่งของศาล หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ให้ผู้บังคับเรือนจำ จัดการปล่อยตัวได้ ส่วนหมายหรือเอกสารส่งปล่อย ให้เสนอต่อผู้บัญชาการเรือน - ข้อ ๑๑๐ ให้ผู้บังคับเรือนจำ แจ้งหน่วยต้นสังกัดของผู้ต้องขังทราบวันและเวลาเมื่อจะมีการปล่อยตัว เพื่อจัดเจ้าหน้าที่มารับตัวต่อไป - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด แจ้งทางโทรศัพท์ ไม่มีหลักฐานหนังสือแจ้งหน่วยต้นสังกัด

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๔. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น นักโทฯ การร้องทุกข์ และการเยี่ยมญาติ ๔.๑ การเลื่อนขั้นนักโทฯ ๔.๑.๑ การเลื่อนขั้นตามระยะเวลา - ตามกำหนด (เมื่อสิ้น มิ.ย.และ ธ.ค.) ๔.๑.๒ การดำเนินการเลื่อนขั้น - มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ - มีรายงานของคณะกรรมการ	- ตรวจสอบเอกสารการเลื่อนขั้นนักโทฯ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเลื่อนตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๙ ข้อ ๔๒ - ข้อ ๔๒ การเลื่อนขั้นให้กระทำเมื่อสิ้นเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคม โดยนักโทฯจะต้องได้รับโทฯมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนนับตั้งแต่วันที่ศาลพิพากษาคดีถึงที่สุด ในกรณีมีเหตุพิเศษจะเลื่อนขั้นก่อนเวลาก็ได้ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ดำเนินการล่าช้า ทำให้นักโทฯเสียสิทธิ - ตรวจสอบเอกสารคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเลื่อนขั้นนักโทฯ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเลื่อนตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๙ ข้อ ๔๓ - ข้อ ๔๓ การเลื่อนหรือลดขั้น ให้กระทำได้คราวละชั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุพิเศษ โดยให้ผู้บัญชาการเรือนจำ ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาเลื่อนหรือลดขั้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีรายงานของคณะกรรมการประกอบคำสั่งการเลื่อนหรือลดขั้น ไม่รายงานให้ สท.ทบ. ทราบ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- มีคำสั่ง การเลื่อนชั้นนักโทษ ๔.๑.๓ การ รายงานยอดผู้ต้อง ขังเลื่อนหรือลดชั้น - รายงานให้ สท.ทบ. ทราบ - รายงาน ถูกต้อง	- ตรวจสอบรายงานการเลื่อนหรือลดชั้นนักโทษ ไปยัง สท.ทบ. - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๙ ข้อ ๔๔ - ข้อ ๔๔ ให้หน่วยเรือนจำของกองทัพบก รายงานยอดผู้ต้องขังเลื่อน หรือลดชั้นให้ กรมการสารวัตรทหารบก ทราบ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่รายงานให้ สท.ทบ. ทราบ หรือไม่มีการ เลื่อนชั้นหรือลดชั้นนักโทษประกอบรายงานส่งให้ สท.ทบ.
๔.๒ การร้อง ทุกข์ ๔.๒.๑ การ เปิดโอกาสให้ ร้องทุกข์ - มีช่องทางให้ ร้องทุกข์	- ตรวจสอบอุปกรณ์สำหรับการเขียนเรื่องราวร้องทุกข์ และช่องทางการ ร้องทุกข์ของผู้ต้องขัง - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๓ และ ๑๓.๑๖ และ หมวด ๒๕ ข้อ ๑๑๒, ๑๑๓, ๑๑๔ - ข้อ ๑๓ ผู้บังคับเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ - ข้อ ๑๓.๑๖ เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังร้องทุกข์ได้โดยสะดวก - ข้อ ๑๑๒ การร้องทุกข์ จะกระทำด้วยวาจา หรือยื่นเป็นหนังสือก็ได้ และต้องลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ไว้เป็นสำคัญ สำหรับการร้องทุกข์ด้วย วาจา ให้เจ้าพนักงานเรือนจำบันทึกคำร้องทุกข์นั้นไว้ - ข้อ ๑๑๓ เรือนจำจะต้องจัดหาเครื่องเขียนให้กับผู้ต้องขังในการร้อง ทุกข์ ยื่นเรื่องราวและถวายฎีกา หากผู้ต้องขังไม่สามารถจัดหาได้ - ข้อ ๑๑๔ ให้ผู้ต้องขัง ยื่นหนังสือร้องทุกข์ หรือเรื่องราว หรือฎีกา ต่อผู้บังคับเรือนจำ หรือจะใส่ลงในที่ซึ่งเรือนจำจัดไว้ให้ก็ได้ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด หน่วยไม่มีอุปกรณ์สำหรับการเขียนเรื่องราว ร้องทุกข์ เช่น กระดาษ ปากกา และตู้สำหรับใส่เรื่องราวร้องทุกข์

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๔.๒.๒ การปฏิบัติเมื่อผู้ต้องขังร้องทุกข์ - มีการสอบสวนข้อเท็จจริง - มีรายงานชี้แจงการปฏิบัติและเสนอผู้บัญชาการเรือนจำ	- ตรวจสอบเอกสารการร้องทุกข์ และหลักฐานการดำเนินการ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๕ ข้อ ๑๑๖ และ ๑๑๖.๑, ๑๑๖.๒, ๑๑๖.๓ - ข้อ ๑๑๖ เมื่อผู้บังคับเรือนจำได้รับหนังสือร้องทุกข์ หรือเรื่องราวหรือฎีกา ในข้อ ๑๑๕ ไว้แล้ว หากไม่ใช่เป็นกรณีดังกล่าวในข้อ ๑๑๗ ให้เปิดอ่านตรวจดูข้อความ และปฏิบัติดังนี้ ๑๑๖.๑ สอบสวนข้อเท็จจริง ๑๑๖.๒ แก้ไข หรือช่วยเหลือตามคำร้องขอ ตามควรแก่กรณี ๑๑๖.๓ เสนอผู้บัญชาการเรือนจำพร้อมกับรายงานชี้แจงการปฏิบัติ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด แก้ไขปัญหาตามคำร้องขอ แต่ไม่เสนอรายงานให้ผู้บังคับบัญชา
๔.๓ การเยี่ยมผู้ต้องขัง ๔.๓.๑ การกำหนดวิธีการเยี่ยมผู้ต้องขัง - มีระเบียบการปฏิบัติในการเยี่ยม - จัดสถานที่ได้อย่างเหมาะสม	- ตรวจสอบระเบียบการเยี่ยมญาติผู้ต้องขัง และตรวจสอบสถานที่เยี่ยมญาติ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๓ และ ๑๓.๑, ๑๓.๒, ๑๓.๑๑, ๑๓.๑๑.๔ - ข้อ ๑๓ ผู้บังคับเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ - ข้อ ๑๓.๑ รับผิดชอบในการบังคับบัญชาเกี่ยวกับกิจการของเรือนจำให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย - ข้อ ๑๓.๒ รับผิดชอบในการดูแลรักษาและบูรณะสถานที่ตลอดจนทรัพย์สินของเรือนจำฯ - ข้อ ๑๓.๑๑ จะต้องวางระเบียบให้ผู้คุม และผู้ต้องขัง ปฏิบัติดังนี้ - ข้อ ๑๓.๑๑.๔ การดำเนินการวิธีเมื่อมีญาติมาเยี่ยม - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีการกำหนดระเบียบการเยี่ยมญาติ และสถานที่เยี่ยมญาติไม่เหมาะสม

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๔.๓.๒ การตรวจสอบสิ่งของที่ญาตินำมาเยี่ยม - มีบันทึกการตรวจสอบสิ่งของที่ญาตินำมาเยี่ยม ๔.๓.๓ การบันทึกหลักฐานการเยี่ยม - มีสมุดบันทึกการเยี่ยมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ๕. สิทธิในการได้บริการป้องกันดูแล รักษา และการอนามัย ๕.๑ การอนามัยผู้ต้องขัง ๕.๑.๑ การตรวจอนามัยประจำเดือน - มีแพทย์ทำการตรวจประจำเดือน	- ตรวจสอบสมุดบันทึกการเยี่ยมญาติ และบันทึกการรับฝากสิ่งของและการส่งมอบสิ่งของให้ผู้ต้องขัง - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑๓ ข้อ ๑๖ และ ๑๖.๘.๓, ๑๖.๘.๕ หมวด ๑๘ ข้อ ๙๔ - ข้อ ๑๖ สิบลวเรือนจำ มีหน้าที่ดังนี้ - ข้อ ๑๖.๘.๓ ตรวจสอบสิ่งของที่ญาตินำมาเยี่ยมผู้ต้องขังว่าเป็นสิ่งของต้องห้ามหรือไม่ - ข้อ ๑๖.๘.๕ ต้องให้ญาติลงบันทึกหลักฐานในสมุดก่อนการเยี่ยมทุกครั้ง - ข้อ ๙๔ เจ้าพนักงานเรือนจำ ต้องตรวจสอบสิ่งของที่ญาตินำมาเยี่ยมทุกครั้ง ก่อนให้ผู้ต้องขังรับไป ถ้าเป็นของต้องห้ามให้ยึดไว้แล้วรายงานผู้บังคับเรือนจำทราบ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีสมุดบันทึกการเยี่ยมญาติ หรือไม่บันทึกผลการตรวจสอบสิ่งของที่ญาตินำมาฝาก - ตรวจสอบบันทึกผลการตรวจ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑๔ ข้อ ๖๔ - ข้อ ๖๔ แพทย์ต้องทำการตรวจเรือนจำเกี่ยวกับการอนามัยของผู้ต้องขัง และการสุขาภิบาลของเรือนจำ ไม่น้อยกว่าเดือนละสองครั้ง - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีแพทย์ทำการตรวจอนามัยผู้ต้องขัง หรือตรวจน้อยกว่าสองครั้งต่อเดือน

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๕.๑.๒ การ บันทึกผลการตรวจ อนามัย - มีสมุด บันทึกการตรวจ ของแพทย์	- ตรวจดูบันทึกผลการตรวจอนามัยผู้ต้องขังของแพทย์ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๗ ข้อ ๑๒๔ - ข้อ ๑๒๔ เรือนจำต้องจัดให้มีสมุดบันทึกสำหรับผู้บังคับบัญชาที่มาตรวจเยี่ยม และสมุดบันทึกการตรวจอนามัย และการสุขาภิบาลของผู้ต้องขังสำหรับแพทย์ที่มาตรวจตลอดจนสมุดบัญชีสิ่งของของหน่วย - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีสมุดบันทึกการตรวจอนามัยผู้ต้องขังสำหรับแพทย์
๕.๑.๓ การ ดูแลอนามัยผู้ต้องขัง - ตามคำ แนะนำของแพทย์	- ตรวจดูหลักฐานการดำเนินการตามคำแนะนำของแพทย์ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๓ ข้อ ๑๓ และ ๑๓.๘ - ข้อ ๑๓ ผู้บังคับเรือนจำ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ - ข้อ ๑๓.๘ ควบคุมดูแลอนามัยของผู้ต้องขัง ตลอดจนการสุขาภิบาลภายในเรือนจำ ให้เป็นไปตามคำแนะนำของแพทย์ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่ดำเนินการตามคำแนะนำของแพทย์
๕.๑.๔ สถาน พยาบาลผู้ต้องขัง - มีห้อง ปฐมพยาบาล - มีโรง พยาบาลใกล้เคียง	- ตรวจดูสถานที่ห้องปฐมพยาบาล และสอบถามเจ้าหน้าที่เรือนจำ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๗ ข้อ ๖๗ - ข้อ ๖๗ เรือนจำมณฑลทหารบก, จังหวัดทหารบก และกรมกองทหาร จะต้องจัดให้มีสถานพยาบาลเป็นที่ทำการรักษาพยาบาลผู้ต้องขัง ถ้าไม่สามารถจัดได้ จะจัดขึ้นในสถานพยาบาลของหน่วยทหารที่ใกล้เคียงก็ได้ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๕.๑.๕ ตู้ยา และเครื่องมือ ปฐมพยาบาลขั้นต้น - มีตู้ยาและ ยาประจำ รจ.	- ตรวจดูตู้ยา และยาที่มีภายในตู้ยา - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๗ ข้อ ๖๘ - ข้อ ๖๘ เมื่อผู้ต้องขังป่วยเล็กน้อย ให้จัดหายาที่มีอยู่ให้กับผู้ต้องขัง สำหรับผู้ต้องขังที่ป่วยหนัก ให้รายงานขออนุมัติผู้บัญชาการเรือนจำ เพื่อ นำไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลทหาร โดยจัดผู้คุมคุมไป - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีตู้ยา หรือมียาที่หมดอายุ
๕.๒ การตรวจสอบ เสฟติดและการ บำบัดผู้ติด ยาเสฟติด - มีการ ตรวจสอบเสฟติด	- ตรวจสอบบันทึกผลการตรวจหาสารเสฟติดในปัสสาวะ - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑๔ ข้อ ๗๐ - ข้อ ๗๐ ผู้ต้องขังที่ติดยาเสฟติด หรือสงสัยว่าติดยาเสฟติด เมื่อเรือน จำได้รับตัวไว้แล้ว ให้ตรวจหาสารเสฟติดในปัสสาวะ ถ้าตรวจพบสาร เสฟติด ให้ทำการบำบัดรักษา และทำการแยกขัง โดยห้ามเยี่ยมใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าติดยาเสฟติดถึงขั้นร้ายแรงและอาละวาด ต้องขออนุมัติ ผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณา - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีการตรวจสอบเสฟติดในปัสสาวะผู้ต้องขัง

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๖. สิทธิที่จะได้รับการบำบัดฟื้นฟูจิตใจ การอนุญาตให้ประกอบพิธีทางศาสนา และได้รับการฝึกวิชาชีพ ๖.๑ การฝึกอบรมจิตใจ ๖.๑.๑ การฝึกและอบรมผู้ต้องขัง - มีสมุดบันทึกการอบรม ๖.๑.๒ การอบรมศีลธรรม - มีการอบรมโดยอนุศาสนาจารย์ หรือพระสงฆ์	- ตรวจดูสมุดบันทึกการอบรมชี้แจง - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๑ ข้อ ๑๐๔ และ ๑๐๔.๑ - ข้อ ๑๐๔ การฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง ให้ปฏิบัติดังนี้ ๑๐๔.๑ จัดให้มีการฝึกและอบรมผู้ต้องขังอยู่เป็นประจำ - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีการบันทึกการอบรมหรือการฝึกในสมุดบันทึก - ตรวจดูคำสั่งการอบรมหรือสมุดบันทึกการอบรม - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๑ ข้อ ๑๐๔ และ ๑๐๔.๒ - ข้อ ๑๐๔ การฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง ให้ปฏิบัติดังนี้ ๑๐๔.๒ เชิญอนุศาสนาจารย์ของหน่วย มาอบรมศีลธรรมให้กับผู้ต้องขังเป็นประจำทุกเดือน หากเดือนใดไม่มีการอบรมศีลธรรม ก็ให้นิมนต์พระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาเทศนา หรือบรรยายธรรมแทน - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีคำสั่งการอบรม หรือมีการอบรมไม่เป็นประจำทุกเดือน

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๖.๑.๓ การ จัดสถานที่สำหรับ การประกอบพิธี ทางศาสนา - มีโต๊ะหมู่ บูชา - มีสถานที่ สำหรับศาสนาอื่น ตามสมควร	- ตรวจสอบสถานที่ที่ใช้สำหรับประกอบพิธีทางศาสนา - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๑ ข้อ ๑๐๔ และ ๑๐๔.๑, ๑๐๔.๓ ข้อ ๑๐๔ การฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง ให้ปฏิบัติดังนี้ ๑๐๔.๑ จัดให้มีการฝึกและอบรมผู้ต้องขังอยู่เป็นประจำ ๑๐๔.๓ ให้ความสะดวกแก่ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอื่น นอกเหนือจากศาสนาพุทธ โดยอำนวยความสะดวกให้ประกอบพิธีทาง ศาสนาได้ตามสมควร - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดให้มีสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาอื่น
๖.๒ การฝึก วิชาชีพ - มีการฝึก วิชาชีพให้ผู้ต้องขัง	- ตรวจสอบสถานที่การฝึก หลักฐานการฝึกอบรม - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๒ ข้อ ๑๐๕ และ ๑๐๕.๑ - ข้อ ๑๐๕ การฝึกวิชาชีพ ให้ผู้บังคับเรือนจำ ปฏิบัติดังนี้ ๑๐๕.๑ พิจารณาผู้ต้องขังเพื่อเข้าฝึกวิชาชีพ โดยคำนึงถึง อายุ เพศ และความสามารถ ความถนัดของผู้ต้องขัง เป็นเกณฑ์การ พิจารณา - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่จัดให้มีการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขัง
- มีการเชิญ วิทยากร มาบรรยาย	- ตรวจสอบหลักฐานการเชิญวิทยากรมาอบรม - ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๒๒ ข้อ ๑๐๕ และ ๑๐๕.๒ - ข้อ ๑๐๕ การฝึกวิชาชีพ ให้ผู้บังคับเรือนจำ ปฏิบัติดังนี้ ๑๐๕.๒ ประสานขอรับการสนับสนุนวิทยากรจาก ส่วน ราชการหรือเอกชน เพื่อให้ความรู้และทักษะในการพัฒนาวิชาชีพ โดย คำนึงถึงการนำไปใช้ได้จริงเมื่อพ้นโทษ และให้ทำการฝึกอบรมอย่างน้อย

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๗. สิทธิด้านความเป็นอยู่ การได้รับเครื่องแต่งกาย ได้เงินเบี้ยเลี้ยง ได้รับการรักษาความปลอดภัย และได้รับการเลี้ยงดูโภชนาการที่ดี ๗.๑ อาคารสำนักงาน และเรือนจำ - สภาพภูมิทัศน์ทั่วไป สะอาดร่มรื่น - ห้องน้ำ - ห้องส้วม อยู่ในสภาพดี - ใช้งานได้ไม่มีกลิ่นเหม็น - อาคารชำรุดมีการรายงานขออนุมัติซ่อมแซม	สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง - สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่มีการเชิญวิทยากรจากส่วนราชการหรือเอกชนมาให้ความรู้ฝึกอบรม - ตรวจสอบสภาพอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างของทางราชการต้องได้รับการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี มีหลักฐานการรายงานซ่อมแซมเมื่อมีอาคารหรือ สิ่งปลูกสร้างของทางราชการชำรุด และมีการติดตามรายงานการซ่อมแซม - ตรวจสอบการรักษาความสะอาดและที่ทิ้งขยะบริเวณตัวอาคาร และรอบอาคาร - ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ต้องได้รับการ แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงใหม่ หากมีการชำรุด - ตรวจสอบความสะอาด และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ของห้องน้ำห้องส้วมเจ้าหน้าที่ และผู้ต้องขัง รวมทั้งห้องน้ำ ห้องส้วมภายในเรือนขัง - ตรวจสอบหลักฐานการรายงานกรณีห้องน้ำ ห้องส้วมชำรุด - คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๒๔๘/๒๕๖๑ ลง ๑๘ พ.ค. ๖๑ เรื่อง ชี้แจงการปฏิบัติ การสุขาภิบาลในที่ตั้งปกติ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	ข้อ ๓ ผู้บังคับบัญชาทหาร ตั้งแต่ ผบ. ร้อย ลงมา ต้องร่วมมือกับเจ้าหน้าที่แพทย์มีหน้าที่อบรมชี้แจงทหาร ในบังคับบัญชาของตน ให้รู้และเข้าใจเรื่องการสุขภาพ และสุขศาสตร์ส่วนบุคคลพร้อมทั้งควบคุมการปฏิบัติของทหารอย่างใกล้ชิดด้วย ค. แนวทางปฏิบัติ ๑. ที่ตั้งหน่วยและสถานที่ราชการ ก. ผบ.หน่วยต้องแบ่งเขตสุขภาพในพื้นที่ตั้งหน่วย ให้หน่วยขึ้นตรงเพื่อรับผิดชอบ ข. จัดการถมหรือทำทางระบายน้ำภายในบริเวณ ที่ตั้งของหน่วย เพื่อไม่ให้เกิดความสกปรก หรือน้ำขังได้ ค. การกำจัดขยะ ง. จัดเวรทำความสะอาดที่ตั้งหน่วยทุกวัน จ. จัดเวรตรวจสุขภาพเป็นประจำ ฉ. มีเวรทำและตรวจความสะอาดเรียบร้อยทุกวัน - ข้อบังคับ ทบ. ที่ ๓/๖๗๑๓ ลง ๔ มิ.ย. ๕๑ ว่าด้วยกิจการก่อสร้าง ข้อ ๑๔ หัวหน้าหน่วยหรือบุคคลใด ได้รับมอบให้ครอบครองบรรดาอาคารและสิ่งปลูกสร้างในราชการทหารบกเป็นผู้รับผิดชอบระวังรักษาสิ่งต่าง ๆ ในความครอบครองนั้น ๆ ให้ดำรงอยู่ ด้วยความเรียบร้อยและต้องบำรุงให้อยู่ในฐานะที่ใ้ราชการได้เสมอ - คำสั่ง ทบ. ที่ ๖๕/๒๕๔๒ ลง ๓ ก.พ. ๒๕๔๒ การพัฒนาชีวิตทหารกองประจำการ ข้อ ๒.๔ ด้านที่พักอาศัย ๒.๔.๑ ปรับปรุงแบบอาคารที่เกี่ยวข้องกับทหารกองประจำการ ได้แก่ โรงทหาร, ห้องน้ำ, ห้องส้วม, โรงเลี้ยง และ โรงครัว ให้สะดวกสบายและถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้น

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- เบิก/จ่าย เครื่องแต่งกาย เครื่องนอน ของใช้ ผู้ต้องขัง ครบตาม รายการแจกจ่าย	๒.๔.๓ อาคาร ห้องน้ำ - ส้วมทหาร ต้องสะอาด มีการระบาย น้ำที่ดี และ ปราศจากกลิ่นเหม็น - คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๒๔๘/๒๕๖๑ ลง ๑๘ พ.ค. ๖๑ เรื่อง ชี้แจงการปฏิบัติ การสุขาภิบาลในที่ตั้งปกติ ญ ส้วม ๑) มีเวรทำความสะอาดทุกวัน ๒) ส้วมซึมต้องมีน้ำและภาชนะสำหรับตักเพื่อราดส้วม ไว้ ให้พร้อมภาชนะตักน้ำควรมีขนาดใหญ่พอสมควร ๓) ควบคุมกวดขันให้ทหารรักษาความสะอาดส้วม ราดน้ำ ส้วมทุกครั้งภายหลังถ่าย ๔) ถ้าใช้กระดาดชำระต้องมีภาชนะหรือที่มีฝาปิดมิดชิด ไว้ สำหรับทิ้งกระดาดชำระ ญ ที่ถ่ายปัสสาวะ ๑) มีเวรทำความสะอาดทุกวัน โดยเฉพาะบริเวณยื่นถ่าย ๒) ห้ามทิ้งเศษกระดาด ก้นบูห์ หรือก้นไม้ขีดไฟ ญ ที่ล้างหน้า และที่อาบน้ำ ๑) จัดที่ไว้ให้ทหารล้างหน้า และมีทางระบายน้ำโดยรอบ ๒) สร้างที่ไว้ให้ทหารอาบน้ำ และมีทางระบายน้ำโดยรอบ - ตรวจดูหลักฐานการเบิกจ่ายเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนของผู้ต้องขัง เป็นไปตามอนุผนวก ๘ นักโทษชายและหญิง (ประกอบ ผนวก ก อัตรา สิ่งอุปกรณ์ประเภท เครื่องแต่งกาย เครื่องประกอบเครื่อง และเครื่อง นอนทหารทั่วไป) - คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๗๘/๒๕๕๓ ลง ๑๗ ส.ค. ๕๓ เรื่อง ให้ใช้อัตราสิ่ง อุปกรณ์ประเภทเครื่องแต่งกาย เครื่องประกอบเครื่องแต่งกาย เครื่อง นอน เครื่องสนาม และของใช้ประจำตัว

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- มีการตรวจและกำจัดปลวก และการรายงานผล	อนุผนวก ๘ นักโทษชายและหญิง (ประกอบผนวก ก อัตราสิ่งอุปกรณ์ประเภทเครื่องแต่งกาย เครื่องประกอบเครื่องแต่งกายและเครื่องนอนทหารทั่วไป) ๑. กางเกงกีฬา นักโทษชาย ๒ นักโทษหญิง - ๒. ผ้าขาวม้า นักโทษชาย ๑ นักโทษหญิง - ๓. ผ้าถุง นักโทษชาย - นักโทษหญิง ๒ ๔. เสื้อยืดคอรูปตัววี (สีกากีแกมสีเขียว) นักโทษชาย ๒ นักโทษหญิง - ๕. เสื้อคอพับแขนสั้น (สีกากีแกมสีเขียว) นักโทษชาย - นักโทษหญิง ๒ - ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑๔ ข้อ ๖๖ ให้จ่ายเครื่องนุ่งห่มสำหรับผู้ต้องขัง ดังนี้ ๖๖.๑ เสื้อแบบเดียวกับเสื้อชั้นในทหารกองประจำการ และกางเกงขาสั้นแบบกางเกงกีฬา จำนวน ๒ ชุด โดยให้ใช้สีกากีแกมเขียว ๖๖.๒ ผ้าอาบน้ำ ๑ ผืน, ผ้าห่มนอน ๑ ผืน, หมอน ๑ ใบ, เสื้อหรือผ้าปูที่นอน ๑ ผืนเช่นเดียวกับทหารกองประจำการ สำหรับมุ้งหนึ่งหลังให้พิจารณาจ่ายไว้ในโอกาสสมควร - ตรวจดูคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการตรวจปลวก ตามอาคารสถานที่ต่าง ๆ ของทางราชการประจำสัปดาห์ และประจำเดือน - ตรวจรายงานการกำจัดปลวกเป็นประจำทุกสัปดาห์ - ตรวจรายงานการกำจัดปลวก ให้ ผบ.ชา ทราบเป็นหลักฐานในรอบ ๑ เดือน - ตรวจสภาพอาคาร สังเกตว่ามีปลวกหรือไม่ - คำสั่ง ทบ. ที่ ๖๒๗/๒๕๒๖ ลง ๑ ต.ค. ๒๖ เรื่อง การดำเนินการป้องกัน และกำจัดปลวกหรือศัตรูทำลายเนื้อไม้อื่น ๆ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๗.๒ การเลี้ยงดูผู้ต้องขัง - เสนอ / คำนวณความ ต้องการรับ การเลี้ยงดูประจำ	ข้อ ๒ ให้ผู้บังคับหน่วยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจตราอาคารสิ่งปลูกสร้างและทรัพย์สินภายในหน่วยเป็น ประจำทุกสัปดาห์ หากตรวจพบปลวกหรือศัตรูทำลายเนื้อไม้ อื่น ๆ ก็ให้กำจัดเสียแต่เนิ่น ๆ เพื่อมิให้ลุกลามต่อไป แล้วรายงาน ผลการตรวจและการกำจัดปลวกหรือศัตรูทำลายเนื้อไม้ อื่น ๆ ให้ผู้บังคับหน่วยทราบเป็นหลักฐานทุก รอบ ๑ เดือน หาก เจ้าหน้าที่ดังกล่าวละเลย ให้ผู้บังคับหน่วยพิจารณา ลงทัณฑ์ตามที่ เห็นสมควร ข้อ ๓ หากปรากฏจากผลการตรวจของกรมจเรทหารบก หรือ หน่วย งานเยี่ยมว่าอาคารสิ่งปลูกสร้าง หรือทรัพย์สินของหน่วย ปราศจากการ เอาใจใส่ดูแลรักษา ทำให้ถูกปลวกหรือศัตรู ทำลายเนื้อไม้ อื่น ๆ ทำลาย เสียหาย หรือปรากฏในภายหลังว่า หน่วยยังคงของบประมาณในการ กำจัดปลวกหรือศัตรูทำลาย เนื้อไม้มาเป็นจำนวนมากแล้ว กองทัพบก จะถือเป็นความ บกพร่อง ของผู้บังคับหน่วยนั้น ๆ - หากปรากฏจากผลการตรวจของ จบ. หรือหน่วยตรวจเยี่ยมว่า “อาคารสิ่งปลูกสร้างหรือทรัพย์สินของหน่วยปราศจากการเอาใจใส่ ดูแลรักษา ทำให้ถูกปลวก หรือศัตรูทำลายเนื้อไม้ อื่น ๆ ทำลายเสียหาย หรือปรากฏในภายหลังว่าหน่วยยังคงของบประมาณในการกำจัดปลวก หรือศัตรูทำลายเนื้อไม้มาเป็นจำนวนมากแล้ว” ทบ. จะถือเป็นความ บกพร่องของ ผบ.หน่วย นั้น ๆ - ตรวจหลักฐานการส่งยอดผู้ต้องขังให้โรงประกอบเลี้ยง แบบ ข. ถึง เจ้าหน้าที่ประกอบเลี้ยง อย่างน้อย ๕ วันทำการ ก่อนถึงวันรับประทาน อาหาร - ตรวจดูหลักฐานการเบิก การหักค่าประกอบเลี้ยงของผู้ต้องขังทุก ประเภท

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
วัน ถูกต้อง - ส่งยอดผู้ ต้องขัง และนำส่ง เงินครบถ้วนถูกต้อง - หลักฐาน การเบิก การหัก ค่าประกอบเลี้ยง ดำเนินการถูกต้อง - มื้อกลางวัน และเย็นมีกับข้าว ๒ อย่างและ ปริมาณเพียงพอ - โรงประกอบ อาหารที่รับ ประทานอาหาร สะอาด มีที่ตาก ภาชนะ วัสดุสิ่ง อำนวยความสะดวก สะดวกอยู่ใน สภาพดี - มีหลักฐาน การจ่ายคืนเบี้ย เลี้ยงเหลือ ให้กับผู้ต้องขังที่ พ้นโทษ	- ตรวจสอบหลักฐานการจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงคืนให้ผู้ต้องขัง กรณีมีเบี้ยเลี้ยงเหลือ - ตรวจสอบการดำเนินการจัดเลี้ยงให้ผู้ต้องขัง - ตรวจสอบอาหารต้องมีคุณภาพ สะอาด มีรสชาติดี - ตรวจสอบความสะอาด และสุขาภิบาล วัสดุอุปกรณ์ในโรงเลี้ยง ที่ตาก ภาชนะ และที่ทิ้งขยะ - ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการเลี้ยงดูทหาร พ.ศ.๒๕๔๙ ข้อ ๒๑ หน่วยรับการเลี้ยงดูเสนอความต้องการเลี้ยงดูไปยังเจ้าหน้าที่ประกอบเลี้ยง (ผ่านเจ้าหน้าที่ตรวจสอบยอดกำลังพลที่รับการเลี้ยงดูของหน่วยประกอบเลี้ยง) ดังนี้ ๒๑.๒ เสนอความต้องการอาหาร โดยประมาณการเป็นจำนวนทหารที่รับการเลี้ยงดูในทุกห้วง วันที่ ๑-๑๐ วันที่ ๑๑-๒๐ วันที่ ๒๑-๓๐ หรือ ๓๑ ของเดือน ตามแบบ ข. ๒๑.๓ ให้เสนอความต้องการตามข้อ ๒๑.๒ ถึงเจ้าหน้าที่ประกอบเลี้ยงล่วงหน้าก่อนถึงวันที่รับการเลี้ยงดูวันแรกอย่างน้อย ๕ วันทำการ ข้อ ๒๗ หน่วยทหารที่รับการเลี้ยงดู เบิกเบี้ยเลี้ยงทหารจากหน่วยการเงินในแต่ละงวด การจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้เป็นไปตามระเบียบ ที่ทางราชการได้ระบุไว้ ๒๗.๒ นำส่งเงินค่าประกอบเลี้ยงที่รวบรวมได้ให้ เจ้าหน้าที่การเงิน - ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๓ การเบิกเงินค่าประกอบเลี้ยงอาหารผู้ต้องขังสำหรับนายทหารสัญญาบัตร, นายทหารประทวน และพลอาสาสมัคร ให้เรือนจำ มทบ. เรือนจำ จทบ. และเรือนจำกรมกองทหารเป็นผู้เบิกให้ ส่วนทหาร

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	กองประชากรให้หน่วยต้นสังกัดเป็นผู้เบิกให้และนำส่งเงินค่าประกอบเลี้ยงอาหารให้กับหน่วยเรือนจำ ส่วนที่เหลือให้จ่ายคืนผู้ต้องขัง - คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๒๔๘/๒๕๖๑ เรื่อง ชี้แจงการสุขาภิบาลในที่ตั้งปกติ ลง ๑๘ พ.ค. ๖๑ ณ โรงเลี้ยงและโรงประกอบอาหาร ๓) อาหารและน้ำอุปโภคและบริโภคทุกชนิด ก่อนรับเข้าโรงเลี้ยง จะต้องผ่านการตรวจคุณภาพความสะอาดตามก่อนทุกครั้ง ๔) จัดให้มีอ่างน้ำและสบู่ล้างมือก่อนรับประทานอาหารอย่างเพียงพอ ๖) ควบคุมการรักษาความสะอาดของโรงเลี้ยง ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ ๗) จัดเวรทำความสะอาดโรงเลี้ยง โต๊ะรับประทานอาหาร โต๊ะที่ใช้ประกอบอาหารและพื้นควรกวาดเช็ด ภายหลังจากใช้งานทุกวัน ๘) ภาชนะเครื่องใช้ประกอบและรับประทานอาหาร หลังจากใช้งานแล้ว ต้องล้างให้สะอาดและนำมาแช่น้ำร้อน ก่อนขึ้นตากให้แห้ง โดยมีมุ้งลวดป้องกันแมลงวันทุกครั้ง ๙) จัดให้มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด สำหรับทิ้งเศษอาหารให้เพียงพอแก่ความต้องการและนำไป เลี้ยงสัตว์ ผัง หรือ รถเก็บขยะ ๑๐) น้ำล้างภาชนะเครื่องใช้ ให้ระบบผ่าน บ่อดักไขมัน และทิ้งพร้อมทั้งทำความสะอาดทุกครั้งหลังการทำงาน - คำสั่ง ทบ. ที่ ๖๕/๒๕๔๒ ลง ๓ ก.พ. ๔๒ เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ข้อ ๒.๒.๑ หน่วยจะต้องจัดให้มีการประกอบเลี้ยงแก่ทหารกองประจำการ โดยคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ และความเพียงพอด้านปริมาณ เป็นเบื้องต้น นอกจากนี้ควรมีความน่ารับประทานในเรื่องของรสชาติ ความสะอาดและการจัดแต่งด้วย ทั้งนี้จะต้องมีการควบคุมตรวจสอบ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๗.๓ การรักษาความปลอดภัย (๖) - ระเบียบคำสั่งการป้องกันอัคคีภัยครบถ้วน - ชุดเครื่องมือดับเพลิงครบใช้งานได้ - สภาครัวและอาคารของหน่วยเป็นไปตามออก. - มีการซักซ้อมตามแผนระงับอัคคีภัยและแผนเผชิญเหตุ - จัดเวรยามดูแลผู้ต้องขังอย่างเหมาะสม	การใช้ค่าประกอบเลี้ยงให้ เหมาะสมสัมพันธ์กับคุณภาพและปริมาณอาหารอย่างสม่ำเสมอ ข้อ ๒.๒.๒ อาหารมื้อกลางวันและมื้อเย็นให้มีกับข้าว ๒ อย่าง และใน ๑ สัปดาห์ให้จัดอาหารท้องถิ่น หรืออาหารพิเศษอย่างน้อย ๑ มื้อ ข้อ ๒.๒.๔ ภาชนะที่ใช้ใส่และตักอาหารรับประทานต้องล้างให้ สะอาดแล้วผึ่งให้แห้งทุกครั้งหลังใช้งาน เพื่อที่จะนำไปใช้ในมื้อต่อไป - ตรวจเอกสาร คำสั่ง แผน หรือคำสั่งป้องกันอัคคีภัยของเรือนจำ - ตรวจชุดเครื่องมือดับเพลิง - ตรวจหลักฐานการซักซ้อมแผนอัคคีภัย - ตรวจเอกสาร คำสั่ง แผน หรือคำสั่งแผนเผชิญเหตุ (ทะเลาะวิวาทก่อความไม่สงบ ผู้ต้องขังหลบหนี และอุปกรณ์ รปภ. เพิ่มเติม) - ตรวจหลักฐานการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ - ตรวจดูการรักษาความปลอดภัยอื่น ๆ เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น - ตรวจดูสภาพรั้วและอาคารของหน่วย - ตรวจหลักฐานเอกสารการจัดเวรยามดูแลผู้ต้องขัง - ตรวจหลักฐานเอกสารการจัดเวรยามรักษาการณ์ของเรือนจำ - ระเบียบ ทบ.ว่าด้วยการเกิดอัคคีภัยและการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๐๓ และแก้ไขเพิ่มเติม ปี ๕๖ ๗.๕ แผนการขนย้ายสิ่งของ ทุกหน่วยจะต้องจัดเตรียมแผนการขนย้ายสิ่งของภายในอาคารสถานที่ของหน่วยนั้น ไว้แต่เนิ่น ๆ แผนการนี้ควรจะมีช่องทางออกทุกช่อง ที่ติดตั้งเครื่องอุปกรณ์ในการดับเพลิงทางออกฉุกเฉินของเจ้าหน้าที่แต่ละส่วนของอาคารสถานที่นั้น ๆ ลำดับความสำคัญของการขนย้ายก่อนหลัง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในการขนย้าย เป็นต้น แผนการขนย้ายนี้ควรจะต้องติดไว้แต่ละอาคารสถานที่ ณ ที่ซึ่ง

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- จัดเวรยาม รักษาการณ์อย่าง เหมาะสม	สามารถเห็นได้โดยทั่วกัน ๗.๖ แผนการป้องกันอัคคีภัยและการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัยทุกหน่วยจะต้องมีแผนป้องกันอัคคีภัย และการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัยตามความเหมาะสมกับสภาพและสิ่งแวดล้อมของหน่วยนั้น ๆ ก่อนการวางแผนป้องกันอัคคีภัย ควรจะให้มีการสำรวจอาคารสถานที่ และสิ่งต่าง ๆ ในบริเวณที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยการสำรวจก็เพื่อหารายละเอียดในเรื่องปริมาตรของอาคาร เพื่อจัดหาเครื่องดับเพลิงให้พอเพียงตำบลสำคัญ ๆ ที่จะต้อง ป้องกันสิ่งที่ก่อให้เกิดเพลิงไหม้ ฯลฯ เป็นต้น เมื่อสำรวจแล้วก็กำหนดเป็นแผนป้องกันอัคคีภัยและการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้นในแผนนี้ควรจะมีหัวข้อดังนี้ การกำหนดเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ประจำวันเพื่อปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัยแผน การขนย้ายสิ่งของต่าง ๆ การกำหนดสัญญาณอัคคีภัย น้ำใช้ ในการดับเพลิงทิศทางลมตามฤดูกาล ฯลฯ เป็นต้น แผนการป้องกันอัคคีภัย และการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัยนี้นายทหาร ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการ เพื่อทำการดับเพลิงของหน่วยเป็นผู้กระทำการเสนอต่อผู้บังคับหน่วยเพื่อพิจารณาดำเนินการ และสมควรแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมอยู่เสมอและแผนนี้ควรจะได้มีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยดับเพลิงสาธารณะ และส่วนราชการข้างเคียงอย่างใกล้ชิดเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อหน่วยจะทำแผนป้องกันอัคคีภัยของหน่วยแล้ว ให้หน่วยส่งสำเนาส่งหน่วยเหนือทราบด้วย ๗.๗ การฝึกการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัยให้ทุกหน่วยทำการฝึกเจ้าหน้าที่ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัย ตามแผนที่จัดวางไว้โดยเฉพาะให้ฟังเสียงการฝึกนอกเวลาราชการ และในเวลากลางคืน เป็นพิเศษโดยให้ดำเนินการฝึกในงวดที่ ๒ ของปีงบประมาณ (ห้วงเดือน ก.พ. - พ.ค.) และสามารถใช้เครื่องดับเพลิงที่หน่วยมีอยู่จริงได้ จำนวน ๑๐% (เศษให้ปัดเป็น ๑ เครื่อง) ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่กำหนดไว้สามารถปฏิบัติ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	ได้อย่างเป็นระเบียบไม่ตื่นตกใจ และปฏิบัติการได้ผลโดยแน่นอน เมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้น - วิทยุราชการทหาร กบ.ทบ. ด่วนมาก ที่ กท ๐๔๐๔/๔๙๕ ลง ๑๘ ก.พ. ๖๓ ข้อ ๒.๒ ให้ทุกหน่วยจัดทำแผนเผชิญเหตุ และบัญชีการติดต่อ สื่อสาร กับ ผบ.หน่วย หรือผู้บังคับบัญชาที่สะดวก/รวดเร็วที่สุดในกรณีเกิดเหตุ ด่วน/เหตุร้าย รวมทั้งจัดให้มีการซักซ้อมการปฏิบัติอย่างจริงจัง/สม่ำเสมอ เพื่อให้กำลังพลทุกนายที่ปฏิบัติหน้าที่เวรยาม/กองรักษาการณ์ เข้าใจขั้นตอนและสามารถปฏิบัติ ในสถานการณ์จริงได้อย่างเป็นอัตโนมัติ - ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการเรือนจำทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕๕ การควบคุมผู้ต้องขังก่อเหตุทะเลาะวิวาทปฏิบัติ ดังนี้ ๕๕.๑ แจ้งเหตุผู้บังคับเรือนจำทันที ๕๕.๒ ผู้บังคับเรือนจำรวบรวมเจ้าพนักงานเรือนจำเข้าระงับเหตุโดยเร็ว ๕๕.๓ รีบแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ๕๕.๔ แยกผู้ต้องขังที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยควบคุมตัวไว้ตามสถานที่ที่เรือนจำกำหนด ๕๕.๕ ควบคุมผู้ต้องขังที่ไม่เกี่ยวข้องไว้บริเวณที่ควบคุมโดยเฉพาะ ๕๕.๖ สอบสวนสาเหตุการทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้น ๕๕.๗ พิจารณาลงทัณฑ์ทางวินัย และ/หรือดำเนินการตามกฎหมาย ตามลักษณะหรือประเภทของการกระทำความผิด ๕๕.๘ หากมีผู้ต้องขังบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต ให้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย ๕๕.๙ รับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาการเรือนจำทราบทันที

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	ข้อ ๕๖ การควบคุมผู้ต้องขังก่อความไม่สงบ หรือก่อการจลาจล ให้ปฏิบัติดังนี้ ๕๖.๑ แจ้งเหตุต่อผู้บังคับเรือนจำทันที ๕๖.๒ ผู้บังคับเรือนจำ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบและจัดวางกำลัง เจ้าพนักงานเรือนจำ ในการเข้าระงับเหตุและ/หรือควบคุมสถานการณ์โดยเร็ว ๕๖.๓ รับแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ๕๖.๔ ควบคุมผู้ต้องขังที่ไม่เกี่ยวข้องไว้ที่ควบคุมโดยเฉพาะ ๕๖.๕ หากกำลังเจ้าหน้าที่เรือนจำไม่เพียงพอและ/หรือไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ให้ประสานงานกับหน่วยในพื้นที่หรือหน่วยใกล้เคียง เพื่อขอรับการสนับสนุนกำลังเข้าร่วมระงับเหตุ ๕๖.๖ สบสวนสาเหตุการก่อความไม่สงบหรือก่อการจลาจลที่เกิดขึ้น ๕๖.๗ พิจารณาลงทัณฑ์ทางวินัย และ/หรือดำเนินการตามกฎหมาย ตามลักษณะหรือประเภทของการกระทำความผิดและแต่กรณี ๕๖.๘ รวบรวมให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบทันที ข้อ ๕๗ เมื่อผู้ต้องขังหลบหนีให้ปฏิบัติ ดังนี้ ๕๗.๑ แจ้งเหตุต่อผู้บังคับเรือนจำทันที ๕๗.๒ ผู้บังคับเรือนจำรวบรวมเจ้าพนักงานเรือนจำติดตามผู้ต้องขังโดยเร็ว ๕๗.๓ รับแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ๕๗.๔ รับแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ๕๗.๕ สบสวนข้อเท็จจริงขั้นต้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาติดตามผู้ต้องขังหลบหนี ๕๗.๖ ประสานงานกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุพร้อมส่งข้อมูลประวัติและรูปถ่ายของผู้ต้องขัง เพื่อกำหนดหมายจับและช่วยติดตามตัวต่อไป

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	๕๗.๖ ขอความร่วมมือหน่วยต้นสังกัดของผู้ต้องขังในการช่วยติดตามตัว ๕๗.๗ รับรายงานให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบทันที ๕๗.๘ เมื่อได้ตัวผู้ต้องขังที่หลบหนีแล้วให้ดำเนินการสอบสวนและพิจารณาลงทัณฑ์ทางวินัย/หรือดำเนินการตามกฎหมายตามลักษณะหรือประเภทของการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี ข้อ ๕๙ ให้เรือนจำจัดทำแผนหรือมาตรการ และการปฏิบัติในการป้องกัน, การระงับเหตุ และการควบคุมเพิ่มเติมตาม ข้อ ๕๕ ถึงข้อ ๕๗ ได้ตามความจำเป็น หรือตามความเห็นสมควร ข้อ ๒๗ การรักษาความปลอดภัยของเรือนจำ ให้ปฏิบัติ ดังนี้ ๒๗.๑ จัดยามรักษาการณ์ที่ประตูทางเข้าเรือนจำตลอด ๒๔ ชม. ๒๗.๒ จัดสับเวรรักษาการณ์ภายในเรือนจำ และเรือนขังตลอด ๒๔ ชม. ๒๗.๓ จัดยามในสามัญเข้ายามดูแลผู้ต้องขังในเวลากลางคืน ตั้งแต่เวลา ๑๘๐๐ - ๐๖๐๐ ๒๗.๔ จัดยามในตรวจคอยตรวจตรา และช่วยเหลือสับเวรคอยดูแล และควบคุมผู้ต้องขัง

การตรวจสายงานสัสดี

การตรวจสายงานสวัสดิ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑. ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ ๑.๑ การจัดทำบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗)	● ตรวจดู - บัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) ของคนที่จะต้องนำไปจัดทำบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ประเภทบัญชีคนที่อยู่ในกำหนดเรียกอายุธรรมดา ครบถ้วนตามบัญชีรายชื่อคนที่ลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๒) ที่อำเภอส่งมาหรือไม่ - การจำหน่ายด้วยเหตุต่าง ๆ มีหลักฐาน และการบันทึกถูกต้องหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสวัสดิ พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๒ การลงบัญชีทหารกองเกิน ข้อ ๕, ๕.๓ และ ๕.๔ ข้อ ๕ การเก็บบัญชีทหารกองเกินและการรายงาน ๕.๓ เมื่อจังหวัดได้รับบัญชีรายชื่อบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๒) จากอำเภอตามข้อ ๕.๒ แล้ว (นอกจากผู้รับลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา ๑๙) ให้คัดรายชื่อลงในบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) ตามผนวก ก โดยมีบัญชีขบยอดจำนวนทหารกองเกิน ตามผนวก ท ปิดไว้ที่ปกหน้าด้านในด้วย ๕.๔ เมื่อทหารกองเกินผู้ใดต้องจำหน่ายด้วยเหตุใด ๆ ให้ลงเลขจำนวนจำหน่าย บันทึกจำหน่ายในบัญชีทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) และบันทึกในช่องด้วยเหตุให้ทราบว่ามีจำหน่ายเพราะเหตุใด ตามเรื่องฉบับที่ พ.ศ. ไต่ แล้วให้เจ้าหน้าที่ลงชื่อกำกับไว้ด้วย และให้แก่งบยอดจำนวนทหารกองเกิน (ผนวก ท) ไว้ให้ถูกต้อง

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๒ การจัด ทำบัญชีเรียก ทหารกองเกินเข้า กองประจำการ (แบบ สด.๑๖) - บัญชี คน หลีกเลี่ยงขัดขืน - บัญชีคนที่ ขาดการตรวจเลือก	■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติ ๑. คัดบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหาร กองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๓) ไม่ครบถ้วนตามที่อำเภอส่งบัญชี รายชื่อบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๒) มาให้ ๒. การบันทึกในช่องต่าง ๆ ไม่ถูกต้องตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด ● ตรวจดู - บัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด. ๑๖) ทุกประเภท - คัดรายชื่อทหารกองเกินที่ยังคงมีรายชื่อค้างอยู่ในบัญชี คนหลีกเลี่ยงขัดขืนของปีก่อน ครบถ้วนหรือไม่ (ตัดรายชื่อผู้ที่อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์) - เพิ่มรายชื่อคนหลีกเลี่ยงขัดขืนที่หมดเหตุผ่อนผันจาก บัญชีคนผ่อนผันของปีก่อน และคนหลีกเลี่ยงขัดขืนที่อำเภอรายงานมาใหม่ ครบถ้วนหรือไม่ - เพิ่มรายชื่อทหารกองเกินที่เป็นคนจำพวกที่ ๓ ครั้งที่ ๑ หรือ ๒ จากบัญชีคนหลีกเลี่ยงขัดขืนของปีก่อนครบถ้วนหรือไม่ - คัดรายชื่อทหารกองเกินที่ยังคงมีรายชื่อค้างอยู่ในบัญชี คนที่ขาดการตรวจเลือกของปีก่อนครบถ้วนหรือไม่ (ตัดรายชื่อผู้ที่อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ออก) - เพิ่มรายชื่อคนที่ขาดการตรวจเลือกฯ และคนที่ไม่มาตามหมายเรียก เข้ารับราชการทหาร (แบบ สด.๓๕) ที่หมดเหตุผ่อนผันจากบัญชีคนผ่อน ผันของปีก่อนครบถ้วนหรือไม่ - เพิ่มรายชื่อคนที่ไม่มาตามหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) จากบัญชีคน ที่พ้นจากฐานยกเว้นผ่อนผัน และบัญชีคนที่อยู่ในกำหนดเรียกธรรมดา ของปีก่อน ครบถ้วนหรือไม่

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- บัญชีคนที่อยู่ในกำหนดเรียกธรรมดา - บัญชีคนที่พ้นจากฐานะยกเว้นผ่อนผัน - บัญชีคนผ่อนผัน - การส่งบัญชีเรียกฯ (แบบ สด. ๑๖) ฉบับจังหวัดไปให้อำเภอ	- คัดรายชื่อทหารกองเกินซึ่งมีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ตามบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) ครบถ้วนหรือไม่ - คัดรายชื่อทหารกองเกินที่ยังคงมีรายชื่อค้างอยู่ในคนที่พ้นจากฐานะยกเว้นผ่อนผันของปีก่อนครบถ้วนหรือไม่ (ตัดรายชื่อผู้ที่อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์) - เพิ่มรายชื่อทหารกองเกินที่ไม่มารับหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) ตามมาตรา ๒๕ จากบัญชีคนที่พ้นจากฐานะยกเว้นผ่อนผัน และบัญชีคนที่อยู่ในกำหนดเรียกธรรมดา ของปีก่อนครบถ้วนหรือไม่ - เพิ่มรายชื่อทหารกองเกินที่เป็นคนจำพวกที่ ๓ ครั้งที่ ๑ หรือ ๒ จากบัญชีคนที่อยู่ในกำหนดเรียกธรรมดา, บัญชีคนที่พ้นจากฐานะยกเว้นผ่อนผัน และบัญชีคนผ่อนผันของปีก่อน ครบถ้วนหรือไม่ - เพิ่มรายชื่อทหารกองเกินที่หมดเหตุผ่อนผันจากบัญชีคนผ่อนผันของปีก่อนครบถ้วนหรือไม่ - เพิ่มรายชื่อทหารกองเกินที่มีอายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ที่ลงบัญชีตกค้าง ครบถ้วนตามบัญชีรายชื่อคนที่ลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๒) ที่อำเภอส่งมาครบถ้วนหรือไม่ - เพิ่มรายชื่อทหารกองเกินที่หมดเหตุผ่อนผันประเภทต่าง ๆ เช่น ตามมาตรา ๒๗ (๒) ตามมาตรา ๑๔ (๕) ฯลฯ ครบถ้วนหรือไม่ - คัดรายชื่อทหารกองเกินที่ยังคงมีรายชื่อค้างอยู่ในบัญชีคนผ่อนผันของปีก่อน (ตัดผู้ที่หมดเหตุผ่อนผันออก) ครบถ้วนหรือไม่ - เพิ่มรายชื่อผู้ที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ ใหม่ ครบถ้วนหรือไม่ - การส่งบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ฉบับจังหวัด ไปให้อำเภอภายในเดือน มิ.ย. หรือไม่

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
- การบันทึกบัญชีรายการ (แบบ สด.๑๖) ทุกประเภท	- การบันทึกบัญชีรายการ (แบบ สด.๑๖) เป็นไปตามระเบียบหรือไม่ เช่น การยกยอซื้อที่มีการขีดฆ่ารายชื่อเดิมหรือไม่ การบันทึกช่องหมายเหตุครบถ้วนหรือไม่ เป็นต้น ♦ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๘ ตอนที่ ๓ การเรียกคนเข้ากองประจำการ ข้อ ๑, ๓, ๓.๒, ๓.๓ ข้อ ๑ ผู้ที่อยู่ในกำหนดเรียกมาตรวจเลือกเป็นทหารกองประจำการ คือ ๑.๑ ทหารกองเกินซึ่งมีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ถ้าไม่พอจึงให้เรียกทหารกองเกินซึ่งมีอายุถัดจากอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามลำดับ ๑.๒ ทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ซึ่ง ๑.๒.๑ ยังไม่เคยเข้ารับ การตรวจเลือก ๑.๒.๒ หลีกเลียงขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามมาตรา ๓๓ ๑.๒.๓ พ้นจากฐานะยกเว้นหรือผ่อนผัน ๑.๒.๔ จะได้รับการผ่อนผันมาตรา ๒๘ ๑.๒.๕ คณะกรรมการตรวจเลือกจัดเข้าเป็นคนจำพวกที่ ๓ ข้อ ๓ การเตรียมการเรียก ๓.๒ ให้สัสดีจังหวัดคัดบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ตามผนวก ก แยกเป็นอำเภอ (หรือวันทำการตรวจเลือกในกรณีที่อำเภอใดจะต้องแบ่งการตรวจเลือกออกเป็นหลายวัน) ดังนี้ ๓.๒.๑ บุคคลตามข้อ ๑.๑ คัดจากบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) สำหรับที่จะเรียกในถัดไป ในบัญชีคนที่อยู่ในกำหนดเรียกธรรมดาจำนวน ๑ ชุด เป็นส่วนของจังหวัด

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	๓.๒.๒ บุคคลตามข้อ ๑.๒ ให้คัดจากบัญชีทหารกองเกินเข้ากองประจำการซึ่งได้ทำการตรวจเลือกเสร็จแล้วในปีนั้น ลงในบัญชีคนที่พ้นจากฐานะยกเว้นผ่อนผันในเดือนพฤษภาคมทุกปี ๓.๒.๓ สำหรับบัญชีคนที่ขาดการตรวจเลือก ให้คัดรายชื่อจากบัญชีคนที่ขาดการตรวจเลือกของปีก่อนและรายชื่อคนที่ขาดการตรวจเลือกในบัญชีคนที่อยู่ในกำหนดเรียกธรรมดา และในบัญชีคนที่พ้นจากฐานะยกเว้นผ่อนผันทุกคน ในเดือนพฤษภาคมทุกปีและบันทึกด้วยหมึกแดงให้ทราบว่า ขาดปีในช่องหมายเหตุด้วย ๓.๒.๔ บัญชีคนหลีกเลี่ยงขัดขืน เมื่อนายอำเภอส่งตัวคนที่ขาดการตรวจเลือกให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีและศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดว่ามีความผิด ให้ยกรายชื่อจากบัญชีคนที่ขาดการตรวจเลือกไปเขียนไว้ในบัญชีคนหลีกเลี่ยงขัดขืน ในกรณีที่ไม่ได้ส่งตัวเข้า กองประจำการในปีนั้น ๓.๒.๕ บัญชีคนผ่อนผัน ให้คัดจากบัญชีเรียกคนผ่อนผันที่ยังอยู่ในกำหนดผ่อนผันทั้งหมดตามลำดับก่อนหลังที่ขอผ่อนผัน และอายุธรรมดาที่รับการผ่อนผันใหม่คัดต่อท้ายในบัญชีนี้ ให้บันทึกไว้ด้วยดินสอดำให้ทราบว่า ผ่อนผันอะไรไว้ให้ทราบเรื่องในช่องหมายเหตุด้วย ๓.๒.๖ ให้จัดทำบัญชีควบคุมบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ตามผนวก ข ปิดไว้กับหน้าด้านในของปกเก็บบัญชีเรียกฯ แต่ละอำเภอ (หรือวันทำการตรวจเลือก ในกรณีที่อำเภอใดจะต้องแบ่งการตรวจเลือกออกเป็นหลายวัน) และแยกยอดจำนวนไว้ให้ถูกต้องอยู่เสมอ ๓.๓ ในเดือนมิถุนายนทุกปี ให้สัสดีจังหวัดดำเนินการส่งบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ซึ่งเป็นส่วนของจังหวัดไปยังอำเภอ เพื่อให้สัสดีอำเภอตรวจสอบกับบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๑) เมื่อถูกต้องแล้ว คัดรายชื่อลงในบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) เป็นส่วนของอำเภอ จำนวน ๑ ชุด

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๓ การรายงานและลงวันรับหมายเรียกเข้ารับราชการ ทหาร (แบบ สด. ๓๕)	ให้มีรายชื่อและข้อความตรงกัน เสร็จแล้วส่งบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ส่วนของจังหวัดคืนภายในเดือนสิงหาคม พร้อมกับรายงานสิ่งที่คลาดเคลื่อนให้ทราบ ห้ามแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีเรียกฯ ส่วนของจังหวัด และให้สัสดีจังหวัดสอบแก้ไขสิ่งที่คลาดเคลื่อนไว้ให้ถูกต้องตรงกัน ตอนที่ ๓ การเรียกคนเข้ากองประจำการ ผนวก ก คำชี้แจงการเขียนบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติ ๑. จัดทำรายชื่อทหารกองเกินที่จะต้องเข้ารับการตรวจเลือกฯ ในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ประเภทต่าง ๆ มีรายชื่อไม่ครบถ้วน ๒. การบันทึกบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ไม่ถูกต้อง ● ตรวจดู - หนังสือรายงานการรับหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) ของอำเภอมีการรายงานคนจำพวกที่ ๓ ครั้งที่ ๑ หรือ ๒ และคนผ่อนผันหรือไม่ - การลงวันรับหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) ในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ถูกต้องครบถ้วนตามที่อำเภอรายงานมาหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๓ การเรียกคนเข้ากองประจำการ ข้อ ๔, ๔.๖ และ ผนวก ก คำชี้แจง การลงบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ข้อ ๑๐ ข้อ ๔ วิธีเรียก ๔.๖ เมื่อสัสดีอำเภอได้ดำเนินการส่งบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ส่วนของจังหวัดคืนแล้ว ให้ส่งบัญชีรายชื่อผู้ที่รับหมายเรียก ตามผนวก ข ไปให้สัสดีจังหวัดทราบภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนใหม่ สำหรับผู้ที่รับหมายเรียกในเดือนมีนาคมให้ส่งก่อนวันทำการตรวจเลือกของอำเภอ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๔ การจัดทำบัญชีจำนวนคนที่เรียกได้ (แบบ สด.๑๔)	ผนวก ก คำชี้แจง การลงบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ข้อ ๑๐ ช่อง “ได้รับหมายเมื่อใด หรือไม่ได้รับเพราะเหตุใด ” ให้ปฏิบัติดังนี้ ๑๐.๑ การปฏิบัติก่อนวันตรวจเลือก ๑๐.๑.๑ คนที่ได้รับหมายแล้ว ลงวันที่ เดือน (ย่อ) พ.ศ. (ย่อ) ที่รับหมายด้วยหมึกสีแดง เช่น “รับหมาย ๑๐ ก.ย. ๒๗” ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ไม่รายงานในรับหมายฯ (แบบ สด.๓๕) ของคนผ่อนผันหรือ คนจำพวกที่ ๓ ครั้งที่ ๑ หรือ ๒ ● ตรวจดู - บัญชีจำนวนคนที่เรียกได้ (แบบ สด.๑๔) ครั้งสุดท้ายว่ามียอดจำนวนทหารกองเกิน ที่จะเรียกได้ตรง หรือมากกว่ากับจำนวนทหารกองเกินในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ไม่เกิน ๕๐ คน หรือไม่ - ได้จัดทำตามระยะเวลาและหลักเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๓ การเรียกคนเข้ากองประจำการ ข้อ ๕ และ ๕.๑ ข้อ ๕ จำนวนคนที่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ๕.๑ ให้สัสดีจังหวัดตรวจนับยอดจำนวนทหารกองเกินที่จะเรียกได้ตามข้อ ๑ แล้วจัดทำบัญชีจำนวนคนที่เรียกได้ (แบบ สด.๑๔) ตามคำชี้แจงการลงบัญชี ตามผนวก ด ทำขึ้นส่งต่อมณฑลทหารบก จำนวน ๑ ฉบับ พร้อมกับบัญชีกำหนด วัน เวลาและสถานที่ทำการตรวจเลือกในจังหวัดนั้น ตามผนวก ต จำนวน ๔ ฉบับ และส่งในนามผู้ว่าราชการจังหวัดถึง ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก ซึ่งจังหวัดนั้นขึ้นอยู่ จำนวน ๑ ฉบับ เพื่อเฉลี่ยจำนวนทหารกองเกินที่ถูกเรียกในจังหวัดต่าง ๆ โดยกำหนดระยะเวลาและหลักเกณฑ์การจัดทำ ดังนี้ ๕.๑.๑ ครั้งที่ ๑ ภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ของทุกปี (ตัดยอดคนเดือน พฤษภาคม)

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	๕.๑.๒ ครั้งที่ ๒ ภายในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกปี (ตัดยอดคนเดือน พฤศจิกายน) ๕.๑.๓ ครั้งที่ ๓ เมื่อมณฑลทหารบก ได้รับยอดแบ่งเฉลี่ยความต้องการ ทหารกองประจำการ จากกองทัพภาคแล้ว ให้มณฑลทหารบกแจ้งสัสดีจังหวัดจัดทำบัญชีจำนวนคนที่จะเรียกได้ (แบบ สด. ๑๔) ส่งให้มณฑลทหารบก เพื่อดำเนินการแบ่งเฉลี่ยความต้องการทหารกองประจำการของแต่ละจังหวัดต่อไป ๕.๑.๔ ครั้งสุดท้าย เมื่อจังหวัดได้รับยอดแบ่งเฉลี่ยความต้องการทหาร กองประจำการ จากมณฑลทหารบกแล้วหากมียอดจำนวนทหารกองเกินเพิ่มขึ้นหรือลดลงเกินกว่า ๕๐ คน ให้ดำเนินการจัดทำบัญชีจำนวนคนที่จะเรียกได้ (แบบ สด.๑๔) ใหม่ แล้วจึงดำเนินการแบ่งเฉลี่ยภายในจังหวัดต่อไปบัญชีจำนวนคนที่จะเรียกได้ (แบบ สด. ๑๔) ครั้งสุดท้ายนี้ ให้สัสดีจังหวัดส่งให้มณฑลทหารบก ทราบด้วย ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ๑. การจัดทำบัญชีจำนวนคนที่จะเรียกได้ (แบบ สด.๑๔) มียอดทหารกองเกินไม่ตรงกับตามบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ๒. จัดทำไม่เป็นไปตามระยะเวลาและหลักเกณฑ์ที่กำหนด
๑.๕ การจัด บัญชีเทียบจำนวน คนที่จะกะเรียก (แบบ สด.๑๕)	● ตรวจดู - บัญชีเทียบจำนวนคนที่จะกะเรียก (แบบ สด.๑๕) กับบัญชีจำนวนคนที่จะเรียกได้ (แบบ สด.๑๔) ครั้งสุดท้าย มียอดตรงกันหรือไม่ - แบ่งเฉลี่ยยอดความต้องการทหารกองประจำการแต่ละอำเภอคิดเป็นร้อยละใกล้เคียงกันหรือไม่ - มีจำนวนคนที่ส่งหมายไม่ได้แต่ พ.ศ. ก่อน และคนผ่อนผัน ในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ตรงกับการบันทึกในช่องหมายเหตุในบัญชีเทียบจำนวนคนที่จะกะเรียก (แบบ สด.๑๕) หรือไม่

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	♦ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๓ การเรียกคนเข้ากองประจำการ ข้อ ๕, ๕.๕ และ ผนวก ๓ คำชี้แจงการเขียนบัญชีเทียบจำนวนคนที่จะกะเรียก (แบบ สด.๑๕) ข้อ ๑๔ ข้อ ๕ จำนวนคนที่จะเรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ๕.๕ เมื่อจังหวัดได้รับแจ้งจำนวนคนที่ขอเรียกจากฝ่ายที่ต้องการคนแล้ว ให้สัสดีจังหวัดทำการแบ่งเฉลี่ยจำนวนคนที่ถูกเรียกนั้นเป็นอำเภอ ตามส่วนที่มีคนมากหรือน้อย ตามข้อ ๕.๖ ถ้าอำเภอใดต้องเรียกทหารกองเกินมาเข้ารับการตรวจเลือกหลายวัน ก็ให้ทำการแบ่งเฉลี่ยแยกเป็นวัน ๆ ตามส่วนที่มีคนมากหรือน้อยโดยนัยเดียวกัน แล้วจัดทำบัญชีเทียบจำนวนคนที่จะกะเรียก (แบบ สด.๑๕) ตามผนวก ๓ ส่งต่อฝ่ายการสัสดีมณฑลทหารบก หรือฝ่ายการสัสดีจังหวัดทหารบกซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพบก ๔ ฉบับ ส่งในนามผู้ว่าราชการจังหวัดถึงผู้บัญชาการมณฑลทหารบกหรือผู้บังคับการจังหวัดทหารบกที่ขอเรียก ๑ ฉบับ ผนวก ๓ คำชี้แจงการเขียนบัญชีเทียบจำนวนคนที่จะกะเรียก (แบบ สด.๑๕) ข้อ ๑๔ ช่อง “หมายเหตุ” ลงเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องชี้แจงให้ทราบ เช่น ๑๔.๑ กรณีมีคนที่จะส่งหมายเรียกไม่ได้แต่ พ.ศ. ก่อน และคนผ่นผันซึ่งไม่ต้องเอาจำนวนมาแบ่งเฉลี่ยให้หมายเหตุเป็นอำเภอหรือเขตหรือกิ่งอำเภอหรือวันนั้น ๆ ว่า “จำนวนคนที่จะเรียกได้ในช่องรวมนี้ เป็นคนส่งหมายเรียกไม่ได้แต่ พ.ศ. ก่อน....คน และคนผ่นผัน.....คน รวม....คน ไม่ต้องเอาจำนวนมาแบ่งเฉลี่ย ■ สิ่งทีหน่วยปฏิบัติ ๑. จัดบัญชีเทียบจำนวนคนที่จะกะเรียก (แบบ สด.๑๕) มียอดไม่ตรงกันกับบัญชีจำนวนคนที่จะเรียกได้ (แบบ สด.๑๔) ครั้งสุดท้าย ๒. แบ่งเฉลี่ยยอดความต้องการทหารกองประจำการแต่ละอำเภอคิดเป็นร้อยละไม่ใกล้เคียงกัน

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๖ สิทธิที่จะได้รับการยกเว้น ๑.๖.๑ การขอยกเว้นตามมาตรา ๑๔ (๓) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่าง การฝึกวิชาทหาร ตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ๑.๖.๒ การขอยกเว้นตามมาตรา ๑๔ (๕) การขอยกเว้นครู	● ตรวจดู - การขอยกเว้นในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ● ตรวจดู - หนังสือของกระทรวงกลาโหมถึงจังหวัด มีหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๔ การยกเว้นและผ่อนผัน ข้อ ๒, ๒.๓, ๓ และ ๓.๔ ข้อ ๒ บุคคลที่มีสิทธิยกเว้น จำแนกได้ดังนี้ ๒.๓ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร ตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ข้อ ๓ การขอยกเว้น ให้ปฏิบัติได้ดังนี้ ๓.๔ บุคคลตามข้อ ๒.๓ ให้กรมการรักษาดินแดนหรือโรงเรียนเตรียมทหารแล้วแต่กรณีเสนอรายชื่อต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงกระทรวงกลาโหม เพื่อแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้ขอยกเว้นทราบ ● ตรวจดู - มีชั่วโมงการสอนเป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือไม่ - การออกไปสำคัญยกเว้นครู (แบบ สด.๓๗) ถูกต้องหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๔ การยกเว้นและผ่อนผัน ข้อ ๒, ๒.๕, ๓, และ ๓.๕ ข้อ ๒ บุคคลที่มีสิทธิยกเว้น จำแนกได้ดังนี้ ๒.๕ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ แต่ยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ได้แก่ ครูในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ และมีคุณลักษณะดังนี้

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	๒.๕.๑ เป็นครูประจำทำการสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ยกเว้นครูได้คนเดียวหรือเป็นครูสอนประจำเฉพาะวิชาซึ่งทำการสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ก็ยกเว้นครูได้คนเดียวเช่นเดียวกัน ๒.๕.๒ มีเวลาสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่าสิบแปดชั่วโมงสำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาลงมา หรือไม่น้อยกว่าสิบห้าชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ๒.๕.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ ข้อ ๓ การขอยกเว้น ให้ปฏิบัติได้ดังนี้ ๓.๕ บุคคลตามข้อ ๒.๕ เมื่อจังหวัดได้รับบัญชีรายชื่อขอยกเว้นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ให้สสดีจังหวัดตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับคุณสมบัติและรายชื่อตามบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๓) ถูกต้องแล้วเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญยกเว้นครู (แบบ สด.๓๗) ตามผนวก ข ส่งมอบให้ผู้ขอยกเว้นสำหรับครูซึ่งทำการสอนอยู่ในหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ของกระทรวงศึกษาธิการให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้ในกรณีนี้ผู้ขอยกเว้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อขอยกเว้นตรวจสอบภูมิลำเนาของผู้ขอยกเว้นให้ถูกต้องตรงกันเสียก่อน แล้วจึงออกใบสำคัญยกเว้นครูมอบให้ไป ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด การขอยกเว้นต่าง ๆ มีหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๗ สิทธิที่จะได้ รับการผ่อนผัน ๑ . ๗ . ๑ การขอผ่อนผันตาม มาตรา ๒๗ (๒) ศึกษาวิชา ณ ต่าง ประเทศ (กรณีทุน ก.พ.) ๑ . ๗ . ๒ การขอผ่อนผันตาม มาตรา ๒๗ (๒) ศึกษาวิชา ณ ต่าง ประเทศ (กรณีทุน ส่วนตัว) รายการ	● ตรวจดู - การขอผ่อนผันในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ● ตรวจดู - มีหนังสือจาก ก.พ. ถึงจังหวัดหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ ในสายงานสถิติ พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๔ การยกเว้นและผ่อนผัน ข้อ ๔, ๔.๒ และ ๔.๒.๑ ข้อ ๔ การขอผ่อนผันไม่เข้ารับการตรวจเลือกตามมาตรา ๒๗ ให้ปฏิบัติ ดังนี้ ๔.๒ บุคคลตามมาตรา ๒๗ (๒) ๔.๒.๑ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดย อยู่ในความปกครองทั้งฝ่ายวิชาการ และความประพฤติของผู้ดูแล นักเรียนไทยของรัฐบาลไทยสำหรับประเทศนั้น ๆ เมื่อสำนักงาน ก.พ. ได้ขอผ่อนผันต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ให้สถิติจังหวัดและสถิติอำเภอ ดำเนินการทำนองเดียวกับข้อ ๕.๒ และดำเนินการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ออกหนังสือผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร (แบบ สด.๔๑) ตามผนวก ง เพื่อมอบให้เจ้าตัวไว้เป็นหลักฐาน ● ตรวจดู - มีหนังสือรับรองหลักสูตรที่เป็นภาษาของประเทศที่ทหาร กองเกินไปศึกษาอยู่ พร้อมกับมีหนังสือแปลการรับรองหลักสูตร และลง นามผู้แปลหรือไม่ - หนังสือแปลการรับรองหลักสูตรมีข้อความว่าไปศึกษาอยู่ ประเทศอะไร และระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่เมื่อใด ถึงเมื่อใด หรือไม่ - มีหนังสือรับรองจากสถานทูต หรือสถานกงสุลไทยใน ประเทศนั้น ๆ หรือไม่ - การออกหนังสือผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการ ทหาร (แบบ สด.๔๑) ว่าออกถูกต้องตามระยะเวลาที่ขอผ่อนผันหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ ในสายงานสถิติ พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๔ การยกเว้นและผ่อนผัน ข้อ ๔, ๔.๒ และ ๔.๒.๒

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑ . ๗ . ๓ การขอผ่อนผันตาม มาตรา ๒๙ (๓)	๔.๒.๒ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย (ทุนส่วนตัวและไม่ได้อยู่ในความปกครองดูแลของ ก.พ.) ให้สัสดีอำเภอดำเนินการดังนี้ ๔.๒.๒.๑ ให้นักเรียนผู้ประสงค์ขอผ่อนผัน หรือบิดามารดาหรือผู้ปกครองยื่นคำร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหารเพื่อดำเนินการสอบสวนซึ่งจะต้องปรากฏสาระสำคัญและหลักฐาน ดังนี้ - ผู้ขอรับการผ่อนผันไปศึกษาวิชาอะไร - สำนักศึกษาประเทศใด - วิชาที่ไปศึกษามีหลักสูตรกี่ปี (มีหลักฐานของสำนักศึกษาแสดงประกอบ ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศให้แปลเป็นภาษาไทยกำกับ และลงชื่อ ตำแหน่งผู้แปลด้วย) - ประสงค์ขอผ่อนผันการตรวจเลือกทหารกี่ปี - สำเนาใบสำคัญทหารกองเกิน (แบบ สด. ๙) และสำเนาหมายเรียกเข้ารับราชการทหาร (แบบ สด.๓๕) ถ้ามี - สำเนาทะเบียนบ้าน เมื่อจังหวัดได้รับเรื่องราวขอผ่อนผันนี้แล้วให้พิจารณาว่า กรณีเป็นการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารหรือไม่ ถ้าเป็นที่เชื่อได้ว่าไม่มีเจตนาจะหลีกเลี่ยงก็ให้สัสดีจังหวัดดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๔.๒.๑ ● ตรวจดู - หนังสือของสถานศึกษาถึงจังหวัด มีหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๔ การยกเว้นและผ่อนผัน ข้อ ๕ และ ๕.๒ ข้อ ๕ การผ่อนผันไม่ส่งเข้ากองประจำการในคราวที่มีคนพอ ปฏิบัติดังนี้ ๕.๒ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับหนังสือขอผ่อนผันให้แก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ (๓) จากมหาวิทยาลัย สถาบัน โรงพยาบาล วิทยาลัย กรมหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง การรถไฟแห่งประเทศไทย การสื่อสาร

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๘ สิทธิในการย้ายภูมิลำเนาทหาร ๑ . ๘ . ๑ กรณีย้ายภายในจังหวัดเดียวกัน	แห่งประเทศไทย หรือทบวงมหาวิทยาลัย (วิทยาลัยเอกชน) แล้วแต่กรณี ให้สัสดีจังหวัดตรวจสอบกับบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) เมื่อถูกต้องตรงกันและมีสิทธิที่จะได้รับการผ่อนผันตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ให้ขีดฆ่ารายชื่อในบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ที่มีอยู่ด้วยหมึกแดง ยกรายชื่อไปเพิ่มในบัญชีเรียกฯ ประเภทคนผ่อนผัน ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติ การขอผ่อนผันต่าง ๆ มีหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน ● ตรวจดู - การขอย้ายภูมิลำเนาทหารในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ● ตรวจดู - ให้ตรวจดูหนังสือจากอำเภอถึงจังหวัดว่าได้สอบสวนปากคำดังนี้หรือไม่ ~ ย้ายมาประกอบอาชีพใด มีหลักฐานการประกอบอาชีพ และหลักฐานการเสียภาษีอากรหรือหลักฐานการบรรจุเข้าทำงาน หรือหนังสือรับรองการเป็นพนักงานบริษัทห้างร้านต่าง ๆ หรือหลักฐานการบรรจุเข้ารับราชการหรือไม่ ~ เข้ามาอยู่ในบ้านจริงเมื่อใด และย้ายทะเบียนบ้านมาเมื่อใด ~ มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านหลังดังกล่าวอย่างไร ~ บุคคลในครอบครัวที่เคยอยู่ภูมิลำเนาเดิมมีย้ายมาด้วยกี่คน ใครบ้าง และมีความเกี่ยวข้องกับตัวอย่างไร ~ บุคคลในครอบครัวที่ยังคงอยู่ภูมิลำเนาเดิมมีหรือไม่ใครบ้าง และมีความเกี่ยวข้องกับตัวอย่างไร ~ หากไม่ย้ายภูมิลำเนาทหาร จะมีผลเสียต่อตนเองหรือการประกอบอาชีพอย่างไร ~ กรณีย้ายมาศึกษาต่อ มีหนังสือรับรองของสถาบันในพื้นที่ที่ศึกษามาแสดงด้วยหรือไม่

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	- มีการจำหน่ายบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๓) อำเภอดเดิม และเพิ่มชื่อในอำเภอใหม่หรือไม่ ■ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๘ ตอนที่ ๗ การปลด จำหน่าย และย้ายภูมิลำเนาทหาร ข้อ ๕ และ ๕.๑.๕ ข้อ ๕ การย้ายภูมิลำเนาทหาร ๕.๑.๕ สัสดีอำเภอซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารใหม่ เมื่อได้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้ทำการสอบสวนว่าผู้ย้ายเข้าหลักเกณฑ์ที่จะย้ายภูมิลำเนาทหารตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง หรือไม่ ในกรณีขอย้ายเข้ามาประกอบอาชีพเป็นประจำหรือมีที่อยู่เป็นหลักฐาน ให้มีหลักฐานประกอบและสอบสวนให้ได้ว่าความว่า การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง ๕.๑.๕.๑ มาประกอบอาชีพใด มีหลักฐานการประกอบอาชีพและหลักฐานการเสียภาษีอากรหรือหลักฐานการบรรจุเข้าทำงานหรือหนังสือรับรองการเป็นพนักงานบริษัทห้างร้านต่าง ๆ หรือหลักฐานการบรรจุเข้ารับราชการ ๕.๑.๕.๒ เข้ามาอยู่ในบ้านจริงเมื่อใด และย้ายทะเบียนบ้านมาเมื่อใด มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าของกรรมสิทธิในบ้านหลังดังกล่าวอย่างไร ๕.๑.๕.๓ บุคคลในครอบครัวที่เคยอยู่ภูมิลำเนาเดิมมีย้ายมาด้วยกี่คน ใครบ้าง และมีความเกี่ยวข้องกับด้อยอย่างไร ๕.๑.๕.๔ บุคคลในครอบครัวที่ยังคงอยู่ภูมิลำเนาเดิมมีหรือไม่ ใครบ้าง และมีความเกี่ยวข้องกับด้อยอย่างไร ๕.๑.๕.๕ หากไม่ย้ายภูมิลำเนาทหาร จะมีผลเสียต่อตนเองหรือการประกอบอาชีพอย่างไร

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๘.๒ กรณีย้ายออกไปจังหวัดอื่น	๕.๑.๕.๖ กรณีย้ายไปศึกษาต่อให้นำหนังสือรับรองของสถาบันในพื้นที่ที่ศึกษามาแสดงด้วยถ้าเป็นที่เชื่อถือได้ให้แจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบ เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้อง จึงให้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารและรับลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๑) ไว้ กับออกใบรับ (แบบ สด.๑๐) มอบให้เจ้าตัวไว้เป็นหลักฐานแล้วแจ้งจังหวัดทราบ สำหรับผู้ที่อยู่ในกำหนดเรียกเข้ากองประจำการก็ให้เพิ่มบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) และออกหมายเรียกมอบให้ตัวรับไป สัสดีจังหวัดเมื่อได้รับแจ้งรับหนังสือแจ้งการย้ายภูมิลำเนาจากอำเภอ ให้ตรวจสอบจำหน่ายรายชื่อในบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) อำเภอเดิม และเพิ่มรายชื่อในอำเภอใหม่ ● ตรวจดู - ให้ตรวจดูหนังสือจากอำเภอถึงจังหวัดว่าได้สอบสวนปากคำเช่นเดียวกับกรณีย้ายภายในจังหวัดเดียวกัน หรือไม่ - มีการส่งหนังสือแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหาร (แบบ สด.๑๒) ไปให้จังหวัดภูมิลำเนาทหารใหม่หรือไม่ - มีการจำหน่ายในบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) หรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๘ ตอนที่ ๗ การปลด จำหน่าย และย้ายภูมิลำเนาทหาร ข้อ ๕, ๕.๑.๔ และ ๕.๑.๕ ข้อ ๕ การย้ายภูมิลำเนาทหาร ๕.๑.๔ จัดทำหนังสือแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหาร (แบบ สด.๑๒) ตามผนวก ข ทักโอนไปยังจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารใหม่ ถ้าเป็นบุคคลที่อยู่ในกำหนดเรียกเข้ากองประจำการ หรือได้รับการยกเว้นผ่อนผัน ก็หมายเหตุให้ภูมิลำเนาทหารใหม่ทราบเรื่องแล้วแต่กรณีกับแจ้งให้

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๑.๘.๓ กรณีย้ายจากจังหวัดอื่นเข้ามา	กระทรวง ทบวง กรม ที่เจ้าสังกัดส่งยกเว้นผ่อนผันทราบ เพื่อดำเนินการขอยกเว้น ผ่อนผันไปยังภูมิภาคอาหารใหม่ต่อไป ๕.๑.๕ (เช่นเดียวกันกับกรณีย้ายภายในจังหวัดเดียวกัน) ● ตรวจดู - มีการส่งหนังสือแจ้งการย้ายภูมิภาคอาหาร (แบบ สด.๑๒) จากจังหวัดภูมิภาคอาหารเดิมหรือไม่ - มีการเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) หรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๗ การปลด จำหน่าย และย้ายภูมิภาคอาหาร ข้อ ๕ และ ๕.๑.๖ ข้อ ๕ การย้ายภูมิภาคอาหาร ๕.๑.๖ สัสดีจังหวัดภูมิภาคอาหารใหม่ เมื่อได้รับแจ้งการรับโอนจากอำเภอและรับหนังสือแจ้งการย้ายภูมิภาคอาหาร (แบบ สด.๑๒) จากจังหวัดภูมิภาคอาหารเดิมแล้วตรวจสอบเพิ่มรายชื่อลงในบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) ถ้าเป็นผู้ที่อยู่ในกำหนดเรียกเข้ากองประจำการให้เพิ่มบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติ ๑. สอบสวนบันทึก (ปค.๑๔) ไม่ครบถ้วน ๒. มีหลักฐานการย้ายภูมิภาคอาหารไม่ครบถ้วน ๓. ไม่เพิ่มหรือจำหน่ายรายชื่อในบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗)

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๒. ขั้นตอนหลังการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ ๒.๑ สิทธิในการแสดงหลักฐานการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดี และการยกเรื่องดำเนินคดีทหารกองเกินที่ไม่มาเข้ารับการตรวจเลือกฯ อย่างเป็นธรรม	● ตรวจดู - หนังสือจังหวัดถึงอำเภอสั่งสอบสวนบอกจำหน่ายทหารกองเกินที่ไม่มารับหมายเรียกตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง, ไม่มาเข้ารับการตรวจเลือกฯ ตามหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) หรือหลบหนีไปก่อนจับสลากตามมาตรา ๒๗ และคนแจ้งป่วยในวันตรวจเลือกฯ มีรายชื่อครบถ้วนหรือไม่ - หนังสือของอำเภอถึงจังหวัดในการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดี ภายใน พ.ค. หรือไม่ และในกรณีต่าง ๆ มีหลักฐานถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ได้แก่ △ กรณีป่วย หรือแจ้งป่วยในวันตรวจเลือก มีใบรับรองแพทย์ และมีหนังสือจากจังหวัดไปตรวจสอบใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาล หรือไม่ และมีหนังสือสถานพยาบาลรับรองใบรับรองแพทย์ด้วยว่าออกให้จริงหรือไม่ △ กรณีศาลพิพากษาให้จำคุกและถูกควบคุมตัวอยู่เรือนจำ มีหนังสือรับรอง จากเรือนจำว่าถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำหรือไม่ △ กรณีถูกควบคุมตัวอยู่กับพนักงานสอบสวน มีหนังสือการควบคุมตัวจากพนักงานสอบสวน หรือไม่ △ กรณีที่พนักงานสอบสวนใช้อำนาจศาลในการควบคุมตัว มีหนังสืออนุมัติจากศาลหรือไม่ △ กรณีต้องไปบำบัดเนื่องจากเป็นผู้เสพสารเสพติด มีคำสั่งจากศาลให้ไปบำบัดหรือไม่ หรือมีหนังสือรับรองจากสถานที่ไปบำบัดหรือไม่ △ กรณีเรือนจำปล่อยตัว และอยู่ระหว่างคุมประพฤติ มีหนังสือการคุมประพฤติจากเรือนจำหรือไม่

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	△ กรณีตาย มีใบมรณะบัตรหรือไม่ △ กรณีถูกเข้ากองประจำการ มีทะเบียนกองประจำการ (แบบ สด.๓) หรือไม่ - หนังสือของอำเภอถึงพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดี เมื่อหักคนที่สอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดีแล้ว คงเหลือส่งดำเนิน คดีครบถ้วนถูกต้องตามที่จังหวัดสั่งการหรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๘ ตอนที่ ๕ การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ ข้อ ๘ ข้อ ๘ การปฏิบัติเมื่อเสร็จการตรวจเลือกแล้ว ให้สัสดีจังหวัดคัดรายชื่อ คนที่ต้องจำหน่ายด้วยเหตุต่าง ๆ ในคราวตรวจเลือกคนเข้ากองประจำ การซึ่งยังไม่มีหลักฐานที่จะจำหน่ายได้ เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ อำเภอดำเนินการสอบสวนบอกจำหน่ายให้แล้วเสร็จก่อนทำการตรวจ เลือกคนเข้ากองประจำการในคราวถัดไป เมื่อทางอำเภอได้รับแจ้งจาก จังหวัด ให้เจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอดำเนินการสอบสวนในลักษณะที่ต้อง จำหน่าย และบันทึกบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ของอำเภอไว้ให้ทราบเรื่องเสร็จแล้วเสนอนายอำเภอแจ้งผลการ สอบสวนจำหน่ายต่อจังหวัด ตามผนวก ก ภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน เมื่อจังหวัดได้รับทราบการสอบสวนบอกจำหน่ายแล้ว ให้สัสดีจังหวัด บันทึกบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ไว้ให้ ทราบเรื่อง ตอนที่ ๓ การเรียกคนเข้ากองประจำการ ข้อ ๔.๗ ข้อ ๔.๗ ผู้ที่ไม่มาเข้ารับการตรวจเลือกด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้สัสดีอำเภอ ตรวจสอบคัด บัญชีรายชื่อทั้งหมดจากบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากอง ประจำการ (แบบ สด.๑๖) เสนอนายอำเภอเพื่อส่งให้พนักงานสอบสวน ดำเนินคดีตามฐานความผิดภายในเดือนพฤษภาคมทุกปีเสร็จแล้วให้ สำเนารายงานให้หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง (กองการสัสดี) ทราบใน โอกาสแรกทันที

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๒.๒ การจัดทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ (แบบ สด. ๑๘)	■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ๑. หลักฐานการสอบสวนบอกจำแนยไม่ดำเนินคดี ไม่ถูกต้องครบถ้วน ๒. อำเภอส่งดำเนินคดีไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด ● ตรวจดู - บัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๘) มีคนส่งเข้ากองประจำการครบถ้วนตามบัญชีจำนวนคนที่จะเรียก (แบบ สด. ๑๕) หรือบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) หรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตอนที่ ๕ การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ ผนวก ง คำชี้แจง การลงบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๘) (๓๐) บัญชีรายชื่อคนเข้ากองประจำการ (แบบ สด. ๑๘) นี้ ให้สัสดีจังหวัดทำขึ้น ๒ ฉบับ สำหรับมอบให้ฝ่ายรับคน ๑ ฉบับ สัสดีจังหวัดเก็บเป็นหลักฐานไว้ ๑ ฉบับ ในกรณีที่ส่งคนเข้ากองประจำการแผนกทหารเรือ ทหารอากาศ หรือการส่งทหารข้ามเขตและการขึ้นทะเบียนแทน ให้ทำสำเนาเพิ่มอีก ๑ ฉบับ ส่งให้ จทบ. พื้นที่ภูมิสำเนาทหารด้วย ฉบับที่มอบให้ฝ่ายรับคน สัสดีจังหวัดต้องลงชื่อตำแหน่งไว้ท้ายบัญชี ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด การจัดทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ (แบบ สด. ๑๘) มีรายชื่อไม่ครบถ้วน

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
๒.๓ สิทธิในการแสดงหลักฐานการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดี และการยกเรื่องดำเนินคดีทหารกองเกินที่ไม่มาตามหมายนัดฯ (แบบ สด.๔๐) อย่างเป็นธรรม ๒.๓.๑ หนังสือจังหวัดถึงอำเภอสั่งสอบสวนบอกจำหน่ายทหารกองเกินที่ไม่มารายงานตัวตามมาตรา ๓๔ มีรายชื่อครบถ้วนตามที่ไม่มีมารายงานตัวเข้ากองฯ ในบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๘) (แบบ สด.๑๘) ๒.๓.๒ หนังสือของอำเภอถึงจังหวัดในการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดีตามมาตรา ๓๔ ในกรณีต่าง ๆ มีหลักฐานครบถ้วนถูกต้องถึงจังหวัดในการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดีจะเหมือนกับข้อ ๒.๑	● ตรวจดู - หนังสือจังหวัดถึงอำเภอสั่งสอบสวนบอกจำหน่ายทหารกองเกินที่ไม่มารายงานตัวตามมาตรา ๓๔ มีรายชื่อครบถ้วนตามที่ไม่มีมารายงานตัวเข้ากองฯ ในบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๘) หรือไม่ ● ตรวจดู - หนังสือของอำเภอถึงจังหวัดในการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดีตามมาตรา ๓๔ ในกรณีต่าง ๆ มีหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง (หลักฐานการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดีจะเหมือนกับข้อ ๒.๑) - หนังสือของอำเภอถึงพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีตามมาตรา ๓๔ ว่าเมื่อหักคนที่สอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดีแล้ว คงเหลือส่งดำเนินคดีครบถ้วนตามที่จังหวัดสั่งการหรือไม่

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
คดีตามมาตรา ๓๔ มีหลักฐาน ๒.๔ บัญชี ตรวจเลือกคนเข้า กองประจำการ (แบบ สด.๑๗)	◆ พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๔ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเริ่มเข้ารับราชการทหาร กองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัด เพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้้นเพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน มาตรา ๔๕ บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือ ผู้นั้นผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ■ สิ่งทีหน่วยปฏิบัติผิด หลักฐานการสอบสวนบอกจำหน่ายไม่ดำเนินคดี ไม่ถูกต้องครบถ้วน ● ตรวจสอบ - บัญชีตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๗) ว่าจัดทำถูกต้องตามผลการตรวจเลือกฯ ในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) หรือไม่ - จัดทำภายในเดือน มิ.ย. หรือไม่ ◆ คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๙/๒๕๑๗ เรื่อง การดำเนินการเรียกและการตรวจเลือกทหารกองเกิน เข้ารับราชการทหารกองประจำการ

รายการ	การปฏิบัติ/หลักฐานอ้างอิง
	ตอนที่ ๓ การปฏิบัติภายหลังการตรวจเลือก ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๖ การจัดทำบัญชีตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๗) ให้สัสดีจังหวัดที่ประจำทำการอยู่ ณ จังหวัดที่ทำการตรวจเลือกรวบรวมยอดจำนวนคนในบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๖) ลงในบัญชีตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๗) ตามคำชี้แจง (ผนวก ๓๗) ทำयนี้ เสนอต่อสัสดี มทบ. หรือสัสดี จทบ. (จทบ. ที่ขึ้นตรงต่อ ทภ.) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา แล้วให้สัสดี มทบ. สัสดี จทบ. ดังกล่าว เสนอตามสายการบังคับบัญชาจนถึง ทบ.ภายใน มิ.ย. ของทุกปี โดยให้ส่งก่อนการส่งบัญชีจำนวนคนที่เรียกได้ (แบบ สด.๑๔) ของปีใหม่ ตามที่กล่าวในข้อ ๓ ■ สิ่งที่หน่วยปฏิบัติผิด ๑. จัดทำบัญชีตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ (แบบ สด.๑๗) ไม่เป็นไปตามผลการตรวจเลือกฯ ในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ๒. จัดทำไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

การสืบสวนสอบสวน
ในหน้าที่นายทหารจเร

การสืบสวนสอบสวน

การดำเนินการสืบสวนสอบสวนของกรมจเรทหารบกนั้นจะดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ตามระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการ สืบสวนสอบสวนในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๖๖ กล่าวโดยสรุป

การสืบสวน คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาว่ามีมูลความจริงหรือไม่ สามารถกระทำได้ก่อนและภายหลังที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น กระทำได้อย่างกว้างขวางทั้งในทางลับและเปิดเผย โดยทั่วไปจะกระทำโดยการสอบถามพยานกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง หรือกับผู้ที่คาดว่าจะทราบเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งการต่อไปได้อย่างถูกต้องตามรูปเรื่อง

การสอบสวน คือ การรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และวัตถุพยาน และการดำเนินการทั้งหลายเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการดำเนินการต่อไป โดยต้องดำเนินการโดยเปิดเผยและต้องใช้หลักเกณฑ์การปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม

อำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน

๑. พระราชบัญญัติการจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดหน้าที่กองทัพบก ไว้ดังนี้

มาตรา ๑๙ กองทัพบก มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบก การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจ หน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ กองทัพไทย กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นนิติบุคคล

๒. พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดหน้าที่กรมจเรทหารบกไว้ ดังนี้

กรมจเรทหารบก มีหน้าที่

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการ การสืบสวนและสอบสวนในเรื่องที่เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพและราชการของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก

(ข) สืบสวนสอบสวนและพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์และการร้องเรียนที่เกี่ยวกับราชการหรือทหารหรือข้าราชการของกองทัพบก

มีเจ้ากรมจเรทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๓. คำสั่ง ทบ. ที่ ๓๑๙/๒๕๕๗ ลง ๑ ต.ค. ๕๗ เรื่องการมอบอำนาจสั่งการในนาม ผบ.ทบ.

๑๐.๑ สั่งให้หน่วยต่างๆ ทำการสำรวจหรือตรวจสอบทรัพย์สิน อาคารเรือนโรงและยุทโธปกรณ์ตามที่ต้องการทราบ

๑๐.๒ สั่งให้หน่วยต่างๆ ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและรายงานผลมาให้ทราบในเรื่องเกี่ยวกับผลการตรวจ การร้องทุกข์และการร้องเรียนที่จะเกิดความเสียหายต่อหน่วยและ ทบ.ต่อไป

๑๐.๓ ให้ จก.จบ. มีอำนาจลงนามรับคำสั่ง ผบ.ทบ. ในเรื่องคำสั่งตรวจในหน้าที่นายทหารจเรประจำปี

๔. คำชี้แจงกองทัพบกเรื่องหน้าที่สอบสวน ลง ๓๑ ต.ค. ๒๕๕๖

กรมจเรทหารบก ตามระเบียบกองทัพบกกำหนดให้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนแล้วรายงานในเรื่องที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการประหยัดของหน่วยต่าง ๆ ทัวทั้งกองทัพบกนั้น หมายความว่า กรมจเรทหารบกมีหน้าที่สืบสวนสอบสวนภาวะการณ์และตรวจสอบเฉพาะ แต่การปฏิบัติราชการของหน่วยต่าง ๆ เช่น การปกครองบังคับบัญชา การอำนวยความสะดวกแก่ทหาร การใช้จ่ายเงิน รวมทั้งการซื้อขายพัสดุของหลวง การก่อสร้างอาคารสถานที่ราชการ การใช้สิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ประปา, ไฟฟ้า, กระดาษ, น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น และการปฏิบัติราชการของหน่วยการเงิน ทั้งนี้ในความมุ่งหมายว่าหน่วยต่าง ๆ ได้ปฏิบัติราชการไปตามระเบียบแบบแผนและความมุ่งหมายของผู้บังคับบัญชา ซึ่งได้กำหนดไว้ประการใดหรือไม่ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่สืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับ การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ของบุคคล หรือหน่วยราชการในกองทัพบกในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายหรือความไม่ชอบธรรมต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการตรงต่อเวลา การใช้เวลาราชการ ประกอบกิจส่วนตัว เป็นต้น แล้วรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อผู้บัญชาการทหารบกเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป กรมจเรทหารบกไม่มีหน้าที่บังคับบัญชาหน่วยราชการใด แต่มีอำนาจที่จะเชิญหรือเรียกผู้เกี่ยวข้องกับการณ์นั้นให้มาชี้แจง หรือสอบสวนเกี่ยวกับภาวะการณ์และบันทึกเป็นหลักฐาน กับอาจเรียก ยึดอายัดหลักฐานพยานในกรณีเหล่านั้นไว้ก็ได้

เมื่อถึงหน่วยที่จะทำการสืบสวนสอบสวนให้นายทหารจเรหรือผู้สอบสวนรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วย เพื่อแจ้งให้ทราบถึงภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้มาทำการสอบสวน

การร้องทุกข์

การร้องทุกข์ คือ การที่ผู้ได้บังคับบัญชากล่าวหาว่า ผู้บังคับบัญชากระทำแก่ตนด้วยการอันไม่เป็นธรรม หรือผิดกฎหมาย หรือแบบธรรมเนียมทหาร เป็นเหตุให้ตนมิได้รับประโยชน์ หรือสิทธิตามที่ควรจะได้รับจากราชการ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ หมวด ๔ กล่าวโดยสรุป

๑. ผู้ที่จะร้องทุกข์ได้ต้องเป็นทหารเท่านั้น
๒. เนื้อหาของการร้องทุกข์มีอยู่ด้วยกัน ๒ อย่าง คือ
 - อย่างหนึ่งเป็นการกล่าวหาว่า ผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ได้กระทำแก่ผู้ร้องทุกข์โดยไม่ยุติธรรม หรือโดยผิดกฎหมาย หรือโดยผิดแบบธรรมเนียมทหาร
 - อีกอย่างหนึ่งเป็นการขอความช่วยเหลือ เนื่องจากผู้ร้องทุกข์มิได้รับผลประโยชน์หรือสิทธิตามที่ควรจะได้รับในราชการ

พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารดังกล่าวได้กำหนดข้อปฏิบัติและข้อห้ามสำหรับการร้องทุกข์ไว้ดังนี้

ข้อปฏิบัติ

๑. การร้องทุกข์กระทำได้สำหรับตนเองเท่านั้น (มาตรา ๒๓)
๒. การร้องทุกข์จะทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ก็ได้ หากจะกล่าวโทษผู้ใด ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นโดยตรง แต่หากผู้ร้องไม่ทราบว่าได้มีความเดือดร้อนจากผู้ใดแน่ ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตน (มาตรา ๒๖)
๓. เมื่อได้ร้องทุกข์ไปเกิน ๑๕ วัน แล้วยังไม่ได้รับแจ้งประการใด หรือความเดือดร้อนยังไม่ได้รับการแก้ไข ก็ให้ร้องทุกข์ใหม่ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นที่สูงสุดถัดขึ้นไปเป็นลำดับอีก และการร้องทุกข์นี้ให้ชี้แจงรายละเอียดการร้องทุกข์ครั้งก่อนไปด้วย (มาตรา ๒๘)

๔. ผู้บังคับบัญชาที่รับเรื่องร้องทุกข์ต้องรีบไต่สวนและจัดการแก้ไขความเดือดร้อน หรือชี้แจงให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ หากเพิกเฉยให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยทหาร (มาตรา ๒๙)

๕. หากผู้ร้องทุกข์ได้รับคำชี้แจงแล้วยังไม่หมดข้อสงสัย ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา ขึ้นเหนือขึ้นไปได้ แต่ต้องระบุว่าได้เคยร้องทุกข์ต่อผู้ใดและได้รับคำชี้แจงอย่างไรแล้วด้วย (มาตรา ๓๐)

ข้อห้าม

๑. ห้ามมิให้ร้องทุกข์แทนผู้อื่น (มาตรา ๒๓)

๒. ห้ามมิให้ลงชื่อร่วมกันหรือร้องทุกข์พร้อมกันหลายคน (มาตรา ๒๓)

๓. ห้ามมิให้ประชุมเพื่อหารือเรื่องจะร้องทุกข์ (มาตรา ๒๓)

๔. ห้ามมิให้ร้องทุกข์ในเวลาเข้าแถวหรือขณะที่ทำหน้าที่ราชการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เวลาเป็นเวรยาม (มาตรา ๒๔)

๕. ห้ามมิให้ร้องทุกข์ก่อนเวลาล่วงไปแล้ว ๒๔ ชม. นับตั้งแต่มีเหตุจะต้องร้องทุกข์เกิดขึ้น (มาตรา ๒๔)

๖. ห้ามมิให้ร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาลงทัณฑ์แรงเกินไป ถ้าหากผู้บังคับบัญชานั้นมิได้ลงทัณฑ์เกินอำนาจที่จะกระทำได้ตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ว่าด้วยวินัยทหาร (มาตรา ๑๐)

การปฏิบัติเมื่อได้รับเรื่องทุกข์ ถ้าเห็นว่าการร้องทุกข์นั้นเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดแล้ว จึงตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อรายงานผู้บังคับบัญชาลำดับชั้นต่อไป

การร้องเรียน

การร้องเรียนมีคำอธิบายอยู่ในระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน ในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๐๖ ว่า “การร้องเรียน” หมายถึง การที่บุคคลหรือ ส่วนราชการใดได้เสนอเรื่องราวว่ามีผู้ที่สังกัดส่วนราชการของกองทัพบก ได้กระทำการอันมิชอบหรือความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น”

จากความหมายนี้จึงเห็นว่า ผู้ร้องเป็นผู้ไม่ได้รับความเสียหาย แต่เป็นบุคคล หรือส่วนราชการที่ได้ทราบว่ามีผู้ที่สังกัดในหน่วยราชการของกองทัพบกได้กระทำการอันมิชอบหรือจะเกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงได้ร้องเรียนหรือกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และผู้ร้องเรียนจะเป็นบุคคลใดหรือส่วนราชการใดก็ได้

การปฏิบัติเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียน คือ ต้องตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเสียก่อนว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของทางราชการหรือไม่ จากนั้นต้องตรวจสอบว่าผู้ร้องเรียนมีตัวตนอยู่จริงหรือไม่ หลังจากตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นเรื่องที่ผู้ร้องเรียนมีตัวตนจริง และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางราชการ ให้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงทำการสอบสวนเพื่อรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้ทราบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

บัตรสนเท่ห์

บัตรสนเท่ห์ คือ ข้อกล่าวหาที่ผู้เขียนไม่ใช่ชื่อจริง เช่น ใช้นามว่าจาก “ผู้หวังดีต่อกองทัพบก” หรือ “ข้าราชการผู้น้อย” หรือ “รักชาติ” บางคนจึงนำเอาบัตรสนเท่ห์ไปปนกับการร้องทุกข์ และบางคนก็นำเอาไปปนกับเรื่องร้องเรียน แต่เนื่องจากไม่สามารถชี้ชัดได้ว่า ผู้กระทำบัตรสนเท่ห์เป็นใคร ดังนั้นจึงต้องถือว่า บัตรสนเท่ห์เป็นหนังสือร้องเรียนประเภทที่ไม่ปรากฏตัวผู้ร้องนั่นเอง

ความเป็นมาของบัตรสนเท่ห์

สมัยสงครามเอเซียบูรพา ในสมัยนั้นบัตรสนเท่ห์น่าจะมามาก เพราะทางราชการได้ให้ความสนใจเรื่องบัตรสนเท่ห์อย่างกว้างขวาง เห็นได้จากกองทัพบกได้ตราระเบียบเรื่องการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติของหน่วยปกติและหน่วยในสนามตามระเบียบกองทัพบกและกองทัพบกสนาม ที่ (ปกติ) ๓/๖๒๓๓ ที่ สนาม ๓๐๔/๑ เรื่องการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหา ลง ๙ ก.ค. ๒๔๘๘ ซึ่งมีเนื้อความสรุปได้ดังนี้

จดหมาย หรือบัตรสนเท่ห์อันเกี่ยวกับการกล่าวหาข้าราชการนั้นให้ถือว่าเป็นเอกสารลับในทางราชการ การส่งต้องกระทำโดยปกปิดอย่าให้แพร่หลายได้ เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหาได้รับเอกสารดังกล่าวนี้แล้ว ให้รีบดำเนินการโดยด่วนที่สุดเพื่อให้ทันเหตุการณ์

ถ้าเป็นกรณีที่แจ่มแจ้งมีหลักฐานแน่นอน แต่เริ่มต้นหรือได้หลักฐานพอสมควรจากการสืบสวนโดยทางลับตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว จึงให้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยข้าราชการชั้นสัญญาบัตรอย่างน้อย ๓ นาย ซึ่งอาจเป็นข้าราชการต่างหน่วยกับผู้ถูกกล่าวหาหรือในหน่วยเดียวกัน แต่ไม่มีกรณีพาดพิงถึงก็ได้

ในรายงานสรุปของคณะกรรมการจะต้องแสดงความเห็นโดยความยุติธรรมว่า ผู้ใดถูกผิดเพียงใด ควรนำคดีขึ้นสู่ศาล หรือควรลงทัณฑ์ทางปกครองสถานใด หรือควรระงับเรื่องเสีย เพื่อเป็นแนวทางพิจารณาของผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะได้วินิจฉัยโดยเด็ดขาดอีกชั้นหนึ่ง

สำหรับการพิจารณาเกี่ยวกับบัตรสนเท่ห์ของคณะรัฐมนตรีนั้น ได้มีมติคณะรัฐมนตรีหลายฉบับ ซึ่งได้ให้หน่วยงานของทางราชการถือเป็นแนวทางปฏิบัติ กล่าวคือ

๑. มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๑๔๘/๒๕๐๒ ลง ๑๘ พ.ย. ๒๕๐๒ ให้ยกเลิกไม่พิจารณาบัตรสนเท่ห์ เพราะเห็นว่า

๑.๑ เปิดโอกาสให้กลั่นแกล้งกัน

๑.๒ สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการสืบสวนสอบสวน

๑.๓ เสียกำลังเจ้าหน้าที่ในการที่ต้องไปทำการสืบสวน

๑.๔ ทำให้เจ้าหน้าที่เสียกำลังใจในการปฏิบัติงาน

๑.๕ เจ้าหน้าที่ไม่กล้าปฏิบัติงานโดยเด็ดขาด เพราะกลัวถูกกล่าวหาตาม
บัตรสนเท่ห์ เว้นแต่บัตรสนเท่ห์รายใดที่ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง
ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอน จึงควรรับพิจารณาเฉพาะเรื่องเฉพาะราย

๒. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๒๒ ธ.ค. ๔๑ กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ
เกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และทดสอบสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าว
โทษข้าราชการว่า กระทำผิดวินัยตามหนังสือ สม. ที่ (ฉบับ กท. เลขรับ ๑๑๙๐๐/๔๑)
ลง ๑๒ ม.ค. ๔๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบัตรสนเท่ห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการในเบื้องต้น ให้
ถือเป็นความลับทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน
กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น

๒.๒ ส่งสำเนาเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการ โดยปิดชื่อผู้ร้องหรือสำเนา
บัตรสนเท่ห์ ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวโทษทำการสืบสวนทางลับว่ามีมูลความ
จริงเพียงใดหรือไม่ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้
ทั้งนี้ให้รีบดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับ
เรื่องราวทราบ

๒.๓ ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ได้รับเรื่องราวต่าง ๆ แจ้งให้ผู้ร้องเรียน
ทราบในทางลับ หลังจากที่ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์ และภายหลังการสืบสวนในเวลาอัน
สมควร

๒.๔ ถ้าปรากฏว่ามีความจริงอันเป็นกรณีความผิดทางกฎหมายบ้านเมือง
ให้ดำเนินคดีทางอาญา ถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความผิดทางวินัย ให้

ดำเนินการสอบสวน หรือตั้งกรรมการสอบสวนไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๒.๕ ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลยพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้องพยาน และบุคคลที่ให้ข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน อย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน การเป็นพยาน หรือการให้ข้อมูลนั้น

๒.๖ ในการดำเนินการตามขั้นตอนสืบสวนในทางลับเพื่อหาข้อเท็จจริง หากเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนในทางลับได้กระทำละเมิดต่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวโทษหรือบุคคลภายนอก และความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำในหน้าที่ แม้มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๔.๓๓/ว ๖๘๑๒ ลง ๒๒ พ.ย. ๔๘ แจ้งให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ทราบ และให้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๒๒ ธ.ค. ๔๑ นอกจากนั้นยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการเพิ่มเติมขึ้นมาอีก กล่าวคือ

๓.๑ ในเบื้องต้นให้ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอน

๓.๒ ส่งสำเนาเรื่องโดยปกปิดชื่อผู้ร้องให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในทางลับ

๓.๓ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานเจ้าของเรื่องแจ้งให้ผู้ร้องกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบในทางลับ หลังจากได้รับเรื่องและภายหลังการสืบสวนไม่เกิน ๑๕ วัน โดยหากปรากฏว่ามีความจริงอันเป็นกรณีความผิดกฎหมายบ้านเมืองให้ดำเนินคดีอาญา กรณีความผิดวินัยให้ดำเนินการสอบสวน หรือตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามระเบียบของทางราชการ

๓.๔ ให้มีการคุ้มครองผู้ร้องและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยประสานขอความร่วมมือให้ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้มีการพิจารณาดำเนินการเป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องดังนี้

๓.๔.๑ กรณีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ เห็นควรส่งเรื่องให้สภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๔.๒ กรณีที่อาจมีผลกระทบต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ร้อง เห็นควรสรุปสาระสำคัญตามคำร้องเฉพาะที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องจะสามารถนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ โดยไม่นำส่งเอกสารคำร้องต้นฉบับ รวมทั้งหากมีความจำเป็นเห็นควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การคุ้มครองผู้ร้องเป็นพิเศษรายกรณีด้วย ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าของเรื่องประสานร้องขอทราบข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมให้พิจารณาเป็นรายกรณี

๓.๔.๓ กรณีที่อาจเกี่ยวข้องกับคดีหรือทำให้เป็นคดีความได้ เห็นควรแจ้งรายละเอียดเฉพาะที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องจะสามารถนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ โดยอาจมีการปกปิดข้อความตามคำร้องบางส่วนด้วยก็ได้ ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าของเรื่องประสานร้องขอทราบข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมให้พิจารณาเป็นรายกรณี

๓.๔.๔ กรณีที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นควรส่งเรื่องให้หัวหน้าส่วนราชการที่สูงหรือเหนือกว่าส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ถูกร้อง และส่งเรื่องให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนหรือสอบสวนเรื่องร้องเรียนของส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นเป็นการเฉพาะด้วย

๓.๕ หากข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการดังกล่าว ให้ถือว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้ราชการเสียหาย เห็นควรให้มีการดำเนินการทางวินัย

ปกติเนื้อความที่ปรากฏในบัตรสนเท่ห์ส่วนใหญ่เป็นการกล่าวหาว่า ข้าราชการได้ปฏิบัติราชการโดยมิชอบด้วยกฎหมายบ้าง มิชอบด้วยแบบธรรมเนียม ทหารบ้าง อย่างไรก็ดี สามารถแยกบัตรสนเท่ห์ได้เป็น ๒ ประเภท

ประเภทที่ ๑ บัตรสนเท่ห์นั้นเป็นความจริง บัตรสนเท่ห์ก็นับว่าเป็นข่าวสารอย่างหนึ่ง ซึ่งรายงานเหตุการณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูงให้ทราบถึงความทุกข์ ความยาก การกดขี่ข่มเหง หรือการคดโกงที่ซ่อนเร้นอยู่ในที่ไกลหูไกลตา ทำให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบสามารถยับยั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ให้ลุกลามต่อไป หรือถ้าความเสียหายยังไม่ทันได้บังเกิดก็ได้มีโอกาสป้องกันมิให้เกิดขึ้น ถ้าตดตบไม่รับฟังบัตรสนเท่ห์ที่เสียเลยก็เท่ากับปิดหูปิดตาไม่ยอมรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในหน่วยทหารต่าง ๆ

ประเภทที่ ๒ บัตรสนเท่ห์นั้นไม่เป็นความจริง นอกจากจะเสียเงินเสียเวลาในการตั้งคณะกรรมการไปสอบสวนหาข้อเท็จจริงแล้ว บัตรสนเท่ห์นั้นย่อมทำลายกำลังใจคนที่ทำงาน ทำให้เกิดความระแวงสงสัย ทำให้เสียขวัญ ในลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าบัตรสนเท่ห์เป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายหน่วยทหารที่ได้ผลเกินความคาดหมายเมื่อเทียบกับมูลค่าในการผลิตบัตรสนเท่ห์ต่ำมาก เพียงแต่กระดาษ ๑ แผ่น ของจดหมาย ๑ ซอง กับอากรแสตมป์ ๓ บาท เท่านั้น

ส่วนแนวทางที่กองสืบสวนสอบสวนปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน คือ แบ่งบัตรสนเท่ห์ที่ส่งมายังกรมจเรทหารบกออกเป็น ๓ ประเภท

ประเภทที่ ๑ บัตรสนเท่ห์ชนิดที่มีแต่ข้อกล่าวหา ไม่ได้ให้รายละเอียดใด ๆ มาด้วยเลย กรมจเรทหารบกจะเสนอไปยังผู้บังคับหน่วย (หน่วยขึ้นตรงต่อกองทัพบก) ทราบตามสายการบังคับบัญชา โดยถือว่าเป็นข่าวสารอย่างหนึ่งที่ผู้บังคับหน่วยควรจะได้ทราบ

ประเภทที่ ๒ บัตรสนเท่ห์ที่ระบุข้อกล่าวหาและยังได้อ้างหลักฐานมาบางส่วน กรมจเรทหารบกก็จะเสนอไปยังผู้บังคับหน่วยพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นควรแล้วแจ้งผลดำเนินการมาให้กรมจเรทหารบกทราบ

ประเภทที่ ๓ บัตรสนเท่ห์ที่ระบุข้อกล่าวหาและระบุพยานหลักฐานต่าง ๆ อย่างชัดเจนเป็นแนวทางที่สามารถหาข้อเท็จจริงได้ กรมจเรทหารบกก็จะส่งเจ้าหน้าที่ทำการตรวจพิเศษเพื่อทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น หากไม่มีมูลความจริงก็จะยุติเรื่อง

หากมีมูลความจริงก็จะรายงานผลตรวจพิเศษเรียน ผบ.ทบ. (ผ่าน กพ.ทบ.) เพื่อขอ
อนุมัติทำการสอบสวนเป็นกรณีไป

๔. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์
พ.ศ. ๒๕๕๒ ลง ๒๑ พ.ย. ๕๒ ได้แจ้งให้ส่วนราชการ ต่าง ๆ ทราบและปฏิบัติ
มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องและควรรู้ ดังนี้

โดยที่ มาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลมี
สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และ ได้รับการแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว
สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ เพื่อบรรเทาและ
เยียวยาความเดือดร้อนของประชาชน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน
เดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี
จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๓ การจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ของส่วนราชการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน
ระเบียบนี้ เว้นแต่การจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ที่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือกระ-
บวนการทางกฎหมาย ให้ส่วนราชการที่รับคำร้องทุกข์แนะนำให้ผู้ร้องทุกข์ ไปดำเนิน
ตามขั้นตอนหรือ กระบวนการดังกล่าว

การร้องทุกข์ตามระเบียบนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ร้องทุกข์ตามกฎหมายอื่น
ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คำร้องทุกข์” หมายความว่า คำร้องทุกข์ที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นหรือส่งต่อเจ้าหน้าที่
ณ ส่วนราชการตามระเบียบนี้ และหมายความถึงคำร้องทุกข์ที่ยื่นแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง-
ทุกข์เดิม โดยมีประเด็นหรือข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ด้วย

“ผู้ร้องทุกข์” หมายความว่า รวมถึงผู้ที่ได้รับมอบฉันทะให้ร้องทุกข์แทน และผู้
จัดการแทนผู้ร้องทุกข์ด้วย

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการ ฝ่ายบริหาร
แต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ

การเตรียมการก่อนทำการสืบสวนสอบสวน

การเตรียมการ สิ่งสำคัญที่นายทหารจเรหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนจะต้องพิจารณาและปฏิบัติก่อนทำการสืบสวนสอบสวนนับแต่ได้รับคำสั่งก็คือ ภารกิจที่ได้รับมอบ การวางแผนความคิดสืบสวนสอบสวน การเตรียมหลักฐานการหารือกับผู้บังคับบัญชา และการรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยที่จะทำการสืบสวนสอบสวน

เมื่อนายทหารจเรได้รับทราบคำสั่งมอบภารกิจในการสืบสวนสอบสวนจะเป็นคำสั่งลายลักษณ์อักษร หรือคำสั่งด้วยวาจากก็ตาม โดยปกติจะแจ้งให้ทราบเรื่องราวความมุ่งหมาย กำหนดตัวนายทหารที่จะไปทำการสืบสวนสอบสวน ให้ศึกษาพิจารณาคำสั่งพร้อมกับเรื่องราวและเอกสารที่แนบมานั้นโดยกระจ่างแจ้ง เพื่อทราบความมุ่งหมายและภารกิจ พร้อมทั้งรายละเอียดแห่งข้อกล่าวหา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนความคิด และกำหนดประเด็นที่จะทำการสืบสวนสอบสวน และเสนอแนวคิดดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ความเห็นชอบในขั้นตอนต่อไป

เมื่อนายทหารจเรได้รับความเห็นชอบในการใช้แนวความคิดจากผู้บังคับบัญชาแล้ว ให้รวบรวมจัดทำหลักฐานต่าง ๆ และเตรียมการเกี่ยวกับพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ ในข้อสำคัญต่อไปนี้ คือ

๑. พยานบุคคล

๑.๑ กำหนดตัวพยาน ซึ่งจะสอบถามปากคำตามลำดับก่อนหลัง พร้อมทั้งเรียงลำดับเรื่องและประเด็นไว้ด้วย

๑.๒ ทำบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งคาดว่าจะสามารถให้คำให้การที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนเรื่องนั้น

๑.๓ กำหนดเรื่องราวหรือประเด็นที่จะสอบสวนเพิ่มเติมพยานปากที่ยังไม่ได้ให้การสำหรับเรื่องที่ได้รับการสืบสวนสอบสวนมาก่อนแล้ว

๒. พยานเอกสาร

กำหนดให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่สำคัญและจำเป็นอันจะช่วยให้ข้อเท็จจริง
แน่นอนและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้แก่หลักฐานเหล่านี้ เป็นต้น

๒.๑ เอกสารโต้ตอบระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับคู่ถูกกล่าวหา

๒.๒ เอกสารต่าง ๆ เช่น บัญชีสัญญาหรือรายงานของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วน
เกี่ยวข้อง

๒.๓ รายงานการสืบสวนสอบสวนหรือการตรวจสอบครั้งก่อน ๆ

๒.๔ บันทึกประชุมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรสืบสวนสอบสวนนั้น

๒.๕ หลักฐานต่าง ๆ จากแหล่งภายนอกหน่วยทหาร

เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ดังกล่าวให้นายทหารจเรผู้ทำการสืบสวนสอบสวน
ศึกษาพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อจะได้กำหนดคำถามได้อย่างสมบูรณ์ และอาจใช้
เป็นหลักฐานประกอบรายงานในบางกรณี

๓. พยานวัตถุ

กำหนดให้ได้มาซึ่งวัตถุที่มีประโยชน์ ในการพิจารณาประกอบหรือยืนยัน
ข้อเท็จจริงให้แน่นอนและชัดเจน เช่น ภาพถ่าย แผนที่ ตัวอย่างหรือวัตถุพยานอื่น ๆ

หลักการซักถามผู้เสียหายหรือพยาน

๑. ควรซักถามปากคำเมื่อใด ควรรับซักถามโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ เพราะ
พยานสามารถจำเหตุการณ์ได้ดี และยังไม่มีความรู้สึกนึกคิดที่จะบิดเบือนรูปคดีเพื่อ
แต่งเติมข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่น

๒. การเตรียมการล่วงหน้า ก่อนลงมือซักถามปากคำพยาน ควรเตรียม
ข้อเท็จจริงที่หาได้แล้วให้พร้อม และเตรียมการกะประเด็นข้อซักถามให้เรียบร้อย
โดยพิจารณาว่า พยานปากใดรู้เห็นเหตุการณ์ตอนใด ควรจะได้ข้อเท็จจริงจากพยาน
ตอนใด มิฉะนั้นอาจพลั้งเผลอประเด็นสำคัญบางตอนไปเสียก็ได้

๓. แสดงความเป็นกันเอง ระยะก่อนเริ่มลงมือสอบสวนพยาน ควรถือโอกาส สนทนากับพยาน สอบถามสารทุกข์ สุขดิบแสดงเป็นกันเองเสียก่อน หากเริ่มสอบข้อเท็จจริงในทันทีพยานอาจเกิดอารมณ์ตึงเครียด ไม่เต็มใจ เปิดเผยข้อเท็จจริงได้

๔. คุมพยานให้การในประเด็น บางคนให้การเลเยกิดนอกเรื่องราว ควรจะต้องคอยกล่อมให้เข้าประเด็นอยู่เสมอ

๕. พยานขัดกัน คำให้การของพยานต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องตรงกันกับปากอื่น ๆ และจะต้องเน้นใน ข้อเท็จจริงอันสำคัญของคดีเสมอไป

๖. อย่าถามนำพยาน การถามโดยเชิงให้คำตอบเสียเองจะทำให้ข้อเท็จจริงเสียไปและอาจตั้งรูปคดีผิดพลาด

๗. ควรตั้งปัญหาให้ตอบทีละข้อ ถ้าป้อนคำถามซ้อนขึ้นมาหลาย ๆ ข้อ พร้อมกันจะทำให้พยานสับสน

๘. ควรตั้งปัญหาซักถามที่เข้าใจง่าย ไม่ใช่ถ้อยคำซับซ้อนกำกวมเข้าใจยาก

๙. พยานประเภทตอบไม่รู้ไม่เห็น บุคคลไร้การศึกษา บุคคลเหล่านี้นักจะคิดว่า การเอาตัวเข้ามาผูกพันคดีเป็นเรื่องหาทุกข์ใส่ตัว จึงไม่ค่อยเต็มใจให้ปากคำต่อผู้ซักถาม จึงต้องป้อนคำถามในทำนองกะยั่นกะยอเป็นพิเศษ และใช้คำถามสกดอย่าให้หาทางตอบว่าไม่เห็น ไม่ทราบทั้ง ๆ ที่รู้เห็นอยู่

๑๐. ประเภทเฉยเมยต่อผู้สอบสวน พวกนี้ชอบตอบเลียง ๆ ไม่ตรงประเด็นที่ต้องการ ควรเร้าอารมณ์ให้ตอบข้อซักถามให้ละเอียด โดยให้เขาเกิดความภาคภูมิใจในการที่เข้าให้ข้อเท็จจริงควรกระตุ้นพยานโดยวิธีเน้นให้ความสำคัญของเท็จจริงที่เขาได้รู้เห็นมา

๑๑. ประเภทขี้เหล้าเมายา ควรเยินยอให้มาก ๆ บางครั้งอาจได้ข้อเท็จจริงจากคนเมามากกว่าพยานธรรมดาอีกด้วย

๑๒. ประเภทข่างพุด ควรดักคอรวบรัดให้เข้าประเด็นอยู่เสมอ อย่าปล่อยให้พุดเพื่อเจื่อนอกประเด็น

๑๓. ประเภทตรงไปตรงมา โดยให้ความร่วมมือตอบข้อซักถามตรงไปตรงมาเป็นประโยชน์แก่รูปคดี ควรชี้แจงให้พยานทราบว่า เป็นหน้าที่ของผู้สอบสวนที่จะต้องค้นคว้าหาข้อเท็จจริงของคดีที่ต้องซักไล่เสีย และให้พยานให้เหตุผลประกอบบางประการ ก็เพื่อความแจ่มชัดของรูปคดีหาได้มีเจตนาลบล้างหลักฐานไม่

๑๔. ประเภทกล่าวเท็จ หากเห็นว่าพยานให้ถ้อยคำที่เห็นได้ชัดว่าเป็น ความเท็จ ควรปล่อยให้พยานโกหกจนจบเรื่อง นักกล่าวเท็จมักแสดงท่าทางสะทสะถ่าน ประหม่า หรือแสดงความรู้สึกออกในขณะที่พุดไม่จริง เช่น จับแกอื้นแน่น หูแดง เหงื่อแตก กลืนน้ำลายบ่อยๆ และริมฝีปากแห้ง

๑๕. ประเภทตื่นเต้นและซี้ซาลดกลัว ผู้ซักถามปากคำจะต้องพยายามผูกมิตร และแสดงความเป็นกันเองให้มากและปลอบใจด้วยว่า ผู้ซักถามจะปกปิดคำให้การไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยแพร่พราย

หลักการดำเนินการถามปากคำผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

๑. การเตรียมข้อเท็จจริง ก่อนที่จะทำการสอบสวนซักถามปากคำผู้ต้องหา ผู้สอบสวนจะต้องหาความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามรูปคดีนั้นเสียก่อนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ นอกเหนือจากประวัติและความเป็นมาของผู้ต้องหา ข้อแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับวิธีการสอบสวนเพื่อให้ผู้ต้องหาเกิดความรู้สึกว่าผู้สอบสวนรู้อยู่จะเอียดกับคดีนั้นมาก ก็จะไม่กล้ากล่าวเท็จได้ง่าย

๒. จำนวนผู้ซักถามปากคำ โดยปกติควรมีผู้ซักถามเพียงคนเดียว และควรอยู่ตามลำพังกับผู้สอบสวน ผู้ต้องหาก็จะเปิดเผยความจริงได้มาก เช่น เพื่อนฝูงที่บอกความลับแก่กันก็หาได้พูดจาต่อหน้าผู้อื่นไม่ ถ้าจำเป็นจะต้องมีผู้ซักถามมากกว่า ๑ คน ก็ควรมีอย่างมากไม่เกิน ๒ คน ระวังการขัดจังหวะกันเองให้มาก และไม่ควรรุคกันถึงรูปคดีต่อหน้าผู้ต้องหา เพราะผู้ต้องหาอาจนำมาใช้เป็นหลักฐานในการต่อสู้คดีได้

๓. การจัดเก้าอี้ที่นั่ง สำหรับผู้ต้องหาไม่ควรมีพนักเท้าแขน ควรจัดเก้าอี้ที่มีพนักพิงตั้งตรงเพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องหามีโอกาสพักอารมณ์ ส่วนผู้ซักถามควรพิงห่างผู้ต้องหาระยะ ๒ - ๓ ฟุต ไม่มีสิ่งกีดขวางระหว่างกัน ควรนั่งให้สายตาทั้ง ๒ ฝ่ายอยู่ในระดับเดียวกัน เพื่อจะได้เห็นความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประสาทและความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของผู้ต้องหาได้ถนัดชัดเจน เมื่อซักถามปากคำดำเนินไปเข้ารูปรอยแล้ว ควรเลื่อนเก้าอี้ให้ชิดตัวผู้ต้องหาเข้าไปอีก

๔. การจดบันทึกปากคำ ในชั้นแรกไม่ควรนำเอกสารกระดาษและเครื่องเขียนมาวางให้เห็น ภายหลังได้สอบถามเมื่อรู้ความจริง จึงค่อยนำขึ้นมาและจดบันทึกปากคำทันที เพราะการจดบันทึกตั้งแต่แรกทันทีนั้นทำให้ผู้ต้องหาคิดอยู่เสมอว่าเป็นหลักฐานมัดตัวเอง อารมณ์ครุ่นคิดดังกล่าวอาจทำให้ผู้ต้องหากลับใจไม่ให้ความจริงได้ง่าย การบันทึกปากคำควรดำเนินการภายหลังที่ถามปากคำผู้ต้องหาจนสิ้นกระแสความแล้ว

๕. ท่าทีของผู้ถูกซักถาม ผู้ถูกซักถาม (ผู้สอบสวน) ควรแสดงท่าทีให้ปรากฏแก่ผู้ต้องหาว่าตนต้องการซักถามจะต้องนั่งอยู่กับที่ไม่เดินวนไปมาในห้อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องหาสงบใจอยู่ในตัวผู้ซักถามตลอดเวลา และไม่ควรแสดงกิริยาอาการรู้สึกดูหมิ่นดูแคลนผู้ต้องหาที่กระทำผิดอาญาที่เลวร้าย เพื่อให้ผู้ต้องหาเกิดความอบอุ่นใจเมื่อได้เปิดเผยความจริงเกี่ยวกับคดีนั้นต่อผู้ซักถาม

๖. การแต่งกายของผู้ซักถาม ผู้สอบสวนต้องแต่งกายให้เรียบร้อย สง่างามและเป็นที่น่าเกรงขาม

๗. การใช้เครื่องพันธนาการ ไม่ควรใส่เครื่องพันธนาการขณะสอบปากคำ เพราะจะทำให้เกิดผลเสียทางจิตวิทยา แต่ต้องระมัดระวังในการจัดระบบควบคุมผู้ต้องหาไว้ดูให้ดี คือ อย่าให้หลบหนีหรือทำอันตรายต่อผู้ซักถามปากคำได้ ควรจัดวางยามไว้นอกห้องสอบสวนเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นได้

๘. หลีกเลียงคำพูดบางอย่าง หลีกเลียงไม่ใช่คำพูดที่ก่อความหวาดหวั่นต่อผู้ต้องหา เช่น คำว่า “ฆ่าคนตาย” ควรพูดว่า “ยิง” หรือ “แทง” คำว่าขโมยควรพูดว่า “เอาไป” คำว่า “รับสารภาพ” ควรพูดว่า “บอกความจริง” คำว่า “กำลังพูดเท็จ” ควรพูดว่า “ยังไม่ให้ความจริง” เป็นต้น

๙. ควรละเว้นการสอบบุนหรี ระหว่างซักถามไม่ควรสอบบุนหรี ถ้าจำเป็นต้องสอบบุนหรีก็ควรสอบให้น้อย แต่ควรย่นให้ผู้ต้องหาสอบด้วยเพื่อผูกมิตร

๑๐. ใช้คำถามที่เหมาะสม ควรเลือกใช้คำถามด้วยภาษาพูดที่เหมาะสมกับฐานะของผู้ต้องหา เช่น คนไร้การศึกษาควรถามด้วยคำง่ายๆ หรือภาษาที่รู้ในหมู่พวกเขา เช่น คำที่ใช้ในหมู่ผู้ร้ายหรือหมู่โจร ผู้ซักถามก็ควรใช้ทำนองเดียวกันเพื่อให้เห็นว่าเรารู้ถึงวิธีการกระทำผิดของเขาอย่างแท้จริงแต่ทว่าการใช้ต้องระมัดระวัง มิให้ผู้ต้องหาขาดความเคารพในตัวผู้ซักถามได้

๑๑. การแสดงความเห็นอกเห็นใจ เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้เรื่องราวจากผู้ต้องหา ทำให้ผู้ต้องหารู้สึกถึงเจตนาดีของผู้สอบสวน โดยเฉพาะผู้ต้องหากระทำผิดเป็นครั้งแรก กระทำผิดเนื่องจากบันดาลโทสะและกระทำผิดเนื่องจากความเจ็บแค้น เป็นประเภทที่จะต้องแสดงความเห็นใจเป็นพิเศษ

๑๒. การบอกผู้ต้องหาถึงความหนักเบาของโทษ ถ้าเบาควรบอกว่าโทษทัณฑ์เล็กน้อย ไม่ควรวิตก เมื่อผู้ต้องหาเห็นโทษเบาก็จะมีใจเล่าเหตุการณ์ได้มากขึ้น ส่วนโทษหนักก็ควรหลีกเลียงการพูดเรื่องโทษกับผู้ต้องหา

๑๓. การยกย่องและเยินยอผู้ต้องหา ควรใช้ถ้อยคำสุภาพและระมัดระวังใช้คำเยินยอที่เป็นจริงจะทำให้ซุกค้นความจริงได้มากขึ้น

๑๔. เมื่อผู้ต้องหากล่าวเท็จ ก็ไม่ควรแสดงอาการโกรธ ดุด่า หรือใช้ถ้อยคำประท้วงผู้ต้องหา ควรซ่อนปฏิกิริยาไว้และกลับใช้วิธีพูดว่า “รู้แล้วว่าไม่ตอบตรงตามความจริง” เป็นต้น

๑๕. การใช้เครื่องจับเท็จ ควรใช้เมื่อจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถหาข้อเท็จจริงตามปกติได้

๑๖. การถามผู้ต้องหาที่จับได้ในขณะเกิดเหตุ โดยปกติผู้ต้องหาที่จับได้ในทันทีที่กระทำผิดมักจะมีอาการตื่นตกใจและเพลอสติ ควรรับซักถามในทันที เพราะจะได้รับคำสารภาพที่ง่ายขึ้น เนื่องจากผู้ต้องหาไม่มีเวลาคิดหาคำแก้ตัว

๑๗. ข้อเท็จจริงที่ผู้ถามยังไม่รู้ข้อเท็จจริงใด ๆ ของคดี และผู้ถามไม่แน่ใจย่นำมาพูดกับผู้ต้องหาว่ารู้ความจริงมาอย่างนั้นอย่างนี้ อาจผิดพลาด ทำให้ผู้ต้องหาแน่ใจว่าผู้ถามปากคำไม่รู้และยังไม่ได้ข้อเท็จจริงมัดตัวเขาได้

การจดถ้อยคำพยานบุคคล

เมื่อการซักถามสิ้นสุดลงควรแจ้งให้พยานทราบไว้ว่าตนจะต้องลงชื่อต่อท้ายคำให้การที่ได้ให้การไปแล้ว หากจำเป็นอาจให้นักชวเลขจดตามคำบอกของพยานก็ได้ โดยผู้สอบสวนคอยนำเรื่องให้ต่อเนื่องกันตามหัวข้อที่ได้เตรียมไว้ ข้อสำคัญที่สุดก็คือผู้สอบสวนจะต้องไม่จดบันทึกคำให้การเพิ่มเติมข้อความให้ต่างไปจากคำให้การของพยาน

เมื่อได้จดบันทึกคำให้การไว้แล้ว ให้อ่านคำให้การให้พยานฟัง หรือถ้าพยานอ่านหนังสือได้ก็ให้อ่านเองก็ได้ แล้วให้พยานลงชื่อไว้ในคำให้การ และผู้สอบสวนก็ลงชื่อกำกับไว้ด้วย ถ้าการสอบสวนต้องสอบสวนหลายหน้ากระดาษก็ควรให้ผู้ให้การลงชื่อย่อย ๆ ไว้ในหน้ากระดาษนั้นทุกหน้า ทั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของผู้สอบสวนว่าไม่ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเขียนคำให้การใหม่

พยานบางคนอาจปฏิเสธไม่ยอมลงชื่อในคำให้การ ผู้สอบสวนจะต้องบันทึกข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ เว้นแต่จะมีข้อเถียงกันว่า ข้อความที่ผู้สอบสวนจดไว้ไม่ถูกต้องและพยานขอให้แก้ไข แต่ผู้สอบสวนไม่ยอมแก้ไขให้ พยานจึงไม่ยอมเซ็นชื่อในคำให้การ จึงใคร่ขอเตือนพนักงานสอบสวนว่า ท่านต้องดำเนินการตามที่พยานร้องขอ เพราะพยานมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อคำให้การของเขาและอาจจะต้องเบิกความที่ศาลต่อไปอีก

ในกรณีที่พยานไม่ยอมให้จดคำให้การนั้น พนักงานสอบสวนควรอธิบายให้พยานฟังว่า คำให้การที่จดไว้นั้น ผู้สอบสวนจะจดเฉพาะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่าที่พยานสามารถจำได้หรือไม่เกิดการเสียหายแก่พยาน ถ้อยคำที่อาจเกิดการเสียหายแก่พยาน ผู้สอบสวนควรจะเตือนหรือชี้แจงให้ทราบถึงผลร้ายที่อาจเกิดขึ้น หากพยานยังคงยืนยันจะให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวก็ให้จดบันทึกไว้ในคำให้การของพยาน

รายงานการสืบสวนสอบสวน

เมื่อได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้นายทหารจเร ผู้ดำเนินการจัดทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรสำนวนการสืบสวนสอบสวน รวมทั้งรายงานของนายทหารจเรโดยปกติถือเป็นเอกสารประเภทปกปิด แต่ถ้านายทหารจเรผู้ดำเนินการพิจารณาเห็นว่า สำนวนสืบสวนสอบสวนเรื่องนั้นควรกำหนดเป็นเอกสารลับชั้นใด ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ รายงานการสืบสวนสอบสวนจัดทำขึ้นด้วยความมุ่งหมายที่จะให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบข้อเท็จจริงดังนี้

ก. ข้อเท็จจริงและหลักฐาน ในเรื่องที่สั่งให้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนนั้นโดยถูกต้อง พร้อมด้วยความเห็น ว่า ผู้ใด เรื่องใดมีความผิดพลาดบกพร่องเหมาะสมอย่างไรหรือไม่

ข. พฤติการณ์พร้อมด้วยสาเหตุแห่งความผิดพลาดบกพร่อง หรือความไม่เหมาะสมในเรื่องนั้น ๆ โดยถูกต้องชัดเจน

แบบรายงานการสืบสวนสอบสวน

แบบรายงานการสืบสวนสอบสวนมีลักษณะแบบหนังสือราชการ ส่วนเนื้อเรื่องเพื่อสะดวกแก่การพิจารณาให้แบ่งข้อความออกเป็นตอน ๆ คือ

๑. คำสั่ง ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตำแหน่งใดลง วัน เดือน ปีใด
๒. หน่วยที่ได้รับคำสั่ง ให้หน่วยใดทำการสืบสวนสอบสวน
๓. เรื่องที่สั่งให้สืบสวนสอบสวน สั่งให้สืบสวนสอบสวนเรื่องใด มีใจความอย่างไรให้แยกเป็นข้อๆ

๔. ผลการสอบสวน

๔.๑ การสืบสวน ได้ความอย่างไร

๔.๒ การตรวจสอบหลักฐาน ให้ทำการตรวจสอบหลักฐานอะไรบ้าง
ปรากฏผลอย่างไร

๔.๓ คำให้การของผู้ถูกสอบสวน ให้กล่าวโดยย่อเฉพาะสาระสำคัญ

๔.๔ สรุปข้อเท็จจริงโดยย่อ

ปิดท้ายด้วยความเห็นของนายทหารจเรหรือผู้สอบสวนให้แสดงว่าตามพยานหลักฐานดังกล่าวนั้น นายทหารจเรหรือผู้สอบสวนมีความเห็นอย่างไร เพราะเหตุใด และให้เสนอว่าตามความเห็นที่สรุปเป็นข้อยุติแล้วนั้นสมควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง หากจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมหรือกำหนดแบบธรรมเนียมทหารเรื่องใด อย่างใดก็ให้เสนอไปด้วย

การปฏิบัติเมื่อ จบ. ไปสอบสวนที่หน่วยทหาร

๑. การปฏิบัติของนายทหารจเร

ในส่วนของนายทหารจเรที่ไปทำการสอบสวนจะมีการดำเนินการดังนี้ เมื่อเดินทางไปถึงหน่วย นายทหารจเรจะต้องไปรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยที่จะรับการสืบสวนสอบสวนก่อนทำการสอบสวน และจะเสนอคำสั่งเพื่อให้หน่วยที่รับการสอบสวนได้ทราบ ซึ่งจะจัดทำเป็นหนังสือจาก จก.จบ. ถึง ผบ. หน่วย ซึ่งจะมีข้อความระบุถึงยศ ชื่อ และตำแหน่งนายทหารจเรผู้ที่เป็นหัวหน้าและจำนวน ผู้ร่วมคณะ เรื่องที่จะทำการสืบสวนสอบสวน เช่น เกี่ยวกับเรื่องการเงิน กิจการพลธิการ หรือการเบิกจ่ายสรรพาวุธ เป็นต้น การที่จะสอบสวนบุคคลใด ที่ไหน เมื่อใด นายทหาร

จเรผู้ที่เป็นหัวหน้าที่จะได้แจ้งให้ทราบในโอกาสอันควร การขอความร่วมมือตามที่ นายทหารจเร ผู้ที่เป็นหัวหน้าจะแจ้งให้ทราบ และข้อความสำคัญอื่น ๆ (หากมีความจำเป็น)

๒. การปฏิบัติระหว่างดำเนินการสืบสวนสอบสวน

ในระหว่างการสอบสวน นายทหารจเรมีความจำเป็นที่จะต้องรวบรวม เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้เพื่อให้ผลการสอบสวนเป็นไปอย่าง ถูกต้องและเป็นธรรมสำหรับคู่กรณีหรือหน่วยที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ หากเรื่องใด นายทหารจเรพิจารณาแล้วเห็นว่า จำต้องได้เอกสารหลักฐานบางประการจากผู้ถูก กล่าวหา หรือจากเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประกอบสำนวนการสืบสวนสอบสวน จำต้องยึดหรืออายัดหลักฐานต่าง ๆ ไว้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการต่อไป และหรือ ผู้ถูกกล่าวหาจะได้กระทำความผิดอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อส่วนรวม หรือเป็นการละเมิดกฎหมาย ในกรณีนี้ นายทหารจเรจะทำหนังสือเรียก ยึด หรืออายัด หลักฐานต่าง ๆ จากผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้น หรือแจ้งความเสียหายร้ายแรงให้ ผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้นทราบแล้วแต่กรณี

๓. การปฏิบัติของหน่วยที่รับการสอบสวน

เมื่อนายทหารจเรได้เดินทางไปถึงหน่วยและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาของ หน่วยนั้นได้ทราบว่า จะมาทำการสอบสวนในเรื่องใด พร้อมแสดงคำสั่งจาก จก.จบ. ถึง ผู้บังคับหน่วยเพื่อทราบแล้ว หน่วยที่รับการสอบสวนจะต้องจัดสถานที่ให้กับ นายทหารจเรเพื่อใช้ในการสอบสวนในเรื่องนั้น ๆ ตามความเหมาะสม และจะต้องให้ ความร่วมมือกับนายทหารจเรที่ร้องขอในการตรวจสอบพยานหลักฐานต่าง ๆ หาก นายทหารจเรมีความจำเป็นที่จะต้องยึดหรืออายัดหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินการ และนายทหารจเรได้ทำหนังสือเรียกยึดหรืออายัดหลักฐานต่าง ๆ จาก ผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้นแล้ว หน่วยที่รับการสอบสวนจะต้องให้ความร่วมมือใน การส่งมอบเอกสารหลักฐานตามที่นายทหารจเรร้องขอโดยเร็ว หรือการประสานการ ร้องขอเกี่ยวกับการที่จะต้องทำการสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกำลังพลของ หน่วยเมื่อได้รับการร้องขอจากนายทหารจเรแล้ว จะต้องดำเนินการส่งตัวบุคคลที่ เกี่ยวข้องให้กับนายทหารจเรเพื่อทำการสอบสวน โดยมีชักช้าต่อไป

๔. การปฏิบัติของผู้ถูกสอบสวน

นายทหารจเรจะแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะต้องทำการสอบสวนให้หน่วยรับการสอบสวนได้ทราบ เพื่อแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ปากคำกับนายทหารจเร การปฏิบัติของผู้ถูกสอบสวนนั้นจะต้องเตรียมการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และหรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ถูกกล่าวหาหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่จะทำการสอบสวนในเรื่องนั้น ๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อประโยชน์กับตัวของผู้ถูกสอบสวนตามพยานหลักฐานที่นายทหารจเรจะได้แจ้งให้ทราบในระหว่างการสอบสวน ซึ่งผู้ถูกสอบสวนควรที่จะต้องให้ข้อเท็จจริงในเรื่องความจริงที่เกิดขึ้น เพื่อผู้บังคับบัญชาจะได้พิจารณาอย่างถูกต้องและให้ความเป็นธรรมกับบุคคลนั้น ๆ ในระหว่างการสอบสวน ห้ามเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดเข้าไปในสถานที่ทำการสืบสวนสอบสวนเป็นอันขาด เนื่องจากการสอบสวนของนายทหารจเรเป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่า ผู้ถูกสอบสวนได้กระทำความผิดหรือไม่ และความผิดนั้นมีมูลความผิดคืออาญาหรือความผิดทางวินัยทหาร และหรือความผิดนั้นทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายอันมีมูลความผิดทางละเมิดหรือไม่ เพื่อผู้บังคับบัญชาจะได้สั่งการโดยถูกต้องต่อไป

(ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนในหน้าที่นายทหารจเร พ.ศ. ๒๕๐๖)

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

บทที่ ๑

ความหมายนิยามศัพท์

ชำรุด หมายถึง ผุพัง ขาดวิน บุปสลาย ไม่อยู่ในสภาพเรียบร้อย และให้รวมถึงการ ชุตลบ เลอะเลือนจนอ่านข้อความไม่ได้ หรือไม่ชัดเจนจนไม่สามารถที่จะเชื่อถือได้ว่าเป็นหนังสือสำคัญที่แท้จริง หรือต่อเติมข้อความซึ่งมิได้มีกำหนดไว้ในระเบียบของทางราชการ หรือเจ้าหน้าที่มิได้ลงชื่อ หรือประทับตราที่รอยแก้ หากเป็นลักษณะดังนี้ถือว่าชำรุด

สูญหาย หมายถึง สูญหายไปโดยไม่สามารถจะหามาได้ หรือไม่สามารถจะนำติดตัวไปมา หรือ ยื่นแสดงต่อเจ้าพนักงานได้

เกิดเหตุสุฉวิสัย หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์บุุคคลไม่สามารถจะป้องกันได้ เช่น เกิดอุทกภัย น้ำท่วมบ้านเรือนที่พักอาศัยจนข้าวของเสียหาย เกิดวาตภัย ได้พัดพาบ้านเรือนที่พักอาศัยล้มพังจนข้าวของเสียหาย

หรือบางครั้งมีภัยบางอย่างซึ่งอาจป้องกันมิให้เกิดขึ้น เช่น อัคคีภัย โจรภัย แม้ว่าเราจะได้พยายามใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วก็ป้องกันมิได้เพราะเหตุวิสัย นอกจากนี้ยังมีภัยบางอย่างซึ่งอาจจะไม่ร้ายแรงนัก แต่ถ้าหากเกิดขึ้นแล้วก็นำความเสียหายแก่ทรัพย์สินและชีวิตได้ เช่น เรือล่ม

ซึ่งมิได้เกิดจากความประมาทหรือ疏忽คะนอง แต่เกิดเพราะสุฉวิสัยที่จะแก้ไขและตนเองจำเป็นต้องสละทรัพย์สินของเพื่อเอาชีวิต ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หมายถึง บุคคลที่กฎหมายได้กำหนดไว้ซึ่งมี ๒ ลักษณะ คือ

๑. เป็นบุคคลที่มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์

๒. ถ้าชายที่มีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์แล้ว กับหญิงที่มีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์แล้วได้สมรสกันและจดทะเบียนสมรสกันถูกต้องตามกฎหมายแล้ว นับว่าเป็นบุคคลบรรลุนิติภาวะแล้ว

วันที่สามารถจะปฏิบัติได้ หมายถึง วันซึ่งบุคคลที่มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและสามารถจะปฏิบัติตามกฎหมายได้ และรวมถึงวันซึ่งเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติได้ด้วย

บุคคลซึ่งไร้ความสามารถ หมายถึง บุคคลที่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ จนไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

บุคคลที่พิการทุพพลภาพ หมายถึง ผู้ที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ผิดปกติ ซึ่งไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

บุคคลที่ชรา หมายถึง ผู้ที่มีความแก่จนร่างกายทรุดโทรมจนไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

บทที่ ๒
พระราชบัญญัติ
รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๗
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๙

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “วิธีนับอายุ” ถ้าเกิดพุทธศักราชใดให้ถือว่ามียายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดขึ้น ส่วนการนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นพุทธศักราชแล้ว ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย วิธีนับอายุยังมีอธิบายเพิ่มเติมไว้อีกในกฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓ คือ

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๘) วิธีนับอายุตามมาตรา ๔ (๑) คือ คนเกิดในพุทธศักราชใดก็ตาม เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น ให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ และนับอายุครบสอง สาม สี่ ฯลฯ ปีบริบูรณ์ เรียงตามลำดับเมื่อสิ้นพุทธศักราชต่อ ๆ ไป อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราชใด ให้เรียกว่าคนชั้นปีนั้น เช่น คนเกิดในพุทธศักราช ๒๔๗๙ จะเป็นวันเดือนใดก็ตาม ให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราช ๒๔๘๙ อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราช ๒๔๙๗ และเรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๙๗ เป็นต้น

ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่ถือเอาตามที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใด ประกอบกับการสังเกตร่างกายเป็นเกณฑ์สำหรับกำหนดอายุ)

(อธิบาย วิธีนับอายุตามมาตรา ๔ และกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ พอจะแยกออกเป็นหัวข้อได้ ดังนี้ คือ

๑. วิธีนับอายุครบปีบริบูรณ์
๒. วิธีนับอายุย่าง
๓. วิธีนับอายุเป็นชั้นปี
๔. วิธีนับอายุบุคคลไม่ปรากฏปีเกิด

๑) วิธีนับอายุครบปีบริบูรณ์ เนื่องจากการเรียกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยปกติ กระทำปีละ ๑ ครั้ง คือ ในเดือนเมษายนทุก ๆ ปี ไม่ได้กระทำกันทุก ๆ เดือน หรือทุก ๆ วัน ดังนั้น พระราชบัญญัติรับราชการทหาร จึงได้กำหนดวิธีนับอายุของบุคคลขึ้นเป็นพิเศษ ต่างไปจากวิธีนับอายุตามกฎหมายอื่น และไม่เหมือนกับการนับอายุตามธรรมดา หรือการนับอายุในวิชาชีพเฉพาะบางแขนง กล่าวคือ การนับอายุตามกฎหมายนี้ ให้คนเกิดภายในรอบปีเดียวกันมีอายุเท่ากันหมด ไม่ว่าคนนั้นจะเกิดต้นปี กลางปี หรือปลายปี

ข้อความในต้วบทที่ว่า “ถ้าเกิดพุทธศักราชใด ให้ถือว่ามีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น” หมายความว่าให้ถือ พ.ศ. เกิดเป็นสำคัญ

โดยไม่คำนึงถึงวันที่และเดือนเกิด เช่น นาย ก. เกิดวันที่ ๑ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗ และ นาย ข. เกิดวันที่ ๑๕ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๗ กับนาย ค. เกิดวันที่ ๓๑ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ พอสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น คือ หมดวันที่ ๓๑ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ แล้ว นาย ก., ข. และ ค. จะมีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ เท่ากันหมด หรือจะนับกันง่าย ๆ ก็คือ นาย ก., ข. และ ค. จะมีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นไป และเมื่อสิ้นปีต่อ ๆ ไป นาย ก., ข. และ ค. ก็จะมีอายุครบ ๒, ๓, ๔ ปีบริบูรณ์ต่อ ๆ ไปทำนองเดียวกัน

ด้วยการนับอายุโดยวิธีนี้จึงพอกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับคิดอายุบุคคลได้อย่างง่าย ๆ และรวดเร็ว คือ ถ้าต้องการทราบว่ คนใดจะมีอายุเท่าใดใน พ.ศ. ใด ก็เอา พ.ศ. เกิดของบุคคลนั้นตั้ง เอาจำนวนอายุที่ต้องการทราบไปบวก ผลลัพธ์จะเป็นจำนวน พ.ศ. เช่นต้องการทราบว่า นายเดชเกิด พ.ศ. ๒๔๘๘ จะมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ในปีใด ต้องเอา ๒๔๘๘ ตั้ง บวกด้วย ๑๘ ผลลัพธ์ได้ ๒๕๐๗ ($๒๔๘๘ + ๑๘ = ๒๕๐๗$) ก็ทราบได้ทันทีว่า นายเดชจะมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ใน พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือกลับกัน ถ้าต้องการทราบว่า ในปีนั้นคนใดจะมีอายุเท่าใด ก็เอา พ.ศ. ของปีปัจจุบันตั้ง เอา พ.ศ. เกิดของบุคคลนั้นไปลบ ผลลัพธ์ จะเป็นจำนวนอายุครบปีบริบูรณ์ของบุคคลนั้น เช่น ต้องการทราบว่า นายศักดิ์ เกิด พ.ศ. ๒๔๘๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ จะมีอายุ เท่าใด ก็เอา ๒๕๐๗ ตั้ง ลบด้วย ๒๔๘๘ ผลลัพธ์ได้ ๑๘ ($๒๕๐๗ - ๒๔๘๘ = ๑๘$) ก็บอกได้ว่า นายศักดิ์มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗

๒) วิธีนับอายุอย่าง ตามมาตรา ๔ และกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ ไม่ได้กล่าวถึงไว้ แต่ในตวับทบางมาตรา คือ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ได้มีบทบัญญัติกล่าวถึงไว้สำหรับให้ประชาชนปฏิบัติ จึงควรทำความเข้าใจไว้ด้วย วิธีนับอายุอย่างนี้ไม่ใช่ของยากอะไร เริ่มตั้งแต่บุคคลเกิดมาก็มีอายุย่างเข้า ๑ ปี ครั้นเมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิด บุคคลนั้นจะมีอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ และในขณะเดียวกัน ก็จะมีอายุย่างเข้า ๒ ปีด้วย เมื่อสิ้นพุทธศักราชต่อไปมีอายุครบ ๒ ปีบริบูรณ์ และมีอายุย่างเข้า ๓ ปีด้วย และนับเช่นนี้ต่อ ๆ ไป ควรสังเกตว่า อายุของบุคคลตามพระราช

บัญญัติรับราชการทหารนั้น ในขณะเดียวกัน จะมีทั้งอายุครบปีบริบูรณ์และอายุย่างคู่กันไป สุดแต่ว่าจะพูดถึงอายุอย่างไร คือ พูดถึงอายุครบปีบริบูรณ์หรืออายุย่าง และจำนวนอายุย่างจะมากกว่าจำนวนครบ ปีบริบูรณ์ของจำนวนอายุนั้นๆ อยู่หนึ่งปีเสมอ

ส่วนการนับอายุโดยวิธีง่าย ๆ ก็คิดจากวิธีนับอายุครบปีบริบูรณ์แล้วบวกด้วยหนึ่งก็จะเป็นอายุย่าง เช่น จะต้องการทราบว่า นายไทยเกิด พ.ศ. ๒๔๘๘ จะมีอายุย่างเข้า ๑๙ ปีในปีใด ก็เอา ๒๔๘๘ ตั้ง บวกด้วย ๑๘ ผลลัพธ์ได้ ๒๕๐๖ หมายความว่าเมื่ออายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ใน พ.ศ. ๒๕๐๖ และในขณะเดียวกัน นายไทยจะมีอายุย่างเข้า ๑๙ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๐๖ ด้วย

๓) วิธีนับอายุเป็นชั้นปี เรื่องวิธีนับอายุเป็นชั้นปี ไม่มีความสำคัญสำหรับประชาชน และมีบัญญัติไว้ในตัวบทเพียงมาตราเดียว คือ มาตรา ๑๘ เท่านั้น เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่สำหรับจัดทำบัญชีรายชื่อทหารแยกไว้เท่านั้นจึงจะไม่อธิบายให้ละเอียดเข้าใจตามตัวบทแต่เพียงว่าบุคคลใดมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ในปีใด ก็เรียกว่า คนชั้นปีนั้น ก็คงพอแล้ว เช่น นายดำรงมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ใน พ.ศ. ๒๕๐๗ ก็เรียกว่า คนชั้นปี ๒๕๐๗

๔) วิธีนับอายุบุคคลที่ไม่ปรากฏปีเกิด คำว่าไม่ปรากฏปีเกิดในที่นี้ หมายความว่าถึง ไม่ทราบปีเกิดที่แน่นอน ความจริงก็ไม่น่าจะมีกรณีเช่นนี้ เพราะปัจจุบันนี้ประชาชนสนใจวันเดือนปีกันมากขึ้น แต่ก็ยังมีกรณีบุคคลไม่ทราบปีเกิดที่แน่นอนของตน เช่น เด็กที่เกิดจากบิดามารดาลักลอบได้เสียกัน เวลาเกิดบุตร บิดามารดาทอดทิ้งไม่เอาใจใส่หรือเด็กที่เกิดจากบิดามารดาที่อยู่ห่างไกลจากความเจริญมาก ๆ หรือเด็กที่เกิดจากบิดามารดาที่ยากจน สนใจแต่การทำมาหากิน ไม่สนใจบุตรที่เกิดมา กรณีเหล่านี้ก็อาจทำให้บุคคลไม่ทราบปีเกิดของตนได้ พระราชบัญญัติรับราชการทหารจึงจำเป็นต้องกำหนดวิธีนับอายุบุคคลประเภทนี้ขึ้นไว้ เพื่อจัดให้ตัวได้เข้ารับราชการทหารต่อไป ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๓ ได้กำหนดเอาไว้ว่า

“ถ้าไม่ปรากฏปีเกิด ให้นายอำเภอท้องที่ถือเอาตามที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใด ประกอบกับการสังเกตร่างกายเป็นเกณฑ์สำหรับกำหนดอายุ” ถูกต้องอย่างแท้จริง อาจคลาดเคลื่อนมากหรือน้อยก็ได้ คงถือเอาเป็นประมาณเท่านั้น

เท่าที่กล่าวมานี้เป็นแต่เพียงอธิบายตามข้อความของกฎหมาย แต่การปฏิบัติจริงนั้น เจ้าหน้าที่มักจะไม่ทำให้ โดยถือว่าพระราชบัญญัติรับราชการทหาร กำหนดให้ประชาชนเริ่มปฏิบัติตามเมื่อมีอายุย่างเข้า ๑๘ ปี ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป เมื่ออธิบายถึงมาตรา ๑๖ เจ้าหน้าที่มักจะให้บุคคลนั้นปฏิบัติในเรื่องทะเบียนสำมะโนครัวเสียก่อน เพราะถือเสียว่าเป็นทะเบียนหลักฐานของคนเริ่มตั้งแต่เกิด บทบัญญัติในเรื่องนี้จึงไม่ได้ใช้กัน)

(๒) “ทหารกองเกิน” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๘ แล้ว

(อธิบาย ทหารกองเกินจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในระหว่างตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ถ้าอายุต่ำกว่านี้หรือเกินกว่ากำหนดนี้จะเป็นกองเกินไม่ได้

๒. ต้องเป็นผู้ที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ มาตราหนึ่งมาตราใดแล้ว จึงจะเป็นทหารกองเกินได้

ทหารกองเกินจะต้องมีลักษณะครบทั้ง ๒ ประการดังกล่าวแล้วจึงจะเป็นทหารกองเกิน ถ้าขาดข้อหนึ่งข้อใดก็ไม่เป็นทหารกองเกิน เช่น อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ หรือ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ ก็ยังไม่เป็นทหารกองเกิน หรือลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว แต่อายุยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ หรืออายุเกินกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ก็ไม่เป็นทหารกองเกิน ส่วนจะเป็นบุคคลประเภทใดหรือทหารประเภทใดจะได้กล่าวถึงต่อไป)

(๓) “ทหารกองประจำการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการและได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด

(อธิบาย ทหารกองประจำการก็ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ๒ ประการ คือ

๑. เป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว ส่วนการขึ้นทะเบียนกองประจำการหมายความว่าอะไร และจะขึ้นเมื่อไหร่จะได้กล่าวถึงต่อไปเมื่อถึงเรื่องนั้น ๆ

๒. ยังเป็นผู้ที่รับราชการในกองประจำการอยู่ ยังไม่ได้ปลด ถ้าปลดแล้วไม่เป็นทหารกองประจำการ

ทหารกองประจำการจะต้องมีลักษณะครบหลักเกณฑ์ ๒ ประการดังกล่าวแล้ว ถ้าขาดข้อหนึ่งข้อใดก็ไม่ใช่ทหารกองประจำการ เช่น เข้าไปเป็นทหารแล้วอาจจะเป็นพลทหาร หรือนายสิบ หรือจ่า ก็ได้ ถ้ายังไม่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการก็ยังไม่ถือว่าเป็นทหารกองประจำการตามความหมายของพระราชบัญญัติรับราชการทหารหรือเป็นทหารกองประจำการจนครบกำหนดปลดแล้ว แต่ทางราชการยังไม่ได้ดำเนินการปลดให้ หรือวันปลดถูกยึดเวลาออกไปก็ยังคงถือว่าเป็นทหารกองประจำการอยู่

การรับราชการในกองประจำการยังมีบางคนเข้าใจว่าจะต้องประจำอยู่ในกรมกองหรือในหน่วยทหารเสมอ ซึ่งความจริงไม่จำเป็น ทหารกองประจำการอาจไปปฏิบัติหน้าที่พิเศษนอกกรมกองทหาร หรือแม้แต่ในขณะที่ได้ลาพักไปชั่วคราวหรือให้ลาพักการปลด ระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผันให้นี้ ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ยังอยู่ในกองประจำการ ต้องถือว่าเป็นทหารกองประจำการอยู่)

(๔) “ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑” หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดหรือทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนตามพระราชบัญญัตินี้

(อธิบาย ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ มีที่มาได้ ๒ ทาง คือ

๑. ปลดออกจากกองประจำการเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑

๒. เดิมเป็นทหารกองเกินไม่เคยเป็นทหารกองประจำการเลย แต่ได้เข้ารับ

การฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ซึ่งโดยปกติได้แก่นักเรียนและนิสิตนักศึกษาในวิทยาลัย โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งกรมการรักษาดินแดนเป็นเจ้าหน้าที่ทำการฝึกวิชาทหารให้ เมื่อผู้ใดสำเร็จการฝึกวิชาทหารถึงขั้นที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว ทางกรมการรักษาดินแดนจะนำตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการให้ แล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ทันที โดยผู้นั้นไม่ต้องเข้ารับราชการในกองประจำการเลย)

(๕) “ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒” หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองเกินตาม มาตรา ๓๙ หรือปลดจากกองประจำการตามมาตรา ๔๐

(อธิบาย ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ มีที่มาได้ ๒ ทาง คือ

๑. ปลดจากกองเกินตามมาตรา ๓๙ คือเดิมเป็นทหารกองเกินอยู่ ไม่เคยเข้าเป็นทหารกองประจำการเลย เมื่ออายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้ว จะปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๓๙ โดยอัตโนมัติ คือ ไม่ต้องทำพิธีการปลด จะถูกปลดไปตามกาลเวลา เมื่อถึงกำหนดอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ก็เรียกว่าเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ได้เลย

๒. เดิมเป็นทหารกองประจำการซึ่งโดยปกติจะต้องถูกปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ แต่เนื่องจากในขณะที่ยังรับราชการในกองประจำการประพฤติดนไม่ดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ ก็อาจถูกปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ได้)

(๖) “พ้นราชการทหารประเภทที่ ๑” หมายความว่า ทหารซึ่งถูกปลดโดยที่ได้รับราชการในชั้นต่าง ๆ จนครบกำหนดหรือโดยที่พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้

(อธิบาย คำว่าพันราชการทหารหมายความว่า ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับ
ราชการทหารอีกต่อไป คือ แม้จะเกิดศึกสงครามอย่างไรก็ไม่ถูกเรียกตัวกลับไป
เป็นทหาร ผู้ที่จะเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๑ มีที่มาได้ ๒ ทาง คือ

๑. เดิมเป็นทหารกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑
และผ่านพ้นระยะเวลาที่อยู่ในชั้นต่าง ๆ ของทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ตามมาตรา ๙
มาแล้ว

๒. ในระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการยังไม่ปลดเป็นกองหนุน หรือใน
ระหว่างที่เข้ารับการระดมพลหรือเข้าฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความ
พร้อมพร้อมตามมาตรา ๓๖ อยู่ นั่น เป็นคนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถ
จะรับราชการทหารได้ ก็ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๑ ชื่อโรคและความ
พิการที่จะต้องปลดพันราชการทหารนั้นดูตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๙๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

(๗) “พันราชการทหารประเภทที่ ๒” หมายความว่า ทหารกอง
หนุนประเภทที่ ๒ ที่มีอายุสืบลับหกปีบริบูรณ์แล้ว หรือทหารกองเกิน หรือทหารกอง
หนุนประเภทที่ ๒ ซึ่งพิการทุพพลภาพหรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้
ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือนายทหารสัญญาบัตรที่ถูก
ปลดโดยถูกถอดหรือออกจากยศ

(อธิบาย พันราชการทหารประเภทที่ ๒ มีที่มาได้ ๓ ทาง คือ

๑. เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ อยู่จนถึงอายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์ก็ปลด
เป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒ เองโดยอัตโนมัติเช่นเดียวกับทหารกองเกินปลด
เป็นกองหนุนประเภทที่ ๒

๒. ก. ในระหว่างที่เป็นทหารกองเกินหรือเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒
อยู่ นั้น ถูกเรียกเข้ารับการระดมพลหรือเข้าฝึกวิชาทหารหรือเข้ารับการทดลองความ
พร้อมพร้อมตามมาตรา ๓๖ เมื่อปรากฏว่าเป็นคนพิการทุพพลภาพหรือมีโรคซึ่งไม่
สามารถจะรับราชการทหารได้ ก็ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒ ชื่อโรคและ

ความพิการถือตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) เช่นเดียวกับมาตรา ๔ (บ)

ข. เมื่อเป็นทหารกองเกินถึงกำหนดไปเข้ารับการตรวจเลือก ปรากฏว่าเป็นคนพิการทุพพลภาพหรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ ก็ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒ ชื่อโรคและความพิการคงถือตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๔ เช่นเดียวกัน

๓. นายทหารสัญญาบัตร คือ ผู้ที่มียศตั้งแต่ ว่าที่ร้อยตรี ว่าที่เรือตรี หรือ ว่าที่เรืออากาศตรี ขึ้นไป ถ้ากระทำความเสื่อมเสีย หรือกระทำความผิดจนถูกปลดโดยถูกถอดยศ หรือถูกให้ออกจากยศ ต้องปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒

(๘) “ทหารประจำการ” หมายความว่า ทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งไม่ใช่ทหารกองประจำการ

(อธิบาย ทหารประจำการโดยปกติเป็นผู้ที่ผ่านพ้นระยะเวลาการเป็นทหารกองประจำการมาแล้ว เช่น เดิมเป็นพลทหารกองประจำการ พอปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ แล้ว สมัครเข้ารับราชการต่อ หรือเข้ารับราชการทหารใหม่อีกจะได้ยศเป็นนายทหารประทวนหรือสัญญาบัตรหรือไม่ก็ตาม ก็ถือว่าเป็นทหารประจำการหรือผู้ที่เข้าเป็นนักเรียนนายสิบหรือนักเรียนจำ หรือจะสมัครเข้ารับราชการเป็นนายสิบเลยก็ตาม โดยปกติต้องเป็นทหารกองประจำการก่อนเสมอเมื่อพ้นช่วงระยะเวลาที่เป็นทหารกองประจำการแล้วก็ยังทหารประจำการต่อไป

คำว่าทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด หมายความว่า เข้ารับราชการในอัตราตำแหน่งที่ทางราชการกระทรวงกลาโหมกำหนดขึ้นนั่นเอง)

(๙) “อำเภอด” หมายความว่ารวมถึง กิ่งอำเภอดด้วย

(อธิบาย บทบัญญัตินี้ต้องการให้เข้าใจว่า ถ้าพูดถึงอำเภอดก็ให้หมายความว่ารวมถึงกิ่งอำเภอดด้วย ปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร ได้เปลี่ยนการเรียกชื่ออำเภอดต่าง ๆ เป็น “เขต” อำเภอดในที่นี้ จึงให้หมายถึง เขต และกิ่งอำเภอด ด้วย)

(๑๐) “ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง ที่ว่าการกิ่งอำเภอด้วย

(อธิบาย บทบัญญัตินี้ก็เช่นเดียวกับ (๙) คือ ถ้าพูดถึง ที่ว่าการอำเภอ ก็ให้ หมายความว่ารวมถึงที่ว่าการกิ่งอำเภอและสำนักงานเขต ด้วย)

(๑๑) “นายอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

(อธิบาย บทบัญญัตินี้ก็เช่นเดียวกับ (๙) คือ ถ้าพูดถึงนายอำเภอ ก็ให้ หมายความว่ารวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และผู้อำนวยการเขต ด้วย)

มาตรา ๕ บุคคลซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกิน ให้ลงบัญชีที่อำเภอดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลซึ่งบิดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดา ยังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนาแล้วแต่กรณี

(๒) บุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดามีได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ปกครองให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนาแล้วแต่กรณี

(๓) บุคคลนอกจากที่กล่าวใน (๑) และ (๒) หรือบุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีทหารกองเกินตาม (๑) หรือ (๒) ได้ ไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา ถ้าบุคคลนั้นไม่ปรากฏภูมิลำเนา ก็ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่พบตัวบุคคลนั้น

เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ถือว่า ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน

ภูมิลำเนาทหารให้มีได้เพียงแห่งเดียว

(อธิบาย การทำความเข้าใจเรื่องการไปลงบัญชีทหารกองเกินและ ภูมิลำเนาทหารนั้นต้องอ่านบทบัญญัติของมาตรา ๑๖ ประกอบด้วย มิฉะนั้นอาจทำให้

เข้าใจไขว่คว้าได้ ความจริงบทบัญญัติตามมาตรา ๕ (๑), (๒) และ (๓) นั้น เป็นเรื่องกำหนดสถานที่สำหรับให้ไปแสดงตนขอลงบัญชีทหารกองเกิน และเมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอใดแล้ว จึงจะถือว่ามิภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภอนั้น

(อธิบาย มาตรา ๕ (๑) อาจแยกออกไปได้เป็น ๓ กรณี คือ

๑. บุคคลที่บิดายังมีชีวิตอยู่

๒. บุคคลที่บิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดายังมีชีวิตอยู่

๓. บุคคลที่ทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมหมดแล้ว มีผู้ปกครอง

๑. บุคคลที่บิดายังมีชีวิตอยู่ ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอท้องที่ซึ่งบิดามีภูมิลำเนาอยู่ ไม่ว่าผู้นั้นจะบรรลุนิติภาวะสามารถมีภูมิลำเนาของตนเองได้แล้วหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่ามารดาจะยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม และในกรณีที่มารดาหย่าขาดจากสามีแล้ว บุคคลนั้นอยู่กับการดาก็ยังต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอท้องที่ที่บิดามีภูมิลำเนาอยู่

เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ขอยกตัวอย่างให้เห็นดังนี้

ก. นายแดงมีภูมิลำเนาอยู่กับบิดามารดาที่จังหวัดเชียงใหม่ นายแดงมาเรียนหนังสือที่กรุงเทพมหานคร และได้แจ้งย้ายทะเบียนราษฎรเฉพาะตนเองมาอยู่กรุงเทพมหานครด้วย ดังนี้ เมื่อถึงเวลาลงบัญชีทหารกองเกิน นายแดง ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่จังหวัดเชียงใหม่

ข. บิดาของนายคำมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสงขลา เมื่อมารดาถึงแก่กรรมแล้ว นายคำได้ย้ายทะเบียนราษฎรของตนเองไปอยู่กับยายที่จังหวัดปทุมธานี ถึงเวลาลงบัญชีทหารกองเกิน นายคำต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่จังหวัดสงขลา

ค. บิดามารดาของ นายเขียวทำการสมรสกันถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมา บิดามารดาของนายเขียวได้หย่าขาดจากกัน บิดาของนายเขียวมีภูมิลำเนาอยู่ที่เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร แต่ นายเขียว มีภูมิลำเนาอยู่กับมารดาที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ถึงเวลาลงบัญชีทหารกองเกิน นายเขียวต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

๒. บุคคลที่บิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดายังมีชีวิตอยู่ ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอท้องที่ที่มารดามีภูมิลำเนาอยู่ โดยนับเดียวกันกับข้อ ๑ เช่น นายขาว บิดาถึงแก่กรรมแล้ว มารดามีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร แต่นายขาวไปมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครราชสีมา ถึงเวลาลงบัญชีทหารกองเกิน นายขาวต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่กรุงเทพมหานคร

๓. บุคคลที่ทั้งบิดามารดาถึงแก่กรรมหมดแล้วมีผู้ปกครอง ผู้ปกครองในที่นี้มิได้หมายถึงผู้ใช้อำนาจปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะอาจเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วก็ได้ คงถือแต่เพียงว่า เมื่อบิดามารดาถึงแก่กรรมหมดแล้วตัวอยู่กับพี่ ป้า น้า อา หรือญาติพี่น้องหรือผู้ใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ก็ลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของบุคคลดังกล่าวเท่านั้น

(อธิบาย มาตรา ๕ (๒) แยกออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑. บุคคลที่มีแต่มารดาเพราะเกิดนอกสมรส และบิดามีได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย เมื่อถึงเวลาลงบัญชีทหารกองเกิน ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอท้องที่ที่มารดามีภูมิลำเนาอยู่ (ถ้าบิดาได้จดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕ (๑)

๒. บุคคลที่มีแต่มารดาเพราะเกิดนอกสมรสและบิดามีได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย และมารดาได้ถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ปกครอง เมื่อถึงเวลาลงบัญชีทหารกองเกิน ต้องไปลงบัญชี ณ อำเภอท้องที่ที่ผู้ปกครองมีภูมิลำเนา

(อธิบาย มาตรา ๕ (๓) แยกออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑. บุคคลที่มีได้มีกล่าวไว้ใน (๑) และ (๒) หรือบุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีตาม (๑) หรือ (๒) ได้ ไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา

สำหรับการลงบัญชีทหารกองเกินก็คือการทำทะเบียนหลักฐานให้ทราบว่ามีจำนวนชายฉกรรจ์ที่จะเรียกเข้ารับราชการทหารได้เป็นจำนวนเท่าใด

เป็นการเตรียมไว้เมื่อบ้านเมืองเกิดศึกสงครามจะได้เรียกเข้ารับราชการทหารได้ในทันที ดังนั้น การลงบัญชีทหารกองเกินจึงต้องการทราบจำนวนคนให้แน่ชัดถูกต้องกับความ เป็นจริง มาตรา ๕ (๓) จึงได้บัญญัติให้ต้องลงบัญชีทหารกองเกินไว้สำหรับคนที่ไม่มี บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง แต่มีภูมิลำเนาของตนเอง

๒. บุคคลที่ไม่ปรากฏภูมิลำเนา เป็นบทยุติสำหรับผู้ที่ไม่มีบิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง และไม่มีภูมิลำเนา ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เช่น อาชีพในการรับจ้างทั่วไป เมื่อเสร็จงานหรือไม่ผู้จ้างแล้ว ก็เดินทางไปรับจ้างในที่แห่งอื่นต่อไป เป็นการครองชีพโดยปราศจากสำนักหลักแหล่ง เช่น ผู้การค้าเร่ทางเรือเที่ยวขายของเรื่อยไป คำ ใหนอนนั้น บทยุตินี้จึงกำหนดว่าพบตัวในท้องที่อำเภอใด ก็ให้ลงบัญชีทหาร กองเกินที่อำเภอท้องที่ที่พบตัวบุคคลนั้น

(อย่างไรก็ดี บทยุตินี้เป็นบทยุติที่ใช้มาตั้งแต่สมัยยังไม่เข้มงวด กวดขันในเรื่องทะเบียนราษฎรของบุคคล แต่ในปัจจุบันนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับลงบัญชี ทหารกองเกิน จะทำการตรวจสอบภูมิลำเนาก่อนเสมอ บทยุตินี้จึงไม่ค่อยมีผลแต่ อย่างใด)

“ภูมิลำเนาทหารให้มีได้เพียงแห่งเดียว”

(อธิบาย ภูมิลำเนาทหารให้มีได้เพียงแห่งเดียว ซึ่งผิดกับบทยุติของ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งยอมให้บุคคลมีภูมิลำเนาได้หลายแห่งในขณะ เดียวกัน นอกจากนั้นยังยอมให้มีภูมิลำเนาเฉพาะกาลเพื่อกระทำการบางอย่างได้ อีกด้วย แต่ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารจะมีหลายแห่งไม่ได้ จะมีได้แต่เพียง แห่งเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการป้องกันการสับสนในการเข้ารับการตรวจเลือก และ ป้องกันการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการด้วย)

มาตรา ๖ การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ ตลอดถึงการยกเว้นและการปลดตำรวจซึ่งอยู่ในกองประจำการ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน กับการเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ การยกเว้น และ การปลดทหาร

การเรียกคนเข้ากองประจำการเป็นตำรวจ ให้กระทรวงมหาดไทยทำได้โดย
ตกลงกับกระทรวงกลาโหม

(อธิบาย ม. ๖ การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ
โดยปกติก็กระทำพร้อมกันไปกับการเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหารกอง
ประจำการ การเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ ถือว่าเป็นการเข้ากองประจำการ ตาม
พระราชบัญญัติรับราชการทหารเช่นเดียวกัน แต่เข้าเป็นแผนกตำรวจ ดังนั้น
ผู้ที่เข้าเป็นตำรวจกองประจำการแล้วก็ไม่ต้องถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการอีก
(แต่ในปัจจุบันนี้ การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการนั้น
กรมตำรวจไม่ได้ขอเรียก จึงไม่มีแต่อย่างใด)

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วย
ตนเองทุกคน

(อธิบาย ม. ๗ มาตรานี้เป็นบทบัญญัติทั่ว ๆ ไป ซึ่งบัญญัติเป็นหลักกว้าง ๆ
ไว้ ๒ ประการ คือ

๑. ผู้ที่มีหน้าที่รับราชการทหารหรือพูดง่าย ๆ ว่า ต้องปฏิบัติตามพระราช
บัญญัติรับราชการทหารนั้น ได้แก่ชายที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย คือ ถือเพศกับ
สัญชาติ เรื่องเพศนั้นโดยปกติก็มีเพียง ๒ เพศ คือ หญิงกับชาย เฉพาะเพศชาย
เท่านั้นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร เพศหญิงไม่ต้องปฏิบัติ
เพราะมาตรานี้ไม่บังคับถึง ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่อยากจะกล่าวถึงคือ กะเทย และขอ
หมายถึงผู้ที่เพี้ยนจริง ๆ เท่านั้น ไม่หมายถึงผู้ชายที่ชอบแต่งตัวเป็นผู้หญิงเที่ยว
รับจ้างกระทำการบางอย่าง สำหรับกะเทยนั้นก็ต้องแล้วแต่หลักฐานเริ่มแรกระบุ
ว่าเป็นเพศอะไร เช่น สุนัขบัตรและทะเบียนสำมะโนครัวระบุว่าเป็นเพศชายก็ต้องปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร เมื่อถึงกำหนดเข้ารับการตรวจเลือก แพทย์ตรวจ

พบว่าเป็นกะเทยก็ไม่ต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการ และให้ปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒ ไป

ส่วนเรื่องสัญชาตินั้น เฉพาะผู้ที่มีสัญชาติไทยเท่านั้นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร บุคคลใดจะมีสัญชาติไทยบ้างนั้นต้องถือตามพระราชบัญญัติสัญชาติ ซึ่งในเรื่องได้สัญชาติไทยนี้ยังมีอีกหลายคนที่น่าสนใจคิดว่า ผู้ที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารในบางเรื่องแล้วถือว่ามิใช่สัญชาติไทย เช่น ผู้ที่ลงบัญชีทหารกองเกินมิใช่สำคัญทหารกองเกินแล้ว หรือผู้ที่เป็นทหารกองหนุนมีหนังสือสำคัญแล้วถือว่าเป็นคนไทย ซึ่งความจริงหลักฐานทั้งสองชนิดนี้เป็นหลักฐานที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารแล้วเท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวกับการได้การเสียสัญชาติไทยแต่อย่างใด ตรงกันข้าม ผู้ที่ได้หนังสือสำคัญหรือใบสำคัญแล้ว เมื่อปรากฏว่าเป็นคนต่างด้าวก็ต้องจำหน่ายหลักฐานทางพระราชบัญญัติรับราชการทหารต่อไปเสียด้วยซ้ำ

๒. ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยนั้นต้องรับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน จะเข้ารับราชการทหารแทนกันไม่ได้ เช่น คนที่มีเงินมาก ๆ จะจ้างคนอื่นเข้ารับราชการทหารแทนตนไม่ได้ หรือญาติพี่น้องเห็นอกเห็นใจกันจะเข้ารับราชการแทนกันก็ไม่ได้ ที่บัญญัติไว้เช่นนี้เพื่อหาทางป้องกันไม่ให้คนมีเงินหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหาร เช่น ในสมัยก่อน ๆ เพื่อเป็นการแก้ไขเศรษฐกิจ ยอมให้คนมีเงินไม่ต้องรับราชการทหารโดยยอมเสียเงินแทน ซึ่งเรียกกันว่าเสีย “ส่วย” ซึ่งในปัจจุบันนี้จะทำอย่างนั้นไม่ได้)

มาตรา ๘ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ให้กระทำได้วิธีเรียกมาตรวจเลือก หรือจะรับเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ ถ้ามีความจำเป็น การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการจะไม่กระทำในบางท้องที่ก็ได้

(อธิบาย ม. ๘ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการเป็นคำรวม ซึ่งหมายรวมทั้งการบังคับให้เข้าเป็นทหารกองประจำการและการรับสมัครด้วย การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ตามมาตรา ๘ วรรคสอง กำหนดว่าจะไม่กระทำในบางท้องที่ก็ได้ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ได้กำหนดไว้แล้ว

การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการตามมาตรา ๘ ให้กระทำด้วยวิธีเรียกมาตรวจเลือก แต่ก็อาจจะรับเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นก็ได้ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๕ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ได้บัญญัติไว้ดังนี้ คือ

การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นตามมาตรา ๘ ให้กระทำได้โดยวิธีร้องขอ และบุคคลที่จะร้องขอโดยวิธีนี้ต้องมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์

การร้องขอและการรับโดยวิธีนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) ผู้ถูกเรียกร้องขอในวันตรวจเลือก

ต้องร้องขอต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนการกำหนดตัวบุคคลให้เข้ากองประจำการ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาแล้วผู้นั้นมีสิทธิเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เป็นทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ หรือตำรวจ แล้วแต่กรณี

(๒) ผู้ถูกเรียกร้องขอก่อนวันตรวจเลือก

ต้องร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กรมกองที่ตนประสงค์จะเข้ารับราชการนั้นก่อนวันตรวจเลือก เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายรับคนพิจารณาตกลงรับผู้ใด ให้นำผู้นั้นขึ้นทะเบียนกองประจำการในปีที่ถูกเรียกให้เสร็จก่อนวันตรวจเลือก

(๓) ผู้ที่ยังไม่ถูกเรียกหรือผู้ที่เคยถูกเรียกแล้ว แต่ไม่ถูกเข้ากองประจำการร้องขอเข้ากองประจำการ

ต้องร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กรมกองฝ่ายทหารหรือฝ่ายตำรวจที่ตนประสงค์จะเข้ารับราชการ เมื่อเจ้าหน้าที่พิจารณาตกลงรับผู้ใด ก็ให้นำผู้นั้นขึ้นทะเบียนกองประจำการ กรมกองใดจะรับผู้ร้องขอเข้าในสังกัดใด หรือเหล่าใด ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้

การรับบุคคลเข้ากองประจำการดังกล่าวใน (๑) และ (๒) ให้รับได้เฉพาะผู้ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ซึ่งมีการเรียกคนเข้ากองประจำการของหน่วยนั้นๆ และให้รับได้ไม่เกินจำนวนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเฉลี่ยให้ในท้องที่อำเภอ นั้น ส่วนกองทัพบกเรือให้รับคนที่ภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่กรุงเทพมหานครได้ด้วย

บุคคลดังกล่าวใน (๒) ซึ่งสำเร็จชั้นอุดมศึกษาของประเทศไทย หรือของต่างประเทศ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษา ให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิฐานะ แต่ให้ร้องขอต่อกองทัพบก กองทัพอากาศ หรือกองทัพอากาศ ตามที่ตนประสงค์ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันตรวจเลือก

บุคคลดังกล่าวใน (๓) ให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิฐานะ

การรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนในโรงเรียนทหารให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิฐานะ (อธิบาย การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการทั้งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ และใน กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๕ (พ.ศ. ๒๕๑๖) รวมทั้งหมดด้วยกันมี ๔ วิธี คือ

๑. วิธีเรียกมาตรวจเลือก
๒. ผู้ถูกเรียกร้องขอในวันตรวจเลือก
๓. ผู้ถูกเรียกร้องขอก่อนวันตรวจเลือก
๔. ผู้ที่ยังไม่ถูกเรียกหรือผู้ที่เคยถูกเรียกแล้ว แต่ยังไม่ถูกเข้ากองประจำการ ร้องขอเข้ากองประจำการ

๑. วิธีเรียกมาตรวจเลือก การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการด้วยวิธี เรียกมาตรวจเลือกเป็นวิธีบังคับบุคคลให้เข้าเป็นทหารกองประจำการโดยตรง จึงมีระเบียบและวิธีการมากมายซึ่งจะกล่าวถึงเมื่ออธิบายถึงหมวด ๔ และหมวด ๕ ใน ตอนนี้จะขอผ่านไปก่อน

๒. ผู้ถูกเรียกร้องขอในวันตรวจเลือก คำว่าร้องขอหรือร้องขอเข้ากองประจำการเป็นถ้อยคำซึ่งใช้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหารโดยเฉพาะ ซึ่งหมายความว่า สมัครเข้ารับราชการทหารเอง ดังนั้น การเข้าเป็นทหารกองประจำการตั้งแต่วันที่ ๒ ถึงวันที่ ๔ จึงเป็นการสมัครใจเข้าเป็นทหารกองประจำการเอง กฎหมายไม่บังคับและ ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการได้นั้น กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ ได้กำหนด ขีดค้นในเรื่องอายุไว้ว่าจะต้องมีอายุอยู่ในระหว่างตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึง สามสิบปีบริบูรณ์จึงจะสมัครได้ ถ้าอายุยังไม่ถึงกำหนดหรือเลยกำหนดไปแล้วก็สมัคร ไม่ได้

การสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการตามวิธีที่ ๒ นี้ ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่ถูกเรียก คือ ได้รับหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกและตัวต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกแล้ว จึงสมัครต่อกรรมการตรวจเลือกก่อนที่คณะกรรมการตรวจเลือกจะกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการ ถ้าถูกกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการเสียแล้วผู้สมัครไม่ได้ เพราะต้องเป็นทหารกองประจำการอยู่แล้ว เพื่อเป็นการตอบแทนในการสมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการเอง กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ จึงบัญญัติให้สิ่งตอบแทนบ้าง คือ ให้มีสิทธิในการเลือกแผนกที่ต้องการได้ เช่น ร้องขอเข้ากองประจำการแผนกทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ หรือตำรวจ แล้วแต่กรณี แต่การสมัครนี้ก็มีข้อขีดคั่น คือ ต้องอยู่ในจำนวนที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับคนจะบรรจุให้ได้ และต้องแล้วแต่ว่าคณะกรรมการตรวจเลือกจะตกลงรับหรือไม่ เช่น เป็นคนไม่ได้ขนาด หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) หรือเป็นคนจำพวกที่ ๒ หรือจำพวกที่ ๓ หรือเคยเป็นบุคคลที่มีความประพฤติเสียมาก่อน คณะกรรมการตรวจเลือกก็ไม่อาจจะรับสมัครได้

การตรวจเลือกบางอำเภออาจต้องส่งคนให้ทั้งทหารบกและทหารอากาศ หรือทั้งทหารเรือและทหารอากาศ อย่างนี้จะสมัครเข้าเป็นทหารบก หรือทหารเรือ หรือทหารอากาศก็ได้ แล้วแต่อำเภอนั้นต้องส่งคนเข้าเป็นอะไรบ้าง

การสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการตามวิธีที่ ๒ นี้ เนื่องจากต้องไปสมัครกันในวันทำการตรวจเลือก ซึ่งมักเรียกกันว่าเกณฑ์ทหารซึ่งติดปากมาจากข้อบัญญัติของกฎหมายเก่า การรับสมัครจึงทำได้เฉพาะผู้มีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่ซึ่งมีการเรียกคนเข้ากองประจำการเท่านั้น นอกจากนั้นจำนวนที่จะรับสมัครได้จะต้องไม่เกินจำนวนทั้งหมด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้เฉลี่ยไว้เป็นอำเภอ ๆ แล้ว เช่น อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะต้องส่งคนเข้าเป็นทหารบก ๘๐ คน เข้าเป็นทหารอากาศ ๒๐ คน จะรับสมัครเกินกว่าจำนวนนี้ไม่ได้

การสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการตามวิธีที่ ๒ นี้ กฎหมายกำหนดให้รับสมัครบุคคลจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตร ขึ้นไป และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปก่อน (การวัดขนาดรอบตัวให้วัดในขณะที่หายใจออกเต็มที่) ถ้าบุคคลดังกล่าวมีไม่พอกับจำนวนที่ทางราชการต้องการ จึงให้รับสมัครที่มีขนาดสูงลดรองลงมาตามลำดับ (ส่วนขนาดรอบตัวคงถือเกณฑ์ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปตามเดิม) เช่น คนสูง ๑๖๐ เซนติเมตรขึ้นไป มีไม่พอกับจำนวนที่ทางราชการต้องการ ก็ให้รับคนขนาดสูง ๑๕๕ เซนติเมตร ถ้าไม่พออีกก็ให้รับคนขนาดสูง ๑๕๔ เซนติเมตร เป็นต้น ถ้ารับถึงขนาดใดพอกับความต้องการก็ให้หยุดรับ การรับสมัครตามวิธีนี้ หากมีคนขนาดสูงกว่าพอกับจำนวนที่ทางราชการต้องการ จะรับคนขนาดต่ำกว่าไม่ได้

๓. ผู้ถูกเรียกร้อยชอกก่อนวันตรวจเลือก การสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีนี้ ผู้สมัครก็ต้องเป็นผู้ที่ถูกเรียก คือ ได้รับหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกหรืออย่างน้อยก็ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในกำหนดถูกเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือก แต่ยังไม่ได้รับหมายเรียก การเข้ากองประจำการโดยวิธีนี้ต่างกับวิธีที่ ๒ คือ ต้องสมัครเข้ารับราชการกองประจำการก่อนวันตรวจเลือกและต้องสมัครต่อเจ้าหน้าที่กรมกองที่ตนประสงค์จะเข้ารับราชการนั้น การสมัครเข้ากองประจำการโดยวิธีนี้ ก็คือการเข้ารับราชการในอัตราของกระทรวงกลาโหมนั่นเอง ซึ่งอาจเข้าเป็นนายสิบ หรือจ่า หรือนายทหารก็ได้ สำหรับผู้ที่เข้าเป็นนายสิบหรือจ่าก็สมัครต่อหน่วยกรมกองได้เพราะหน่วยกรมหรือกองพลหรือหน่วยเทียบเท่ามีอำนาจออกคำสั่งบรรจุให้นายสิบหรือจ่าเข้ารับราชการได้ ส่วนนายทหารนั้นจะต้องสมัครต่อกองทัพบก กองทัพอากาศ หรือกองทัพอากาศ จะสมัครต่อหน่วยกรมไม่ได้ เพราะกรมหรือกองพลไม่มีอำนาจบรรจุนายทหารเข้ารับราชการได้ เมื่อหน่วยใดตกลงรับสมัครผู้ใดแล้ว ต้องนำตัวผู้นั้นขึ้นทะเบียนกองประจำการให้เสร็จก่อนวันตรวจเลือก เมื่อขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว ถือว่าผู้นั้นเป็นทหารกองประจำการแล้ว ไม่ต้องรับการตรวจเลือกต่อไป

การรับสมัครตามวิธีนี้ยังมีข้อขัดกันในเรื่องภูมิลาเนาทหารอยู่บ้าง คือ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๕ (๔) (พ.ศ. ๒๕๑๖) ให้รับได้เฉพาะผู้ซึ่งมีภูมิลาเนาอยู่ในท้องที่ ซึ่งมีการเรียกคนเข้ากองประจำการของหน่วยนั้น ๆ และให้รับได้ไม่เกินจำนวนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเฉลี่ยให้ในท้องที่อำเภอ นั้น ส่วนกองทัพเรือให้รับคนที่มีภูมิลาเนาอยู่ในท้องที่กรุงเทพมหานครได้ด้วย ส่วนผู้ซึ่งสำเร็จชั้นอุดมศึกษาของประเทศไทย หรือของต่างประเทศที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษา ให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิลาเนา คือ ผู้ที่จะเข้าเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรนั่นเอง แต่ตามวิธีปฏิบัติมักจะไม่มีเครื่องครัดเรื่องภูมิลาเนาและจำนวนมากนัก ข้อสำคัญต้องสมัครและให้มีการขึ้นทะเบียนกองประจำการ ให้เสร็จก่อนวันตรวจเลือกก็เป็นอันใช้ได้

แต่อย่างไรก็ดี การรับคนเข้ากองประจำการโดยวิธีนี้ ในเรื่องกำหนดจำนวนและภูมิลาเนาทหารก็มีผลจริงจึงอยู่บ้างในการรับสมัครบุคคลเข้าเป็นตำรวจกองประจำการประจำปี เช่น จังหวัดนครปฐมต้องส่งคนเข้ากองประจำการแผนกตำรวจสำหรับอำเภอเมืองนครปฐม ๕ คน อำเภอสามพราน ๔ คน อย่างนี้ตำรวจจะรับสมัครคนในอำเภอเมืองนครปฐมก่อนวันตรวจเลือก ๖ คน แล้วรับสมัครคนอำเภอสามพราน ๓ คน อย่างนี้ไม่ได้ เพราะเกินจำนวน หรือจะรับสมัครคนในอำเภอเมืองนครปฐม ๔ คน และรับสมัครคนในอำเภอสามพราน ๕ คนโดยถือเอาคนในอำเภอสามพรานเป็นคนของอำเภอเมืองนครปฐมเสีย ๑ คน อย่างนี้ก็ได้ เพราะผิดภูมิลาเนาทหาร

๔. ผู้ที่ยังไม่ถูกเรียกหรือผู้ที่เคยถูกเรียกแล้ว แต่ยังไม่ถูกเข้ากองประจำการร้องขอเข้ากองประจำการ การเข้าเป็นทหารกองประจำการตามข้อนี้ก็คือการสมัครเข้ารับราชการในอัตราของกระทรวงกลาโหมหรืออัตราของกรมตำรวจตามธรรมดาตนเองอันได้แก่ การสมัครเข้าเป็นนายสิบ จำ หรือนายทหารตามคุณวุฒิ และระเบียบที่ทางราชการวางไว้ จึงไม่มีข้อจำกัดมากเหมือนวิธีก่อน ๆ คงมีแต่ข้อจำกัดในเรื่องอายุ

ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๒ ส่วนเรื่องภูมิลำเนาไม่มีการจำกัด และเมื่อทางราชการตกลงรับผู้ใดแล้ว ก็ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการมีสภาพเป็นทหารกองประจำการ ผู้ที่ยังไม่เคยถูกเรียกเลย ก็จะต้องถูกเรียกเข้ารับการตรวจเลือกอีกต่อไป

ตอนท้ายของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ ได้กล่าวถึงการรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนในโรงเรียนทหาร ให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิลำเนา โรงเรียนทหารในที่นี้ได้แก่โรงเรียนที่เป็นของทางราชการทหารโดยตรง อาจเป็นของกระทรวงกลาโหมหรือของกองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ ก็ได้ เช่น โรงเรียนนายสิบ โรงเรียนจำทหารเรือ โรงเรียนจำทหารอากาศ โรงเรียนนายร้อย โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ ฯลฯ โรงเรียนเหล่านี้ให้รับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนได้โดยไม่จำกัดภูมิลำเนา)

มาตรา ๙ ทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนดสองปี ส่วนผู้ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ แต่สำหรับผู้ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษนั้นจะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกหรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ

วันเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ให้นับแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการในกรณีที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้ว แต่ยังขึ้นทะเบียนกองประจำการไม่ได้ในวันที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น จะขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลังจากวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้และให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการตั้งแต่วันที่เข้ารับ ราชการทหารกองประจำการเมื่ออยู่ในกองประจำการจนครบกำหนดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ดังนี้

กองหนุนชั้นที่ ๑ เจ็ดปี

กองหนุนชั้นที่ ๒ สิบปี

กองหนุนชั้นที่ ๓ หกปี

ตามลำดับชั้นไปจนปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑

บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารและมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะได้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยมีต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ หรือต่อหน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี ส่วนที่จะให้อยู่ในกองหนุนชั้นใดและเป็นเวลาเท่าใดนั้นให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามวรรคสอง

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน หากหนังสือสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับหนังสือสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

(อธิบาย ม. ๙ มาตราที่บัญญัติว่าทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้น หมายถึง ทหารกองเกินทุกอายุหรือผู้ที่มีอายุอยู่ในระหว่างเป็นทหารกองเกินนั่นเอง ความจริงถ้าจะไม่ระบุถึงอายุด้วย จะใช้คำว่า ทหารกองเกินเฉย ๆ ก็คงได้ใจความอย่างเดียวกัน คำว่าอยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้นหมายความว่า ผู้ที่เป็นทหารกองเกิน คือ มีอายุอยู่ในระหว่างตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์และ

ยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ อาจจะต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการได้ จะด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้ดังกล่าวมาแล้วในมาตรา ๘ และผู้ที่มีอายุอยู่ในระหว่างนี้ ถ้าใครเข้าเป็นทหารกองประจำการก็เป็นเพียงครั้งเดียวไม่ต้องเป็นซ้ำอีก ถ้าใครมีอายุถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้วไม่เคยเข้าเป็นทหารกองประจำการเลยก็ไม่ต้องเป็นเลย เพราะอายุถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ดังนั้น ข้อความตอนนี้ถ้าจะพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ เฉพาะทหารกองเกินที่มีอายุอยู่ในระหว่างตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์เท่านั้นที่อาจจะต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการและอาจไม่ต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการทุกคน ถ้าใครเป็นก็เป็นเพียงครั้งเดียว แล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ถ้าใครไม่เป็นเลยจนถึงอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ไปแล้วก็ไม่ต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการเลย

ระยะเวลาที่จะต้องอยู่ในกองประจำการนั้น ตามมาตรา ๙ กำหนดระยะเวลาไว้ ๒ ปี แต่ก็มีข้อยกเว้นไว้ ๓ กรณี คือ

๑. ผู้มีคุณสมบัติพิเศษ
๒. เมื่อมีกรณีพิเศษ
๓. ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

บุคคลตามหมายเลข ๑ และ ๓ อาจอยู่ในกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี หรืออาจไม่ต้องอยู่ในกองประจำการเลยก็ได้ คือ ขึ้นทะเบียนเป็นทหารกองประจำการแล้วปลดเป็นกองหนุนประเภทที่ ๑ ทันที โดยตัวไม่ต้องเข้ารับราชการในกองประจำการเลยก็ได้ ทั้งนี้ขอให้ดูรายละเอียดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

เพื่อความสะดวกในการอ่านกฎกระทรวงฉบับนี้ ขอให้ข้อสังเกตไว้บ้าง คือ การให้สิทธิในการรับราชการกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี ตามกฎกระทรวงฉบับนี้ได้ให้สิทธิไว้ลดหลั่นกัน คือถ้าเข้ากองประจำการโดยวิธีบังคับตามมาตรา ๘ วิธีที่ ๑ ที่ได้อธิบายไว้ให้สิทธิอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเป็นผู้ที่สมัครเข้ารับราชการเองตามวิธีที่ ๒ ถึง ๔ ของคำอธิบายมาตรา ๘ ก็ให้สิทธิอีกอย่างหนึ่ง คือ ได้รับวันลดหย่อนการรับราชการมาก

ขึ้น หรืออยู่ในกองประจำการน้อยวันลงไปอีก และสำหรับบุคคลบางประเภท ถ้าไม่สมัครเข้ารับราชการก็ไม่ได้รับสิทธิลดหย่อนวันรับราชการในกองประจำการเลย จะมีสิทธิต่อเมื่อสมัครเข้ารับราชการเอง ดังนั้น เวลาอ่านกฎกระทรวงฉบับนี้จึงต้องแยกทำความเข้าใจตามนี้ด้วย

ในการขอรับสิทธิลดหย่อนวันรับราชการนี้ ผู้จะอ้างสิทธิจะต้องยื่นหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกสำหรับผู้ที่เข้ากองประจำการตามวิธีที่ ๑ และวิธีที่ ๒ ของคำอธิบายตามมาตรา ๘ ส่วนผู้ที่เข้ากองประจำการตามวิธีที่ ๓ และที่ ๔ ให้ยื่นแก่หน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอนั้น ถ้ายื่นหลังจากกำหนดนี้ไม่ได้รับสิทธิ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ผู้ที่จะเข้ารับการตรวจเลือกทหารจึงควรเตรียมหลักฐานไว้ให้พร้อม และนำหลักฐานไปในวันตรวจเลือกด้วย เพราะถ้าพลาดไปแล้ว จะทำให้เสียสิทธิอย่างน่าเสียดาย และมักมีผู้ต้องเสียสิทธินี้ไปในการตรวจเลือกเกือบทุกปี เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คิดว่ายื่นหลักฐานขอรับสิทธิเวลาใดก็ได้

ส่วนกรณีพิเศษตามหมายเลข ๒ นั้น ให้ดำเนินการตามความในกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๘ ได้กำหนดวันเริ่มเข้ารับราชการกองประจำการไว้ด้วย คือ ให้นับตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการเป็นต้นไปและเมื่ออยู่ในกองประจำการครบกำหนดแล้ว คือ อาจเป็น ๒ ปี หรือน้อยกว่านั้น หรืออาจไม่ต้องอยู่ในกองประจำการเลยก็ได้ตามที่กล่าวมาแล้ว ก็ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ซึ่งยังแบ่งระยะเวลาที่จะต้องเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ออกเป็น ๓ ชั้น ตามระยะเวลาดังนี้ คือ

กองหนุนชั้นที่ ๑	๗	ปี
กองหนุนชั้นที่ ๒	๑๐	ปี
กองหนุนชั้นที่ ๓	๖	ปี

กองหนุนชั้นต่าง ๆ เหล่านี้ถือตามระยะเวลาและจะมีปรากฏรายละเอียดไว้ในหนังสือสำคัญที่มอบไว้ให้กับผู้ที่ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ แล้วทุกคน การแบ่งชั้นกองหนุนต่าง ๆ ไว้นี้ก็เพื่อประโยชน์สำหรับทางราชการทหารจะได้ทราบยอดจำนวนทหารกองหนุนในชั้นต่าง ๆ ว่ามีจำนวนเท่าใด เมื่อเกิดศึกสงครามจะเรียกทหารกองหนุนประเภทใด ชั้นที่เท่าใดเข้าประจำการบ้าง กองหนุนชั้นต่าง ๆ เรียกว่า กองหนุนชั้นที่ ๑ ประเภทที่ ๑ กองหนุนชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๑ และกองหนุนชั้นที่ ๓ ประเภทที่ ๑ เมื่อเกิดศึกสงคราม โดยปกติทางราชการทหารจะเรียกทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ ประเภทที่ ๑ เข้าประจำการก่อน เพราะเป็นผู้ที่ปลดจากกองประจำการใหม่กว่ากองหนุนชั้นอื่น ๆ และอายุก็น้อยกว่ายังอยู่ในชั้นหนุ่มฉกรรจ์ เมื่อทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ ประเภทที่ ๑ ไม่พอ จึงจะเรียกทหารกองหนุนชั้นต่อไป

ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ เมื่ออยู่ในกองหนุนชั้นต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ครบ ๓ ชั้น แล้วก็ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๑ ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับราชการทหารอีกต่อไป การปลดนี้ก็ปลดตามกำหนดระยะเวลาโดยไม่ต้องทำพิธีปลด ถือว่าเมื่อถึงกำหนดวันแล้วก็เป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๑ ไปเอง

ทหารกองประจำการที่ปลดเป็นกองหนุนประเภทที่ ๑ แล้วจะได้รับหนังสือสำคัญเป็นหลักฐาน โดยแผนกสถิติจังหวัดต่าง ๆ ตามภูมิลำเนาทหารจะเป็นผู้ออกให้หนังสือสำคัญนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดและสถิติจังหวัดจะลงนามไว้เป็นสำคัญ และในหนังสือสำคัญนี้จะมีรายการแจ้งไว้ให้ทราบว่า เมื่อใดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ เมื่อใดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ เมื่อใดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๓ และเมื่อใดจะพันราชการทหารประเภทที่ ๑ หนังสือสำคัญนี้จะติดรวมอยู่ในสมุดประจำตัวทหารกองหนุนซึ่งมีลักษณะเป็นเล่มเล็ก ๆ ขนาดสมุดพก ของทหารบกสีกากีแกมเขียว ทหารอากาศปกสีเทา และทหารเรือปกสีกากี เฉพาะหนังสือสำคัญนี้ถ้าชำรุด คือ ข้อความสำคัญขาดหายไป อาจเป็นด้วยฉีกขาดหรือลบเลือนอ่านไม่ได้ หรือสูญหายไปทั้งหมด ต้องแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ภูมิลำเนาทหารขอรับหนังสือสำคัญใหม่ ซึ่งทางราชการจะออกเป็น

หนังสือสำคัญแทนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหายให้ ในการขอใหม่นี้ต้องเสียค่าธรรมเนียม ฉบับละ ๑ บาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย เช่น เรือล่ม หนังสือสำคัญหาย หรือถูกขโมยลักไป อย่างนี้ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม การแจ้ง ขอรับหนังสือสำคัญใหม่นี้ ตามมาตรา ๔๒ กำหนดว่า ต้องแจ้งด้วยตนเองและต้อง แจ้งภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่สามารแจ้งได้ ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดนี้มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๒ บาท)

มาตรา ๑๐ นักเรียนทหาร เมื่อมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ให้ขึ้นทะเบียนกอง ประจำการ ถ้าต้องออกจากนักเรียนในขณะที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด ให้ ส่งตัวไปรับราชการในกรมกองทหารจนกว่าจะครบกำหนด

(อธิบาย ม. ๑๐ นักเรียนทหารคือนักเรียนในโรงเรียนทหาร ซึ่งเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการแต่งตั้งยศทหาร แต่นักเรียนในโรงเรียนเตรียมทหารยังไม่ถือว่าเป็นนักเรียนทหาร เพราะเมื่อจบการศึกษาแล้วยังไม่ได้รับการแต่งตั้งยศทหาร จึงไม่ ต้องปฏิบัติตามมาตรานี้ การรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนทหารบางโรงเรียนก็รับตั้งแต่ อายุไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ ก็ยังไม่ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการ เมื่อผู้ใดมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์แล้วต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการเสมอ เมื่อขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วก็ถือว่าเป็นทหารกองประจำการ และต้องอยู่ในกองประจำการจนครบกำหนด ตามที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๙ ดังนั้น ถ้าผู้ใดต้องออกจากนักเรียนหรือพ้นจากความ เป็นนักเรียนในขณะที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด มาตรานี้จึงบัญญัติให้ ส่งตัวไปรับราชการในกรมกองทหารต่อไป จนกว่าจะครบกำหนดปลดเป็นกองหนุน)

มาตรา ๑๑ การรับราชการทหารประจำการ การแบ่งประเภท และการ ปลดทหารประจำการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม ทหารประจำการนั้น ถ้ายังมิได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียน กองประจำการและรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กระทรวงกลาโหมจะส่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น

(อธิบาย ม. ๑๑ การรับราชการทหารประจำการตามมาตรา ๑๑ โดยปกติหมายถึง การเข้าเป็นทหารกองประจำการตามวิธีที่ ๓ และที่ ๔ ตามคำอธิบายของมาตรา ๘ ซึ่ง โดยปกติก็ต้องมีระเบียบวิธีการเข้าทำงานเช่นเดียวกับกรมกองหรือหน่วยราชการอื่น ๆ แต่เนื่องจากต้องเข้าเป็นข้าราชการของกระทรวงกลาโหมในอัตราที่ต้องเป็นทหารด้วย จึงเป็นการสมควรให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการไว้ด้วย ดังนั้น ระเบียบวิธีการเข้า การ แบ่งประเภท และการปลดออกจากราชการจึงให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของ กระทรวงกลาโหม และเนื่องจากการเข้าทำงานตามระเบียบของกระทรวงกลาโหม โดยตรงนั้นเองบางครั้งจึงไม่ได้นึกถึงเรื่องขึ้นทะเบียนกองประจำการหรืออาจหลงลืมไปได้ มาตรา ๑๑ จึงบัญญัติซ้ำไว้อีกว่า ถ้ายังไม่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียน กองประจำการเสีย เพราะไหน ๆ ตัวก็เป็นทหารแล้ว จึงควรปฏิบัติให้เหมือนกับทหาร ทัว ๆ ไป จากบทบัญญัตินี้เอง ผู้ที่เป็นทหารจึงต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการทุกคน และ เมื่อได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว ก็ต้องอยู่รับราชการในกองประจำการจนครบ กำหนดปลด ตามมาตรา ๙ ซึ่งข้อนี้ควรสังเกตให้ดีว่า การปลดออกจากกองประจำ การถือตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ส่วนการปลดออกจากทหารประจำการ ถือตามระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม นอกจากผู้ที่ป็นนายทหารชั้นสัญญา บัตรเท่านั้นที่ไม่ต้องปลดตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ถือตามระเบียบของ กระทรวงกลาโหม ดังนั้น นายทหารชั้นสัญญาบัตรที่ถูกปลดออกจากประจำการ จึง ไม่มีหนังสือสำคัญตามมาตรา ๙)

มาตรา ๑๒ บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหาร กองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดประสงค์จะไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกัน หรือต่าง อำเภอเป็นการชั่วคราวเกินสามสิบวัน ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่ และ ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนและออกใบรับให้ แล้วแจ้งให้นายอำเภอท้อง ที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารทราบ

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่นั้น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวน เมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอย้ายได้มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประจำ หรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานและไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งไปยัง นายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบ เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องจึงให้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น และออกใบรับให้ แล้วให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของตนทราบ

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่ในท้องที่

(อธิบาย ม. ๑๒ บุคคลที่ต้องปฏิบัติตามมาตรานี้ มี ๓ ประเภทด้วยกัน คือ

๑. บุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ แล้ว ซึ่งยังไม่มีสภาพเป็นทหารกองเกินเพราะอายุยังไม่ครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้วมีหลักฐานอยู่ที่เจ้าหน้าที่แล้ว เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักฐานจึงบังคับให้ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบไว้ด้วย

๒. ทหารกองเกิน

๓. ทหารกองหนุนทั้งประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒

เรื่องที่ต้องปฏิบัติตามมาตรานี้มี ๒ เรื่อง คือ

๑. เรื่องไปอยู่ต่างท้องที่เป็นการชั่วคราว

๒. เรื่องย้ายภูมิลำเนาทหาร

(อธิบาย ๑. เรื่องไปอยู่ต่างท้องที่เป็นการชั่วคราว มาตรา ๑๒ วรรค ๑ หมายความว่า ถ้าไปอยู่ต่างท้องที่ดังกล่าวไม่เกิน ๓๐ วัน ก็ไม่ต้องแจ้ง การแจ้งย้ายตามกรณีนี้ เมื่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหารได้รับแจ้งแล้ว ก็บันทึกหลักฐานไว้เพื่อทราบด้วยดินสอด่า ไม่ต้องบันทึกการย้าย และไม่ต้องแยกหลักฐานไปเก็บรวมไว้แต่อย่างใด

๒. เรื่องย้ายภูมิลำเนาทหาร ตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ภูมิลำเนาทหารตาม มาตรา ๕ กำหนดให้มีได้เพียงแห่งเดียว แต่ภูมิลำเนาทหารก็ยังสามารถย้ายที่ได้ เพื่อเปิด โอกาสให้บุคคลได้เลือกสถานที่ประกอบอาชีพ หรือเลือกสถานที่อยู่ของตนเองได้ เหตุ ที่ที่ย้ายภูมิลำเนาทหารได้ตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง มีอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. ได้มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพประจำอยู่ เช่น ไปทำการค้า หรือทำไร่ ทำ เหมืองแร่ หรือประกอบอาชีพอย่างอื่นก็ได้ ขอให้เป็นประจำอยู่แล้วกัน คำว่าประจำนี้ หมายถึงอาชีพว่าเป็นอาชีพประจำหรืออาชีพชั่วคราว แต่ทั้งนี้ต้องเข้าใจด้วยว่า อาชีพ ประจำนั้นอาจทำเพียงระยะเวลาอันสั้น แล้วมีเหตุจำเป็นต้องล้มเลิกไปก็ได้ เช่น ไป เปิดร้านค้าแล้วเกิดไฟไหม้ต้องล้มเลิกกิจการไป หรือไปทำเหมืองแร่ แล้วขาดทุนต้อง ล้มเลิกกิจการ อย่างนี้ก็ถือว่าเป็นประจำเช่นกัน แต่ที่ต้องล้มเลิกไปเพราะ เหตุสุดวิสัย เป็นต้น

๒. ไปมีถิ่นที่อยู่เป็นหลักฐาน ตามข้อนี้มุ่งหมายถึงเฉพาะถิ่นที่อยู่ ไม่ได้มุ่ง เรื่องประกอบอาชีพ เช่น บุคคลไปปลูกบ้านอยู่เป็นหลักฐานแน่นอน แม้ตัวจะไม่ได้ ประกอบอาชีพอยู่ที่บ้านก็ถือว่ามีถิ่นที่อยู่เป็นหลักฐาน เช่น ปลูกบ้านอยู่ที่จังหวัดนนทบุรี แต่ไปประกอบอาชีพที่กรุงเทพมหานครทุกวัน กลางคืนจึงจะกลับไปพักที่บ้าน หรือ ปลูกบ้านอยู่ที่กรุงเทพมหานคร แต่ตัวทำงานรถไฟ ต้องไปค้างที่จังหวัดอื่น ๒ - ๓ วัน จึงจะกลับบ้านครั้งหนึ่ง ก็ยังถือว่ามีถิ่นที่อยู่เป็นหลักฐานที่กรุงเทพมหานคร หรือ ประกอบอาชีพในทางเดินเรืออาจต้องเดินทางไปยังจังหวัดต่าง ๆ หรือไปต่างประเทศ เป็นแรมเดือน จึงจะกลับบ้าน ก็ยังถือว่ามีถิ่นที่อยู่เป็นหลักฐาน ณ ที่ซึ่งที่บ้านปลูก อยู่เป็นหลักฐานได้

วิธีปฏิบัติในการย้ายภูมิลำเนาทหารก็คือ ผู้ย้ายต้องไปแจ้งความ จำนงด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนมีความประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหารเข้าไปอยู่ คือ ต้องแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ใหม่ ไม่ต้องแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เก่าด้วยไม่เหมือน กับการแจ้งย้ายทะเบียนบ้าน ซึ่งจะต้องแจ้งทั้งย้ายออกและย้ายเข้า ซึ่งก็เป็นความ

สะดวกอย่างหนึ่งในการแจ้งย้ายภูมิลำเนาทหาร และในการปฏิบัติในการแจ้งย้ายจริง ๆ นั้น ก็ไม่ใช่แจ้งโดยตรงกับนายอำเภอทีเดียว ต้องแจ้งต่อสัสดีอำเภอ เมื่อมีเหตุขัดข้องไม่ได้รับความสะดวกจึงแจ้งให้นายอำเภอทราบ

เหตุขัดข้องในการย้ายภูมิลำเนาทหารมีอยู่ประการเดียว คือ ย้ายเพื่อหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ถ้าย้ายเพื่อหลีกเลี่ยงการรับราชการทหารแล้ว ทางราชการจะไม่จัดการย้ายให้ การหลีกเลี่ยงการรับราชการทหารนั้น มีทั้งหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ หรือหลีกเลี่ยงการเรียกพล แล้วแต่กรณี เมื่อนายอำเภอท้องที่ใหม่ทำการสอบสวนแล้วเห็นว่า ผู้ย้ายไม่ได้หลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็จะได้รับแจ้งการย้ายไว้พร้อมทั้งออกใบรับแจ้งให้แล้วทำการแจ้งการหักโอนภูมิลำเนาทหารกันโดยทางราชการ โดยตัวผู้ย้ายภูมิลำเนาทหารไม่ต้องปฏิบัติการอย่างใด

อนึ่ง สำหรับอำเภอภูมิลำเนาทหารเดิม เมื่อได้รับหนังสือขอหักโอนก็ต้องสอบสวนหลักฐานและพยานแวดล้อมด้วยว่า บุคคลผู้ขอย้ายได้ย้ายภูมิลำเนาทหารไปจริงหรือไม่ หากย้ายไปแล้วก็ต้องแจ้งขัดข้องในการย้ายภูมิลำเนาทหารนั้น ถ้าย้ายไปเป็นการถูกต้องก็ตอบหักโอนไป เสร็จแล้วอำเภอทั้งสองจึงดำเนินการแจ้งจังหวัดของตนเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๒ ทวิ บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล ให้ผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ ที่เป็นภูมิลำเนาทหารทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ให้นายอำเภอออกใบรับให้และเก็บสำคัญและบัญชีให้ถูกต้อง ในกรณีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดเป็นผู้ออกให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดจัดการแก้ไข

(อธิบาย ม. ๑๒ ทวิ เรื่องเปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุลบุคคลทั้ง ๓ ประเภทดังกล่าวมาแล้ว ถ้าได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือทั้งชื่อตัวและชื่อสกุลจากทางราชการ ต้องนำหลักฐานที่ได้รับอนุญาตไปแจ้งต่อนายอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร

เพื่อแก้หนังสือสำคัญหรือใบสำคัญให้ ดังนั้น เวลาไปแจ้ง ผู้ใดมีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญต้องนำไปให้เจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอจัดการแก้ไขด้วย การแจ้งนี้ต้องแจ้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับอนุญาต เมื่อแจ้งแล้วนายอำเภอจะออกไปรับให้ไว้เป็นหลักฐาน

การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มีความผิดตามมาตรา ๔๓ คือ ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ แต่สำหรับผู้ที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

อนึ่ง เคยมีคำพิพากษาของศาลฎีกา ที่ ๑๙๖๐/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ พิพากษาว่า ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล ที่อำเภอเดียวกับอำเภอภูมิลำเนาทหารนำหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญไปขอแก้ต่อนายอำเภอเกินกำหนด ๓๐ วัน ก็ไม่มีความผิดตามมาตรา ๔๓ เพราะศาลฎีกาถือว่าเป็นอำเภอเดียวกันและนายอำเภอก็ทราบคืออยู่แล้ว)

หมวด ๒

การยกเว้น

มาตรา ๑๓ บุคคลดังต่อไปนี้ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ คือ

- (๑) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์
- (๒) คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้
- (๓) บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม. ๑๓ การยกเว้นตามมาตรา ๑๓ หมายถึง การยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และโดยปกติหมายถึงการเข้าเป็นทหารกองประจำการตามวิธีที่ ๑ ของคำอธิบายมาตรา ๘ คือ วิธีบังคับให้เข้าเป็นทหารกองประจำการ ถ้าบุคคลที่มีสิทธิได้รับการยกเว้นจะสละสิทธิอันนี้สมัครเข้ารับราชการ เช่น บุคคลตาม (๑) จะสมัครเข้ารับราชการทหารก็คงสมัครได้ ส่วนบุคคลตาม (๒) และ (๓) นั้นสมัครไม่ได้ เพราะไม่มีลักษณะที่จะเป็นทหารหรือรับราชการได้

บุคคลตาม (๑) ได้แก่ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ พระภิกษุที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์

พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หมายถึง ยศของพระ เช่น เป็นพระครู พระชั้นเทพ หรือชั้นธรรม เป็นต้น ส่วนตำแหน่งของพระไม่เข้าความหมายของมาตรา ๑๓ เช่น เป็นเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ อย่างนี้เป็นตำแหน่ง ไม่ใช่สมณศักดิ์ จึงไม่ได้รับการยกเว้น พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์อาจไม่มีตำแหน่งก็ได้ อย่างนี้ก็เข้าข่ายได้รับการยกเว้น

พระภิกษุที่เป็นเปรียญ หมายถึง การศึกษาของพระ เช่น เป็นเปรียญตั้งแต่ ๓ ประโยค ถึง ๙ ประโยค ส่วนพระภิกษุที่ศึกษาทางนิกายอื่น ซึ่งมีนิกายธรรมิก โท และเอก นั้น ไม่อยู่ในความหมายของมาตรา ๑๓ (๑)

นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์นั้น หมายถึง ผู้ที่บวชในพระพุทธศาสนาเหมือนกัน ความจริงถ้าจะใช้คำว่า พระภิกษุก็คงจะได้ เพราะบวชในพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน ต่างกันแต่ว่าถือตามนิกายของจีนกับของญวน ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า พระพุทธศาสนาของเราได้แยกนิกายออกไปหลายสาขา แม้แต่นิกายญี่ปุ่นและทิเบตก็ยังมี ที่กฎหมายไม่บัญญัติถึงไว้ด้วย เข้าใจว่านิกายอื่น ๆ ยังไม่ได้เผยแพร่เข้ามาเป็นปึกแผ่นในประเทศไทย นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนนี้ต้องมีสมณศักดิ์ด้วย จึงจะได้รับการยกเว้น

บุคคลตาม (๒) ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพ ความจริงบุคคลประเภทนี้ไม่เชิงได้รับการยกเว้น เพราะต้องปลดพ้นราชการทหารอยู่แล้วตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔ และยังคงกล่าวถึงอีกเมื่ออธิบายถึงหมวด ๕ ว่าด้วยการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

บุคคลตาม (๓) ได้แก่ บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ ได้กำหนดประเภทและที่อยู่ของบุคคลพวกนี้ไว้โดยละเอียดแล้ว เช่น จังหวัดเลย มีชนชาวแม้วที่อยู่ในเขตบ้านหมูที่ ๖ ตำบลกสะทอน ในอำเภอด่านซ้าย ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่อสังเกตให้ดีแล้วจะเห็นว่า คำว่าไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้ ไม่ได้หมายถึงคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ โดยปกติคนที่อ่านหนังสือไม่ออกเลย และแม้บางคนจะพูดภาษาไทยไม่ได้เลยก็ต้องเป็นทหาร แต่คำว่าไม่มีคุณสมบัติในที่นี้มุ่งหมายไปถึงคุณลักษณะมากกว่า เพราะบุคคลพวกนี้เป็นผู้ที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีก็ ไม่เหมือนกัน อาหารการรับประทานก็แตกต่างกันไปคนละอย่าง นอกจากนั้น ความเชื่อถือในเรื่องต่าง ๆ ก็ไม่เหมือนกัน เช่น พวกมูเซอ พวกแม้ว ที่มีอยู่ในจังหวัดภาคเหนืออยู่บนที่สูง เช่น ตามยอดเขา เมื่อลงมาพักค้างคืนในหมู่บ้านข้างล่างจะผิอากาศไม่สบาย เขาจะโทษว่าเป็นเพราะผิผิ ด้วยเหตุที่ชนพวกนี้ยังไม่เจริญ จึงยังไม่บังคับให้เป็นทหาร)

มาตรา ๑๔ บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักรธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(๒) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(๓) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๔) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(๕) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(บ) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของ
กระทรวงศึกษาธิการ

(ฅ) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

(ฉ) บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

(ค) บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
ครั้งเดียวตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
หลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

การไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ และ
การออกไปสำคัญตาม (๒) และ (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่
กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม. ๑๔ มาตรฐานที่กำหนดประเภทบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไว้รวม ๙
ประเภทด้วยกัน การยกเว้นตามมาตรานี้ต่างกับการยกเว้นตามมาตรา ๑๓ สำหรับ
มาตรา ๑๔ ยกเว้นให้เฉพาะในยามปกติ คือ ในยามที่บ้านเมืองสงบเรียบร้อยไม่มีศึก
สงคราม แต่ถ้ามีศึกสงครามก็ไม่ได้รับการยกเว้น แต่เมื่อใดจะเรียกบุคคลตามมาตรา
๑๔ เข้าเป็นทหารกองประจำการนั้น เข้าใจว่าจะต้องมีการตกลงใจของกระทรวง
กลาโหมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยอีกครั้งหนึ่ง เพราะเท่าที่ผ่านมาแล้ว ประเทศไทย
ต้องเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ด้วย แต่บุคคลตามมาตรา ๑๔ ก็ยังคงได้รับการ
ยกเว้น ไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ ในที่นี้จึงน่าจะหมายถึงว่ามีความ
จำเป็นจะต้องเรียกหรือยังมากกว่าเมื่อมีความจำเป็นจะต้องเรียก เข้าใจว่าจะต้องออก
เป็นกฎกระทรวง เพราะต้องให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกันด้วย ส่วนการยกเว้นตาม
มาตรา ๑๓ นั้น เป็นการยกเว้นให้โดยเด็ดขาด แม้ยามบ้านเมืองไม่ปกติหรือมีความ
จำเป็นอย่างใดก็ยกเว้นให้เสมอ

มาตรา ๑๔ ใช้คำว่า ไม่เรียกเข้ากองประจำการ จึงมุ่งหมายถึงการเข้ากอง
ประจำการโดยวิธีบังคับ ซึ่งได้แก่ วิธีเรียกมาตรวจเลือกเท่านั้น ถ้าบุคคลประเภท

ต่าง ๆ ตามมาตรานี้จะสมัครเข้ารับราชการก็คงกระทำได้ นอกจากจะขัดต่อระเบียบการรับสมัครเท่านั้น

อนึ่ง มาตรา ๑๔ กล่าวถึงบุคคลหลายประเภทรวม ๆ กันไปที่ได้รับการยกเว้น ซึ่งบางประเภทก็ยกเว้นให้โดยให้ความเคารพนับถือ เช่น พระภิกษุ สามเณร และนักบวช บางประเภทก็ยกเว้นให้เพราะเห็นว่ามีความจำเป็นจะได้รับประโยชน์ทางด้านอื่นมากกว่า เช่น ครูและนักศึกษา แต่บางประเภทก็ยกเว้นให้ เพราะทางการไม่ต้องการมากกว่า เช่น บุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาของศาลให้ลงโทษจำคุก

บุคคลตาม (๑) หมายความว่าเช่นเดียวกับบุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) ต่างกันแต่เพียงบุคคลตามมาตรา ๑๔ (๑) เป็นเพียงนักรรณอย่างเดียวก็นับได้รับการยกเว้น และในการขอรับการยกเว้นนั้นต้องนำประกาศนียบัตรนักรรณ หรือหนังสือรับรองของกระทรวงศึกษาธิการไปยื่นขอรับการยกเว้นต่อนายอำเภอท้องที่ (สัสดีอำเภอ) การยื่นจะยื่นเมื่อใดก็ได้ ถ้ายื่นไม่ทันก่อนการตรวจเลือกจะนำหลักฐานไปยื่นขอรับการยกเว้นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันทำการตรวจเลือกเลยก็ได้ แต่ถ้ายื่นต่อนายอำเภอก่อนตรวจเลือกจะสะดวกดีกว่า เพราะเมื่อยื่นแล้วไม่ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก เป็นการสะดวกและไม่เสียเวลา

บุคคลตาม (๒) หมายถึง นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา แต่นักบวชศาสนาอื่นก็ได้ยกเว้นให้ทุกศาสนา และไม่ยกเว้นให้ทุกคน จะยกเว้นให้ศาสนาใดและผู้นั้นบ้าง มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ดังนี้

ข้อ ๑ นักบวชศาสนาอื่น ซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา ซึ่งให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ แต่ไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติตามมาตรา ๑๔ (๒) คือ

ในสุเหร่าหนึ่ง อารามหนึ่ง หรือสำนักหนึ่ง

(๑) สำหรับศาสนาอิสลาม

๑. โต๊ะอิหม่าม	หนึ่งคน
๒. โต๊ะบิลา	หนึ่งคน
๓. โต๊ะกาเตบ	หนึ่งคน

(๒) สำหรับศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก

๑. เจ้าอธิการวัด หนึ่งคน

๒. ผู้ช่วยเจ้าอธิการวัดสามคน แล้วแต่เจ้าอธิการวัดจะเห็นสมควรขอ
ใบสำคัญให้แก่ผู้ใด

(๓) สำหรับศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์

ผู้มีความรู้ความสามารถสอนศาสนาได้ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้ช่วย
หัวหน้าในสำนักสอนศาสนาสำนักใหญ่แห่งละสามคน แล้วแต่ผู้เป็นหัวหน้าจะขอ
ใบสำคัญให้แก่ผู้ใด

ข้อ ๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกใบสำคัญ เมื่อได้ออกใบสำคัญ
นักบวชให้แก่ผู้ใดแล้ว ต้องแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น
ทราบด้วย

(อธิบาย) ศาสนาแรกที่ยกเว้นให้ คือ ศาสนาอิสลาม ยกเว้นให้ทุกสุเหร่า แต่
ในสุเหร่าหนึ่ง ยกเว้นให้เพียง ๓ คน คือ โต๊ะอิหม่ามหนึ่งคน โต๊ะบิลาห์หนึ่งคน และ
โต๊ะกาเดบหนึ่งคน เท่านั้น นอกจากนี้ไม่ยกเว้นให้

อีกศาสนาหนึ่งที่ได้รับการยกเว้น คือ ศาสนา ซึ่งแยกเป็นนิกายโรมัน
คาทอลิกกับนิกายโปรเตสแตนต์ ศาสนาคริสต์ทั้งสองนิกายนี้ยกเว้นให้ทุกอารามหรือ
ทุกสำนัก สำหรับนิกายโรมันคาทอลิกยกเว้นให้ ๔ คน คือ เจ้าอธิการวัดหนึ่งคน
กับ ผู้ช่วยเจ้าอธิการวัดอีก ๓ คน แล้วแต่เจ้าอธิการวัดจะเลือก สำหรับนิกาย
โปรเตสแตนต์ยกเว้นให้เพียง ๓ คน แล้วแต่ผู้เป็นหัวหน้าสำนักจะเลือก

นักบวชศาสนาต่าง ๆ ที่ยกเว้นให้นี้ ต้องขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบ
สำคัญนักบวชให้ก่อน เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ผู้ใดแล้ว จึงจะได้รับ
การยกเว้น ดังนั้น ในการขอใบสำคัญจึงต้องขอก่อนวันทำการตรวจเลือกและจะขอต่อ
คณะกรรมการตรวจเลือกก็ได้ เพราะคณะกรรมการตรวจเลือกไม่มีอำนาจออกใบ
สำคัญให้

บุคคลตาม (๓) ได้แก่ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร ซึ่งกรมการรักษาดินแดนเป็นเจ้าหน้าที่ทำการฝึกอยู่โดยปกติผู้ที่เข้ารับการฝึกวิชาทหารในขณะนี้ต้องเป็นนักเรียนและเรียนตั้งแต่ชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรืออาชีวศึกษาขึ้นไปถึงขั้นเป็นนิสิตหรือนักศึกษาของมหาวิทยาลัย แต่ได้ทราบว่าเป็นผู้ที่เรียนจบหลักสูตรของโรงเรียนแล้วแต่ยังไม่จบหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร จะเข้ารับการฝึกต่อจนจบก็ได้

เนื่องจากกรมการรักษาดินแดนมีรายชื่อผู้ที่เข้ารับการฝึกวิชาทหารอยู่แล้ว การขอยกเว้นจึงไม่ต้องทำเอง ผู้ขอยกเว้นเพียงแต่ส่งหลักฐานแจ้งต่อกรมการรักษาดินแดน แล้วกรมการรักษาดินแดนจะดำเนินการขอยกเว้นให้เอง ซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมจะแจ้งไปยังจังหวัดภูมิภาคนาทหารของผู้นั้นให้จัดการยกเว้นให้ แล้วผู้นั้นไม่ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก

บุคคลตาม (๔) ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม วิธีการขอยกเว้น กระทรวงกลาโหมคงดำเนินการให้เช่นเดียวกับบุคคลตาม (๓)

บุคคลตาม (๕) ได้แก่ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น แต่ครูไม่ได้รับการยกเว้นทุกคนหรือทุกโรงเรียน ครูที่จะมีสิทธิได้รับการยกเว้นจะต้องเข้าลักษณะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ. ๒๕๑๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๘ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ดังนี้คือ

ข้อ ๒ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ แต่ยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ได้แก่ ครูในมหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย โรงเรียนทหาร โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนการชลประทานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โรงเรียนฝึกอาชีพและโรงเรียนประชาสงเคราะห์ของ

กระทรวงมหาดไทย โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา กรมศิลปากร กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป ทั้งสายสามัญและสายอาชีพซึ่งใช้หลักสูตรที่มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๒ ปี สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ และสถานศึกษาที่มีปฏิบัติของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน

ข้อ ๓ ครูซึ่งจะได้รับการยกเว้นตามข้อ ๒ ต้อง

(๑) เป็นครูประจำทำการสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติและในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ ยกเว้นครูได้คนเดียว หรือเป็นครูสอนประจำเฉพาะวิชาซึ่งทำการสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ ก็ยกเว้นครูได้คนเดียวเช่นกัน

(๒) มีเวลาสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่าสิบแปดชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาดังแต่ระดับมัธยมศึกษาลงมา หรือไม่น้อยกว่าสิบห้าชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา

ข้อ ๔ วิธีการยกเว้นครู

(๑) ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูซึ่งจะได้รับการยกเว้นไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งครูผู้นั้นทำการสอนอยู่ในท้องที่ก่อนเดือนเมษายนของปีที่ถูกเรียกไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เว้นแต่กรณีการย้ายไปประจำทำการสอนในสถานศึกษาอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในใบสำคัญยกเว้นครู ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูที่ย้ายมาประจำทำการสอนซึ่ง จะได้รับการยกเว้น

น้อยกว่าหกสิบวันได้ แต่ต้องก่อนการตรวจเลือกในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้น

(๒) ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้แก่ครูซึ่งทำการสอนอยู่ในท้องที่ แล้วแจ้งให้ผู้ว่านายการเขตหรือนายอำเภอท้องที่ที่เป็น ภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ ถ้าครูผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ต้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ แล้วให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับแจ้งแจ้งให้ผู้ว่านายการเขตหรือนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้ให้แจ้งต่อกันภายในกำหนดสามสิบวัน

สำหรับครูซึ่งทำการสอนอยู่ในหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้ แล้วดำเนินการนัยเดียวกับที่กล่าวในวรรคหนึ่ง

(อธิบาย) ครูซึ่งจะได้รับการยกเว้นนั้น ต้องเป็นครูที่ประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ไม่ใช่ครูทำการสอนเป็นพิเศษชั่วคราว และครูที่ประจำทำการสอนนี้แยกออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ครูที่สอนวิชาการรวมหรือสอนหลายวิชา และต้องมีนักเรียนที่ทำการสอนเป็นประจำไม่ต่ำกว่า ๑๕ คนด้วย ในจำนวนนักเรียน ๑๕ คนนี้ จะขอยกเว้นครูได้เพียงคนเดียว ส่วนครูอีกประเภทหนึ่งเป็นครูสอนประจำเฉพาะบางวิชา เช่น สอนวิชาวิทยาศาสตร์ หรือสอนคำนวณ หรือสอนภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียว เช่นนี้ก็ขอยกเว้นได้ และก็ต้องมีนักเรียนที่สอนประจำไม่น้อยกว่า ๑๕ คนเช่นเดียวกัน นอกจากนั้น ครูทั้งสองประเภทนี้ยังต้องมีเวลาสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาในสัปดาห์หนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาลงมาหรือไม่ต่ำกว่า ๑๕ ชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา มีเวลาสอน

น้อยกว่านี้ก็ขอยกเว้นไม่ได้ ครูในโรงเรียนใดบ้างที่จะขอยกเว้นได้ ต้องถือตามที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ. ๒๕๑๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๘ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ข้อ ๒ ได้ระบุไว้ครู โรงเรียน นอกจากนั้นก็ขอยกเว้นไม่ได้ ครูที่จะขอยกเว้นต้องให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูที่จะได้รับการยกเว้นไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งครูผู้นั้นทำการสอนอยู่ในท้องที่ก่อนเดือนเมษายนของปีที่ถูกเรียกไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ถ้าส่งรายชื่อเกินกำหนดนี้ก็ไม่ได้รับการยกเว้น

นอกจากบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นครูอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้ย้ายไปประจำทำการสอนในสถานศึกษาอื่น ซึ่งมีใช้สถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในใบสำคัญยกเว้นครูเดิม จึงให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อไม่น้อยกว่า ๖๐ วันได้ แต่ต้องก่อนการตรวจเลือกในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้น ถ้าขอเกินกำหนดนี้ก็จะไม่ได้รับการยกเว้น

เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายชื่อครูที่จะได้รับการยกเว้นแล้ว ถ้าเป็นคนที่มิมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในจังหวัดนั้นก็ดำเนินการตรวจสอบ เมื่อถูกต้องก็จัดการออก ใบสำคัญยกเว้นครู (แบบ สด. ๓๗) ให้ และดำเนินการจำหน่ายหลักฐานต่าง ๆ ของจังหวัดไว้ พร้อมกับบันทึกเพิ่มชื่อในบัญชีคนยกเว้นผ่อนผัน (แบบ สด. ๒๐) แล้วแจ้งอำเภอภูมิลำเนาทหารดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป หากเป็นคนที่มิมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ก็ต้องขอตรวจสอบไปยังจังหวัดนั้น เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องก็ดำเนินการออกใบสำคัญยกเว้นครู (แบบ สด. ๓๗) ให้ แล้วแจ้งจังหวัดภูมิลำเนาทหารเพื่อดำเนินการจำหน่ายหลักฐานต่าง ๆ พร้อมกับบันทึกเพิ่มชื่อในบัญชีคนยกเว้นผ่อนผัน (แบบ สด. ๒๐) ของจังหวัดไว้ และแจ้งนายอำเภอภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป สำหรับการแจ้งต่อกันนั้น ต้องแจ้งภายในกำหนด ๓๐ วัน

สำหรับครูซึ่งทำการสอนอยู่ในหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้ แล้วดำเนินการนัยเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว

บุคคลตาม (บ) และ (ค) ไม่มีปัญหาอะไร เมื่อเข้าเป็นนักศึกษาของสำนักศึกษานั้น ๆ แล้ว ก็ขอยกเว้นได้ เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะแจ้งจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารจัดการยกเว้นให้

บุคคลตาม (ง) เป็นบุคคลที่ได้แปลงสัญชาติเป็นคนไทยตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่จะทราบว่าเป็นบุคคลประเภทนี้ตั้งแต่ไปแสดงตนของลงบัญชีทหารกองเกินแล้วจะจัดการยกเว้นให้ทันทีโดยตัวไม่ต้องขอยกเว้นอีก

บุคคลตาม (จ) ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียวตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน ถือเอาตามคำพิพากษาของศาล ไม่ใช่ถือวันต้องโทษจริง เช่น ศาลพิพากษาให้จำคุก ๑๐ ปี แต่ติดอยู่จริง ๆ เพียง ๘ ปี อย่างนี้ก็ขอยกเว้นได้ ส่วนโทษกักกันนั้นไม่ต้อง คำนึงถึงกำหนดระยะเวลาว่าจะต้องโทษกักกันกี่วัน ก็ขอยกเว้นได้ วิธีการขอยกเว้น ผู้จะขอยกเว้นต้องนำหลักฐาน ซึ่งอาจเป็นสำเนาคำพิพากษาก็ได้ ไปยื่นขอยกเว้นต่อนายอำเภอท้องที่ภูมิลำเนาทหาร หรือถ้ายื่นไม่ทันจะไปยื่นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันทำการตรวจเลือกก็ได้ เพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้)

มาตรา ๑๕ บุคคลซึ่งพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ (๑) มาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๒๗ (๒) หรือมาตรา ๒๙ (๓) ให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่ หรือทำการประจำ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นฐานะเช่นนั้น และให้นายอำเภอออกใบรับให้ ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งแจ้งต่อไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น

(อธิบาย ม.๑๕ บุคคลที่ได้รับการยกเว้นทั้งตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ มีสภาพการยกเว้นไม่เหมือนกันบุคคลบางประเภทได้รับการยกเว้นตราบเท่าที่ยังมีสภาพนั้น ๆ อยู่ แต่บุคคลบางประเภทได้รับการยกเว้นตลอดไป ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพบุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) กับบุคคลตามมาตรา ๑๔ ตั้งแต่ (๑) ถึง (๗) อาจเปลี่ยนสภาพไปได้ เช่น พระภิกษุลาสิกขาแล้ว หรือนักเรียนเรียนจบแล้ว หรือออกจากความเป็นนักเรียนก่อนสำเร็จ หรือครูพ้นจากการเป็นครูแล้ว ทำให้สภาพของบุคคลนั้น ๆ เปลี่ยนไป ส่วนบุคคลตามมาตรา ๑๓ (๒) และ (๓) กับบุคคลตามมาตรา ๑๔ (๘) และ (๙) จะไม่มีการเปลี่ยนไปจากสภาพเดิม

การยกเว้นตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ กฎหมายยกเว้นให้ตลอดเวลาที่อยู่ในฐานะเช่นนั้น เมื่อพ้นจากฐานะนั้น ๆ แล้ว สิทธิได้รับการยกเว้นก็หมดไปด้วย จะต้องถูกเรียกเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป แต่ถ้าผู้ใดพ้นจากฐานะที่ได้รับการยกเว้นเมื่ออายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ก็เป็นอันพ้นไป จะเรียกเข้ารับการตรวจเลือกอีกไม่ได้ เพราะขัดต่อมาตรา ๙ และมาตรา ๒๒

เนื่องจากผู้ที่พ้นจากฐานะยกเว้นตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ จะต้องถูกเรียกเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป มาตรา ๑๕ จึงบังคับให้ผู้พ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ (๑) และมาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๒๗ (๒) หรือมาตรา ๒๙ (๓) ต้องไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่ หรือทำการประจำให้ทราบภายในกำหนด ๓๐ วัน ถ้าผู้ใดอายุยังไม่ครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ นายอำเภอจะได้ออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป ถ้าผู้ใดพ้นจากฐานะยกเว้นหรือผ่อนผันแล้วไม่ไปแจ้งภายในกำหนด ๓๐ วัน มีความผิดตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

การที่กฎหมายไม่บังคับให้ต้องแจ้งทุกประเภท เพราะบุคคลบางประเภทไม่สามารถเปลี่ยนสภาพพ้นจากฐานะยกเว้นได้ดังกล่าวมาแล้ว และบุคคลบางประเภทก็ดำเนินการยกเว้นให้โดยทางราชการ เมื่อพ้นจากการยกเว้นก็เป็นหน้าที่ผู้ที่สั่งยกเว้นจะแจ้งถอนการยกเว้นเอง ตัวจึงไม่ต้องแจ้งด้วยตนเอง

หมวด ๓

การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

มาตรา ๑๖ บรรดาชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีใน พุทธศักราชใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ให้นายอำเภอสอบสวน เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทน ให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยง ชดเชยไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกไปสำคัญหรือไปรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน หากไปสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้การชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้วให้ถือว่าเป็นทหารกองเกิน ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของพุทธศักราชถัดไป

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม. ๑๖ มาตรานี้เป็นบทบังคับเริ่มแรกที่ทำให้ประชาชนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร หรือพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ โดยปกติแล้ว การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารจะต้องเริ่มจากมาตรานี้ก่อน นอกจากบางคนจะเริ่มปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ ดังจะได้กล่าวต่อไปเมื่อถึงมาตรานั้น ดังนั้น มาตรา นี้จึงเปรียบเสมือนเป็นประตูที่เปิดให้บุคคลเข้าอยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ จนกว่าจะปลดพ้นราชการทหารประเภทใดประเภทหนึ่งออกไป ก็เป็นอันสิ้นสุดไม่ต้องอยู่ใน บังคับของกฎหมายฉบับนี้อีกต่อไป ผู้ที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรานี้ หรือมาตรา ๑๘ ก็ไม่ตกอยู่ในบังคับของมาตราอื่น ๆ ทั้งหมด

ผู้ที่อยู่ในบังคับของมาตรา ๓ คือ บรรดาชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย ซึ่งได้อธิบายไว้แล้วในมาตรา ๗ และมาตรานี้บังคับเฉพาะบุคคลอายุเดียว คือผู้มีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ หรือย่างเข้าสิบแปดปี การบังคับตามมาตรานี้คือบังคับให้ตัวไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินการลงบัญชี ทหารกองเกินก็คือการทำทะเบียนหลักฐานอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการทำทะเบียนบ้านเหมือนกันแต่ทำเพื่อความมุ่งหมายคนละอย่าง การทำบัญชีทหารกองเกิน ทำเพื่อให้เป็นหลักฐานสำหรับเรียกเข้าเป็นทหาร การไปลงบัญชีทหารกองเกินควรนำบัตรประจำตัวและสูติบัตร (ใบเกิด) พร้อมด้วยทะเบียนบ้าน ไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ด้วย ทั้งนี้เพื่อเจ้าหน้าที่สถิติอำเภอจะได้ทำการตรวจสอบว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อทำคำร้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบกับทะเบียนบ้านอีกครั้งหนึ่ง ถ้าหลักฐานตรงกันและปรากฏว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยแน่นอนแล้ว ก็จะออกใบสำคัญให้ต่อไป ถ้าบังเอิญใบสำคัญหมด เจ้าหน้าที่ก็จะออกใบรับ (แบบ สด.๑๐) ให้เป็นหลักฐานไว้ก่อนแล้วนัดวันให้มารับใบสำคัญต่อไป ใบสำคัญนี้ถ้าชำรุดหรือสูญหาย ผู้ถือต้องแจ้งขอรับใบสำคัญใหม่ต่อนายอำเภอท้องที่ภายในกำหนด ๓๐ วัน โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑ บาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมถ้าไม่ปฏิบัติตามนี้มีความผิดตามมาตรา ๔๒ เช่นเดียวกับมาตรา ๙

สถานที่ที่ต้องไปแสดงตนของลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ นี้

“ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนา”
ตามมาตรา ๕ ดังได้กล่าวมาแล้ว

กำหนดเวลาในการไปลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ ให้เวลาสิ้นสุดไว้เพียงสิ้นเดือนธันวาคมของปีที่มีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ หรือย่างเข้า ๑๘ ปี แต่ตามวิธีนับอายุที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้ใดจะมีอายุย่างเข้าอายุใหม่ก็ต้องเริ่มตั้งแต่ต้นปี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กฎหมายกำหนดระยะเวลาให้ไปลงบัญชีทหารกองเกินได้ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคมของปีที่มีอายุย่างเข้า ๑๘ ปี

การไปลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ นี้ โดยปกติต้องไปขอลงบัญชีด้วยตนเอง แต่ก็ยังมีข้อผ่อนผันสำหรับผู้ไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน การผ่อนผันให้ตามมาตรานี้ผ่อนผันให้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถไปด้วยตนเองเท่านั้น มักจะมีการเข้าใจผิดกันบ่อยๆ ว่า ถ้าตัวไม่ออกไปเองก็ให้คนอื่นไปแจ้งแทน เช่น นักเรียนที่อยู่ต่างจังหวัดเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพมหานคร ตัวไม่ออกไปลงบัญชีทหารกองเกินเองก็ให้บิดามารดาหรือญาติพี่น้องไปลงของบัญชีแทน อย่างนี้ไม่ใช่กรณีที่ไม่สามารถ เพราะตัวสามารถไปเองแต่ไม่ไป กฎหมายก็กำหนดระยะเวลาไว้ถึง ๑๒ เดือน นักเรียนมีเวลาหยุดเทอมและยังมีวันหยุดอื่น ๆ อีก จึงต้องเข้าใจว่า กฎหมายผ่อนผันให้ในกรณีที่ไม่สามารถเท่านั้น เช่น เกิดการเจ็บป่วย เป็นต้น ผู้ที่จะไปแจ้งแทนได้นั้นต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ คือ มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ (นับชนวัน เดือน ปีเกิด) และบุคคลนั้นจะต้องเป็นที่เชื่อถือได้ด้วย โดยปกติก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักสภาพความเป็นอยู่ของตัวผู้ต้องลงบัญชีเองพอสมควร เมื่อเลยกำหนดเดือนธันวาคมไปแล้วไม่ไปลงบัญชีทหารกองเกินและไม่มีการไปแจ้งแทนด้วย ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงข้อนี้ มีความผิดตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐๐ บาทหรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของพุทธศักราชถัดไป ไม่ว่าจะลงบัญชีทหารกองเกินวันและเดือนใด เช่น นาย ก. ลงบัญชีทหารกองเกินวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗ นาย ข. ลงบัญชีทหารกองเกินวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๗ และ นาย ค. ลงบัญชีทหารกองเกินวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๗ ทั้ง นาย ก., นาย ข. และ นาย ค. จะเป็นทหารกองเกินพร้อมกันในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ก่อนถึงวันที่ ๑ มกราคม

พ.ศ. ๒๕๐๘ ยังไม่เป็นทหารกองเกิน เรียกได้แต่เพียงว่าบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ แล้วเท่านั้น)

มาตรา ๑๗ ในเดือนกันยายนทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินไปลงบัญชีทหารกองเกินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

(อธิบาย ม. ๑๗ มาตรานี้บังคับให้นายอำเภอต้องจัดการประกาศให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกิน คือ ผู้ที่มีอายุย่างเข้า ๑๘ ปีนั้นเอง ถ้าผู้ใดยังไม่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินก็ให้จัดการไปขอลงบัญชีเสียภายในกำหนด ซึ่งบางคนอาจจะหลงลืมไป หรือบางคนอาจไม่ทราบหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายก็ได้ เมื่อถึงเดือนกันยายนใกล้จะหมดกำหนดเวลาของลงบัญชีแล้ว จึงให้นายอำเภอจัดการประกาศเตือนให้ประชาชนทราบ ประกาศนี้ มาตรา ๑๗ กำหนดให้ปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น ซึ่งอาจจะเป็นตลาดหรือท่ารถหรือท่าเรือก็ได้ หรืออาจจะประกาศในโรงภาพยนตร์ หรือทางวิทยุ หรือโทรทัศน์อีกทางหนึ่งก็ได้ นอกจากนั้น ยังต้องส่งประกาศให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ทราบอีกด้วย ความมุ่งหมายของมาตรานี้ก็ไม่มื่ออะไร นอกจากช่วยเตือนให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามกฎหมาย จะได้ไม่ต้องมีความผิด)

มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งยังมิได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันเพราะเหตุใด ๆ ก็ดี ถ้าอายุยังไม่ถึงสี่สิบหกปีบริบูรณ์ ให้ปฏิบัติตนเองเดียวกับมาตรา ๑๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สามารถจะปฏิบัติได้ แต่จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ถ้านายอำเภอจะเรียกตัวลงบัญชีทหารกองเกินก็ย่อมทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว

เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกไปสำคัญหรือใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้วให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ถ้ามีอายุครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๓๙ เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ปลดเป็นกองหนุนประเภทที่ ๒ ทันที

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม. ๑๘ มาตรานี้บังคับบุคคลตั้งแต่อายุย่างเข้า ๑๙ ปี จนถึงบุคคลที่อายุย่างเข้า ๔๖ ปี ถ้าผู้ใดอายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์แล้ว ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ ก็เป็นอันผ่านพ้นไปไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติราชการทหารเลย

บทบัญญัติที่ว่า บุคคลที่ยังมิได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกัน หมายถึงว่า เมื่ออายุย่างเข้า ๑๘ ปีไม่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินภายในกำหนดตามมาตรา ๑๖ คือ ไม่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินภายในเดือนธันวาคมของปีนั้นก็ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ ต่อไป มาตรานี้จึงเป็นบทบังคับรับช่วงจากมาตรา ๑๖ ที่มาตรา ๑๘ บังคับให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับมาตรา ๑๖ ก็คือ บังคับให้ไปลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของบิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณีนั่นเอง ต่างกันแต่ว่า มาตรา ๑๖ นั้น ถ้าผู้ใดไม่สามารถไปด้วยตนเองได้ก็ผ่อนผันให้ผู้อื่นไปแจ้งแทนได้ แต่ตามมาตรา ๑๘ ไม่มีการผ่อนผัน เช่นนี้ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองทุกคน นอกจากนั้น มาตรา ๑๘ ยังบังคับไว้อีกด้วยว่า ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สามารถจะปฏิบัติได้ เช่น ถ้าไม่มีเหตุสุดวิสัยอย่างไร การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ เป็นเพราะเหตุหลงลืม หรือตั้งใจไม่ปฏิบัติ ระยะเวลา ๓๐ วัน ก็ต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีอายุย่างเข้า ๑๙ ปี เป็นต้นไป แต่ถ้าการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖

นั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยประการอื่น เช่น เจ็บป่วยหรือการคมนาคมหยุดชะงักไปไม่ได้ ระยะเวลา ๓๐ วัน ก็ต้องเริ่มนับแต่เหตุการณ์นั้น ๆ หดสั้นไป แต่ถ้าไม่มีเหตุสุดวิสัย ใดๆ บุคคลนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ มาแล้ว และยังคงใจจะไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ อีก อย่างนี้กฎหมายให้อำนาจนายอำเภอเรียกตัวมาลงบัญชีทหารกองเกินได้เลย โดยไม่ต้องรอกำหนด ๓๐ วัน

การรับลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ นายอำเภอจะออกไปสำคัญให้เช่นเดียวกับมาตรา ๑๖ และถ้าไปสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ก็ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับมาตรา ๑๖ ทุกประการ

ผู้ที่ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันลงบัญชีทหารกองเกิน การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ลงบัญชีทหารกองเกินในระหว่างมีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ และยังไม่ครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ เป็นทหารกองเกิน

๒. ลงบัญชีทหารกองเกินเมื่ออายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ไปแล้ว เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒

ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ มีความผิดตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐๐ บาทหรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้ไปแสดงตนของลงบัญชีทหารกองเกินเสียก่อนด้วยตนเอง ต้องระวางโทษเพียงปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ)

มาตรา ๑๙ เมื่อจำเป็น นายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ได้ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมชนชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

ผู้ใดไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชดเชน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้ ให้นายอำเภอออกไปสำคัญหรือไปรับให้ผู้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากไปสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่หากการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

(อธิบาย ม. ๑๙ มาตรานี้เป็นการบัญญัติเพื่อไว้เมื่อมีเหตุจำเป็น เช่น ไฟไหม้ ที่ว่าการอำเภอ หรือน้ำท่วม หรือเกิดสงครามที่ว่าการอำเภอถูกทำลาย ทำให้หลักฐานทะเบียนบัญชีต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่รับลงบัญชีทหารกองเกินไว้ถูกทำลายหรือสูญหายไป กฎหมายก็ให้อำนาจนายอำเภอจัดการประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้ว ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ภายในกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศ เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้จัดทำทะเบียนหลักฐานขึ้นใหม่ การปิดประกาศคงกระทำเช่นเดียวกับมาตรา ๑๗

การลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา นี้ เจ้าหน้าที่จะจัดการออกไปสำคัญให้ใหม่ และถ้าใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ก็ต้องดำเนินการเช่นเดียวกับมาตรา ๑๖

ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามมาตรานี้ ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะเจาะจงแต่ผู้ที่เป็นทหารกองเกินเท่านั้น แต่หมายรวมทั้งผู้ที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ หรือตามมาตรา ๑๘ และทหารกองหนุนทุกประเภทด้วย ส่วนผู้ที่ปลดพ้นราชการทหารแล้วคงไม่ต้องปฏิบัติ เพราะความมุ่งหมายในการลงบัญชีทหารกองเกินก็เพื่อทำทะเบียนหลักฐานไว้สำหรับเรียกตัวเข้าเป็นทหารต่อไป เมื่อปลดพ้นราชการทหารแล้วเรียกเข้าเป็นทหารอีกต่อไปไม่ได้ ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทำทะเบียนหลักฐานกันใหม่

การลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรานี้ผ่อนผันให้ผู้อื่นไปแจ้งแทนได้เช่นเดียวกับมาตรา ๑๖ ถ้าไม่มีผู้ไปแจ้งแทนตามกำหนดมีความผิดตามมาตรา ๔๔ เช่นเดียวกับมาตรา ๑๘)

มาตรา ๒๐ บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) และ (๓) ให้ยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน

(อธิบาย ม. ๒๐ การบังคับให้บรรดาชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมายต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ กิติ หรือมาตรา ๑๘ กิติ ไม่ได้บังคับให้ต้องลงบัญชีทหารกองเกินทุกคน มี ยกเว้นให้ตามมาตรานี้สำหรับบุคคล ๒ ประเภท คือ

๑. บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) ซึ่งได้แก่พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์แต่ความจริงพระคุณท่านทั้งหลายนี้กว่าจะมีสมณศักดิ์หรือได้เปรียญส่วนมากก็มีอายุผ่านชั้นการลงบัญชีทหารกองเกินมาแล้ว จึงได้รับสิทธิแต่เพียงยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการดังกล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๓

๒. บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๓) ซึ่งมีรายละเอียดดังกล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๓ เช่นเดียวกัน ข้อที่น่าสังเกตก็คือว่า ความจริงบุคคลตามมาตรา ๑๓ (๓) ไม่ใช่บุคคลที่ได้รับการยกเว้นเฉพาะตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๓ เท่านั้น แต่เป็นการยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารเลยทีเดียว)

มาตรา ๒๑ บุคคลดังต่อไปนี้ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอ ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ คือ

(๑) สามเณรเปรียญ

(๒) ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน

แต่ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม. ๒๑ มาตรานี้เป็นบทยกเว้นไม่ต้องไปแสดงตนของลงบัญชีทหารกองเกินอีกมาตราหนึ่ง แต่การยกเว้นตามมาตรานี้ต่างกับการยกเว้นตามมาตรา ๒๐ การยกเว้นตามมาตรา ๒๐ นั้นเป็นการยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน คือไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกินเลย แต่การยกเว้นตามมาตรา ๒๑ ยกเว้นให้แต่เพียงตัวไม่ต้องไปแสดงตนของลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ยังคงลงบัญชีทหารกองเกิน ส่วนจะลงได้อย่างไรนั้นจะได้กล่าวถึงต่อไป ผู้ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรานี้ได้แก่บุคคล ๒ ประเภท คือ

๑. สามเณรเปรียญ สามเณรเปรียญไม่ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ เป็นหน้าที่ของนายอำเภอจะต้องจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการลงบัญชีทหารกองเกินให้ถึงอารามหรือวัดที่สามเณรนั้นพักจำพรรษาอยู่ การลงบัญชีทหารกองเกินโดยวิธีนี้แม้จะเกินกำหนดตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ก็ไม่มีความผิด เพราะเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการภายในกำหนดเอง มาตรานี้ยกเว้นให้เฉพาะสามเณรเปรียญ ถ้าเป็นสามเณรเฉย ๆ หรือสามเณรนักรบต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองที่อำเภอ

๒. ผู้ที่อยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน บุคคลประเภทนี้ไม่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ เพราะไม่สะดวกต่อการควบคุม ถ้ามีจำนวนมากก็ยิ่งเกิดความไม่สะดวกมากยิ่งขึ้น จึงงดเว้นไม่ให้ตัวต้องไปเอง บุคคลประเภทนี้ให้นายอำเภอท้องที่ส่งใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินไปให้เจ้าพนักงานผู้ควบคุมหรือคุมขัง เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังกรอกข้อความตามรายการในใบแสดงตน เสร็จแล้วเจ้าหน้าที่จะจัดส่งบัญชีรายชื่อให้อำเภอภูมิลำเนาจัดการลงบัญชีทหารกองเกินให้เองโดยตัวไม่ต้องไป)

หมวด ๔

การเรียกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา ๒๒ บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้นคือผู้ที่เกณฑ์เป็นทหารกองเกิน

(อธิบาย ม. ๒๒ มาตรานี้เป็นบทบัญญัติทั่วไปบอกให้ทราบว่า การรับคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยวิธีเรียกมาตรวจเลือกนั้นต้องเริ่มต้นด้วยการออกหมายเรียกก่อน หมายเรียกนั้น คือ หนังสือของนายอำเภอสั่งให้ผู้ที่มิหน้าที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกไปพร้อมกัน ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งตามเวลาที่กำหนดให้ เพื่อจะได้ทำการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการตามกฎหมายเกณฑ์กำหนดไว้ ผู้ที่อยู่ในกำหนดต้องออกหมายเรียกตามมาตราที่กำหนดไว้กว้าง ๆ เพียงขั้นหนึ่งก่อนว่า คือ ผู้ที่เป็นทหารกองเกินเท่านั้น ผู้ที่ยังไม่เป็นทหารกองเกินหรือผู้ที่เป็นทหารกองประจำการหรือทหารกองหนุนแล้ว จะออกหมายเรียกไม่ได้ ส่วนผู้ที่เป็นทหารกองเกินอยู่แล้ว เมื่อใดจึงจะถูกเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกนั้นได้มีกำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ ดังจะกล่าวต่อไป)

มาตรา ๒๓ การที่จะเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการเมื่อใดอายุใดบ้าง และกี่ครั้งนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม. ๒๓ มาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่แบ่งขอยออกจากมาตรา ๒๒ ซึ่งบัญญัติว่าผู้ที่ออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกได้นั้นต้องเป็นทหารกองเกิน ส่วนการจะเรียกทหารกองเกินที่มีอายุเท่าใด เรียกเมื่อใดและจะเรียกกันกี่ครั้งนั้น ต้องถือตามมาตรา ๒๓ แต่ตามมาตรา ๒๓ ก็ได้กำหนดคร่าวละเอียดไว้ บัญญัติแต่เพียงว่าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เรื่องนี้ต้องถือตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๙ ซึ่งบัญญัติว่า

(๑) ทหารกองเกินซึ่งมีอายุยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ถ้าไม่พอจึงให้เรียกทหารกองเกินซึ่งมีอายุถัดจากอายุยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามลำดับ

(๒) ทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินกว่ายี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการซึ่ง

ก. ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือก

ข. หลีกเลียงขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก
ตามมาตรา ๓๓

ค. พ้นจากฐานะยกเว้น หรือผ่อนผัน

ง. จะได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ หรือ

จ. คณะกรรมการตรวจเลือกจัดเข้าเป็นคนจำพวกที่ ๓ ตามกฎกระทรวง
ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๑๕๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดย กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘)
ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗

การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการนี้ ปีหนึ่งให้เรียกครั้ง
เดียวระหว่างเดือนเมษายนกับเดือนพฤษภาคม เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหมจะสั่งเป็นอย่างอื่น

(อธิบาย ทหารกองเกินประเภทแรกที่จะเรียกเข้ารับการตรวจเลือกได้ คือ ทหาร
กองเกิน ซึ่งมีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการ หรือถ้าจะกล่าวให้ชัดเจน
ลงไปก็คือผู้ที่มิอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะต้องเข้ารับการตรวจเลือก หรือพูดง่าย ๆ ก็
คืออายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีใดต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกในปีนั้น ทั้งนี้เพราะผู้ที่เข้า
รับการตรวจเลือกในปีใดอาจจะยังไม่ต้องเข้ากองประจำการในปีนั้น อาจจะถูกกำหนด
ตัวให้เข้ากองประจำการในปีถัดไปได้ และตามความหมายของบทบัญญัตินี้ผู้ที่เข้ารับ
การตรวจเลือกในปีใดแล้ว ไม่ถูกเข้ากองประจำการก็เป็นอันผ่านพ้นไปไม่ต้องถูก
เรียกเข้ารับการตรวจเลือกอีก นอกจากว่าในปีใดมีจำนวนคนอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ที่จะ
ส่งเข้ากองประจำการไม่พอกับจำนวนที่ต้องการ จึงจะเรียกคนอายุถัดไปอันได้แก่คนที่
มีอายุ ๒๒, ๒๓, ๒๔ ฯลฯ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามลำดับจนถึงอายุ ๒๙ ปีบริบูรณ์ ถ้าอายุ
๓๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ก็เรียกอีกไม่ได้เพราะไม่ใช่ทหารกองเกินแล้ว การเรียกเพิ่มนี้ไม่

จำเป็นต้องเรียกทุกอายุ เรียกถึงอายุใดพอก็หยุดเพียงแค่นั้น เช่น เรียกถึงอายุ ๒๒ ปีบริบูรณ์ อายุ ๒๓ ปีบริบูรณ์ก็ไม่ต้องเรียก การที่จะพิจารณาว่าจะต้องเรียกทหารกองเกินถึงอายุใดจึงจะพอนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีวิธีการคิดคำนวณอยู่แล้ว และการเรียกเพิ่มนี้ก็คงกระทำพร้อมกันไปกับการเรียกคนอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์นั่นเองไม่ใช่กระทำคนละครึ่งและคนอายุถัดไปที่จะเรียกเพิ่มได้นี้ต้องเป็นบุคคลที่ไม่ถูกเข้ากองประจำการ เพราะเป็นคนขนาดถดรองจับสลากดำคนไม่ได้ขนาดและผู้ที่เป็นคนจำพวกที่ ๒ เท่านั้น ส่วนลักษณะของบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้จะได้อธิบายเมื่อถึงมาตรา ๒๘

ทหารกองเกินประเภทต่อไปที่จะเรียกเข้ารับการตรวจเลือกคือทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ แต่ต้องเป็นบุคคลประเภทใดประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้คือ

ก. เป็นบุคคลที่ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือกมาก่อนเลย เช่น เมื่ออายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ไม่ไปรับหมายเรียกและไม่ได้เข้ารับการตรวจเลือก อย่างนี้ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือกในปีที่มีอายุ ๒๒ ปีบริบูรณ์อีก และถ้าในปีที่มีอายุครบ ๒๒ ปีบริบูรณ์แล้วยังไม่ได้เข้ารับการตรวจเลือก ก็ต้องเรียกในปีที่มีอายุครบ ๒๓ ปีบริบูรณ์ต่อไปอีก และต้องเรียกอย่างนี้เรื่อยไปจนกว่าตัวจะได้เข้ารับการตรวจเลือกแล้วหรือมีอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้วก็เป็นอันยุติเรียกต่อไปไม่ได้ นอกจากนั้น ทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ที่ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือกเลย อาจเป็นผู้ที่ไปแสดงตนลงบัญชีทหารกองเกินภายหลังเมื่ออายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์แล้วก็ได้ บุคคลประเภทนี้เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว เจ้าหน้าที่จะออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกในคราวถัดไปที่จะถึงทันที เช่น ไปลงบัญชีทหารกองเกินในเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๖ และเมื่อไปลงบัญชีทหารกองเกินนั้นมีอายุ ๒๒ ปีบริบูรณ์แล้ว อย่างนี้ต้องออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๖ แต่ถ้าไปลงบัญชีทหารกองเกินหลังจากเดือนเมษายนแล้ว ก็ต้องออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๗

ข. เป็นคนหลักเลี้ยงชีวิตขึ้นมาให้คณะกรรมการทำการตรวจเลือกตามมาตรา ๓๓ คือเป็นผู้ที่รับหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกแล้ว แต่ไม่ไปเข้ารับการตรวจเลือกตามกำหนดในหมายเรียกเมื่อปีก่อน ๆ เจ้าหน้าที่ได้ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิดและศาลได้พิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ บุคคลประเภทนี้ต้องออกหมายเรียกให้มาเข้ารับการตรวจเลือกในปีต่อไปตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงฉบับนี้ด้วย (ยกเว้นผู้ที่ถูกส่งตัวเข้ากองประจำการในปีนั้นก็ไม่ต้องออกหมายเรียก)

ค. เป็นผู้ที่พ้นจากฐานะยกเว้นหรือผ่อนผัน คนที่ได้รับการยกเว้นได้กล่าวไว้แล้วในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ บุคคลประเภทนี้เมื่อพ้นจากฐานะที่ได้รับการยกเว้นหากยังอยู่ในกำหนดเรียกก็ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป ส่วนคนผ่อนผันที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป คนผ่อนผันประเภทนี้เมื่อหมดเหตุที่จะได้รับการผ่อนผันแล้วยังอยู่ในกำหนดเรียกก็ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป

ง. เป็นคนที่กำลังจะได้รับการผ่อนผันอยู่ตามมาตรา ๒๙ ในขั้นนี้ควรทำความเข้าใจเสียก่อนว่า คนที่จะได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ นั้น ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือกและต้องไปแสดงตนเข้ารับการตรวจเลือกทุกปี และเมื่อหมดเหตุที่จะได้รับการผ่อนผันแล้วก็ต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามกำหนดในหมายเรียกฯ แต่ในระหว่างที่กำลังได้รับการผ่อนผันอยู่นี้ ปีใดเจ้าตัวสละสิทธิเข้ารับการตรวจเลือกอย่างบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้รับการผ่อนผันไปแล้วก็เป็นอันยุติ ปีต่อไปไม่ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือก ส่วนบุคคลประเภทใดบ้างที่จะได้รับการผ่อนผันและจะได้รับการผ่อนผันอย่างใดบ้าง จะได้กล่าวในมาตรา ๒๙

จ. เป็นคนจำพวกที่ ๓ อยู่ก็ต้องออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกการเป็นคนจำพวกที่ ๓ นั้นเป็นผลเนื่องมาจากการเข้ารับการตรวจเลือกเมื่อครั้งก่อนคือเมื่อเข้ารับการตรวจเลือกแล้ว คณะกรรมการตรวจเลือกได้กำหนดให้เป็นบุคคลจำพวกที่ ๓ ก็ต้องออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกในปีถัดไปอีก แต่เมื่อไปเข้ารับการตรวจเลือกแล้วคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เป็นบุคคลจำพวกที่ ๓ ครบ

๓ ครั้ง แล้วเป็นอันงดไม่ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือกอีกต่อไป แม้อายุจะยังไม่ครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ เช่น ไปเข้ารับการตรวจเลือกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔, ๒๕๐๕ และ ๒๕๐๖ และทุกครั้งคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เป็นบุคคลจำพวกที่ ๓ ไม่ต้องออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกใน พ.ศ. ๒๕๐๗ อีก แต่ถ้าไปเข้ารับการตรวจเลือกใน พ.ศ. ๒๕๐๔ และ พ.ศ. ๒๕๐๖ ส่วน พ.ศ. ๒๕๐๕ มอบให้ผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งแทนตามมาตรา ๒๗ (๗) แม้ทุกครั้งคณะกรรมการตรวจเลือกจะกำหนดให้เป็นคนจำพวกที่ ๓ ก็ยังต้องออกหมายเรียกให้เข้ารับการตรวจเลือกใน พ.ศ. ๒๕๐๗ อีก เพราะยังไม่ครบ ๓ ครั้ง คือ พ.ศ. ๒๕๐๕ ไม่ได้ไปเข้ารับการตรวจเลือก แต่ถ้าในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้ไปเข้ารับการตรวจเลือก คณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เป็นคนจำพวกที่ ๓ อีก ก็ไม่ต้องออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกอีกต่อไป เพราะเป็นคนจำพวกที่ ๓ ครบ ๓ ครั้งแล้ว เป็นต้น

บุคคลที่จะออกหมายเรียกให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกได้คงมีเพียงเท่านี้ บุคคลประเภทอื่น ๆ นอกจากนี้จะออกหมายเรียกไม่ได้

การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการนี้ ในปีหนึ่งให้เรียกเพียงครั้งเดียว ระหว่างเดือนเมษายนกับเดือนพฤษภาคม และโดยปกติเท่าที่กระทำกันอยู่ในขณะนี้ ก็กระทำในเดือนเมษายนทั้งสิ้น นอกจากบางจังหวัดที่มีอำเภอมาก ๆ หรือมีอำเภอที่อยู่ห่างไกลมาก อาจต้องทำติดต่อกันไปถึงเดือนพฤษภาคมก็ได้ การที่กำหนดทำการตรวจเลือกในเดือนเมษายนเพราะเป็นการสะดวก ด้วยเป็นฤดูแล้งสะดวกต่อการเดินทางของเจ้าหน้าที่ และเป็นเดือนที่ว่างเว้นจากฤดูกาลทำนอกร้างนั้นยังเป็นระยะเวลาปิดภาคการศึกษา สะดวกต่อนักเรียนนิสิตนักศึกษาที่ไปเข้ารับการตรวจเลือก แต่อย่างไรก็ดี การตรวจเลือกที่ให้กระทำได้เพียงปีละครั้งนี้ ถ้ามีความจำเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาจจะสั่งให้ทำการตรวจเลือกสองครั้งหรือสามครั้งในปีใดก็ได้)

มาตรา ๒๔ การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ให้ นายอำเภอออกหมายเรียกทหารกองเกินซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และ มาตรา ๑๙ มาตราจเลือก ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ แบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม. ๒๔ มาตรานี้เป็นเพียงบทบัญญัติทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ บัญญัติให้ ทราบว่าอำนาจในการออกหมายเรียกนั้นอยู่ที่นายอำเภอ ผู้อื่นแม้จะมียศสูงกว่าหรือ ตำแหน่งสูงกว่า ก็ออกหมายเรียกไม่ได้ ไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย นอกจากนั้นก็ บัญญัติว่าเป็นหน้าที่ของนายอำเภอจะต้องจัดการออกหมายเรียก โดยให้ออกหมาย เรียกตามบัญชีทหารกองเกิน ซึ่งจัดทำไว้เมื่อมีบุคคลมาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ นั้นเอง)

มาตรา ๒๕ ทหารกองเกินเมื่อมีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชใด ต้อง ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตนภายใน พุทธศักราชนั้น

ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะการยกเว้นตามมาตรา ๑๔ (๓) หรือการผ่อนผัน ตามมาตรา ๒๗ (๒) และมาตรา ๒๙ (๓) ในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับ หมายเรียก หรือเพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกินตามแต่กรณีที่อำเภอท้องที่ซึ่ง เป็นภูมิลำเนาทหารของตนภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และพอจะเชื่อถือได้ไปรับหมายเรียกแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชดเชย

(อธิบาย ม. ๒๕ มาตรานี้เป็นบทบัญญัติเรื่องวิธีการมอบหมายเรียกหรือส่ง หมายเรียกที่นายอำเภอได้ออกเตรียมไว้นั้นให้ถึงมือผู้รับ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๓ วิธี คือ

๑. การมอบหมายเรียกให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้า ๒๑ ปี (๒๐ ปีบริบูรณ์)
๒. การมอบหมายเรียกให้ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะยกเว้นตามมาตรา ๑๔ (๓) หรือการผ่อนผันตามมาตรา ๒๗ (๒) และมาตรา ๒๙ (๓)
๓. การส่งหมายเรียกให้ทหารกองเกินที่มีอายุครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์

วิธีที่ ๑ การมอบหมายเรียกให้คนที่มีอายุย่างเข้า ๒๑ ปีนั้น กฎหมายบังคับให้ไปรับหมายเรียกด้วยตนเอง ณ อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหาร เริ่มไปรับได้ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงสิ้นเดือนธันวาคมของปีที่มีอายุย่างเข้า ๒๑ ปี

วิธีที่ ๒ การมอบหมายเรียกให้ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะยกเว้นตามมาตรา ๑๔ (๓) หรือการผ่อนผันตามมาตรา ๒๗ (๒) และ มาตรา ๒๙ (๓) นั้น กฎหมายบังคับให้ตัวต้องไปรับหมายเรียกหรือเพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกินตามแต่กรณีด้วยตนเอง ณ อำเภอภูมิลำเนาทหาร เริ่มไปรับได้ตั้งแต่วันที่พ้นจากฐานะดังกล่าว จนถึงสิ้นเดือนธันวาคมของปีที่พ้นจากฐานะเช่นนั้น

กรณีตามข้อ ๑ และข้อ ๒ กฎหมายยังผ่อนผันให้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ โดยให้ผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปรับหมายเรียกแทน ถ้าพ้นกำหนดแล้วตัวไม่ไปรับหมายเรียกด้วยตนเอง และไม่จัดให้ผู้แทนไปรับแทนด้วย ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนมีความผิดตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ แต่ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอรับหมายเรียกเสียก่อนอาจจะเป็นตัวไปขอรับหมายเรียกเอง หรือให้บุคคลอื่นไปรับแทนตน ระวางโทษลดลงมาเหลือปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือจำคุก ไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับกรณีที่กฎหมายกำหนดว่า “ก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิดบุคคลนั้นได้

มาขอลงบัญชีทหารกองเกิน หรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับ หมายถึงเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตน แล้วแต่กรณี” นั้น สำหรับผู้ที่มาด้วยตนเองไม่มีปัญหาอะไร คงส่งตัวให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีได้ (สำหรับกรณีที่ให้ผู้อื่นมาแทนนั้น คงจะส่งตัวผู้แทนให้พนักงานให้สอบสวนดำเนินคดีไม่ได้ ผู้เขียนเข้าใจว่านายอำเภอคงต้องรับคำร้องและสอบสวนผู้แทนให้ทราบสาเหตุที่เจ้าตัวมาไม่ได้ และชี้แจงให้เจ้าตัวมาแสดงตนโดยด่วนเมื่อสาเหตุที่มาด้วยตัวเองไม่ได้หมดไป)

๒. การส่งหมายเรียกให้คนที่มียศครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ เว้นบุคคลที่พ้นจากฐานะยกเว้นหรือหมดเหตุผ่อนผันตามมาตรา ๒๕ (วรรคสอง) เป็นหน้าที่ของทางราชการจะจัดส่งให้ถึงที่อยู่อันเป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น โดยตัวไม่ต้องมารับหมายเรียกด้วยตนเอง หรือจะเรียกให้มารับที่อำเภอก็ได้ ถ้าทางราชการไม่ไปส่งหรือไปแล้วส่งให้ตัวรับไม่ได้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ดั้นนั้น ไม่มีความผิดแต่อย่างใด เพราะไม่มีบทกำหนดโทษไว้

วิธีการส่งหมายของทางราชการได้จัดทำหลายอย่างต่างกัน คือ

๑. ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้นำหมายเรียกไปส่ง

๒. ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ส่งหมายเรียก

๓. ในเขตเทศบาลนอกจากกรุงเทพมหานครเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเป็นผู้ส่งหมายเรียก ส่วนนอกเขตเทศบาลคงให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไปส่งเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๒๖ ในเดือนตุลาคมทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

(อธิบาย ม.๒๖ การประกาศตามมาตรานี้มีความมุ่งหมายและวิธีปฏิบัติทำนองเดียวกับการประกาศตามมาตรา ๑๗)

มาตรา ๒๗ ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามกำหนดหมายนั้น โดยนำไปสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชน และประกาศนียบัตร หรือหลักฐานการศึกษามาแสดงด้วย ถ้าไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มา ให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเว้นแต่

(๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการหรือโรงงานอื่นใดในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงคราม และอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

(๔) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

(๕) เกิดเหตุสุดวิสัย

(๖) ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

(๗) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

กรณี (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

(อธิบาย ม. ๒๗ มาตรานี้เป็นบทบังคับให้ทหารกองเกินที่ได้รับหมายเรียกแล้วต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกตามกำหนดในหมายเรียกนั้น และต้องนำไปสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชน และประกาศนียบัตร หรือหลักฐานการศึกษาวิชาต่าง ๆ ไปแสดงด้วย แต่การบังคับในเรื่องให้นำหลักฐานไปด้วยนั้นไม่ใช่เรื่องสำคัญ ถึงแม้ไม่นำไปด้วยก็ไม่มีผลผิดแต่อย่างใด นอกจากถูกตัดสิทธิเรื่องการลดหย่อนเวลารับราชการในกองประจำการเท่านั้น เรื่องสำคัญก็คือว่าตัวต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกตามกำหนดในหมายเรียกนั้น ถ้าไม่ไปถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืนมีความผิดตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และมีแต่โทษจำอย่างเดียว ไม่มีโทษปรับด้วย

อย่างไรก็ดี มาตรานี้ก็ยกเว้นให้บุคคล ๗ ประเภทที่ไม่ไปเข้าการตรวจเลือกแล้ว ไม่ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน คือ

๑. ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง ซึ่งหมายถึงราชการภายในประเทศซึ่งมีความสำคัญมาก นอกจากนั้นอาจเป็นข้าราชการซึ่งต้องไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง บุคคลประเภทนี้ที่ไม่ไปเข้ารับการตรวจเลือกต้องได้รับการผ่อนผันจากกระทรวงมหาดไทยเฉพาะคราว

๒. นักเรียนที่ออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ซึ่งต้องเข้าลักษณะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๐ ดังนี้ คือ

(๑) ต้องเป็นนักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยอยู่ในความปกครองทั้งฝ่ายวิชาการและความประพฤติของผู้ดูแลนักเรียนไทยของรัฐบาลไทยสำหรับประเทศนั้น ๆ ซึ่งโดยปกติ ก.พ. เป็นเจ้าหน้าที่ในเรื่องนี้ วิธีการขอผ่อนผัน ก.พ. จะแจ้งต่อกระทรวงมหาดไทย เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าควรผ่อนผันให้ ก็จะแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอันเป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นดำเนินการผ่อนผันให้ต่อไป

(๒) ถ้าไม่เช่นนั้นนักเรียนตาม (๑) ก็อาจเป็นนักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศโดยทุนส่วนตัวและไม่อยู่ในความดูแลของผู้ดูแลนักเรียนไทยในต่างประเทศ การขอผ่อนผันตาม (๒) นี้ต้องขอผ่อนผันจากทางอำเภอภูมิลำเนาทหารแล้ว นายอำเภอจะดำเนินเรื่องต่อไปจนถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้สั่งผ่อนผันให้ (คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๙๔๐/๒๕๑๗ ลง ๓ ธ.ค. ๒๕๑๗)

๓. เป็นข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการหรือโรงงาน ซึ่งผลิตสิ่งอุปกรณ์ในการรบหรือการสงคราม และอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม คำว่าอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหมนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยงานของกระทรวงกลาโหมโดยตรงก็ได้ เช่น อาจเป็นโรงงานผลิตเหล็กของ เอกชน ถ้าไม่เกิดสงครามเจ้าของก็คงดำเนินกิจการของตนไปโดยเอกเทศ แต่ถ้าเกิดสงคราม กระทรวงกลาโหมอาจเข้าควบคุมให้ผลิตเหล็กให้กับทางราชการทหารเพื่อใช้ทำอาวุธ อย่างนี้ก็ขอผ่อนผันให้คนงานนั้นได้ และกระทรวงกลาโหมต้องแจ้งต่อกระทรวงมหาดไทยให้สั่งผู้ว่าราชการจังหวัดภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นดำเนินการผ่อนผันให้

๔. เป็นบุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม เช่น เมื่อสงครามครั้งก่อน ๆ ทางราชการได้เกณฑ์รถยนต์บรรทุกของเอกชนไปใช้ในราชการทหารพร้อมทั้งคนขับรถด้วย คนขับรถก็ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนามอยู่แล้ว ก็ขอผ่อนผันได้ โดยกระทรวงกลาโหมต้องแจ้งต่อกระทรวงมหาดไทยให้ดำเนินการต่อไป

๕. เกิดเหตุสุดวิสัย ซึ่งเป็นคำกว้าง แล้วแต่ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยปกติเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยแม้จะได้ระมัดระวังแล้วก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ทหารกองเกินเดินทางไปเข้ารับการตรวจเลือก แต่รถคว่ำหรือเรือล่มเสียกลางทาง ไปเข้ารับการตรวจเลือกไม่ได้ อย่างนี้ก็ถือว่าหลีกเลี่ยง ชัดขึ้น แต่การที่จะทราบว่าเป็นเหตุสุดวิสัยนั้นจะทราบได้ต่อเมื่อได้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ดังนั้นจึงไม่มีการผ่อนผันล่วงหน้าสำหรับกรณีนี้

๖. ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น ซึ่งต้องเข้าลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปเมื่อถึงมาตรานั้น

๗. ป่วยไม่สามารถจะไปเข้ารับการตรวจเลือกได้ ซึ่งหมายถึงการเจ็บป่วยจนไม่สามารถเดินทางไปเข้ารับการตรวจเลือกได้ ไม่ใช่เจ็บท้อง ปวดหัวเล็ก ๆ น้อย ๆ พอไปได้แต่ไม่ไป การป่วยนี้จะป่วยเป็นอะไรก็ได้ เช่น เป็นไข้หนักลูกไม่ขึ้น หรือขาหัก เดินไม่ได้ แต่การเจ็บป่วยที่จะไม่เป็นการหลีกเลี่ยงชัดเจนนั้นจะต้องมีผู้บรรลุนิติภาวะแล้วและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันทำการตรวจเลือกด้วย และเมื่อเสร็จการตรวจเลือกแล้ว นายอำเภอจะทำการสอบสวนอีกครั้งหนึ่งว่าป่วยจนไม่สามารถไปเข้ารับการตรวจเลือกได้จริงหรือไม่ ถ้าจริงก็ไม่เป็นการหลีกเลี่ยงชัดเจน ข้อที่ควรสังเกตก็คือ การเจ็บป่วยนี้ถ้าตัวผู้ป่วยไม่รู้สึกรับรู้ เช่น ป่วยมากจนไม่ได้สติ ไม่ได้จัดคนไปแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือหากคนไปแจ้งแทนไม่ได้เพราะไม่มีใครรับธุระให้ อย่างนี้ก็อาจเข้าลักษณะเป็นเหตุสุดวิสัยตาม (๕) ได้)

หมวด ๕

การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา ๒๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่า ผู้บัญชาการกองพล เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง

(อธิบาย ม. ๒๘ ในมาตรานี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้กำหนดผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการกองพล ปัจจุบันกำหนดให้แม่ทัพภาคเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูงภายในกองทัพของตน)

มาตรา ๒๘ ทวิ ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจเลือกขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัดเพื่อทำการตรวจเลือก

ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยให้ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคน สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมีได้ประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตรวจเลือกนั้น และนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม หนึ่งคน หรือหลายคนเป็นกรรมการ ถ้าไม่อาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะดังกล่าวเป็นกรรมการได้ ก็ได้แต่งตั้งผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรมแทน

หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม.๒๘ ทวิ ในมาตรานี้นอกจากกำหนดให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกในแต่ละจังหวัดแล้ว ยังมีกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) กำหนดหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจเลือกโดยแยกหน้าที่กันกระทำได้ดังนี้

๑. ประธานกรรมการตรวจเลือกแต่งตั้งจากนายทหารสัญญาบัตรยศไม่ต่ำกว่าพันโท มีหน้าที่ดังนี้

๑.๑ อำนวยการและควบคุมการตรวจเลือกให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

๑.๒ ออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกไม่อาจตกลงกันโดยเสียงข้างมากได้

๑.๓ ตรวจสอบการปล่อยทหารกองเกินพร้อมกับมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกฯ แบบ สด.๔๓ ให้ทหารกองเกินรับไปเป็นหลักฐาน

๒. กรรมการนายทหารสัญญาบัตร แต่งตั้งจากนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคน (สำหรับในการตรวจเลือกนั้นแบ่งกรรมการนายทหารสัญญาบัตรออกเป็น ๒ นาย คือ นายทหารสัญญาบัตรคนที่ ๑ ประจำโต๊ะที่ ๑ กับนายทหารสัญญาบัตรคนที่ ๒ ประจำโต๊ะที่ ๓) มีหน้าที่ดังนี้

๒.๑ นายทหารสัญญาบัตรคนที่ ๑ มีหน้าที่

๒.๑.๑ เรียกชื่อทหารกองเกินที่ถูกเรียกมาตรวจเลือก

๒.๑.๒ จัดดูแลทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วให้รวมอยู่เป็นจำพวก

๒.๑.๓ ป้องกันมิให้ทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วปะปนกับทหารกองเกินซึ่งยังไม่ได้ตรวจเลือก

๒.๑.๔ รับทหารกองเกินซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เข้ากองประจำการเพื่อนำขึ้นทะเบียนหรือนำตัวส่งนายอำเภอเพื่อออกหมายนัด

๒.๒ นายทหารสัญญาบัตรคนที่ ๒ มีหน้าที่

๒.๒.๑ วัดขนาด (วัดทั้งขนาดสูงและขนาดรอบตัว)

วิธีวัดขนาดสูงให้ยืนตั้งตัวตรง สันเท้าชิดกัน ให้วัดตั้งแต่สันเท้าจนสุดศีรษะ

วิธีวัดขนาดรอบตัว ให้คล้องแถบเมตรรอบตัวให้ริมล่างของแถบได้ระดับราวนมโดยรอบ วัดเมื่อหายใจออกเต็มที่ ๑ ครั้ง และหายใจเข้าเต็มที่ ๑ ครั้ง

๓. กรรมการลัสดีจังหวัดมีหน้าที่ดังนี้

๓.๑ บันทึกผลการตรวจเลือกในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖)

๓.๒ รับเรื่องราวร้องขอในเหตุต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว

๓.๓ แบ่งคนเป็นจำพวกในใบรับรองผลการตรวจเลือก (แบบ สด.๔๓)

๓.๔ เตรียมทำสลากและบันทึกผลการจับสลาก

๓.๕ รวบรวมสลากที่จับแล้วไว้เป็นหลักฐาน

๓.๖ ตรวจสอบขึ้นทะเบียนและทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ

๔. กรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม มีหน้าที่ดังนี้

๔.๑ ตรวจร่างกายผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือก

๔.๒ ออกใบสำคัญให้แก่คนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔

๔.๓ ควบคุมการจัดสลาก

ในการตรวจร่างกายให้คณะกรรมการแบ่งคนที่ได้ตรวจเลือกออกเป็น ๔ จำพวก คือ

จำพวกที่ ๑ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายสมบูรณ์ดี ไม่มีอวัยวะพิการหรือ ผิดส่วนแต่อย่างใด

จำพวกที่ ๒ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือน คนจำพวกที่ ๑ แต่ไม่ถึงทุพพลภาพ

จำพวกที่ ๓ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการ ทหารในขณะนั้นได้ เพราะป่วยซึ่งจะบำบัดให้หายภายในกำหนด ๓๐ วันไม่ได้

จำพวกที่ ๔ ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพหรือมีโรคที่ไม่สามารถจะรับ ราชการทหารได้ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ที่ออกตามมาตรา ๔๑

การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการในหน้าที่ต่าง ๆ นี้ บางหน้าที่กรรมการไม่ได้ กระทำด้วยตนเอง แต่ได้ให้เจ้าหน้าที่ของตนเป็นผู้กระทำ แต่ต้องอยู่ในความ รับผิดชอบของตัวกรรมการนั้น ๆ นอกจากกรรมการในหน้าที่แพทย์ซึ่งต้องทำการ ตรวจร่างกายผู้เข้ารับการตรวจเลือกด้วยตนเองจะให้ผู้อื่นทำแทนไม่ได้เพราะไม่ใช่แพทย์

คณะกรรมการตรวจเลือกซึ่งจะต้องไปทำการตรวจเลือกตามจังหวัดต่าง ๆ นั้น ถ้าผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ เห็นว่า จังหวัดใดมี ทหารกองเกินจำนวนมาก หรือมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นอำเภอหรือกิ่งอำเภอจำนวนมาก

ก็สามารถแต่งตั้งกรรมการหลายชุดได้โดยแยก คณะกรรมการเป็นคณะที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ตามลำดับ

ลำดับขั้นตอนของการทำการตรวจเลือก

๑. ในวันตรวจเลือกนั้นเมื่อถึงกำหนดเวลาทำการตรวจเลือกซึ่งโดยปกติจะเริ่มทำการตรวจเลือกเวลา ๐๗.๐๐ น. โดยเจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอจะเรียกทหารกองเกินซึ่งได้มาแสดงตนเข้ารับการตรวจเลือกให้มาเข้าแถวรวมอยู่ ณ ตำบลของตนตามที่เจ้าหน้าที่ได้กำหนดไว้ เสร็จแล้วประธานกรรมการตรวจเลือกจะนำเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการตรวจเลือกทั้งคณะเข้าแถวหน้าเสาธงเพื่อเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา เสร็จแล้วประธานอ่านสารของผู้บัญชาการทหารทหารสูงสุดและกล่าวให้โอวาทต่อทหารกองเกินที่มาเข้ารับการตรวจเลือก หลังจากนั้นกรรมการสัสดีจังหวัดก็จะชี้แจงขั้นตอนการตรวจเลือกและชี้แจงสิทธิต่าง ๆ ซึ่งทหารกองเกินควรได้รับ เสร็จแล้วเจ้าหน้าที่ของนายทหารสัญญาบัตรคนที่ ๑ ซึ่งประจำอยู่ที่โต๊ะเรียกชื่อ (โต๊ะที่ ๑) ก็จะตรวจสอบว่า ตำบลใดมีทหารกองเกินมามากพอสมควรแล้วก็จะทำการเรียกชื่อตำบลนั้นเป็นอันดับแรก เมื่อจะเรียกทหารกองเกินตำบลใด เจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ทหารกองเกินตำบลนั้นเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะให้เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ พร้อมกับให้ทหารกองเกินตำบลนั้นทุกคนถอดรองเท้าและถุงเท้า ผากกับญาติหรือเพื่อนไว้ เสร็จแล้วก็จะทำการเรียกชื่อโดยใช้บัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) หรือใบรับรองผลการตรวจเลือก (แบบ สด.๔๓)

๑.๑ เมื่อโต๊ะที่ ๑ ทำการเรียกชื่อและบันทึกหลักฐานเอกสารเรียบร้อยแล้วก็จะมอบหลักฐานให้ทหารกองเกินนำไปมอบให้กรรมการตรวจเลือกซึ่งประจำอยู่โต๊ะที่ ๒ เพื่อตรวจร่างกาย

๑.๒ โต๊ะที่ ๒ เมื่อทหารกองเกินนำหลักฐานมามอบให้แล้ว เจ้าหน้าที่จะให้ถอดเสื้อทั้งชั้นนอกและชั้นในออก หากผู้ใดสวมกางเกงขายาว ก็ให้พับขากางเกงขึ้นเหนือเข่า เพื่อให้กรรมการแพทย์ตรวจได้อย่างสะดวกและถี่ถ้วน เสร็จแล้วเรียกชื่อ

ผู้ที่มาแล้วให้กรรมการแพทย์ทำการตรวจร่างกาย ผู้ที่ผ่านการตรวจร่างกายแล้วนี้ กรรมการจะแบ่งออกเป็น ๔ จำพวก คือ

จำพวกที่ ๑ ได้แก่ คนที่มีร่างกายสมบูรณ์ดี ไม่มีอวัยวะพิการ หรือผิดส่วนแต่อย่างใด ซึ่งชาวบ้านมักเรียกว่า “ดี ๑” ในขั้นนี้ยังไม่เกี่ยวกับขนาดสูงหรือขนาดรอบตัว คนจำพวกที่ ๑ นี้ อาจจะเป็นคนมีขนาดต่ำหรือเล็กจนไม่ได้ขนาด หรือมีขนาดสูงหรือใหญ่เท่าใดก็ได้ไม่จำกัด

จำพวกที่ ๒ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือนคนจำพวกที่ ๑ แต่ไม่ถึงทุพพลภาพ บุคคลที่จะเป็นคนจำพวกที่ ๒ นี้มองเห็นได้ชัดด้วยตาเปล่า และอาการที่ไม่สมบูรณ์นี้จะต้องตรงกับที่ได้บัญญัติไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) อาการไม่สมบูรณ์หรือผิดปกติอย่างอื่นจะถือว่าเป็นคนจำพวกที่ ๒ ไม่ได้

จำพวกที่ ๓ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการทหารในขณะนั้นได้เพราะป่วย ซึ่งจะบำบัดให้หายในกำหนด ๓๐ วันไม่ได้ ข้อที่ต้องพิจารณารับครั้งแรกของบุคคลจำพวกนี้คือต้องเป็นคนที่ร่างกายยังไม่แข็งแรงพอ และการไม่แข็งแรงนั้นต้องเนื่องมาจากอาการเจ็บป่วยและจะรักษาให้แข็งแรงภายใน ๓๐ วันไม่ได้ การเจ็บป่วยนั้นจะป่วยเป็นโรคอะไรก็ได้ เช่น เป็นไข้จับสั่นเรื้อรัง หรือเท้า หรือขา หรือแขนเป็นบาดแผลเรื้อรังรักษาไม่หายใน ๓๐ วัน ก็ต้องถือว่าเป็นคนจำพวกที่ ๓

คนจำพวกที่ ๓ นี้ไม่ต้องให้เข้าวัดขนาดต่อไป และคณะกรรมการตรวจเลือกจะออกไปสำคัญคนจำพวกที่ ๓ (แบบ สด.๔) ให้ไว้เป็นหลักฐาน

คนจำพวกที่ ๔ ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพหรือมีโรคที่ไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามมาตรา ๔๑ โรคหรืออาการพิการทุพพลภาพนี้จะต้องถือตามที่มีบัญญัติไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) เท่านั้น และคณะกรรมการตรวจเลือกจะออกไปสำคัญสำหรับคนจำพวกที่ ๔ (แบบ สด.๕) ให้ไว้เป็นหลักฐาน แต่ใบสำคัญนี้เจ้าหน้าที่สัสดีจะเรียกเก็บไว้และออกไปสำคัญปลดพ้นราชการทหารตามมาตรา ๔๑ ให้เป็นหลักฐานต่อไป

เมื่อพิจารณาถึงคนจำพวกต่าง ๆ นี้แล้วจะเห็นว่า ในการตรวจเลือกครั้งหนึ่งนั้นจะส่งคนเข้าเป็นทหารกองประจำการได้เฉพาะคนจำพวกที่ ๑ กับคนจำพวกที่ ๒ เท่านั้น ส่วนคนจำพวกที่ ๓ กับคนจำพวกที่ ๔ จะส่งเข้ากองประจำการไม่ได้ และการจะส่งคนจำพวกที่ ๒ เข้ากองประจำการได้ก็ต้องเข้ากรณีของคนจำพวกที่ ๑ ไม่พอส่งเข้ากองประจำการ หรือผู้ที่ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ และถูกจัดไว้เป็นคนหลีกเลี่ยงขัดขืน ถ้าคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เป็นคนจำพวกที่ ๒ ก็ต้องส่งตัวไปวัดขนาด หากมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑๔๖ เซนติเมตรขึ้นไปและมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปในเวลาหายใจออกเต็มที่ ก็ต้องส่งตัวเข้ากองประจำการ ดังนั้น กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) จึงบัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้เป็นคนจำพวกที่ ๒, ๓ และ ๔ ไว้เป็นพิเศษดังนี้คือ

ก. การวินิจฉัยลักษณะพิการและโรคต่าง ๆ นั้น ถ้าแพทย์ผู้ตรวจยังมีความสงสัยก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกจัดเข้าไว้ในคนจำพวกที่ ๑ ก่อน

ข. สำหรับบุคคลซึ่งกรรมการในหน้าที่แพทย์เห็นว่า เข้าอยู่ในคนจำพวกที่ ๒, ๓ หรือจำพวกที่ ๔ ถ้ากรรมการซึ่งมิใช่แพทย์มีความเห็นแย้งรวมกันถึง ๒ คน ต้องงดออกไปสำคัญสำหรับคนจำพวกที่ ๓ หรือจำพวกที่ ๔ ไว้ก่อน และให้ส่งตัวเข้าตรวจเลือกพร้อมกับคนในจำพวกเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นคนจำพวกที่ ๑ หรือคนจำพวกที่ ๒ ก็ได้ ตามความเห็นแย้งของกรรมการซึ่งมิใช่แพทย์ ถ้าผู้นั้นต้องเข้ากองประจำการก็ให้กรรมการซึ่งมีความเห็นแย้งกันนั้นต่างฝ่ายต่างทำคำชี้แจงยื่นต่อกรรมการชั้นสูงภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันเสร็จการตรวจเลือกในจังหวัดนั้น

๑.๓ เรียกชื่อคนจำพวกที่ ๑ เข้าวัดขนาดสูงและวัดขนาดรอบตัวต่อไป (กรณี ที่คนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีความสูงตั้งแต่ ๑๖๐ เซนติเมตรขึ้นไปและมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปเรียกว่า “คนได้ขนาด” และคนจำพวกที่ ๑ ขนาดถัดรอง ซึ่งมีความสูงตั้งแต่ ๑๕๕ เซนติเมตรลงมาจนถึง ๑๔๖ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปมีไม่พอกับความ ต้องการต้องเรียกคนจำพวกที่ ๒ เข้าวัด

ขนาดด้วย และหากยังไม่พออยู่อีกก็ต้องเรียกคนผ่อนผันเข้าวัดขนาดตามลำดับคือคนผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ (๓) หากยังไม่พอจึงเรียกคนผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ (๑) และ (๒) รวมกันเข้าทำการวัดขนาดตามลำดับ จนพอกับความต้องการ หากเหลือถึงขนาดใดเกินความต้องการก็ให้จับสลากเฉพาะคนขนาดนั้น)

วิธีวัดขนาดสูงนั้น ต้องให้ผู้จะถูกวัดยืนตัวตั้งตรง สันเท้าชิด กันแล้ววัดตั้งแต่ สันเท้าจนสุดศีรษะ ได้เท่าใดเจ้าหน้าที่จะจดลงบัญชีไว้เป็นขนาดสูง

ส่วนวิธีวัดขนาดรอบตัวนั้นคงให้ผู้จะถูกวัดยืนตัวตั้งตรง สันเท้าชิดกัน แล้วคล้องแถบเมตรสำหรับใช้วัดลงไปรอบตัวผู้จะถูกวัด ต้องให้ริมล่างของแถบเมตรได้ระดับราวนมโดยรอบคือต้องคอยระวังไม่ให้ด้านหลังหย่อน แล้วจึงทำการวัดเมื่อหายใจออกเต็มที่ครึ่งหนึ่งและหายใจเข้าเต็มที่อีกครั้งหนึ่ง เฉพาะการวัดเมื่อหายใจออกเท่านั้นที่จะใช้ถือเป็นขนาดสำหรับคัดเลือกคนส่งเข้ากองประจำการต่อไป เมื่อวัดได้เท่าใด เจ้าหน้าที่จะจดลงไว้ในบัญชี

ลำดับขั้นการทำการตรวจเลือก ๓ ขั้นนี้จะกระทำ ๒ วัน หรือ ๒ รอบ เมื่อครบ ๒ รอบแล้วก็จะถึงขั้นทำการจับสลากและการส่งตัวคนเข้ากองประจำการ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

๓. หลักเกณฑ์การคัดเลือกคนเข้ากองประจำการ การคัดเลือกคนเข้ากองประจำการมีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. บุคคลซึ่งจะเข้ารับราชการกองประจำการได้นั้นคือคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งต้องมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป ในเวลาหายใจออก และขนาดสูงตั้งแต่ ๑๔๖ เซนติเมตรขึ้นไป คนที่จะส่งเข้ากองประจำการนี้ต้องได้ขนาดทั้งขนาดรอบตัว และขนาดสูง คือ ต้องมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตร และสูงตั้งแต่ ๑๔๖ เซนติเมตรขึ้นไป ถ้าขนาดรอบตัว ๘๕ เซนติเมตร แต่สูงเพียง ๑๔๕ เซนติเมตร หรือขนาดรอบตัว ๗๕ เซนติเมตร แต่สูงถึง ๑๘๐ เซนติเมตร อย่างนี้จะส่งเข้ากองประจำการไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นคนไม่ได้ขนาด

๒. คนที่จะส่งเข้ากองประจำการนั้น ชั้นแรกต้องส่งคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑๖๐ เซนติเมตรและขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปก่อน ถ้าคนขนาดนี้มีมากกว่าจำนวนที่ต้องการก็ให้ทำการจับสลาก เช่น ในการตรวจเลือกของเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จะต้องส่งคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ ๑๐๐ คน แต่มีคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑๖๐ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป ๑๒๐ คน ต้องเอา ๑๒๐ คนนี้มาทำการจับสลากเอาเข้าเป็นทหาร ๑๐๐ คน และปล่อยไป ๒๐ คน

แต่ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปมีพอดีกับจำนวนที่ต้องการก็ส่งเข้าเป็นทหารหมดไม่ต้องจับสลาก เช่น ในการตรวจเลือกอำเภอวัง จังหวัดลำปาง จะต้องส่งคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ ๘๐ คน และมีคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป ๘๐ คน อย่างนี้ต้องส่งเข้ากองประจำการหมดทั้ง ๘๐ คน โดยไม่มีการจับสลาก แต่ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปมีไม่พอกับความต้องการ ก็ต้องส่งเข้ากองประจำการทั้งหมด และต้องส่งคนขนาดถัดรองเพิ่มจนพอกับความต้องการ เช่น การตรวจเลือก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จะต้องส่งคนเข้ากองประจำการ ๑๐๐ คน แต่มีคนขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป ๘๐ คน อย่างนี้จะต้องส่งเข้ากองประจำการทั้งหมดโดยไม่มีการจับสลาก และต้องส่งคนจำพวกที่ ๑ ขนาดถัดรอง ซึ่งมีความสูง ๑๕๙ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตร ขึ้นไปเพิ่มอีก ๒๐ คน ถ้าคนขนาดนี้มีมากกว่าความต้องการก็ให้จับสลากเฉพาะคนขนาดถัดรองนี้เท่านั้น

เมื่อมีการจับสลาก ต้องจัดให้มีสลากเท่ากับจำนวนคนที่จะต้องจับสลาก และแบ่งเป็นเครื่องหมายสีแดงอย่างหนึ่งกับสีดำอีกอย่างหนึ่ง ผู้ใดจับได้สลากสีแดงจะต้องถูกส่งตัวเข้ากองประจำการ ดังนั้น สลากสีแดงจึงต้องมีเท่ากับจำนวนคนที่จะต้องส่งเข้ากองประจำการ ถ้าผู้ใดจับสลากสีดำไม่ต้องเข้ากองประจำการ สลากสีดำจึงต้อง มี

เท่ากับจำนวนคนที่จะต้องปล่อยตัวไป ถ้าที่ใดจะต้องส่งคนเข้าเป็นทหารหลายแผนก เช่น ส่งคนเข้าเป็นทั้งทหารบกและทหารอากาศด้วยในคราวเดียวกัน หรือส่งคนเข้าเป็นทั้งทหารเรือและทหารอากาศด้วยในคราวเดียวกัน ก็ให้เขียนนามแผนกนั้น ๆ ลงไปในสลากสีแดงด้วย หรือถ้าแผนกใดจะต้องส่งเข้ากองประจำการเป็นพลัด ๆ ก็เขียนเลขพลัดลงในสลากสีแดงเลยทีเดียวย่อยเพื่อจะจับสลากได้เสร็จในคราวเดียวกัน ไม่ต้องเสียเวลาจับสลากหลายครั้ง ในกรณีที่คนที่ส่งเข้ากองประจำการได้มีเท่ากับจำนวนคนที่ส่งเข้ากองประจำการ คงมีการจับสลากเฉพาะแบ่งแผนก และแบ่งพลัด อย่างเดียว ไม่มีสลากดำ

๓. ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑๖๐ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป มิใช่พอกับจำนวนที่ต้องการ ให้ส่งคนขนาดถัดรองลงมาตามลำดับจนพอกับความต้องการ ถ้าเลือกถึงขนาดใดเกินจำนวนต้องการก็ให้จับสลากเฉพาะขนาดนั้น เช่น ในการตรวจเลือกอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะต้องส่งคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ ๑๐๐ คน และมีคนจำพวกที่ ๑ ขนาดสูงดังนี้

๑๖๐ เซนติเมตรขึ้นไป ๘๐ คน

๑๕๕ เซนติเมตร ๑๐ คน

๑๕๔ เซนติเมตร ๒๐ คน

อย่างนี้คนขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตรขึ้นไป ๘๐ คน ต้องส่งเข้ากองประจำการหมด เมื่อส่งแล้วยังขาดอีก ๒๐ คน ก็ต้องส่งคนขนาดถัดรองลงมาขนาดแรก ได้แก่ ขนาดสูง ๑๕๕ เซนติเมตร ซึ่งมีอยู่จำนวน ๑๐ คน ก็ต้องส่งเข้ากองประจำการทั้งหมด ๑๐ คน เมื่อส่งแล้วยังขาดอีก ๑๐ คน ก็ต้องพิจารณาขนาดถัดรองลงมาอีก ซึ่งได้แก่ขนาดสูง ๑๕๔ เซนติเมตร คนขนาดนี้มีอยู่ทั้งหมด ๒๐ คน ถ้าส่งหมดก็จะเกินจำนวนไป ๑๐ คน จึงต้องเอา ๒๐ คนนี้มาทำการจับสลากเอาเข้าเป็นทหาร ๑๐ คน ปล่อยตัวไป ๑๐ คน

การพิจารณาส่งคนขนาดถัดรองนี้ ขนาดสุดท้ายที่จะส่งเข้ากองประจำการได้คือ ขนาดสูง ๑๔๖ เซนติเมตร ต่ำกว่านั้นส่งไม่ได้

๔. ถ้าคนจำพวกที่ ๑ มิไม่พอกับจำนวนที่ต้องการ ต้องเลือกจากคนจำพวกที่ ๒ โดยวิธีเดียวกับการเลือกคนจำพวกที่ ๑ คือ พิจารณาคนขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตรขึ้นไปก่อน ถ้าไม่พอก็พิจารณาเลือกขนาดถัดรองลงมาตามลำดับ

๕. เมื่อส่งคนจำพวกที่ ๒ ตามข้อ ๔ แล้ว ยังไม่พอกับจำนวนที่ต้องการ ก็ต้องพิจารณาส่งคนพ่อนผัน (คนที่ จะได้รับการพ่อนผันตามมาตรา ๒๙) การส่งคนพ่อนผันต้องส่งคนพ่อนผันที่เป็นคนจำพวกที่ ๑ ก่อน ถ้ายังขาดอยู่อีกก็พิจารณาขนาดถัดรองลงมาตามลำดับ ถ้ายังไม่พอก็ส่งคนพ่อนผันที่เป็นคนจำพวกที่ ๒ โดยพิจารณาขนาดลงมาตามลำดับเช่นเดียวกัน การพิจารณาส่งคนพ่อนผันเข้ากองประจำการนั้น ต้องส่งคนพ่อนผันตามมาตรา ๒๙ (๓) ก่อน หากไม่พอจึงพิจารณาส่งคนพ่อนผันตามมาตรา ๒๙ (๑) และ (๒) รวมกัน

การส่งคนเข้ากองประจำการกระทำได้ตามลำดับดังกล่าวแล้วเพียงข้อ ๕ เท่านั้น ถ้าคนยังขาดจำนวนอยู่อีกก็จำเป็นต้องปล่อยให้ขาดจำนวน แล้วส่งคนอำเภออื่นที่ยังไม่ได้ทำการตรวจเลือกเพิ่มขึ้นแทน แต่ถ้าขาดจำนวนในอำเภอสุดท้าย ที่ทำการตรวจเลือกของจังหวัดนั้นก็จำเป็นต้องปล่อยให้ขาดจำนวน และรายงานให้หน่วยเหนือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป)

มาตรา ๒๘ ตริ ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นสูงขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคนเป็นประธานกรรมการ เจ้าหน้าที่สัสดี ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสัสดีจังหวัดหนึ่งคน และข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่าอีกหนึ่งคนเป็นกรรมการ

กรรมการชั้นสูงต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกับกรรมการตรวจเลือก

คณะกรรมการชั้นสูงมีอำนาจพิจารณาตัดสินกรณีที่มีคำร้องตามมาตรา ๓๑ หรือกรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างกรรมการตรวจเลือกซึ่งทำคำชี้แจงเสนอขึ้นมา

คำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูงให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๘ จัตวา ให้นายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือกมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดสถานที่ทำการตรวจเลือก

(๒) จัดเจ้าหน้าที่และเอกสารเกี่ยวกับการตรวจเลือก เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือกตรวจสอบได้ในวันตรวจเลือก

(๓) จัดคนซึ่งมาตรวจเลือกให้รวมอยู่เป็นตำบลเพื่อฟังเรียกชื่อ

(๔) สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุต่าง ๆ แล้วมอบเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณา

(๕) ตรวจทานและบันทึกบัญชีเรียกของอำเภอตามผลการตรวจเลือก

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๔. คณะกรรมการชั้นสูง เนื่องจากคณะกรรมการตรวจเลือกต้องทำงานในวันตรวจเลือกอย่างหนัก เพราะมีจำนวนคนเข้ารับการตรวจเลือกมากและต้องทำงานแข่งกับเวลา ต้องทำการตรวจเลือกของแต่ละอำเภอให้แล้วเสร็จเป็นวัน ๆ ตามที่กำหนด ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเลือกจึงอาจเกิดการผิดพลาดขึ้นได้ นอกจากนั้นกรรมการในหน้าที่ต่าง ๆ ของคณะกรรมการตรวจเลือกก็ยังคงอาจมีความเห็นขัดแย้งกันได้ดังกล่าวมาแล้ว กฎหมายจึงได้กำหนดให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นสูงขึ้นอีกคณะหนึ่งสำหรับตัดสินปัญหาต่าง ๆ เหนือคณะกรรมการตรวจเลือกในจังหวัดนั้น ซึ่งประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ คือ

ก. ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทน ๑ คน

ข. เจ้าหน้าที่สัสดีซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสัสดีจังหวัด ๑ คน ตำแหน่งนายทหารชั้นสัญญาบัตรในสายงานสัสดีที่มีตำแหน่งต่ำกว่าสัสดีจังหวัด ได้แก่ ผู้ช่วยสัสดีจังหวัดและสัสดีอำเภอ ส่วนตำแหน่งที่สูงกว่า เช่น สัสดีกองทัพบก ฯลฯ เป็นต้น

ค. เจ้าหน้าที่อื่นที่เหมาะสมแก่กรณี เช่น ถ้ามีปัญหาในเรื่องอาการโรคก็อาจตั้งนายแพทย์เป็นกรรมการ ซึ่งแล้วแต่ข้อเท็จจริง หรือเป็นปัญหาอื่นที่จะต้องพิจารณาถึงผู้ที่มีความสามารถในด้านนั้นขึ้นเป็นกรรมการ

ตามกฎหมายกำหนดไว้ว่า กรรมการชั้นสูงนี้ต้องไม่ใช่คนเดียวกับ กรรมการตรวจเลือก เช่น สัสดีจังหวัดเป็นกรรมการตรวจเลือกแล้ว จะตั้งเป็น กรรมการชั้นสูงอีกไม่ได้ และคำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูงนี้ให้เป็นที่สุดเพียงแค่นี้

การยื่นเรื่องราวต่อคณะกรรมการชั้นสูงนี้ ตามกฎหมายไม่ได้กำหนดระเบียบ และวิธีการไว้ แต่ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย กำหนดว่า ผู้ที่จับสลากถูกเข้ากองประจำการและได้ไปรายงานตัวเข้ากองประจำการ เรียบร้อยแล้ว และกำลังอยู่ในกองประจำการจะต้องยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการชั้นสูง โดยตรง สำหรับผู้ที่ยังไม่เข้ากองประจำการก็ต้องยื่นเรื่องราวต่อคณะกรรมการชั้นสูง เช่นเดียวกัน

มาตรา ๒๙ เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่างๆ ออกแล้ว ถ้ามีจำนวนทหาร กองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันแก่ประเภทบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถ หรือ พิการทุพพลภาพ หรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกันคงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะ เลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือก พิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน

(๒) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตาย หรือไร้ความสามารถ หรือ พิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วม แต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

(๓) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อ้างสิทธิตาม (๑) หรือ (๒) แห่งมาตรานี้ ต้องร้องขอผ่อนผันก่อนนายอำเภอ ท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณี

พิเศษซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง และผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก ตามมาตรา ๓๐ อีกครั้งหนึ่ง นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือกเพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินใจได้ทันที การขอผ่อนผันตาม (๓) ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้งสามประเภทได้เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการให้ผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ ๓ ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก

(อธิบาย ม. ๒๙ การผ่อนผันตามมาตรานี้เป็น การผ่อนผันในชั้นสุดท้ายตัวบทบัญญัติว่าเมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออกแล้วยังมีจำนวนคนที่ส่งเข้ากองประจำการได้พอจึงจะผ่อนผันให้บุคคลตามมาตรา (คนจะมีพอส่งเข้ากองประจำการหรือไม่ดูคำอธิบายมาตรา ๒๘) แต่ถ้าแม้ว่าในการตรวจเลือกคราวนั้นจะไม่มีคนยกเว้นที่ต้องคัดออกเลย ถ้าคนธรรมดาที่มีพอส่งเข้ากองประจำการแล้ว ก็คงผ่อนผันให้บุคคลตามมาตรา ดังนี้ ข้อสำคัญจึงอยู่ที่ว่ามีคนพอส่งเข้ากองประจำการตามมาตรา ๒๘ หรือไม่

บุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันตามมาตรานี้มีอยู่ ๓ ประเภท คือ

๑. เป็นบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดาและมารดาในเมื่อ

ก. บิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดาและมารดาเป็นคนไร้ความสามารถ คือเป็นคนวิกลจริต ซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าเป็นเพียงคนวิกลจริตซึ่งศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถและบุตรต้องเลี้ยงดูแล้วเข้าใจว่าจะอนุโลมเข้าในข้อนี้ได้ เพราะความมุ่งหมายของมาตรานี้คือต้องการปล่อยให้บุตรได้เลี้ยงดูบิดามารดาไม่ให้อดตาย หรือ

ข. บิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดาและมารดาพิการทุพพลภาพ หรือ

ค. บิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดาชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้ ซึ่งในข้อนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดเกณฑ์ชราไว้ว่ามีอายุเท่าใด เพราะสุขภาพของคนเราไม่เหมือนกัน บางคนมีอายุถึง ๘๐ ปี แต่ยังแข็งแรง แต่บางคนอายุเพียง ๕๐ ปี หรือ ๖๐ ปี อาจจะอ่อนแอทำงานไม่ไหว กฎหมายจึงใช้คำกลาง ๆ ว่าชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้เป็นเกณฑ์พิจารณา

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้การผ่อนผันต้องประกอบด้วย

(๑) เป็นบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดา ถ้าไม่ได้เป็นคนหาเลี้ยงก็ไม่ได้รับการผ่อนผัน มักจะมีปรากฏเสมอ ๆ ว่า พ่อแม่ยากจน ลูกก็ไม่แยแส ต้องอาศัยผู้อื่นยังชีพ แต่พอลูกจะถูกทหารก็ส่งสารลูก ยอมรับสมอ้างว่าลูกเป็นผู้เลี้ยงดูอย่างนี้ก็มี นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาถึงว่าจำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดามารดาหรือไม่ เช่น บิดามารดามีฐานะมั่งคั่งอยู่แล้วแม้ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร บุตรก็ไม่จำเป็นต้องหาเลี้ยง ตรงกันข้าม บิดามารดากลับยังต้องเลี้ยงบุตรอยู่อีก อย่างนี้ก็ไม่ได้รับการผ่อนผันอีกประการหนึ่ง มักจะมีกรณีว่าบิดามารดาประกอบอาชีพมีหลักฐานมั่นคง และบุตรต้องเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการประกอบอาชีพนั้น ถ้าบุตรต้องถูกทหารจะไม่มีผู้ใดทำแทน กรณีอย่างนี้ บิดามารดาอาจจ้างผู้อื่นทำแทนได้ จึงขอผ่อนผันไม่ได้

(๒) ต้องไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน เช่นยังมีทั้งบิดามารดา บิดาหาเลี้ยงชีพไม่ได้แต่มารดายังแข็งแรงและหาเลี้ยงชีพอยู่แล้วก็ขอผ่อนผันไม่ได้ และจะอ้างว่ามารดาประกอบอาชีพคนเดียวจะทำให้รายได้ลดน้อยลงอย่างนี้ไม่ได้ หรือถ้ามีแต่บิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดาประกอบอาชีพไม่ได้ทั้งสองคน แต่ยังมีภริยาของผู้จะขอผ่อนผันประกอบอาชีพเลี้ยงดูได้ก็ขอผ่อนผันไม่ได้ คำว่าไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูไม่ได้เจาะจงเฉพาะญาติพี่น้องเท่านั้น จะเป็นใครก็ได้ที่เข้ารับเลี้ยงดูแทนได้ก็จะขอผ่อนผันไม่ได้

อาจมีกรณีที่บุตรต้องเข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกัน เช่น เป็นบุตรฝาแฝด หรือคนที่เคยได้รับการผ่อนผันมาแล้ว จนคนน้องถึงกำหนดต้องเข้ารับการตรวจเลือกอีก ในกรณีอย่างนี้กฎหมายยอมผ่อนผันให้เพียงคนเดียวตามแต่บิดามารดาจะเลือก จะ

ขอผ่อนผันทั้งหมดไม่ได้ แต่ถ้าบิดามารดาไม่สามารถจะเลือกได้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี คณะกรรมการตรวจเลือกจะเป็นผู้พิจารณาเลือกผ่อนผันให้ ๑ คน ซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือกก็จะถือหลักว่า ผู้ใดเป็นคนที่เลี้ยงบิดามารดาได้ดีกว่ากัน

การขอผ่อนผันตามข้อ ๑ นี้ ผู้ร้องต้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน นายอำเภอจะทำการสอบสวนข้อเท็จจริงไว้เป็นหลักฐาน และเมื่อถึงวันตรวจเลือก ต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกอีกครั้งหนึ่งจึงจะได้รับสิทธิผ่อนผัน

๒. เป็นบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยง

ก. บุตรซึ่งมารดาตาย หรือมารดาไร้ความสามารถ หรือมารดาพิการ ทุพพลภาพ (มารดาในที่นี้คือภริยาของผู้ขอผ่อนผัน) หรือ

ข. พี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดา หรือร่วมแต่มารดาซึ่งมารดาตาย

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้การผ่อนผันประกอบด้วย

(๑) บุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองไม่ได้ ซึ่งอาจเป็นด้วยอายุยังน้อย หรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้

(๒) ไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน โดยมีความหมายเช่นเดียวกับข้อ ๑ ทุกประการ

การขอผ่อนผันตามข้อ ๒ นี้ ต้องดำเนินการและปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑ ทุกประการ

๓. เป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ซึ่งแบ่งบุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ก. นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งของรัฐและของเอกชน ตามที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวงฉบับที่ ๗๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ซึ่งจะผ่อนผันให้เพียงการศึกษาชั้นปริญญาโทหรือเทียบเท่าชั้นปริญญาโทเท่านั้น ผู้ที่ศึกษาในชั้นปริญญาเอกไม่ได้รับการผ่อนผัน และการผ่อนผันนี้ยอมให้เพียงอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์ ถ้าอายุเกินกว่านี้

แม้ยังกำลังศึกษาอยู่ก็ไม่ได้รับการผ่อนผัน (เว้นแต่ันลิตหรือนักศึกษาวิชา แพทยศาสตร์ผ่อนผันให้ในระหว่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหรือสถาบันทางแพทย เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วย วิชาชีพเวชกรรมอีก ๑ ปี)

ข. นักเรียนหรือนักศึกษาโรงเรียนอาชีวหรือวิทยาลัย สังกัดหรืออยู่ใน ความควบคุมของกระทรวง ทบวง หรือองค์การของรัฐ ตามที่กำหนดรายชื่อสำนัก ศึกษาไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖) แล้ว ซึ่งจะผ่อนผันให้เฉพาะผู้ซึ่ง อยู่ระหว่างศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตรหรือปริญญาตรี หรือวิทยฐานะซึ่งทาง ราชการรับรองว่าเทียบได้ไม่สูงกว่าปริญญาตรี และผ่อนผันให้จนถึงอายุครบ ๒๖ ปี บริบูรณ์

ค. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด หรือในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย โดยให้ได้ รับการผ่อนผันจนสำเร็จระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนประเภทนี้ผ่อนผัน ให้เพียงอายุครบ ๒๒ ปีบริบูรณ์ ถ้ายังไม่สำเร็จก็ไม่ได้รับการผ่อนผันต่อไป

การขอผ่อนผันแก่บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาทั้ง ๓ ประเภทนี้ แยกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ให้เป็นหน้าที่ของ มหาวิทยาลัย สถาบัน โรงพยาบาล หรือวิทยาลัยของรัฐ กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากรม หรือองค์การของรัฐ แล้วแต่กรณี ส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้นั้น มีภูมิลำเนาทหารอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องรับการตรวจเลือก

๒. ให้เป็นหน้าที่ของ มหาวิทยาลัย สถาบัน และวิทยาลัย แล้วแต่กรณี ซึ่งจัด ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถานอุดมศึกษาเอกชน ส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการ ผ่อนผันต่อทบวงมหาวิทยาลัย และให้ทบวงมหาวิทยาลัยส่งรายชื่อบุคคลดังกล่าวไป ยังผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะ ต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

สิทธิได้รับการผ่อนผันของบุคคลตามมาตรา ๒๙ (๑) (๒) และ (๓) นี้มีไม่เท่ากัน กล่าวคือ ถ้าคนจำพวกที่ ๑ รวมกับคนจำพวกที่ ๒ มีไม่พอกับจำนวนที่ต้องส่งเข้ากองประจำการ ให้เลือกจากคนที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ ส่งเข้ากองประจำการด้วย ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ข้อ ๕ วรรค ๓

สำหรับการส่งคนที่ได้นับการผ่อนผันเข้ากองประจำการนั้น ต้องส่งคนที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ (๓) เข้ากองประจำการก่อน ถ้าไม่พอจึงให้ส่งคนที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ (๑) และ (๒) รวมกัน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙)

มาตรา ๓๐ ถ้าผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกเห็นว่า ตนควรจะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน ต้องนำหลักฐานมาแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนจับสลากหรือก่อนกำหนดให้เข้ากองประจำการ ในกรณีที่ไม่มีการจับสลาก มิฉะนั้นให้ถือว่าหมดสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน

(อธิบาย ม. ๓๐ การขอรับสิทธิยกเว้นหรือผ่อนผันในวันทำการตรวจเลือกนั้น ต้องกระทำหรือยื่นเรื่องราวขอรับสิทธิก่อนถูกกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการ มิฉะนั้นจะไม่ได้รับสิทธิ โดยปกติเจ้าหน้าที่จะประกาศให้ยื่นเรื่องราวได้ตั้งแต่ถูกเรียกชื่อครั้งแรกเป็นต้นไป โดยจะมีเจ้าหน้าที่จัดทำเรื่องราวไว้ต่างหากในบริเวณสถานที่ทำการตรวจเลือก เจ้าหน้าที่ที่ทำการเรียกชื่อครั้งแรกจะบอกให้ทราบเองเมื่อเราแจ้งความจำนง แต่ถ้าเราหลงลืมหรือไม่ทราบวิธีการไปยื่น เมื่อได้ตรวจร่างกายหรือวัดขนาดแล้วยังมีสิทธิได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน แต่ทั้งนี้ต้องยื่นก่อนจับสลากหรือก่อนถูกกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการในกรณีที่ไม่มีการจับสลาก แต่การกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการบางครั้งเราอาจไม่ทราบ เพื่อไม่ให้เสียสิทธินี้ไป ทางที่ดีจึงควรยื่นเรื่องราวตั้งแต่เมื่อถูกเรียกชื่อครั้งแรกจะเป็นการแน่นอนกว่า)

มาตรา ๓๑ ในการตรวจคนเข้ากองประจำการนั้น ถ้าผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการเห็นว่า คณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรม ก็ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ แต่ให้ส่งผู้นั้นเข้ากองประจำการก่อนจนกว่าจะได้รับคำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูง

(อธิบาย ม. ๓๑ ผู้ที่จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงตามมาตรานี้ได้ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในกำหนดต้องเข้ากองประจำการ แต่ในเวลาที่ยื่นคำร้องตัวได้เข้ากองประจำการแล้วหรือยังไม่สำคัญ การร้องนั้นร้องได้ทุกกรณีที่คณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรม เช่น วัดขนาดรอบตัวเราผิดพลาด ความจริงขนาดรอบตัวเราเพียง ๗๕ เซนติเมตรครึ่ง แต่คณะกรรมการตรวจเลือกกลับวัดให้เป็น ๗๖ เซนติเมตร ทำให้เราต้องถูกเข้ากองประจำการ เราได้ทักท้วงแล้วว่าขนาดไม่ถึง ๗๖ เซนติเมตร ก็ไม่ยอมแก้ไขให้ อย่างนี้ก็ร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ หรือนี่เราบิดเกทำงานไม่ถนัด แต่คณะกรรมการตรวจเลือกว่าบิดเกจริง แต่ยังไม่ทำงานได้ถนัด แล้วส่งเราเข้ากองประจำการ อย่างนี้ก็ร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงให้พิจารณาได้ หรือเราร้องขอผ่อนผันเพราะจำเป็นต้องเลี้ยงดูบิดามารดา คณะกรรมการตรวจเลือกว่าไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย แต่เรามีพยานหลักฐานครบถ้วนควรได้รับการผ่อนผันอย่างนี้ก็ร้องได้ ข้อสำคัญเรื่องที่จะร้องนั้นต้องเกี่ยวกับตัวเราที่คณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรม ไม่ใช่จะไปร้องเรื่องของคนอื่น เช่น ร้องว่า คณะกรรมการตรวจเลือกช่วยเหลือผู้อื่นไม่ต้องให้ถูกทหารอย่างนี้ไม่อยู่ในหน้าที่ของคณะกรรมการชั้นสูงพิจารณา การร้องนี้ถ้าร้องก่อนกำหนดเข้ากองประจำการและในระหว่างที่คณะกรรมการชั้นสูงกำลังพิจารณาเรื่องยังไม่เสร็จ และยังไม่ได้อัดสิน เมื่อถึงกำหนดเข้ากองประจำการต้องไปเข้ากองประจำการตามกำหนด จะอ้างว่ากำลังรอรับคำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูง แล้วไม่ไปรายงานตัวเข้ากองประจำการตามกำหนดไม่ได้ ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ และมีโทษตามมาตรา ๔๕)

มาตรา ๓๒ ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น และนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้ เมื่อได้รับหมายเรียกแล้ว แต่ไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ผู้นั้นต้องรับชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ เมื่อนายอำเภอท้องที่นั้นสอบสวนได้ความจริง ก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ แต่ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอท้องที่นั้นได้ ก็ให้นายอำเภอรับจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือกยังอำเภอท้องที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร

ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ออกหมายเรียก (อธิบาย ม. ๓๒ มาตรานี้เป็นบทผ่อนผันให้ทหารกองเกินที่ได้รับหมายเรียกจากท้องที่อำเภอหนึ่งสามารถไปเข้ารับการตรวจเลือกต่างอำเภอได้ แต่จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ต้องเป็นทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกิน ๒๑ ปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒. ไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น และนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้

๓. เมื่อได้รับหมายเรียกแล้ว แต่ไม่สามารถไปตามหมายนั้นได้ เพราะไม่มีค่าพาหนะ หรือจะไปไม่ทัน ผู้นั้นต้องรับชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่

๔. นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่ต้องสอบสวน เมื่อได้ความจริง ก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอนั้น

๕. ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอท้องที่นั้นได้ก็ให้นายอำเภอรับจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือกยังอำเภอท้องที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร

ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ออกหมายเรียก)

มาตรา ๓๓ ทหารกองเกินที่หลีกเลี่ยงขัดขืนตามมาตรา ๒๗ ถ้าไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ก็ให้ส่งผู้นั้นเข้ารับราชการทหารกองประจำการในปีนั้นหรือปีถัดไปโดยไม่ให้จับสลา

(อธิบาย ม. ๓๓ คนหลีกเลี่ยงขัดขืนตามความหมายของมาตรานี้คือคนที่ขาดไม่มาให้ คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามหมายเรียกของนายอำเภอเจ้าหน้าที่โดยกรเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด ศาลได้พิจารณาดตัดสินถึงที่สุดให้ลงโทษ และเจ้าหน้าที่โดยกรายชื่อจากบัญชีคนที่ขาดการตรวจเลือกไปไว้ในบัญชีคนหลีกเลี่ยงขัดขืน และสำหรับคำว่าไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการนั้น ต้องไม่ขัดทั้ง ๒ ประการ คือ

๑. ขนาดของร่างกายไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ขนาดที่จะขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการคือสูงน้อยกว่า ๑๔๖ เซนติเมตร หรือขนาดรอบตัวต่ำกว่า ๗๖ เซนติเมตร ดังนั้น คนหลีกเลี่ยงขัดขืนที่มีขนาดสูงตั้งแต่ ๑๔๖ เซนติเมตรขึ้นไปและขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป จึงถือว่าขนาดของร่างกายไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ไม่ถือขนาดสูง ๑๖๐ เซนติเมตรขึ้นไปเป็นบรรทัดฐาน

๒. ความสมบูรณ์ของร่างกายขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) คือคนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔ (ดูกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ประกอบด้วย) จะส่งเข้าเป็นทหารกองประจำการ ไม่ได้ ดังนั้น คนที่จะส่งเข้ากองประจำการได้คือคนจำพวกที่ ๑ และคนจำพวกที่ ๒ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑๔๖ เซนติเมตรขึ้นไป และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไปเท่านั้น

การส่งคนหลีกเลี่ยงขัดขืนเข้ากองประจำการนั้นกระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. ส่งเมื่อพ้นโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๕ แล้ว คือเมื่อพ้นโทษในปีใดก็ส่งเข้ากองประจำการในปีนั้นทันที โดยต้องให้แพทย์ตรวจร่างกายและทำการวัดขนาดเสียก่อน หากร่างกายไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ จึงส่งเข้ากองประจำการได้ (ปัจจุบันวิธีนี้ไม่นิยมกระทำกัน เพราะมีความยุ่งยากในการปฏิบัติ จึงนิยมกระทำตามวิธีที่ ๒)

๒. เมื่อพ้นโทษแล้วออกหมายเรียกให้เข้ารับการตรวจเลือกใหม่ในครั้งถัดไป และเมื่อร่างกายไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ก็ส่งเข้ากองประจำการโดยไม่ให้จับสลาก แม้การตรวจเลือกในครั้งนั้นจะมีการจับสลาก คนหลีกเลี่ยงขัดขืนก็ไม่มีสิทธิจับสลาก)

มาตรา ๓๔ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัด เพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้น เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน

(อธิบาย ม. ๓๔ ทหารกองเกินที่ไปเข้ารับการตรวจเลือกและต้องถูกเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้น นายอำเภอจะเป็นผู้ออกหมายนัดให้ไป ณ ที่ว่าการอำเภอในวันอื่นเพื่อส่งตัวเข้ารับราชการในกองประจำการต่อไป ผู้ที่ได้รับหมายนัดต้องไป ณ ที่ว่าการอำเภอตามวัน เดือน ปี และเวลา ที่กำหนดไว้ในหมายนัดนั้น ถ้าผู้ใดไม่ไปถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน มีความผิดตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี)

มาตรา ๓๕ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้รับขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยไม่ชักช้า

ทหารกองประจำการ ต้องรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหาร ตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะกำหนดให้

(อธิบาย ม. ๓๕ วรรคต้นของมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ต่อเนื่องมาจากมาตรา ๓๔ กล่าวคือ มาตรา ๓๔ บัญญัติให้ทราบไว้ว่า ผู้ที่ถูกเข้ากองประจำการในวันทำการตรวจเลือกนั้นไม่ได้เข้ากองประจำการพร้อมกันทั้งหมด คงให้เข้ากองประจำการเป็นผลัด ๆ โดยนายอำเภอเป็นผู้ออกหมายนัดให้ไปรายงานตัวตามวันเวลาที่กำหนดในหมายนัดนั้น มาตรานี้ได้บัญญัติเพิ่มเติมไว้ว่า ทหารกองเกินผู้ใดจักต้องเริ่มเข้ารับราชการกองประจำการเมื่อใด ให้รับขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยไม่ชักช้า จะเห็นว่าถ้าผู้ใดยังไม่ถึงกำหนดเข้ากองประจำการก็ยังไม่ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการ

การขึ้นทะเบียนกองประจำการก็เป็นการทำทะเบียนหลักฐานชั้นใหม่อีกครั้งหนึ่งนั่นเอง แต่มีรายละเอียดมากกว่าเมื่อครั้งทำทะเบียนหลักฐานในการรับลงบัญชีทหารกองเกิน ทั้งนี้เพราะถือว่าผู้ที่ป็นทหารกองประจำการจะได้รับการฝึกวิชาทหารอย่างแท้จริง อันจะเป็นกำลังอันสำคัญของประเทศต่อไป จึงต้องทำทะเบียนหลักฐานกันใหม่ให้รัดกุมแยกไว้ต่างหากจากทหารกองเกิน

ส่วนวรรคสองของมาตรา ๓๕ คงมีความหมายแต่เพียงว่า ทหารกองประจำการจะต้องรับราชการอยู่ในหน่วยทหารตามที่ทางราชการทหารจัดให้ จะเลือกอยู่หน่วยนั้นหน่วยนี้ตามอำเภอใจไม่ได้เท่านั้น ไม่ได้หมายความว่า จะต้องอยู่ในหน่วยทหารตลอด ๒ ปีเต็มตามกฎหมาย ไปไหนไม่ได้เลยจะลา จะป่วย หรือจะให้ไปปฏิบัติหน้าที่พิเศษนอกกรมก็ได้ มาตรานี้ไม่ได้หมายความว่าเพียงนี้)

มาตรา ๓๖ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพล เพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อม และในการระดมพล

กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อมตามที่เห็นสมควร ส่วนการระดมพลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การเรียกเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้จัดเตรียมและอำนวยความสะดวก และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเรียกและส่งทหารเข้ารับราชการตามความประสงค์ของกระทรวงกลาโหม

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(อธิบาย ม.๓๖ ตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๖ นี้ เป็นการเรียกคนเข้ารับราชการทหารอีกแบบหนึ่ง แยกออกได้เป็น ๔ ชนิด คือ

๑. การเรียกพลเพื่อตรวจสอบ

๒. การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร

๓. การเรียกพลเพื่อทดลองความพร้อม

๔. การระดมพล

๑. การเรียกพลเพื่อตรวจสอบ คือ การเรียกทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนเข้ารับการตรวจสอบสภาพ ตรวจสอบบัญชี และซักซ้อมระเบียบการ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดผลสมบูรณ์ในการที่จะปฏิบัติการเรียกพล เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือการเรียกพลเพื่อทดลองความพร้อม หรือการระดมพลตามแผน

การเรียกพลเพื่อตรวจสอบนี้ โดยธรรมดากระทำในยามปกติ มีความมุ่งหมายเพื่อ

๑.๑ ทดสอบผลการเรียก

๑.๒ ตรวจสอบบัญชีรายชื่อบุคคล

๑.๓ ทดสอบและตรวจสอบขนาดเครื่องแต่งกาย

๑.๔ ตรวจสอบร่างกาย

๑.๕ อบรมและบรรยายเรื่องที่ทหารควรทราบ

๑.๖ ซี่งแฉะและทบทวนหน้าที่ของทหาร

การเรียกพลเพื่อตรวจสอบนี้ หากผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืน มีความผิดตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร คือ การเรียกทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนเข้ารับการฝึกหรือทบทวนวิชาทหาร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารนี้ โดยธรรมดากระทำในยามปกติ และให้กระทำโดยแยกฝึกตามหน่วยทหาร หรือจะให้หน่วยหนึ่งหน่วยใดทำการฝึกเป็นส่วนรวมก็ได้ ทั้งนี้มุ่งหมายให้กระทำทุก ๆ ปี และควรเรียกผู้ซึ่งถูกปลดจากกองประจำการหรือจากประจำการไปแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๓. การเรียกพลเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม คือ การเรียกทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนตามบัญชีบรรจุกำลังเข้าประจำหน่วย แล้วทำการฝึกเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทั้งนี้เพื่อทดสอบแผนหรือเตรียมรับสถานการณ์

การเรียกพลเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมครั้งคราวหนึ่ง ผู้มีหน้าที่เข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม อาจถูกเรียกเฉพาะผู้ซึ่งได้รับการบรรจุไว้ในบัญชีบรรจุกำลังตามแผน และจะเรียกเข้ามาเต็มตามแผนหรือจะเรียกเข้ามาเฉพาะบางส่วน แล้วแต่ความประสงค์ของทางราชการทหาร

๔. การระดมพล คือ การเรียกทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนเข้าบรรจุหน่วยทหาร ในเมื่อประเทศชาติอยู่ในสถานการณ์คับขัน เพื่อเตรียมป้องกัน หรือปราบปรามจลาจล หรือเพื่อขยายกำลังตามอัตราสงคราม

การระดมพลจะกระทำเมื่อมีพระบรมราชโองการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการระดมพลแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะได้สั่งดำเนินการต่อไป

การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดลองความพรั่งพร้อมและการระดมพล หากผู้ใดหลีกเลี่ยง มีความผิดตามมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสี่ปี

การเรียกพลดังกล่าวทั้ง ๔ ชนิดนี้ทางราชการได้กำหนดให้ผ่อนผันเกณฑ์ทหารกองเกินและทหารกองหนุนบางประเภทไว้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๑๖)

มาตรา ๓๗ ทหารกองเกินและทหารกองหนุนที่ถูกเรียกเข้ารับราชการตาม มาตรา ๓๖ และทหารประจำการ ต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการ

(อธิบาย ม. ๓๗ มาตรานี้บัญญัติไว้กว้าง ๆ ให้ทหารที่ถูกเรียกเข้ารับราชการทั้ง ๔ ชนิดตามมาตรา ๓๖ กับทหารประจำการต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการเช่นเดียวกัน เป็นผลให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารเหมือนกันหมด)

หมวด ๖

การปลด

มาตรา ๓๘ การปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้น ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นว่ามิเหตุจำเป็นจะเลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้สั่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็น

(อธิบาย ม.๓๘ มาตรานี้ให้อำนาจกระทรวงกลาโหมสั่งเลื่อนกำหนดเวลาปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ ออกไปได้ตามความจำเป็น ซึ่งปกติทหารกองประจำการต้องรับราชการในกองประจำการมีกำหนด ๒ ปี ตามมาตรา ๙ แต่ถ้ามีความจำเป็นเช่นเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเกิดสงคราม กระทรวงกลาโหมอาจสั่งเลื่อนกำหนดเวลาปลดออกไปอีกตามความจำเป็น ซึ่งอาจจะเลื่อนออกไปอีกเท่าใดก็ได้

ข้อสังเกต มาตรานี้ให้อำนาจกระทรวงกลาโหมสั่งเลื่อนกำหนดเวลาปลดออกไปเท่านั้น แต่จะสั่งเลื่อนกำหนดเวลาปลดเข้ามาไม่ได้ แต่ก็มีอำนาจสั่งให้ลาพักการปลดโดย ถือว่าตัวยังคงรับราชการ อยู่ในกองประจำการได้เพราะยังไม่ได้ปลด)

มาตรา ๓๙ ทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุน ประเภทที่ ๒ ตามลำดับ คือ

อายุสามสิบปีบริบูรณ์	เป็น	ทหารกองหนุนชั้นที่ ๒
อายุสี่สิบปีบริบูรณ์	เป็น	ทหารกองหนุนชั้นที่ ๓
อายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์	เป็น	พันราชการทหารประเภทที่ ๒

(อธิบาย ม.๓๙ ทหารกองเกินตามมาตรานี้หมายถึงผู้ที่เป็นทหารกองเกินมาตั้งแต่เริ่มแรก ไม่เคยเปลี่ยนสภาพเป็นทหารประเภทอื่นเลย และเป็นทหารกองเกินอยู่จนถึงอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ จึงถูกปลดเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒ และเมื่ออายุครบ ๔๐ ปีบริบูรณ์ปลดเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๓ ประเภทที่ ๒ อายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒ การปลดทหารกองเกิน เป็นทหารกองหนุนชั้นต่าง ๆ ของประเภทที่ ๒ นี้ไม่ต้องทำพิธีปลด และไม่ต้องเปลี่ยนใบสำคัญ

ใหม่ คงปลดไปในตัวเมื่อผู้นั้นมีอายุถึงชั้นที่กำหนดไว้ และคงถือใบสำคัญฉบับเดิมที่ได้รับเมื่อไปแสดงตนขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ไว้เป็นหลักฐานต่อไป ซึ่งในใบสำคัญนั้น เจ้าหน้าที่จะลงกำหนดวัน เดือน ปี ที่จะถูกปลดเป็นกองหนุนชั้นต่าง ๆ จนกระทั่งปลดพ้นราชการทหารไว้ให้โดยตลอด นอกจากนั้น ผู้ที่ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๘ เมื่อมีอายุตั้งแต่ ๓๐ ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ก็ต้องจัดเข้าเป็นทหารกองหนุนชั้นต่าง ๆ ตามอายุที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ด้วย เช่น ลงบัญชีทหารกองเกินเมื่ออายุ ๓๕ ปี ก็เป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒ ในวันลงบัญชี หรือลงบัญชีทหารกองเกินเมื่ออายุเมื่อ ๔๓ ปี ก็เป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๓ ประเภทที่ ๒ ในวันลงบัญชีเช่นกัน

มาตรา ๔๐ ทหารกองประจำการ ถ้าต้องจำขังหรือจำคุกครั้งเดียวหรือหลายครั้ง เมื่อมีกำหนดวันที่จะต้องทัณฑ์หรือต้องโทษรวมได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก็ตี หรือทหารกองประจำการผู้ใดซึ่งกระทรวงกลาโหมเห็นว่าจะทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหารด้วยประการใด ๆ ก็ตี จะปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ก็ได้

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกใบสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดนี้ไว้เป็นหลักฐาน

ใบสำคัญนี้ หากชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อรับใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

(อธิบาย ม.๔๐ มาตรานี้เป็นบทยกเว้นของมาตรา ๙ กล่าวคือ ผู้ที่เข้าเป็นทหารกองประจำการ เมื่อรับราชการในกองประจำการครบกำหนดปลดแล้ว มาตรา ๙ ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ แต่ตามมาตรา ๔๐ เป็นเรื่องปลดทหารกองประจำการออกเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ เหตุที่จะทำให้ทหารกองประจำการต้องถูกปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ได้มี ๒ ประการ คือ

๑. ในระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการต้องถูกจำขังหรือจำคุกครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และมีกำหนดวันที่จะต้องทัณฑ์หรือต้องลงโทษรวมได้ไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือ

๒. ในระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการ กระทั่งรงกลาโหมเห็นว่าจะทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหาร

เมื่อมีกรณีเข้าตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ข้อหนึ่งข้อใดก็อาจปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ได้ และในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่นั้นจะปลดให้เป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ ประเภทที่ ๒ ก่อน เมื่ออายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้วจึงถือตามมาตรา ๓๙ ต่อไป

การปลดนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดจะออกใบสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน ถ้าใบสำคัญชำรุดสูญหายต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับมาตรา ๑๖)

มาตรา ๔๑ ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ซึ่งยังไม่ครบกำหนดปลด พันราชการทหาร ถ้าพิการทุพพลภาพหรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้ปลดพันราชการทหารประเภทที่ ๑ หรือที่ ๒ แล้วแต่กรณี

ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรถูกถอดหรือออกจากยศ ก็ให้ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒

ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญให้แก้ทหารตามประเภทที่ถูกปลดไว้เป็นหลักฐาน

(อธิบาย ม. ๔๑ มาตรานี้บัญญัติถึงกรณีที่ต้องปลดพันราชการทหารโดยไม่ได้อยู่ในกองหนุนชั้นต่าง ๆ ตามหลักทั่วไปดังได้กล่าวมาแล้วในมาตราก่อน ๆ เหตุที่จะปลดพันราชการทหารตามมาตรานี้มี ๒ ประการ คือ

๑. พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

๒. นายทหารสัญญาบัตรถูกถอดหรือถูกให้ออกจากยศ

การปลดพ้นราชการทหารตามมาตรานี้มีทั้งปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ และพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒ ซึ่งแยกออกได้ดังนี้

๑. ทหารกองประจำการและทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ถ้าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ ต้องปลดเป็นพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ การที่จะทราบว่าผู้ใดพิการหรือมีโรคนั้น สำหรับทหารกองประจำการตัวอยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของหน่วยทหารอยู่แล้วจึงทราบได้ ส่วนทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ นั้นจะทราบได้ต่อเมื่อมีการระดมพล หรือเรียกเข้าฝึกวิชาทหาร หรือเรียกทดลองความพร้อมพร้อม หรือเรียกเข้าตรวจสอบ

เมื่อผู้ใดถูกปลดเป็นพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ แล้ว ทางราชการจะออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน หนังสือสำคัญนี้จะออกให้ครั้งเดียว ถ้าชำรุดหรือสูญหายจะขอใหม่ไม่ได้

๒. ก. ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ถ้าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ต้องปลดเป็นพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒ และการที่จะทราบว่าผู้ใดพิการหรือมีโรคนั้น สำหรับทหารกองเกินทราบได้เมื่อไปเข้ารับการตรวจเลือก หรือเมื่อมีการระดมพล หรือเรียกเข้าฝึกวิชาทหาร หรือเรียกเข้าทดลองความพร้อมพร้อมหรือเรียกเข้าตรวจสอบสำหรับทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ จะทราบได้ก็ต่อเมื่อมีการระดมพล หรือเรียกเข้าฝึกวิชาทหาร หรือเรียกเข้าทดลองความพร้อมพร้อม หรือเรียกเข้าตรวจสอบเช่นเดียวกัน

ข. นายทหารสัญญาบัตรที่ถูกถอดหรือออกจากยศ ต้องปลดเป็นพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒

ผู้ที่ถูกปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒ จะได้รับใบสำคัญไว้เป็นหลักฐาน ใบสำคัญนั้นคงออกให้ครั้งเดียวเหมือนข้อ ๑)

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๒ หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้แก่บุคคลใด ถ้าชำรุดหรือสูญหายแล้ว บุคคลนั้นไม่แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่ตามความในมาตรา ๙ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๔๐ ภายในกำหนดสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่สามารแจ้งได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๔๓ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒ ทวิ หรือ มาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บุคคลใดได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ หรือ มาตรา ๑๒ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ บุคคลใดไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา ๑๙ หรือไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๒๑ หรือไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกินหรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตนแล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(กรณีตามเครื่องหมาย “ ” นั้น น่าจะหมายถึงความถึงให้นายอำเภอทำการสอบสวนผู้แทนไว้เพื่อเป็นการแสดงว่า เจ้าตัวไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนแต่เกิดจากมีความจำเป็นจริง ๆ และเมื่อความจำเป็นหมดไปก็จะมาแสดงตนเพื่อดำเนินการทันที)

มาตรา ๔๕ บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอหรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

มาตรา ๔๖ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมหรือในการระดมพลตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสี่ปี

มาตรา ๔๗ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ บุคคลใดทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปจนถึงแปดปี

ผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกายเพื่อความมุ่งหมายดังกล่าวนี้มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงสี่ปี

มาตรา ๔๙ บุคคลใดใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อ โดยเจตนาหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินั้นจนเป็นผลสำเร็จ หรือยุยงเสียดสอนจนเกิดความผิดตามมาตรา นี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

หมวด ๘

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๐ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

- ก. การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้
- ข. หมายถึงคนเข้ารับราชการในกองประจำการ ซึ่งได้ออกไว้ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้ เว้นแต่บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ต้องปฏิบัติตามหมายเรียกนั้น
- ค. ผู้ที่ยังอยู่ในกองประจำการตามพระราชบัญญัติเดิม ต้องรับราชการทหารต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดปลด
- ง. ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ หรือชั้นที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติเดิม ต้องอยู่ในกองหนุนชั้นนั้น ๆ ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้
- จ. ผู้ที่ถูกปลดพ้นจากราชการทหารตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นอันพ้นตลอดไป
- ฉ. ผู้ที่เป็นทหารกองเกินอยู่ตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นทหารกองเกินตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๙ การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงร่วมกัน เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(๗๑ ร.จ. ๑๙๕ ตอนที่ ๑๓ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗)

บทที่ ๓

กฎกระทรวง

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังต่อไปนี้

วิธีนับอายุตามมาตรา ๔ (๑) คือ คนเกิดในพุทธศักราชใดก็ตาม เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น ให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ และนับอายุครบ สอง สาม สี่ ฯลฯ ปีบริบูรณ์เรียงตามลำดับเมื่อสิ้นพุทธศักราชต่อ ๆ ไป อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราชใด ให้เรียกว่าคนชั้นปีนั้น เช่น คนเกิดในพุทธศักราช ๒๔๗๙ จะเป็นวันเดือนใดก็ตาม ให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราช ๒๔๘๐ อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราช ๒๔๙๗ และเรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๙๗ เป็นต้น

ถ้าไม่ปรากฏปีเกิด ให้นายอำเภอท้องที่ถือเอาตามที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใด ประกอบกับการสังเกตร่างกายเป็นเกณฑ์สำหรับกำหนดอายุ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘

พลเอก ส. ชนะรัชต์

รัฐมนตรีว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวิณวิทย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๗๒ ร.จ. ๗๗๓ ตอนที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๙๘)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๗ (พ.ศ.๒๕๔๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา ซึ่งให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ แต่ไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติตามมาตรา ๑๔ (๒) คือ

ในสุเหร่าหนึ่ง อารามหนึ่ง หรือสำนักหนึ่ง

(๑) สำหรับศาสนาอิสลาม

๑. โต๊ะอิหม่าม หนึ่งคน

๒. โต๊ะบิลา หนึ่งคน

๓. โต๊ะกาเตบ หนึ่งคน

(๒) สำหรับศาสนาคริสต์หรือโรมันคาทอลิก

๑. เจ้าอธิการวัด หนึ่งคน

๒. ผู้ช่วยเจ้าอธิการวัด สามคนแล้วแต่เจ้าอธิการวัดจะเห็นสมควรขอไป

สำคัญให้แก่ผู้ใด

(๓) สำหรับศาสนาโปรเตสแตนต์

ผู้มีความรู้ความสามารถสอนศาสนาได้ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้ช่วยหัวหน้าในสำนักสอนศาสนา สำนักใหญ่แห่งละสามคน แล้วแต่ผู้เป็นหัวหน้าจะขอไปสำคัญให้แก่ผู้ใด

ข้อ ๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกใบสำคัญ เมื่อได้ออกใบสำคัญนักบวชให้แก่ผู้ใดแล้ว ต้องแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นทราบด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พลเอก ส. ธนะรัชต์

รัฐมนตรีว่าการ ฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวินวิวัต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๗๒ ร.จ. ๘๓๖ ตอนที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๘)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๕๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังต่อไปนี้

ทหารกองเกินซึ่งจะเรียกเข้ารับราชการกองประจำการตามมาตรา ๒๓ คือ

(๑) ทหารกองเกินซึ่งมีอายุยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ถ้าไม่พอจึงให้เรียกทหารกองเกินซึ่งมีอายุถัดจากอายุยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามลำดับ

(๒) ทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินกว่ายี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ซึ่ง

(ก) ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือก

(ข) หลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก
ตามมาตรา ๓๓

(ค) พ้นจากฐานยกเว้น หรือผ่อนผัน

(ง) จะได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ หรือ

(จ) คณะกรรมการตรวจเลือกจัดเข้าเป็นคนจำพวกที่ ๓ ตามกฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการนี้ ปีหนึ่งให้เรียกครั้งเดียวระหว่าง
เดือนเมษายนกับเดือนพฤษภาคม เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ส. ธนะรัชต์

รัฐมนตรีว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวิณวิทย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๗๒ ร.จ. ๘๔๒ ตอนที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๘)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๔๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังต่อไปนี้

นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ และไม่ต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการ ตรวจเลือกตามกำหนดหมายเรียก ตามมาตรา ๒๗ (๒) คือ

(๑) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยอยู่ในความปกครองทั้งฝ่ายวิชาการ และความประพฤติของผู้ดูแลนักเรียนของรัฐบาลไทยสำหรับประเทศนั้น ๆ

(๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พลเอก ส. ธนะรัชต์

รัฐมนตรีว่าการ ฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวิณวิทย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๗๒ ร.จ. ๘๓๖ ตอนที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๘)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ.๒๕๔๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติซึ่งสมควรให้อยู่ในกองประจำการน้อยกว่าสองปี ตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง คือ

- (๑) ข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร
- (๒) ข้าราชการตุลาการ
- (๓) ดาโต๊ะยุติธรรม
- (๔) ข้าราชการฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นข้าราชการธุรการ และรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าชั้นตรีขึ้นไป
- (๕) ข้าราชการอัยการ
- (๖) ข้าราชการพลเรือนซึ่งรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าชั้นตรีขึ้นไป
- (๗) พนักงานเทศบาลซึ่งรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าชั้นตรีขึ้นไป
- (๘) ผู้สำเร็จชั้นอุดมศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษา
- (๙) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารจากต่างประเทศซึ่งกระทรวงกลาโหมรับรองวิทยฐานะ เทียบเท่าผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร
- (๑๐) ผู้สำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๒ หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นที่กล่าวนั้น
- (๑๑) ผู้สำเร็จวิชาชีวะจากโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงของกระทรวงศึกษาธิการ

(๑๒) ผู้สำเร็จวิชาชีพที่มีหลักสูตรเวลาเรียนไม่น้อยกว่าสามปีจากโรงเรียนอาชีพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ รับรองวิทยฐานะ และรับผู้สำเร็จตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือผู้สำเร็จ ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นที่ ๓ หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ ไม่นต่ำกว่าชั้นที่กล่าวนั้น

(๑๓) ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลายตั้งแต่ ชั้นขึ้นไป หรือผู้ซึ่งกระทรวง ศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นที่กล่าวนั้น

ถ้าเป็นบุคคลดังกล่าวใน (๑) ถึง (๘) ให้รับราชการกองประจำการหนึ่งปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ ได้ร้องขอเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียงหกเดือน ถ้าเป็นบุคคลดังกล่าวใน (๙) ให้รับราชการทหารดังนี้

ก. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๑ ให้รับราชการทหาร กองประจำการหนึ่งปีหกเดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับ ราชการทหารกองประจำการเพียงหนึ่งปี

ข. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๒ ให้รับราชการทหาร กองประจำการหนึ่งปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการ ทหารกองประจำการเพียงหกเดือน

ค. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๓ ให้รับราชการทหาร กองประจำการหกเดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการ ทหารกองประจำการเพียงสามเดือน

ง. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๔ ให้รับราชการทหาร กองประจำการสี่เดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการ ทหารกองประจำการเพียงสองเดือน

จ. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๕ ให้รับราชการทหาร กองประจำการสองเดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับ ราชการทหารกองประจำการเพียงหนึ่งเดือน

ถ้าเป็นบุคคลดังกล่าวใน (๑๐) ถึง (๑๓) และเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการ ในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียงหนึ่งปี

ข้อ ๓ ทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารซึ่งสมควรให้อยู่ในกองประจำการ น้อยกว่าสองปี หรือมีต้องเข้ารับราชการในกองประจำการตามความในมาตรา ๙ วรรคสาม คือ

(๑) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๑ ให้รับราชการกองประจำการหนึ่งปีหกเดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียงหนึ่งปี

(๒) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๒ ให้รับราชการทหารกองประจำการหนึ่งปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียงหกเดือน

(๓) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหารตั้งแต่ชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไป ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนโดยมิต้องเข้ารับราชการในกองประจำการ

(๔) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหารสำหรับนักศึกษาและนิสิตในมหาวิทยาลัยซึ่งใช้อยู่ก่อน พ.ศ. ๒๕๐๓ ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ขึ้นไปให้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุน โดยมิต้องเข้ารับราชการในกองประจำการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๐๘

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๘๒ ร.จ.๒๖๒ ตอนที่ ๓๔ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๐๘)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ.๒๕๑๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ และ มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

เหตุกรณีพิเศษที่จะให้ทหารกองประจำการรับราชการในกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ได้แก่กรณีที่มีการรบเกิดขึ้นในต่างประเทศและรัฐบาลส่งกองทหารไปร่วมรบ ณ ประเทศนั้น เมื่อทหารกองประจำการที่ได้ไปกับกองทหารเพื่อร่วมรบดังกล่าวเดินทางกลับถึงประเทศไทยโดยได้ปฏิบัติราชการครบรอบในการพลัดเปลี่ยนกำลังพลแล้ว หรือเมื่อทหารกองประจำการที่ได้ไปกับกองทหารเพื่อร่วมรบดังกล่าวเดินทางกลับถึงประเทศไทยเนื่องจากรัฐบาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะร่วมรบต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๘๘ ร.จ.๑ ตอนที่ ๙๕ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๔)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๕ (พ.ศ.๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และ มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นให้กระทำโดยวิธีร้องขอ และบุคคลที่จะร้องขอต้องมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์

ข้อ ๓ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอตามข้อ ๒ ให้กระทำดังนี้

(๑) การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการในวันตรวจเลือก ให้ผู้ซึ่งถูกเรียกร้องขอต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนการกำหนดตัวบุคคลเข้ากองประจำการ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาแล้ว ผู้ซึ่งมีสิทธิเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการเป็นทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ หรือตำรวจ แล้วแต่กรณี

(๒) การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการก่อนวันตรวจเลือก ให้ผู้ซึ่งถูกเรียกร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กรมกองที่ผู้ซึ่งประสงค์จะเข้าเป็นทหารกองประจำการ เมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวพิจารณาแล้ว ให้ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการในปีที่ถูกเรียกให้เสร็จก่อนวันตรวจเลือก

(๓) การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยผู้ซึ่งยังไม่ถูกเรียกเข้าเป็นทหาร กองประจำการหรือผู้ซึ่งเคยถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการแล้ว แต่ไม่ถูกเข้ากองประจำการ ให้บุคคลดังกล่าวเรียกร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กรมกองฝ่ายทหาร หรือฝ่ายตำรวจที่บุคคลนั้นประสงค์จะเข้ารับราชการกองประจำการ เมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวพิจารณาแล้ว ให้นำบุคคลนั้นขึ้นทะเบียนกองประจำการ การที่กรมกองฝ่ายทหารหรือฝ่ายตำรวจจะรับผู้ร้องขอเข้าในสังกัดหรือเหล่าใด ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๔ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการตามข้อ ๓ (๑) หรือ (๒) ให้กรมกองฝ่ายทหารหรือฝ่ายตำรวจรับได้เฉพาะบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่ที่มีการเรียกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการไม่เกินจำนวนเฉลี่ยของอำเภอท้องที่ที่ทำการตรวจเลือก เว้นแต่

(๑) การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการในกองทัพบก ให้รับบุคคล ซึ่งมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่กรุงเทพมหานครได้ด้วย

(๒) การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการตามข้อ ๓ (๒) ในกรณีนี้ ผู้ซึ่งถูกเรียกเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาในประเทศไทย หรือจากต่างประเทศที่กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่รับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษา ให้รับได้โดยไม่จำกัด ภูมิลำเนาทหาร ทั้งนี้ ให้ผู้นั้นร้องขอต่อกองทัพบก กองทัพอากาศ หรือกองทัพอากาศ แล้วแต่กรณี ก่อนวันตรวจเลือกไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๕ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ตามข้อ ๓ (๓) และการรับบุคคลเข้า เป็นนักเรียนในโรงเรียนทหาร ให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิลำเนาทหาร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

จอมพล ถ. กิตติขจร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๙๐ ร.จ.๑ ตอนที่ ๓๐ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๑๖)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ.๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น

(๑) สำหรับทหารกองเกินซึ่งมีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชใด ตามที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีทหารกองเกิน ให้นายอำเภอออกหมายเรียกเข้ารับราชการทหารตั้งแต่วันที่เดือนมกราคม เป็นต้นไป

(๒) สำหรับทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินกว่ายี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่อยู่ในกำหนดเรียกมาตรวจเลือกตาม (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ตามที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีทหารกองเกินและบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการที่ได้ทำการตรวจเลือกครั้งสุดท้ายเมื่อเสร็จการตรวจเลือกแล้ว ให้นายอำเภอออกหมายเรียกเข้ารับราชการทหาร โดยจะส่งหมายเรียกให้หรือจะเรียกให้มารับที่อำเภอท้องที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นก็ได้

ข้อ ๒ ในกรณีที่ทหารกองเกินไปขอรับหมายเรียกเข้ารับราชการทหารด้วยตนเองที่อำเภอท้องที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ก่อนมอบหมายเรียก ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องและให้ทหารกองเกินนั้น ลงลายมือชื่อหรือลงลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในใบรับ

ทหารกองเกินซึ่งอยู่ในกำหนดที่จะต้องไปแสดงตน เพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่เป็นภูมิลำเนาทหาร หากไม่สามารถไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอเชื่อถือได้ไปรับแทนให้เจ้าหน้าที่สอบสวนและให้บุคคลดังกล่าวให้คำรับรองในการสอบสวนว่า จะมอบหมายเรียกให้แก่ทหารกองเกินผู้นั้นได้

ข้อ ๓ ในกรณีที่ทหารกองเกินซึ่งได้รับหมายเรียกเข้ารับราชการทหารแล้วย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้นายอำเภอท้องที่ใหม่เรียกหมายเรียกคืนจากทหารกองเกินนั้นและออกหมายเรียกให้ใหม่ พร้อมกับออกใบรับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหาร

ข้อ ๔ หมายถึงเรียกเข้ารับราชการทหารและบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ
ให้เป็นไปตามแบบ สด.๓๕ และ สด.๑๖ ทำयกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖
จอมพล ถ. กิตติขจร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๙๐ ร.จ. ๕ ตอนที่ ๓๐ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๑๖)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ.๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ.๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการตรวจเลือก มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตรวจเลือกโดยแยกหน้าที่กันกระทำการดังต่อไปนี้

(๑) **ประธานกรรมการตรวจเลือก** มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและควบคุมการตรวจเลือกให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกไม่อาจตกลงกันได้โดยเสียงข้างมากได้ กับให้มีหน้าที่ตรวจสอบการปล่อยทหารกองเกิน พร้อมกันมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามแบบ สด.๔๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้ทหารกองเกินรับไปเป็นหลักฐาน

(๒) กรรมการนายทหารสัญญาบัตร มีหน้าที่

(ก) เรียกชื่อทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกมาตรวจเลือก จัดดูแลทหารกองเกินซึ่ง ตรวจเลือกแล้วให้รวมอยู่เป็นจำพวก ป้องกันมิให้ทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วปะปนกับทหารกองเกินซึ่งยังไม่ได้ตรวจเลือก และรับทหารกองเกินซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เข้ากองประจำการ เพื่อนำขึ้นทะเบียนหรือนำตัวส่งนายอำเภอเพื่อออกหมายนัด

(ข) วัดขนาด เก็บยอดเป็นจำพวก ตรวจสอบจำนวนสลาก ควบคุมการทำสลากและอ่านสลากในระหว่างการจัดสลาก

(๓) **กรรมการสถิติจังหวัด** มีหน้าที่บันทึกผลการตรวจเลือกในบัญชีเรียก รับเรื่องราวร้องขอในเหตุต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว เตรียมทำสลากบันทึกผลการ

จับสลาก และรวบรวมสลากที่จับแล้วไว้เป็นหลักฐานตรวจสอบขึ้นทะเบียน และทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ

(๔) กรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม มีหน้าที่ตรวจร่างกายผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกและออกไปสำคัญให้แก่คนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔ รวมทั้งควบคุมการจับสลาก

ข้อ ๓ ในการตรวจร่างกายให้คณะกรรมการแบ่งคนที่ได้ตรวจเลือกออกเป็น ๔ จำพวก
จำพวกที่ ๑ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายสมบูรณ์ดีไม่มีอวัยวะพิการหรือผิดส่วนแต่อย่างใด

จำพวกที่ ๒ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือนคนจำพวกที่ ๑ แต่ไม่ถึงทุพพลภาพ คือ

(๑) ตาหรือหนังตาผิดปกติจนปรากฏชัดอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ตาเหล่ (Squint)

(ข) ลูกตาสั่น (Nystagmus)

(ค) แก้วตาขุ่น (Cataract)

(ง) กระจกตาขุ่น (Opacity of Cornea)

(จ) หนังตาตก (Ptosis)

(ฉ) หนังตาม้วนเข้า (Entropion)

(ช) หนังตาม้วนออก (Ectropion)

(ซ) ของหนังตา (Palpebral Fissure) ทั้งสองข้างกว้างไม่เท่ากันจนดูน่า

เกลียด

(๒) หูผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ใบหูผิดปกติหรือผิดขนาดปรากฏชัดจนจนดูน่าเกลียด เช่น ลิบหรือเล็กหรือใหญ่ หรือบี้

(ข) ช่องหูมีหนองเรื้อรังและทั้งแก้วหูทะลุ

(๓) จมูกผิดปกติจนดูน่าเกลียด เช่น บี้ หรือแหว่ง

(๔) ปากผิดปกติจนดูน่าเกลียด เช่น แหว่งหรือผิดปกติจนพูดไม่ชัด

(๕) ช่องปากผิดปกติหรือผิดปกติจนพูดไม่ชัด

(๖) หน้าผิดปกติจนดูน่าเกลียดอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (ก) อัมพาต (Facial Paralysis)
- (ข) เนื้องอกกระตัก (Tics)
- (ค) แผลเป็นหรือปานที่หน้า มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑/๔ ของหน้าขึ้นไป หรือยาวมาก
- (ง) เนื้องอก (Benign Tumou Tumous)
- (๗) คอพอก (Simple Coitre)
- (๘) ซอกคอหรือซอกกรักแร้ติดกัน
- (๙) อวัยวะเคลื่อนไหวผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ แม้เพียงข้างเดียว
- (ก) ข้อติด (Ankylosis) หรือหลวมหลุดง่ายหรือเคลื่อนไหวไม่สะดวก จนทำงานไม่ถนัด

(ข) นิ้วมือหรือนิ้วเท้ามีจำนวนหรือขนาดของนิ้วผิดปกติจนดูน่าเกลียด หรือนิ้วบิดเกจนดูน่าเกลียดหรือจนทำงานไม่ถนัด หรือข้อนิ้วติดกันหรือนิ้วมือด้านถึงโคนเล็บ

(ค) มือหรือแขนลีบหรือบิดเก

(ง) เท้าหรือขาลีบหรือบิดเก

(๑๐) กระดูกชิ้นใหญ่ผิดปกติจนทำให้อวัยวะนั้นทำงานไม่สะดวกหรือจนดูน่าเกลียด

(๑๑) ไล่เลื่อนลงถุง

(๑๒) ภาวะเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด (Gender Identity Disorder)

(◆๑๒) เพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๕ (พ.ศ.๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๓๗ ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕◆)

จำพวกที่ ๓ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการทหารในขณะนั้นได้ เพราะป่วยซึ่งจะบำบัดให้หายภายในกำหนด ๓๐ วันไม่ได้

จำพวกที่ ๔ ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคที่ไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๔๑

การวินิจฉัยลักษณะพิการและโรคต่าง ๆ นั้น ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ตรวจยังมีความสงสัย ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกจัดเข้าไว้ในคนจำพวกที่ ๑ ก่อน

ใบสำคัญที่จะออกให้แก่คนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔ ให้เป็นไปตามแบบ สด.๔ และแบบ สด. ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกลงชื่อแล้วมอบให้กรมการสถิติจังหวัดไว้เป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการตามระเบียบต่อไป

บุคคลซึ่งคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าเข้าอยู่ในคนจำพวกที่ ๒ จำพวกที่ ๓ หรือจำพวกที่ ๔ ถ้ากรรมการซึ่งมิใช่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมมีความเห็นแย้งร่วมกันสองคน ให้ส่งตัวบุคคลนั้นเข้าตรวจเลือก ร่วมกับคนในจำพวกเดียวกัน ตามความ

เห็นแย้งของกรรมการ ซึ่งมีผู้ใช้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ถ้าบุคคลนั้นต้องเข้ากองประจำการ ก็ให้กรรมการ ซึ่งมีความเห็นแย้งกันนั้นต่างฝ่ายต่าง ทำคำชี้แจงยื่นต่อกรรมการชั้นสูง ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันเสร็จการตรวจเลือกในจังหวัดนั้น

ข้อ ๔ บุคคลซึ่งจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ต้องมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ เจ็ดสิบหกเซนติเมตร ขึ้นไปในเวลาหายใจออกและสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรสี่สิบหกเซนติเมตรขึ้นไป วิธีวัดขนาดนั้น ให้กระทำดังนี้ คือ ให้ยืนตั้งตัวตรงสันเท้าชิดกัน ขนาดสูงให้วัดตั้งแต่ สันเท้าจนสุดศีรษะขนาดรอบตัวให้คล้องแถบเมตรรอบตัวให้ริมล่างของแถบได้ระดับราวมม โดยรอบวัดเมื่อหายใจออกเต็มที่หนึ่งครั้งและหายใจเข้าเต็มที่หนึ่งครั้ง

ข้อ ๕ วิธีคัดเลือกนั้น ให้เลือกคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบ เซนติเมตรขึ้นไปก่อน ถ้ามีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการก็ให้จับสลาก

ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบเซนติเมตรขึ้นไปไม่มีเพียงพอ กับจำนวนที่ต้องการ ให้เลือกขนาดสูงถัดรองลงมา ตามลำดับจนพอกับความต้องการ ถ้าเลือกถึง ขนาดใดเกินจำนวนต้องการ ให้จับสลากเฉพาะขนาดนั้น

ถ้าคนจำพวกที่ ๑ มีไม่พอกับจำนวนที่ต้องการ ให้เลือกจากคนจำพวกที่ ๒ ถ้ายังไม่พอ อีก ก็ให้เลือกจากคนที่ จะได้รับการผ่อนผันโดยวิธีเดียวกับที่กล่าวในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

คนจำพวกที่ ๓ ให้เรียกมาตรวจเลือกในคราวถัดไป เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกได้ ตรวจเลือกแล้วยังคงเป็นคนจำพวกที่ ๓ อยู่รวม ๓ ครั้ง ให้งดเรียก

ข้อ ๖ การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการนั้น ถ้ามีจำนวน มากกว่าจำนวนที่ต้องการก็ให้จับสลาก ผู้ใดจับได้สลากเป็นแผนกทหารบก ทหารเรือ ทหาร อากาศ หรือตำรวจ ให้ส่งเข้ากองประจำการแผนกนั้น สลากนั้นให้มีเท่าจำนวนทหารกองเกิน ที่จะต้องจับสลาก แบ่งเป็นเครื่องหมายสีแดงอย่างหนึ่งสีดําอย่างหนึ่ง สีแดงให้มีเท่ากับจำนวน ที่ต้องการรับเข้ากองประจำการ นอกนั้นเป็นสีดํา ถ้าในแห่งเดียวกันนั้นจะต้องส่งทหารกองเกิน เข้ากองประจำการหลายแผนก ให้เขียนนามแผนกนั้น ๆ ในสลากเครื่องหมายสีแดงตามจำนวน ที่ต้องการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๙๐ ร.จ. ๙ ตอนที่ ๓๐ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ความในข้อ ๓ นี้ ถูกยกเลิก
และใช้ความใหม่แทนแล้ว โดย กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ.๒๕๖๘) ฯ ตาม ๙๒ ร.จ. ๘
ตอนที่ ๒๓๗ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๘)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ.๒๕๑๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

ข้อ ๒ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร
(๒) นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน
(๓) นักบวชศาสนาอื่น ซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาและไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ในยามปกติตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๒)

(๔) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ
(๕) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๖) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม
(๗) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ
(๘) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม
(๙) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศและได้รับการผ่อนผันตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา ๒๗ (๒)

(๑๐) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น และซึ่งไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๕)

(๑๑) พนักงานวิทยุของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐบาล

(๑๒) ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ลูกจ้าง หรือคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม
ทั้งนี้เฉพาะ ผู้ซึ่งทำงานโดยใช้วิชาหรือฝีมือ

(๑๓) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมือง ข้าราชการ
กลาโหม พลเรือน ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับเงินเดือนประจำ และ
เป็นข้าราชการหรือพนักงานตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(๑๔) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชา โดยปัจจุบันทันด่วนให้ไป
ราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๑๕) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

(๑๕) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

(๑๖) ปลัดอำเภอ

(๑๗) ตำรวจประจำการ

(๑๘) กำนัน

(๑๙) ผู้ใหญ่บ้าน

(๒๐) สารวัตรกำนัน

(๒๑) แพทย์ประจำตำบลซึ่งมิใช่ทหารกองหนุน

(๒๒) นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี

(๒๓) ผู้ซึ่งทำงานประจำในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในราชการ เทศบาล องค์การ
ของรัฐบาลหรือในกิจการเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การขนส่ง
การธนาคาร หากขาดไปจะทำให้กิจการเสียหายและจะหาผู้อื่นแทนไม่ได้ ตามที่กระทรวง
กลาโหมกับกระทรวง ทบวง กรม เจ้าหน้าที่จะได้ตกลงกัน

(๒๔) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๙ (๓)

(๒๕) บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ

ข้อ ๓ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งถูกเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร
หรือเพื่อ ทดลองความพร้อม แต่ได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจสอบ การฝึกวิชา
ทหารหรือการทดลองความพร้อม คือ

(๑) บุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา ซึ่งไร้ความสามารถหรือ
พิการทุพพลภาพ หรือชรา จนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้อง
เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียว ตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก

(๒) บุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตาย ไร้ความสามารถ หรือพิการ ทุพพลภาพ และบุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

ข้อ ๔ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนผู้ใด ไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่นชั่วคราว ถ้าได้ทราบประกาศเรียกพล หรือได้รับหมายเรียกพลเพื่อตรวจสอบของอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ณ อำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราว และไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามที่ถูกเรียกได้ให้ไปชี้แจงด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวนั้นก่อนถึงกำหนดวันเรียกพล เมื่อนายอำเภอสอบสวนเห็นเป็นการสมควรก็อนุญาตให้ผู้นั้นได้รับการผ่อนผันได้ แล้วแจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง

ข้อ ๕ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไปทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในท้องที่อำเภออื่นชั่วคราว ถ้าได้ทราบประกาศเรียกพลหรือได้รับหมายเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรักพร้อมของอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ณ อำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวและไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหรือไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพรักพร้อมตามที่ถูกเรียกได้เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ให้ผู้นั้นไปชี้แจงด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวนั้นทันที เมื่อนายอำเภอสอบสวนได้ความจริงก็ให้ส่งผู้นั้นไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหรือเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพรักพร้อมท้องที่อำเภอที่เรียกนั้น ถ้าจะส่งไปไม่ทันหรือไม่สามารถจะส่งไปยังท้องที่อำเภอที่เรียกได้ ก็ให้ส่งผู้นั้นไปเข้ารับการเรียกพล เพื่อฝึกวิชาทหารหรือเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพรักพร้อมในท้องที่อำเภอที่มีการเรียกพล ตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง

ข้อ ๖ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรักพร้อมตามข้อ ๒ ให้ปฏิบัติดังนี้คือ

(๑) ให้บุคคลตาม (๑) และ (๒) ของข้อ ๒ แจ้งต่อเจ้าอาวาสวัดซึ่งบุคคลนั้นมีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่และให้เจ้าอาวาสที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๒) ให้บุคคลตาม (๓) ของข้อ ๒ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่ บุคคลนั้นมีหน้าที่ประจำในกิจการของศาสนาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด แห่งท้องที่ที่อำเภอผู้นั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้น ต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๓) ให้บุคคลตาม (๔) ของข้อ ๒ แจ้งต่อเลขาธิการรัฐสภา และให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนี้ต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๔) ให้บุคคลตาม (๕) ของข้อ ๒ แจ้งหลักฐานไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอผู้นั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า

(๕) ให้บุคคลตาม (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๒๔) ของข้อ ๒ แจ้งต่อสถานศึกษาที่บุคคลนั้นศึกษาอยู่ และให้สถานศึกษาที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๖) ให้บุคคลตาม (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๒๒) และ (๒๓) ของข้อ ๒ แจ้งต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยาหรือเทศบาลซึ่งบุคคลนั้นสังกัดอยู่แล้วแต่กรณีและให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้ององค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยาหรือเทศบาลที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้าให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๗) ให้บุคคลตาม (๑๐) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ของข้อ ๒ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลผู้นั้นประจำหรือสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอผู้นั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม ของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งมีฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้มีผลนับแต่วันที่เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอ ส่งบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการ จังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดหรืออำเภอนั้นตั้งอยู่ หรือไปยังกระทรวงกลาโหมแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) (๒๑) (๒๒) (๒๓) และ (๒๔) ให้ เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ แล้วดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน (๑)(๓) (๕) (๖) และ (๗) โดยไม่ชักช้า ส่วนในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๓) และ (๙) ให้บุคคลนั้นแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยเร็ว

การพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้มีผลทันทีนับแต่วันที่บุคคลนั้นพ้นจากฐานะดังกล่าว

ข้อ ๗ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจสอบการฝึกวิชาทหารหรือการทดลองความพร้อมตาม (๑) และ (๒) ของข้อ ๓ ให้ร้องต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนถึงกำหนดวันเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีซึ่งไม่ใช้ความผิดของผู้ร้อง ให้นายอำเภอจัดการสอบสวนหลักฐานแล้วส่ง ให้คณะเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บังคับการจังหวัดทหารบกแต่งตั้งขึ้นพิจารณา ถ้าเห็นสมควรก็ผ่อนผันให้

ข้อ ๘ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพลคือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(๒) นักบวชศาสนาอื่น ซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา และไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ในยามปกติตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๔(๒)

- (๓) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ
- (๔) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร
- (๕) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม
- (๖) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศและได้รับการผ่อนผันตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๗ (๒)
- (๗) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือ หรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น และ ซึ่งไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ในยามปกติ ตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๕)
- (๘) พนักงานวิทยุของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐบาล
- (๙) ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้เฉพาะผู้ซึ่งทำงานโดยใช้วิชาหรือฝีมือ
- (๑๐) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมือง ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ข้าราชการอัยการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งรับเงินเดือนประจำ และเป็นข้าราชการหรือพนักงานตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไปแล้วแต่กรณี
- (๑๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วน ให้ไปราชการ อันสำคัญยิ่งหรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง
- (๑๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ
- (๑๓) ปลัดอำเภอ
- (๑๔) ตำรวจประจำการ
- (๑๕) กำนัน
- (๑๖) ผู้ใหญ่บ้าน
- (๑๗) สารวัตรกำนัน
- (๑๘) แพทย์ประจำตำบลซึ่งมิใช่ทหารกองหนุน
- (๑๙) นายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรี
- (๒๐) ผู้ซึ่งทำงานประจำในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การของรัฐบาล หรือในกิจการเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การขนส่ง การธนาคาร หากขาดไปจะทำให้กิจการเสียหายและจะหาผู้อื่นแทนไม่ได้ ทั้งนี้ตามที่กระทรวงกลาโหมกับกระทรวง ทบวง กรม เจ้าหน้าที่จะได้ตกลงกัน
- (๒๑) บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ

ข้อ ๙ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพล ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้บุคคลตาม (๑) ของข้อ ๘ แจ้งต่อเจ้าอาวาสวัดซึ่งบุคคลนั้นมีที่อยู่หรือพำนัก อาศัยอยู่ และให้เจ้าอาวาสที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ส่งไปยัง ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๒) ให้บุคคลตาม (๒) ของข้อ ๘ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๓) ให้บุคคลตาม (๓) ของข้อ ๘ แจ้งต่อเลขาธิการรัฐสภา และให้เลขาธิการรัฐสภา จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหม โดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๔) ให้บุคคลตาม (๔) และ (๕) ของข้อ ๘ แจ้งต่อสถานศึกษาที่บุคคลนั้นศึกษาอยู่และให้สถานศึกษาที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าว ตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๕) ให้บุคคลตาม (๖) ของข้อ ๘ แจ้งหลักฐานไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า

(๖) ให้บุคคลตาม (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๙) และ (๒๐) ของข้อ ๘ แจ้งต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยาหรือเทศบาลซึ่งบุคคลนั้นสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณีและให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา หรือเทศบาลที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ส่งไปยังกระทรวงกลาโหม โดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหม ส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๗) ให้บุคคลตาม (๗) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) และ (๑๘) ของข้อ ๘ นำ หลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นประจำ หรือสังกัดอยู่แล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

การผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพลของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งมีฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ให้มีผลนับแต่วันที่เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอ ส่งบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดหรืออำเภอนั้นตั้งอยู่ หรือไปยังกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ (๑) (๓) (๔) (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) และ (๒๐) ให้เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้แล้วดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน (๑) (๓) (๔) (๖) และ (๗) โดยไม่ชักช้า ส่วนในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ (๒) และ (๖) ให้ บุคคลนั้นแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยเร็ว

การพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ให้มีผลทันทีนับแต่วันที่บุคคลนั้นพ้นจากฐานะดังกล่าว

ข้อ ๑๐ ในกรณีจำเป็นเพื่อการป้องกันประเทศ โดยตรงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะสั่งเพิกถอนการผ่อนผันตามข้อ ๒ หรือ ๘ แก่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนบางคนหรือบางประเภทในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหารหรือเพื่อทดลองความพร้อมหรือในการระดมพลคราวใดก็ตามที่เห็นสมควรก็ได้”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

จอมพล ถ. กิตติขจร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๙๐ ร.จ. ๒๗ ตอนที่ ๓๐ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ความใน (๑๓) ของข้อ ๒ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดยข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ.๒๕๒๐)ฯ และ (๑๐) ของข้อ ๘ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดยข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ.๒๕๒๐)

(ความใน ข้อ ๖ , ๙ และข้อ ๑๐ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้ว โดยข้อ ๑, ๒ และ ๓ แห่งกฎกระทรวงโดย ข้อ ๔ แห่ง กฎกระทรวงฉบับที่ ๗๒ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๒๗ หน้า ๑๓๐๐๘ ร.จ. ๒๔ ๕.ค. ๓๔)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔๐ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖ และมาตรา ๑๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ให้ผู้ขอลงบัญชียื่นใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน พร้อมด้วยสูติบัตร หรือบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ลงทะเบียนยื่นขอลงบัญชีต่อนายอำเภอท้องที่ ในกรณีที่ผู้แจ้งแทนตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๙ วรรคสาม ให้ผู้แจ้งแทนปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ลงทะเบียน

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๙ ให้ผู้ลงทะเบียน หรือผู้แจ้งแทนนำไปสำคัญหรือใบรับ แล้วแต่กรณี ของผู้ลงทะเบียนมามอบคืนให้นายอำเภอท้องที่เพื่อทำลายด้วย

ข้อ ๒ เมื่อนายอำเภอท้องที่ได้รับใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน และตรวจสอบเอกสารหลักฐานเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้รับลงบัญชีทหารกองเกิน และออกใบสำคัญมอบให้ผู้ลงทะเบียนทหาร กองเกินรับไป

ในกรณีที่ไม่มีอาจออกใบสำคัญให้ได้ทันที ให้ออกใบรับให้ไปพลาทก่อน พร้อมกับนัดให้มารับ ใบสำคัญภายหลัง

ข้อ ๓ การลงบัญชีทหารกองเกินของสามเณรเปรียญตามมาตรา ๒๑(๑) ให้นายอำเภอท้องที่ไปจัดทำที่วัดหรือสำนักสงฆ์ โดยให้สามเณรเปรียญกรอกข้อความตามรายการในใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อนายอำเภอท้องที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้รับลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญมอบให้สามเณรเปรียญรับไป

ข้อ ๔ การลงบัญชีทหารกองเกินของผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุม หรือคุมขังของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๒๑ (๒) ให้นายอำเภอท้องที่ส่งใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินไปให้เจ้าพนักงานควบคุมหรือคุมขัง เพื่อให้ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขัง กรอกข้อความตามรายการในใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อนายอำเภอท้องที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเห็นว่าถูกต้องแล้วให้รับลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญมอบให้ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังรับไป

ข้อ ๕ เมื่อบุคคลตามข้อ ๓ และข้อ ๔ กรอกข้อความตามรายการในใบแสดงตนเพื่อลงบัญชี ทหารกองเกินแล้ว ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ซึ่งจะต้องลงบัญชีทหารกองเกินในท้องที่อำเภออื่น ให้ นายอำเภอท้องที่ส่งใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินไปยังนายอำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นจะต้องลงบัญชีทหารกองเกินเพื่อจัดการลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญให้ เมื่อนายอำเภอท้องที่ที่ตั้งกล่าวรับลงบัญชีทหารกองเกิน และออกใบสำคัญให้แล้วให้ส่งบัญชีทหารกองเกิน และใบสำคัญไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นผู้ส่งใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินเพื่อให้บุคคลนั้นลงลายมือชื่อหรือลงลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในบัญชีทหารกองเกินแล้วมอบใบสำคัญให้บุคคลนั้นรับไปสำหรับบัญชีทหารกองเกินนั้นให้ส่งคืนไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นผู้รับลงบัญชีทหารกองเกิน

ข้อ ๖ ใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน ใบสำคัญ ใบรับ และบัญชีทหารกองเกินให้เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงดังนี้

- (๑) ใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน แบบ สด. ๔๔
- (๒) ใบสำคัญ แบบ สด. ๙
- (๓) ใบรับ แบบ สด. ๑๐
- (๔) บัญชีทหารกองเกิน แบบ สด. ๑

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พ่วง สุวรรณรัฐ
รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๙๐ ร.จ.๖๔๔ ตอนที่ ๑๖๗ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ.๒๕๑๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ แต่ยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ได้แก่ครูในมหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย โรงเรียนทหาร โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนการชลประทานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โรงเรียนฝึกอาชีพและโรงเรียนประชาสงเคราะห์ ของกระทรวงมหาดไทย โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากรมการฝึกหัดครู กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา กรมศิลปากร กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพซึ่งใช้หลักสูตรที่มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าสองปี สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ และสถานศึกษาที่มีปฏิบัติของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

ข้อ ๓ ครูซึ่งได้รับการยกเว้นตามข้อ ๒ ต้อง

(๑) เป็นครูประจำทำการสอนนักเรียน นิสิตหรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคน เป็นปกติและในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ ยกเว้นครูได้คนเดียว หรือเป็นครูสอนประจำเฉพาะวิชาซึ่งทำการสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ยกเว้นครูได้คนเดียวเช่นกัน

(๒) มีเวลาสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่าสิบแปดชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาลงมา หรือไม่น้อยกว่าสิบห้าชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา

ข้อ ๔ วิธีการยกเว้นครู

(๑) ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูซึ่งจะได้รับการยกเว้นไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งครูผู้นั้นทำการสอนอยู่ในท้องที่ก่อนเดือนเมษายนของปีที่ถูกเรียกไม่น้อยกว่าหกสิบวันเว้นแต่กรณีการย้ายไปประจำทำการสอนในสถานศึกษาอื่นนอกจากที่กำหนด ไว้ในใบสำคัญยกเว้นครูให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูที่ย้ายมาประจำทำการสอนซึ่งจะได้รับการยกเว้นไม่น้อยกว่าหกสิบวันได้ แต่ต้องก่อนการตรวจเลือกในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้น

(๒) ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้แก่ครู ซึ่งทำการสอนอยู่ในท้องที่แล้วแจ้งให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอท้องที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ ถ้าครูผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่นต้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ แล้วให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับแจ้ง แจ้งให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอท้องที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้ให้แจ้งต่อกันภายในกำหนดสามสิบวัน

สำหรับครูซึ่งทำการสอนอยู่ในหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้ แล้วดำเนินการนัยเดียวกับที่กล่าวในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕ ใบสำคัญยกเว้นครู ให้เป็นไปตามแบบ สด. ๓๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กมล วรรณประภา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๙๑ ร.จ. ๒๘๒ ตอนที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๗ และความในข้อ ๒ ฎกยกลีกและใช้ความใหม่แทนแล้ว โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๑๗) ฉบับที่ ๕๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ฉบับที่ ๖๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๕๒๕) และฉบับที่ ๖๘ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ๑๐๐ ร.จ. ๘๓ ตอนที่ ๑๗๑ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๖)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ.๒๕๕๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร

พ.ศ.๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๙ (พ.ศ.๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒ โรคหรือสภาพร่างกาย หรือสภาพจิตใจ ซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามมาตรา ๔๑ คือ

(๑) โรคหรือความผิดปกติของตา

(ก) ตาข้างหนึ่งข้างใดบอด คือ เมื่อรักษาและแก้สายตาด้วยแว่นแล้วการมองเห็นยังอยู่ในระดับต่ำกว่า ๗/๖๐ หรือลานสายตาโดยเฉลี่ยแคบกว่า ๑๐ องศา

(ข) สายตาไม่ปกติ คือ เมื่อรักษาและแก้สายตาด้วยแว่นแล้วการมองเห็นยังอยู่ในระดับ ๖/๒๔ หรือต่ำกว่าทั้งสองข้าง

(ค) สายตาสั้นมากกว่า ๘ ไดออปเตอร์ หรือสายตายาวมากกว่า ๕ ไดออปเตอร์ทั้งสองข้าง

(ง) ต้อแก้วตาทั้งสองข้าง (Bilateral Cataract)

(จ) ต้อหิน (Glaucoma)

(ฉ) โรคข้าวประสาทตาเสื่อมทั้ง ๒ ข้าง (Optic Atrophy)

(ช) กระจุกตาอักเสบเรื้อรังหรือขุ่นทั้งสองข้าง

(ซ) ประสาทการเคลื่อนไหวลูกตาไม่ทำงาน สูญเสียอย่างถาวร (Cranial never 3rd, 4th, 6th,)

(◇)(ซ) เพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฯ ฉบับที่ ๗๖(พ.ศ.๒๕๕๕)ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ◇)

(๒) โรคหรือความผิดปกติของหู

(ก) หูหนวกทั้งสองข้าง คือต้องใช้เสียงในช่วงคลื่นความถี่ ๕๐๐ - ๒,๐๐๐ รอบต่อวินาทีหรือเกินกว่า ๕๕ เดซิเบล จึงจะได้ยินทั้งสองข้าง

(ข) หูชั้นกลางอักเสบเรื้อรังทั้งสองข้าง

(ค) เยื่อแก้วหูทะลุทั้งสองข้าง

(๓) โรคของหัวใจและหลอดเลือด

(ก) หัวใจหรือหลอดเลือดพิการอย่างถาวร จนอาจเกิดอันตรายร้ายแรง

(ข) ลิ้นหัวใจพิการ

(ค) การเต้นของหัวใจผิดปกติอย่างถาวร จนอาจเกิดอันตรายร้ายแรง

(ง) โรคของกล้ามเนื้อหัวใจ ชนิดที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ และอาจ

เป็นอันตราย

(จ) หลอดเลือดแดงใหญ่โป่งพอง

(ฉ) หลอดเลือดภายในกระโหลกศีรษะโป่งพองหรือผิดปกติชนิดที่อาจเป็น

อันตราย

(๔) โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด

(ก) โรคเลือดหรืออวัยวะสร้างเลือดผิดปกติอย่างรุนแรงและอาจเป็น

อันตรายถึงชีวิต

(๔) (ก) ยกเลิกข้อความเดิมและใช้ข้อความใหม่แทนโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ.๒๕๕๕) ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

(ข) ภาวะม้ามโต (Hypersplenism) ที่รักษาไม่หายและอาจเป็นอันตราย

(๕) โรคของระบบหายใจ

(ก) โรคหืด (Asthma) ที่ได้รับการวินิจฉัยตามเกณฑ์การวินิจฉัย

(ข) โรคทางปอดที่มีอาการไอ หอบเหนื่อย และมีการสูญเสียการทำงานของระบบทางเดินหายใจ โดยตรวจสอบสมรรถภาพปอดได้ค่า Forced Expiratory Volume in One Second หรือ Force Vital Capacity ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ของค่ามาตรฐานตามเกณฑ์

(ค) โรคความดันเลือดในปอดสูง (Pulmonary Hypertension) ซึ่งวินิจฉัยโดยการตรวจหัวใจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง (Echocardiogram หรือโดยการใส่สายวัดความดันเลือดในปอด

(ง) โรคถุงน้ำในปอด (Lung Cyst) ที่ตรวจวินิจฉัยได้โดยภาพถ่ายรังสีทรวงอก หรือ เอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์ปอด

(จ) โรคหยุดการหายใจขณะนอนหลับ (Obstructive Sleep Apnea)
ซึ่งวินิจฉัยด้วยการตรวจการนอนหลับ (Polysomnography)

(◇ (๕) (ก) – (จ) ยกเลิกข้อความเดิมและใช้ข้อความใหม่แทนโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖ (พ.ศ.๒๕๕๕) ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ◇)

(๖) โรคของระบบปัสสาวะ

(ก) ไตอักเสบเรื้อรัง

(ข) กลุ่มอาการไตพิการ (Nephrotic Syndrome)

(ค) ไตวายเรื้อรัง

(ง) ไตพองเป็นถุงน้ำแต่กำเนิด (Polycystis Kidney)

(๗) โรคหรือความผิดปกติของกระดูก ข้อ และกล้ามเนื้อ

(ก) โรคข้อหรือความผิดปกติของข้อ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้ออักเสบเรื้อรัง (Chronic Arthritis)

(๒) ข้อเสื่อมเรื้อรัง (Chronic Osteoarthritis)

(๓) โรคข้อและกระดูกสันหลังอักเสบเรื้อรัง (Spondyloarthropathy)

(◇ (ก) ยกเลิกข้อความเดิมและใช้ข้อความใหม่แทนโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖ (พ.ศ.๒๕๕๕) ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ◇)

(ข) แขน ขา มือ เท้า นิ้ว อย่างใดอย่างหนึ่งผิดปกติ ดังต่อไปนี้

(๑) แขน ขา มือ หรือเท้า ดื้อน หรือพิการ ถึงแม้ว่าจะรักษาด้วยวิธีใหม่ที่สุดแล้วยังใช้การไม่ได้

(๒) นิ้วหัวแม่มือดื้อจนถึงข้อปลายนิ้วหรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้

(๓) นิ้วชี้ของมือนิ้วตั้งตั้งแต่ข้อปลายนิ้ว

(๔) นิ้วมือในมือข้างเดียวกันตั้งแต่สองนิ้วขึ้นไปดื้อจนถึงข้อปลายนิ้วหรือพิการถึงขั้น ใช้การไม่ได้

(๕) นิ้วหัวแม่มือเท้าดื้อจนถึงข้อปลายนิ้วหรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้

(๖) นิ้วเท้าในเท้าข้างเดียวกัน ตั้งแต่สองนิ้วขึ้นไปดื้อจนถึงข้อปลายนิ้วหรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้

(๗) นิ้วเท้าในเท้าแต่ละข้างตั้งแต่หนึ่งนิ้วขึ้นไปดื้อจนถึงข้อปลายนิ้วหรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้

(๘) นิ้วเท้าในเท้าข้างใดข้างหนึ่ง ตั้งแต่หนึ่งนิ้วขึ้นไปดื้อจนถึงข้อโคนนิ้วหรือพิการจนถึงขั้นใช้การไม่ได้

(ค) คอเอียงหรือแข็งทื่อชนิดถาวร
(ง) กระดูกสันหลังโค้งหรือคดหรือแอ่นจนเห็นได้ชัด หรือแข็งทื่อชนิดถาวร
(จ) กล้ามเนื้อเหยี่ยวลีบหรือหดสั้น (Atrophy or Contracture) จนเป็น
ผลให้อวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดใช้การไม่ได้

(ฉ) โรคของต่อมไทรอยด์และภาวะผิดปกติของเมแทบอลิซึม
(ก) ภาวะต่อมไทรอยด์ทำงานน้อยไปอย่างถาวร
(ข) ภาวะต่อมพาราไทรอยด์ทำงานน้อยไปอย่างถาวร
(ค) ภาวะต่อมใต้สมองผิดปกติอย่างถาวร
(ง) เบาหวาน
(จ) ภาวะอ้วน (Obesity) ซึ่งมีดัชนีมวลกายของร่างกาย (Body Mass Index) ตั้งแต่ ๓๕ กิโลกรัมต่อตารางเมตรขึ้นไป
(ฉ) โรคหรือความผิดปกติเกี่ยวกับเมแทบอลิซึมของแร่ธาตุ สารอาหาร
ดูลสารน้ำอิเล็กโทรไลต์และกรดต่าง ตลอดจนเมแทบอลิซึมอื่น ๆ ชนิดถาวร และอาจ
เป็นอันตราย

(ข) ภาวะต่อมไทรอยด์ทำงานมากผิดปกติ (Hyperthyroidism)
(◇ข) เพิ่มเติมตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ◇)
(๙) โรคติดเชื้อ
(ก) โรคเรื้อน
(ข) โรคเท้าช้าง
(ค) โรคติดเชื้อเรื้อรังระยะแสดงอาการรุนแรง ซึ่งไม่สามารถรักษาให้
หายขาดได้

(๑๐) โรคทางประสาทวิทยา
(ก) จิตเจริญล่าช้า (Mental Retardation) ที่มีระดับเขาว์ปัญญา ๖๙ หรือ
ต่ำกว่านั้น
(ข) ใบ้ (Mutism) หรือพูดไม่เป็นภาษา หรือฟังภาษาไม่รู้เรื่อง (Aphasia)
ชนิดถาวร
(ค) ลมชัก (Epilepsy) หรือโรคที่ทำให้มีอาการชัก (Seizures) อย่างถาวร
(ง) อัมพาต (Paralysis) ของ แขน ขา มือ หรือเท้าชนิดถาวร
(จ) สมอลเสื่อม (Dementia)

(ฉ) โรคหรือความผิดปกติของสมอง หรือไขสันหลังที่ทำให้เกิดความผิดปกติอย่างมากในการเคลื่อนไหวของแขนหรือขาอย่างถาวร

(ช) กล้ามเนื้อหมดกำลังอย่างหนัก (Myasthenia Gravis)

(๑๑) โรคทางจิตเวช

(ก) โรคจิตที่มีอาการรุนแรงหรือเรื้อรัง

๑) โรคจิตเภท (Schizophrenia)

๒) โรคจิตกลุ่มหลงผิด (Resistant Delusional Disorder, Induced Delusional Disorder)

๓) โรคสคิโซโซแอฟแฟคทีฟ (Schizoaffective Disorder)

๔) โรคจิตที่เกิดจากโรคทางกาย (Other Mental Disorder due to Brain Damage and Dysfunction)

๕) โรคจิตอื่น ๆ (Unspecified Nonorganic Psychosis)

(ข) โรคอารมณ์แปรปรวนที่มีอาการรุนแรงหรือเรื้อรัง

๑) โรคอารมณ์แปรปรวน (Manic Episode, Bipolar Affective Disorder)

๒) โรคอารมณ์แปรปรวนที่เกิดจากโรคทางกาย (Other Mental Disorder due to Brain Damage and Dysfunction and to Physical Disorder)

๓) โรคอารมณ์แปรปรวนอื่น ๆ (Other Mood (Affective) Disorder, Unspecified Mood Disorder)

๔) โรคซึมเศร้า (Depressive Disorder, Recurrent Depressive Disorder)

(ค) โรคพัฒนาการทางจิตเวช

๑) จิตเจริญล่าช้าที่มีระดับเขาว์ปัญญา ๗๐ หรือต่ำกว่า (Mental Retardation)

๒) โรคหรือความผิดปกติในการพัฒนาการของทักษะทางสังคมและภาษา (Pervasive Developmental Disorder)

(◇(๑๑) ยกเลิกข้อความเดิมและใช้ข้อความใหม่แทนโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖ (พ.ศ.๒๕๕๕) ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ◇)

(๑๒) โรคอื่น ๆ

- (ก) กระเทย (Hermaphrodisism)
- (ข) มะเร็ง (Malignant Neoplasm)
- (ค) ตับอักเสบเรื้อรัง (Chronic Hepatitis)

(◇ (ค) แก้ไขโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖ (พ.ศ.๒๕๕๕) ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ◇)

- (ง) ตับแข็ง (Cirrhosis of liver)
- (จ) คนเผือก (Albino)
- (ฉ) โรคภูมิแพ้หรือโรคแพ้ภูมิตัวเอง (Systemic Lupus Erythematosus)
- (ช) ภาวะแข็งตัวของร่างกาย (Systemic Sclerosis)
- (ซ) รูปวิปริตต่าง ๆ ได้แก่

๑. จมูกโหล่

๒. เพดานโหว่หรือสูงหรือลิ้นไก่สั้นพูดไม่ชัด

(ณ) โรคผิวหนังลอกหลุดตัวผิดปกติแต่กำเนิดชนิดเด็กดักแด่ (Lamellar Ichthyosis & Congenital Ichthyosiform Erythroderma)

(◇(ณ) เพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖ (พ.ศ.๒๕๕๕) ลง ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ◇)

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(ลงชื่อ) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ลงชื่อ) เสนาะ เทียนทอง

(นายเสนาะ เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน การกำหนดความพิการทุพพลภาพหรือโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ จึงยังไม่สอดคล้องกับสภาพของความพิการทุพพลภาพหรือ โรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อให้การกำหนดความพิการทุพพลภาพหรือโรคเป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงการกำหนดความพิการทุพพลภาพ หรือโรค ซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้เสียใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้ (กฎกระทรวงฯ นี้ ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๑๘ ก ลง ๓ มิ.ย.๕๐ หน้า ๑๑)

กฎกระทรวง

ยกเลิกกฎกระทรวงซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
บางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ (๓) และมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
รับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
รับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

ข้อ ๓ เมื่อกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับแล้ว ให้บุคคลซึ่งเคยได้รับยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการ
ทหารกองประจำการตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราช
บัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ อยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับยังคงได้รับการ
ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก อนุพจนธ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕
(พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ กำหนดให้บุคคล
ซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ซึ่งมีภูมิลาเนาอยู่ในท้องที่ตามบัญชีท้าย
กฎกระทรวงดังกล่าว ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เนื่องจากเป็น
ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลความเจริญ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่าง หรือไม่สามารถใช้ภาษา
ไทยในการสื่อสารได้ จึงเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการรับราชการทหารกองประจำการ แต่ใน
ปัจจุบันปัญหาอุปสรรคดังกล่าวได้หมดไปแล้ว สมควรยกเลิกการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการ
ทหารกองประจำการดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

คำชี้แจงกรมการสรรพกำลังกลาโหม

เรื่อง การปฏิบัติตามกฎกระทรวงยกเลิกกฎกระทรวงซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๕๘

๑. ตามที่กฎกระทรวงยกเลิกกฎกระทรวงซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๕๘ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓ ก เมื่อ ๒๑ ม.ค.๕๘ มีผลใช้บังคับแล้ว สรุปได้ดังนี้

๑.๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

๑.๒ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

๑.๓ เมื่อกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับแล้ว ให้บุคคลซึ่งเคยได้รับยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ อยู่ในวันก่อนที่กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับ ยังคงได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อไป

๒. เพื่อให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบการปฏิบัติตามกฎกระทรวงยกเลิกกฎกระทรวงซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๕๘ ฉบับนี้เป็นแนวทางเดียวกัน กรมการสรรพกำลังกลาโหม จึงขอชี้แจงแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมายที่เกิดก่อน พ.ศ.๒๕๔๑ ที่เป็นชนชาวและมีถิ่นที่อยู่ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ จำนวน ๕๔๗ หมู่บ้าน กับ ๑ ตำบล ยังคงเป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อไป

๒.๒ ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมายและอยู่ในพื้นที่ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) เกิดปี พ.ศ.๒๕๔๑ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุย่างเข้า ๑๘ ปี ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ จะต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ และผู้ที่เกิดหลังปี พ.ศ.๒๕๔๑ จะต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินในปีถัดไปตามลำดับ

๒.๓ บุคคลตามข้อ ๒.๑ หากต้องการเอกสารรับรองของทางราชการ ให้อำเภอภูมิลำเนาออกหนังสือรับรองเป็นบุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้ ตามมาตรา ๑๓(๓)

ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ แล้วให้อำเภอที่ออกหนังสือรับรอง
ส่งรายชื่อให้จังหวัดพร้อมสำเนาหนังสือรับรองเพื่อรวบรวมไว้แจ้งผลในการขอตรวจสอบของ
หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

จึงชี้แจงให้ทราบเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

พลโท ดำรงค์ศักดิ์ วรรณกลาง
(ดำรงค์ศักดิ์ วรรณกลาง)

เจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม
๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

กฎกระทรวง

การผ่อนผันเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ
แก่บุคคลซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาหรือเรียนรู้

พ.ศ. ๒๕๔๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ (๓) และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๔๗

ข้อ ๒ บุคคลซึ่งจะได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๔(๓) คือ

(๑) กรณีการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(ก) นิสิตหรือนักศึกษาในสถานศึกษาของรัฐที่อยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกาเพื่อรับปริญญา สำหรับนักศึกษาของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นระบบเปิดแบบตลาดวิชาหรือไม่ต้องเข้าชั้นเรียน จะต้องมีการศึกษาสอบไล่ได้ภาคละไม่น้อยกว่าเก้าหน่วยกิตทุกภาคการศึกษาติดต่อกัน เว้นแต่ภาคการศึกษาใดขาดสอบเพราะเหตุสุดวิสัยซึ่งสถานศึกษาให้การรับรอง

(ข) นิสิต นักศึกษา หรือนักเรียน ในสถานศึกษาเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณีให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาหรือระดับปริญญา

(ค) นักเรียนหรือนักศึกษาในสถานศึกษาสายอาชีพ หรือสายเฉพาะทางอื่นๆ ที่อยู่ในสังกัด หรืออยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานของรัฐให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา หรือระดับปริญญา

(ง) นักเรียนในสถานศึกษาสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในสังกัด หรืออยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานของรัฐให้ผ่อนผันจนสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในกรณีตาม (๑) (ก) ถึง (ค) ให้ผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์ เว้นแต่
นิสิตหรือนักศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ให้ผ่อนผันในระหว่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหรือ
สถาบันทางแพทย์เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตาม
กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรมอีกหนึ่งปี

ในกรณีตาม (๑) (ง) ให้ผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(๒) กรณีการศึกษานอกระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติผู้เรียนรู้
หรือศึกษานอกระบบการศึกษาของรัฐ ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการเรียนรู้หรือศึกษา
นอกระบบ ดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผัน
จนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคล
นั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์

(๓) กรณีการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
ผู้เรียนรู้หรือศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการเรียน
รู้หรือศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผัน
จนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคล
นั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์

(๔) การศึกษาเฉพาะทางตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
ผู้ศึกษาตามการศึกษาเฉพาะทาง ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษา
ดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผัน
จนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคล
นั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์

ข้อ ๓ การขอผ่อนผันให้แก่ นิสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ศึกษาที่เป็นการศึกษาในระบบ
ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา
ของรัฐ ส่วนราชการที่เป็นกรมหรือเทียบเท่า หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ตรวจสอบ

คุณสมบัติผู้ขอผ่อนผันแล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันตามข้อ ๒ (๑) (ก) (ค) และ (ง) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจสอบเลือกเข้ากองประจำการ

ให้ความหมายในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่สถาบันทางการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลง หรือสนธิสัญญา หรือกฎบัตรระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีหรือสมาชิก เช่น สถาบัน เทคโนโลยีแห่งเอเชีย ด้วย

(๒) ในกรณีที่เป็นการศึกษาในสถานศึกษาของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณี ให้เป็นหน้าที่ของอธิการบดีหรืออธิการโดยความเห็นชอบของสภาสถานศึกษาเอกชน หรือเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการหรือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณี ตรวจสอบคุณสมบัติแล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันตามข้อ ๒(๑)(ข) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจสอบเลือกเข้ากองประจำการ

ข้อ ๔ การขอผ่อนผันให้แก่นิสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ศึกษาที่เป็นการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเฉพาะทาง ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง แล้วแต่กรณี ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันอยู่ระหว่างศึกษาหรือเรียนรู้อยู่ในจังหวัดนั้น ตรวจสอบคุณสมบัติแล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันตามข้อ ๒ (๒) (๓) และ (๔) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจสอบเลือกเข้ากองประจำการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๙

พลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลอากาศเอก คงศักดิ์ วันทนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๓ ตอนที่ ๔๖ ก ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบกฎกระทรวงการผ่อนผันเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ
แก่บุคคลซึ่งอยู่ระหว่างการศึกศึกษาหรือเรียนรู้

พ.ศ. ๒๕๔๙

หลักการ

ปรับปรุงหลักเกณฑ์การผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ
ให้แก่บุคคลซึ่งอยู่ระหว่างการศึกศึกษาในสถานศึกษา

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๙(๓) แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗ กำหนดให้บุคคล
ที่อยู่ในระหว่างการศึกศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ได้รับการผ่อนผันการตรวจเลือก
เข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ จึงได้มีการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดให้บุคคลที่อยู่ใน
ระหว่างการศึกศึกษาในสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงได้รับการผ่อนผันการ
ตรวจเลือกเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ แต่ในกฎกระทรวงจะกำหนดชื่อสถานศึกษา
เป็นรายสถานศึกษา ทำให้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้น
ใหม่และยังมิได้กำหนดชื่อสถานศึกษานั้นไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งทำให้บุคคลที่อยู่ในระหว่างการ
การศึกศึกษาในสถานศึกษานั้นๆ ไม่ได้รับการผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการเป็นทหาร
กองประจำการ และไม่สอดคล้องกับระบบการศึกษาของรัฐในปัจจุบัน ดังนั้น สมควรเปลี่ยน
หลักเกณฑ์การผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการให้แก่บุคคล
ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกศึกษาในสถานศึกษาตามลักษณะและประเภทของสถานศึกษาแทน
รวมทั้งกำหนดผู้มีสิทธิได้รับการผ่อนผันซึ่งอยู่ระหว่างการศึกศึกษานอกระบบ การศึกษาตาม
อัธยาศัย และการศึกษาเฉพาะทางด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของรัฐ และกำหนด
ผู้มีอำนาจตรวจสอบคุณสมบัติผู้ที่ได้รับการผ่อนผันในแต่ละกรณีให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้อง
ออกกฎกระทรวงนี้

บันทึกข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมกับ
กระทรวงมหาดไทย

คู่มือการปฏิบัติราชการสายงานจเร
การตรวจการ จัดทำ

บันทึกข้อตกลง
ระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย
ในระเบียบการอันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
พ.ศ. ๒๔๙๗

การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

ข้อ ๑ เมื่อมีบุคคลมาแสดงตนขอลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ ตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ ให้นายอำเภอรับลงบัญชีทหารกองเกินตาม (แบบ สด.๑) และออกใบสำคัญตาม (แบบ สด.๙) ท้ายบันทึกนี้ แต่ถ้าออกใบสำคัญไม่ทัน ให้ออกใบรับตาม (แบบ สด.๑๐) ท้ายบันทึกนี้เป็นหลักฐาน แล้วจึงจัดการออกใบสำคัญให้ภายหลังโดยเร็วที่สุด ส่วนในท้องที่ที่ยังมิได้กำหนดให้เรียกคนเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อรับลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้วให้ออกแต่ใบรับ (แบบ สด.๑๐) และให้ส่งบัญชีรายชื่อต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตาม (แบบ สด.๒) ท้ายบันทึกนี้

บุคคลที่รับลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งบัญชีรายชื่อภายในเดือนมกราคมของปีถัดไป เว้นแต่ถ้าคนใดได้ย้ายภูมิลำเนาทหารไปต่างจังหวัดก่อนกำหนดส่งบัญชีให้นายอำเภอคัดรายชื่อผู้นั้นส่งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อจัดการโอนเป็นราย ๆ ไป ส่วนบุคคลที่รับลงบัญชีทหารกองเกิน ตามมาตรา ๑๘ ให้ส่งบัญชีรายชื่อภายในกำหนดสามสิบวัน นับตั้งแต่วันรับลงบัญชีทหารกองเกินสำหรับบุคคลที่รับลงบัญชีตามมาตรา ๑๘ ให้ส่งบัญชีรายชื่อภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สุดสิ้นกำหนดวันประกาศของนายอำเภอ

ข้อ ๒ สามเณรเปรียญที่ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอตามมาตรา ๒๑ (๑) นั้น ให้นายอำเภอส่งเจ้าพนักงานไปทำบัญชีรายชื่อที่อารามหรือสำนักสงฆ์ และออก

ใบรับตาม (แบบ สด.๑๐) ส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๑ (๒) ให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมหรือคุมขังส่งบัญชีรายชื่อตาม (แบบ สด.๒) ให้ นายอำเภอเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญหรือใบรับให้แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ถ้าบุคคลใดมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ให้นายอำเภอส่งบัญชีรายชื่อไปให้นายอำเภอตามภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

ข้อ ๓ เมื่อมีบุคคลมาแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ ตามประกาศของนายอำเภอตามมาตรา ๑๙ ให้นายอำเภอรับลงบัญชีทหารกองเกินตาม (แบบ สด.๑) และปฏิบัติการอย่างอื่นตาม ข้อ ๑ และข้อ ๒ โดยอนุโลม ส่วนใบสำคัญหรือใบรับที่ได้ออกให้ไว้แต่เดิมนั้น ให้นายอำเภอประกาศยกเลิกเสีย เมื่อได้ออกใบสำคัญหรือใบรับให้แก่ผู้ใดใหม่แล้ว ให้เรียกใบสำคัญหรือใบรับฉบับเดิมคืนมาจัดการทำลายเสียอย่าให้ผู้ใดนำไปใช้ได้อีกต่อไป

ข้อ ๔ เมื่อนายอำเภอได้รับแจ้งตามมาตรา ๑๕ แล้ว ให้ออกใบรับตาม (แบบ สด.๑๐) การเรียกคนเข้ากองประจำการ

ข้อ ๕ ทหารกองเกินที่มีอายุตั้งแต่ยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไปและยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งอยู่ในกำหนดเรียกเข้ารับการตรวจเลือกเพื่อส่งเข้ากองประจำการตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๔๙๘) (๒) นั้น นายอำเภอจะจัดการส่งหมายเรียกไปมอบให้แก่ผู้ถูกเรียก หรือจะเรียกผู้ถูกเรียกมารับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น ก็ให้นายอำเภอกระทำได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๖ ในเดือนมิถุนายนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งบัญชีจำนวนทหารกองเกินที่จะเรียกเข้ารับราชการกองประจำการประจำปีให้ผู้บัญชาการมณฑลหรือผู้บังคับการจังหวัดทหารบกทราบ เพื่อจะได้เฉลี่ยคนในจังหวัดต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับส่วนจำนวนคน

ข้อ ๗ การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการในปีใดนั้น ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ต้องการคนแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดดังนี้

(๑) สำหรับทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ เป็นหน้าที่ของ
ผู้บัญชาการมณฑลหรือผู้บังคับการจังหวัดทหารบกแล้วแต่กรณี

(๒) สำหรับตำรวจจังหวัดอื่น ๆ นอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรี
ให้เป็นหน้าที่ผู้กำกับการหรือผู้บังคับกองตำรวจจังหวัดนั้น ส่วนจังหวัดพระนครและ
ธนบุรี ให้เป็นหน้าที่อธิบดีกรมตำรวจ

การเรียกนี้ต้องบอกให้ชัดว่าจะต้องการคนเท่าใด กำหนดรับคนเสร็จ
เมื่อใด ถ้าไม่มีเหตุการณ์ จำเป็นแล้ว ให้แจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดล่วงหน้าไม่น้อย
กว่าหกเดือน

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ต้องการคนแล้ว ให้เกลี่ย
คนที่ถูกเรียกในจังหวัดนั้นเป็นอำเภอตามส่วนที่มีคนมากและน้อย และแจ้งจำนวน
คนที่เกลี่ยแล้วให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ต้องการคนทราบก่อนวันตรวเลือกไม่น้อยกว่าสาม
เดือน

ข้อ ๘ การขอเรียก ถ้าจำนวนคนที่ขอเรียกไว้นั้นจำเป็นจะต้องเพิ่มขึ้น หรือลด
ลง ให้ผู้ขอเรียกชี้แจงไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่
ถ้าความจำเป็นนั้นเกิดขึ้นภายหลังที่กำหนดนี้ ให้ผู้ขอเรียกชี้แจงตรงต่อคณะกรรมการ
ตรวจเลือกในคราวรวมคนตรวจเลือกนั้นได้

ข้อ ๙ คนซึ่งต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการนั้น คือ

- (๑) คนซึ่งต้องส่งเข้ากองประจำการในวันตรวเลือก
- (๒) คนซึ่งนายอำเภอนัดส่งเข้ากองประจำการภายหลังวันตรวเลือก
- (๓) คนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเข้ากองประจำการภายหลังวันตรว
เลือก
- (๔) คนซึ่งร้องขอเข้ากองประจำการก่อนวันตรวเลือก ซึ่งเจ้าหน้าที่
ได้รับไว้

สำหรับใน (๑) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับคนเป็นผู้ขึ้นทะเบียน

สำหรับใน (๒) นายอำเภอท้องที่เป็นผู้ขึ้นทะเบียน

สำหรับใน (๓) ปลัดจังหวัดเป็นผู้นำขึ้นทะเบียน

สำหรับใน (๔) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับคนเป็นผู้นำขึ้นทะเบียน

ทะเบียนกองประจำการให้ใช้ตาม (แบบ สด.๓) ท้ายบันทึกนี้

ข้อ ๑๐ เครื่องหมายประจำตัวทหารหรือตำรวจซึ่งต้องลงในทะเบียนกอง
ประจำการนั้น ให้ใช้ดังนี้

(๑) ให้ลงอักษรย่อแผนกแล้วลงเลขพุทธศักราชต่อท้ายไว้บรรทัด
บน และลงอักษรย่อชื่อจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหาร กับลงเลขประจำตัวบุคคลที่เข้า
รับราชการกองประจำการในจังหวัดนั้นไว้บรรทัดล่าง

(๒) อักษรย่อแผนก คือ

ทหารบก	เขียนว่า ท.บ.
ทหารเรือ	เขียนว่า ท.ร.
ทหารอากาศ	เขียนว่า ท.อ.
ตำรวจ	เขียนว่า ตร.

(๓) อักษรย่อชื่อจังหวัด คือ

กระบี่	เขียนว่า ก.บ.
กาญจนบุรี	เขียนว่า ก.จ.
กาฬสินธุ์	เขียนว่า ก.ส.
กำแพงเพชร	เขียนว่า ก.พ.
กรุงเทพมหานคร	เขียนว่า ก.ท.
ขอนแก่น	เขียนว่า ข.ก.
จันทบุรี	เขียนว่า จ.บ.
ฉะเชิงเทรา	เขียนว่า ฉ.ช.
ชลบุรี	เขียนว่า ช.บ.
ชัยนาท	เขียนว่า ช.น.

ชัยภูมิ	เขียนว่า ช.ย.
ชุมพร	เขียนว่า ช.พ.
เชียงราย	เขียนว่า ช.ร.
เชียงใหม่	เขียนว่า ช.ม.
ตรัง	เขียนว่า ต.ง.
ตราด	เขียนว่า ต.ร.
ตาก	เขียนว่า ต.ก.
นครนายก	เขียนว่า น.ย.
นครปฐม	เขียนว่า น.ฐ.
นครพนม	เขียนว่า น.พ.
นครราชสีมา	เขียนว่า น.ม.
นครศรีธรรมราช	เขียนว่า น.ศ.
นครสวรรค์	เขียนว่า น.ว.
นนทบุรี	เขียนว่า น.บ.
นราธิวาส	เขียนว่า น.ธ.
น่าน	เขียนว่า น.น.
หนองคาย	เขียนว่า น.ค.
หนองบัวลำภู	เขียนว่า น.ภ.
บุรีรัมย์	เขียนว่า บ.ร.
ปทุมธานี	เขียนว่า ป.ท.
ประจวบคีรีขันธ์	เขียนว่า ป.ช.
ปราจีนบุรี	เขียนว่า ป.จ.
ปัตตานี	เขียนว่า ป.น.
พระนครศรีอยุธยา	เขียนว่า อ.ย.

พังงา	เขียนว่า พ.ง.
พัทลุง	เขียนว่า พ.ท.
พิจิตร	เขียนว่า พ.จ.
พิษณุโลก	เขียนว่า พ.ล.
เพชรบุรี	เขียนว่า พ.บ.
เพชรบูรณ์	เขียนว่า พ.ช.
แพร่	เขียนว่า พ.ร.
พะเยา	เขียนว่า พ.ย.
ภูเก็ต	เขียนว่า ภ.ก.
มหาสารคาม	เขียนว่า ม.ค.
มุกดาหาร	เขียนว่า ม.ท.
แม่ฮ่องสอน	เขียนว่า ม.ส.
ยะลา	เขียนว่า ย.ล.
ยโสธร	เขียนว่า ย.ส.
ร้อยเอ็ด	เขียนว่า ร.อ.
ระนอง	เขียนว่า ร.น.
ระยอง	เขียนว่า ร.ย.
ราชบุรี	เขียนว่า ร.บ.
ลพบุรี	เขียนว่า ล.บ.
ลำปาง	เขียนว่า ล.ป.
ลำพูน	เขียนว่า ล.พ.
เลย	เขียนว่า ล.ย.
ศรีสะเกษ	เขียนว่า ศ.ก.
สกลนคร	เขียนว่า ส.น.
สงขลา	เขียนว่า ส.ช.

สตูล	เขียนว่า ส.ต.
สมุทรปราการ	เขียนว่า ส.ป.
สมุทรสงคราม	เขียนว่า ส.ส.
สมุทรสาคร	เขียนว่า ส.ค.
สระบุรี	เขียนว่า ส.บ.
สระแก้ว	เขียนว่า ส.ก.
สิงห์บุรี	เขียนว่า ส.ห.
สุโขทัย	เขียนว่า ส.ท.
สุพรรณบุรี	เขียนว่า ส.พ.
สุราษฎร์ธานี	เขียนว่า ส.ฎ.
สุรินทร์	เขียนว่า ส.ร.
อ่างทอง	เขียนว่า อ.ท.
อุดรธานี	เขียนว่า อ.ด.
อุตรดิตถ์	เขียนว่า อ.ด.
อุทัยธานี	เขียนว่า อ.น.
อุบลราชธานี	เขียนว่า อ.บ.
อำนาจเจริญ	เขียนว่า อ.จ.

การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

ข้อ ๑๑ การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการตำรวจใน
จังหวัดที่เรียกคนเป็นทหารให้กระทำรวมกับการตรวจเลือกคนเป็นทหาร

ข้อ ๑๒ บุคคลที่จะให้เข้ารับราชการกองประจำการนั้นต้องตรวจร่างกายเสีย
ก่อน การตรวจนั้นให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ตรวจทหารกองเกินในคราวเรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการ
กองประจำการ ซึ่งอยู่ในหน้าที่คณะกรรมการตรวจเลือกตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๓๗
(พ.ศ. ๒๕๑๖)

(๒) ตรวจคนที่ร้องขอเข้ากองประจำการนอกเวลารวมคนตรวจ
เลือกประจำปี ให้แพทย์ในหน่วยที่จะรับคนเป็นผู้ตรวจ

(๓) ตรวจทหารกองเกินที่หลีกเลี่ยงขัดขืน ซึ่งจะต้องส่งเข้ากอง
ประจำการในปีนั้นตามมาตรา ๓๓ ให้แพทย์ในหน่วยที่จะรับคนเป็นผู้ตรวจ

ข้อ ๑๓ บุคคลที่ไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก ตาม
มาตรา ๒๗ นั้น ให้คณะกรรมการตรวจเลือกปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับบุคคลที่ไม่มาตามมาตรา ๒๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔)
นั้น ให้บันทึกไว้ในบัญชีช่องหมายเหตุแล้วแต่กรณี

(๒) สำหรับบุคคลที่มาไม่ได้ตามมาตรา ๒๗ (๕) นี้ ให้จำหน่าย
บัญชีว่าขาดไว้ก่อน แล้วมอบให้นายอำเภอจัดการสอบสวนตามทางการ

(๓) สำหรับบุคคลที่ปรากฏว่าไปเข้าตรวจเลือกที่อำเภออื่นตาม
มาตรา ๓๒ นั้น ให้บันทึกไว้ในบัญชีช่องหมายเหตุ

(๔) สำหรับบุคคลที่ป่วยไม่สามารถมาได้นั้น ให้สอบสวนปากคำ
ผู้แทนไว้ให้ชัดแจ้ง และให้บันทึกไว้ในบัญชีช่องหมายเหตุว่าเป็นคนจำพวกที่ ๓ ตาม
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ไปพลางก่อน แล้วมอบให้นายอำเภอจัดการ
สอบสวนตามทางการ เมื่อสอบสวนได้ความจริงจึงให้ปฏิบัติเช่นคนจำพวกที่ ๓ แต่ไม่
นับครั้งให้

ข้อ ๑๔ พระภิกษุที่ถูกเข้ากองประจำการ ถ้ารูปใดขอผ่อนผัน ยังไม่ลาสิกขา
ในวันตรวจเลือก ให้คณะกรรมการการตรวจเลือกผ่อนผันให้ไปลาสิกขาได้ไม่เกิน
๑๐ วัน นับจากวันตรวจเลือกวันสุดท้ายของจังหวัดนั้น โดยให้นายอำเภอเป็นผู้ออก
หมายนัดเช่นบุคคลตามมาตรา ๓๔

ส่วนผู้ที่ต้องส่งเข้ากองประจำการในวันตรวจเลือก ให้สัสดีจังหวัด
ทำบัญชีรายชื่อตาม (แบบ สด.๑๘) ท้ายบันทึกนี้ พร้อมกับตัวคนมอบให้ฝ่ายทหาร
หรือตำรวจรับไปทันที กับให้ชี้แจงไว้ในท้ายบัญชีให้ทราบด้วยว่า ยังมีพระภิกษุที่

ผ่อนผันให้ไปลาสิกขาอีกก็รูป เมื่อลาสิกขามาขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว ให้สัสดีจังหวัดส่งบัญชีรายชื่อและมอบตัวให้ฝ่ายรับคน

ข้อ ๑๕ ถ้าผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการประสงค์จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงตามมาตรา ๓๑ ก็ให้ยื่นตรงต่อคณะกรรมการชั้นสูงทีเดียว ไม่ต้องผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

เมื่อคณะกรรมการชั้นสูงได้รับคำร้องดังกล่าวแล้วหรือรายงานกรรมการตรวจเลือก ให้พร้อมกันพิจารณาและตัดสิน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับโรคหรือความพิการต้องให้แพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ ไม่น้อยกว่าสามนายที่มีชื่อเป็นกรรมการตรวจเลือก ซึ่งได้ตรวจผู้นั้นมาแล้ว ตรวจก่อนเสนอความเห็น

การปลดและจำหน่าย

ข้อ ๑๖ การปลดทหาร ตำรวจออกจากกองประจำการ และการปลดบุคคลซึ่งสำเร็จการศึกษาทหารที่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ทหารบก ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่จังหวัดใด ให้ผู้บังคับหน่วยทหารส่งรายชื่อผู้ที่จะครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนต่อผู้บังคับการจังหวัดทหารบก ที่หน่วยทหารนั้นอยู่ในเขตพื้นที่ เพื่อยื่นทางว่าวนำปลดต่อสัสดีจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหาร

(๒) ทหารเรือ ให้ผู้บังคับหน่วยทหารส่งรายชื่อผู้ที่จะครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนต่อกรมกำลังพลทหารเรือ หรือหน่วยที่ผู้บัญชาการทหารเรือมอบหมายให้เป็นหน้าที่ แล้วให้หน่วยที่ได้รับรายชื่อนี้ยื่นทางว่าวนำปลดต่อสัสดีจังหวัดตามภูมิลำเนาทหาร และส่งรายชื่อต่อผู้บังคับการจังหวัดทหารบกที่จังหวัดภูมิลำเนาทหารอยู่ในเขตพื้นที่ในโอกาสเดียวกันด้วย

(๓) ทหารอากาศ ให้ผู้บังคับหน่วยทหารส่งรายชื่อผู้ที่จะครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนต่อกรมกำลังพลทหารอากาศ หรือหน่วยที่ผู้บัญชาการทหารอากาศมอบหมายให้เป็นหน้าที่ แล้วให้หน่วยที่ได้รับรายชื่อนี้ยื่นทางว่านำปลดต่อแผนกสถิติจังหวัดตามภูมิลำนาทหาร และส่งรายชื่อต่อผู้บังคับการจังหวัดทหารบกที่จังหวัดภูมิลำนาทหารอยู่ในเขตพื้นที่ในโอกาสเดียวกัน

(๔) ดำรวจ ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดใด ให้ผู้กำกับการตำรวจจังหวัดนั้น เว้นแต่กรุงเทพมหานคร ให้ผู้บังคับการกองกำลังพลกรมตำรวจ ส่งรายชื่อผู้ที่ครบกำหนดปลดเป็นกองหนุนต่อผู้บังคับการจังหวัดทหารบกที่จังหวัดภูมิลำนาทหารอยู่ในพื้นที่ เพื่อขอทราบสังกัดเมื่อปลดเป็นกองหนุน แล้วจึงยื่นทางว่านำปลดต่อสถิติจังหวัดที่เป็นภูมิลำนาทหาร

การยื่นทางว่านำปลดให้ผู้ยื่นส่งถึงสถิติจังหวัดก่อนวันครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เว้นแต่ในกรณีที่ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ หรือปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๑ ให้ยื่นทางว่านำปลดภายในสามสิบวัน ทางว่านำปลดให้ใช้ตาม (แบบ สด.๗) ท้ายบันทึกนี้

(๕) การปลดผู้ซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมาย ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนโดยมิต้องรับราชการในกองประจำการนั้น ให้กรมการรักษาดินแดนหรือหน่วยซึ่งผู้บัญชาการทหารบกมอบหมายให้เป็นหน้าที่ส่งบัญชีรายชื่อขอ naik ตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการ และนำปลดต่อแผนกสถิติจังหวัดที่เป็นภูมิลำนาทหาร

บัญชีรายชื่อขอ naik ตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการและนำปลดให้ใช้ตาม (แบบ สด.๔๒) ท้ายบันทึกนี้

ข้อ ๑๗ การปลดทหารหรือตำรวจกองประจำการเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ ให้ถือวันเข้ารับราชการก่อนขึ้นทะเบียนกองประจำการ หรือตามวันที่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี แล้วนับตั้งแต่เดือนที่เข้ารับราชการเป็นต้นไปเป็นรายเดือน

จนครบกำหนด จึงให้นำปลดในวันที่ ๑ ของเดือนถัดไป เช่นผู้ที่ต้องเข้ารับราชการมีกำหนดยี่สิบสี่เดือน และขึ้นทะเบียนกองประจำการในเดือนเมษายน ๒๕๕๗ จะเป็นวันที่เท่าใดก็ตามต้องปลดในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ส่วนผู้ที่กำหนดให้รับราชการประจำการน้อยกว่าที่กล่าวนี้ ก็ให้นับวันรับราชการสำหรับการปลดโดยอนุโลมทำนองที่กล่าวแล้ว

ข้อ ๑๘ การคำนวณวันรับราชการกองประจำการนั้น ให้นับวันป่วย วันลาตามข้อบังคับบทว่าด้วยการลา วันถูกควบคุมหรือต้องโทษเข้ารวมด้วย ส่วนผู้รับราชการยังไม่ครบกำหนดเพราะเหตุอื่นนอกจากที่กล่าวแล้ว ต้องให้รับราชการจนครบกำหนดแล้วจึงปลดในวันที่ ๑ ของเดือนถัดไป

ข้อ ๑๙ ผู้ที่ครบกำหนดปลดในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือต้องโทษอยู่ ให้นำปลดทีเดียวไม่ต้องรอนพ้นโทษ ต่อเมื่อพ้นโทษแล้วจึงปล่อยตัวไป

ข้อ ๒๐ การปลดทหารหรือตำรวจกองประจำการ สัสดีจังหวัดต้องถือหลักฐานวันรับราชการตามทางว่านำปลดประกอบกับวันรับราชการตามทะเบียนกองประจำการ

ทหารที่อยู่ในกองประจำการ ถ้าปรากฏว่าพิการ ทุพพลภาพ หรือมีโรค ซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องให้แพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ เป็นกรรมการอย่างน้อยสามนาย ในจำนวนนี้ต้องเป็นแพทย์ในหน่วยทหารอย่างน้อยหนึ่งนายจัดการตรวจ ถ้าเป็นจริงให้ออก ใบสำคัญตาม (แบบ สด.๖) ท้ายบันทึกนี้ และนำปลดเป็นพ้นราชการทหาร

แต่การปลดตำรวจในกรณีดังกล่าวในวรรคก่อน ถ้าแห่งใดมีแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ ที่จัดการตรวจไม่ครบตามจำนวน ให้จัดแพทย์ชั้นที่ต่ำกว่าสมทบให้ครบจำนวน แต่ต้องให้มีแพทย์แผนปัจจุบัน ชั้น ๑ เป็นกรรมการในจำนวนนั้นอย่างน้อยหนึ่งนาย

การปลดผู้ซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหาร สัสดีจังหวัดต้องถือหลักฐานตามบัญชีรายชื่อขอนำตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการและนำปลด ประกอบกับทะเบียนกองประจำการ และสำเนาหนังสือสำคัญประจำตัวแสดงวิทยฐานะ

ข้อ ๒๑ การปลดทหารกองประจำการมาตรา ๔๐ นั้น ถ้าอายุยังไม่ครบสามสิบปีบริบูรณ์ ให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ ประเภทที่ ๒ จนกว่าอายุจะครบสามสิบปีบริบูรณ์ ถ้าอายุครบสามสิบปีบริบูรณ์แล้ว ให้ปลดเป็นกองหนุน ชั้นที่เหมาะสมกับอายุเช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกิน

ข้อ ๒๒ การปลดทหารกองหนุนให้กระทำได้ด้วยวิธีต่อไปนี้

(๑) ประเภทที่ ๑ ปลดเป็นกองหนุนในเดือนใด ให้นับครบกำหนดปลดชั้นต่อไปในวันที่ ๑ ของเดือนที่ครบกำหนดปลดนั้น ไม่ต้องคิดรายวัน

(๒) ประเภทที่ ๒ แม้จะลงบัญชีทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนในวันเดือนปีใดก็ตาม ถ้าอายุครบกำหนดในปีใดให้ปลดในวันที่ ๑ ของปีที่อายุครบไม่ต้องคิดรายวันรับราชการ เช่น บุคคลอายุยี่สิบแปดปีบริบูรณ์ ลงบัญชีทหารกองเกินเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๔๙๗ คิดครบกำหนดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ วันที่ ๑ มกราคม ๒๔๙๙

(๓) ในการเรียกระดมพล การเรียกเข้าฝึกวิชาทหาร หรือในการทดลองความพร้อมพร้อมคราวใด ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดพิการ พุพพลภาพ หรือมีโรคตามกฎกระทรวง ซึ่งจะต้องปลดเป็นพันราชการทหารตามมาตรา ๔๑ ให้ออกใบสำคัญ (แบบ สด.๖) แต่ให้แพทย์ที่ตรวจร่างกาย ๑ นายทหารผู้อำนวยราชการ ๑ และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งแทนหน่วยทหารในการนั้น ๑ เป็นผู้ลงชื่อในใบสำคัญ

ข้อ ๒๓ ผู้มีหน้าที่ออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญ คือ

(๑) หนังสือสำคัญซึ่งออกให้ตามมาตรา ๙ นั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกตาม (แบบ สด.๘) ท้ายบันทึกนี้ และลงชื่อประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

(๒) ใบสำคัญซึ่งออกให้ตามมาตรา ๔๐ นั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกตาม (แบบ สด.๙) ท้ายบันทึกนี้ แต่ต้องแก้ตำแหน่ง

นายอำเภอ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด และเติมตำแหน่งสัสดีจังหวัดลงด้วย แล้วลงชื่อ
ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

(๓) ในกรณีที่ปลดพ้นราชการทหารตามมาตรา ๔๑ นั้น จะต้อง
พิจารณาว่า การปลดนั้นปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ หรือที่ ๒ ถ้าเป็นการปลด
พ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ ให้ออกหนังสือสำคัญตาม (๑) ถ้าปลดพ้นราชการ
ทหารประเภทที่ ๒ ให้ออกใบสำคัญตาม (๒)

(๔) ใบสำคัญซึ่งออกให้ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙
นั้นให้ออกตาม (แบบ สด.๙) และให้นายอำเภอลงชื่อประทับตราประจำตำแหน่งเป็น
สำคัญ และให้สัสดีอำเภอลงชื่อรับรองว่าเป็นการถูกต้องในหลังใบสำคัญนั้นด้วย

(๕) หนังสือสำคัญสำหรับการปลดตำรวจในจังหวัดที่เรียกคนเข้า
รับราชการแต่เฉพาะตำรวจนั้น ให้ออกตาม (แบบ สด.๘) และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
ลงชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ กับให้ผู้กำกับหรือผู้บังคับกอง
ตำรวจลงชื่อในหนังสือสำคัญนี้ด้วย

ข้อ ๒๔ การออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญในหน้าที่สัสดีจังหวัดให้จัดการ
ดังนี้

(๑) หนังสือสำคัญซึ่งออกให้ตามมาตรา ๙ หรือใบสำคัญซึ่งออก
ให้ตามมาตรา ๔๐ นั้น ให้ส่งไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ขอปลดเพื่อส่งแก่หน่วยต้นสังกัดจัดการ
มอบให้ตัวรับไป

(๒) ถ้าทหารกองหนุนที่ได้รับหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญตามข้อ
๒๓ (๑) หรือ (๒) ไปแล้ว มีเหตุต้องปลดพ้นราชการทหาร ก็ให้เรียกหนังสือสำคัญ
หรือใบสำคัญนั้นมาลงวันปลดพ้นราชการทหารในด้านหลังหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญ
แล้วผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัด ลงชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ
ส่วนวันปลดที่ได้ลงไว้เดิม ซึ่งยังไม่ถึงกำหนดนั้นให้ขีดฆ่าและลงชื่อสัสดีจังหวัดกำกับไว้

(๓) ทหารกองเกินที่นายอำเภอออกใบสำคัญให้ไว้ ถ้าต้องปลดพ้นราชการทหารตามมาตรา ๔๑ ให้ออกใบสำคัญให้ใหม่ตามข้อ ๒๓ (๓) และให้เรียกใบสำคัญเดิมมาทำลายเสีย

ข้อ ๒๕ นายอำเภอท้องที่ที่ได้รับหลักฐานการขอเปลี่ยนชื่อตัวก็ดี ชื่อสกุลก็ดี หรือทั้งชื่อตัวชื่อสกุลก็ดี ตามมาตรา ๑๒ วรรคท้าย เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้แก้ไขใบสำคัญเฉพาะที่อำเภอออกให้ โดยขีดฆ่าคำเดิมด้วยหมึกดำ แล้วเขียนคำที่ขอแก้ไขได้หรือต่อคำที่ขีดฆ่า แล้วประทับตราประจำตำแหน่งนายอำเภอตรงที่ขีดฆ่า แล้วแก้ไข (แบบ สด.๑) ที่อำเภอและบอกให้จังหวัดแก้ไข (แบบ สด.๒๗) ไว้ให้ตรงกัน

ส่วนหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดออกให้ต้องส่งสำเนาหลักฐานเปลี่ยนชื่อให้จังหวัดแก้ไข โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับวรรคแรก แต่ประทับตราประจำตำแหน่งสัสดีจังหวัดตรงที่ขีดฆ่า ถ้าที่ใดยังไม่มีตราประจำตำแหน่งสัสดีจังหวัดก็ให้ประทับตราประจำตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดแทน

หนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่ผิดชื่อหรือคำต่าง ๆ ซึ่งต้องแก้ไขให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวรรคแรก

ข้อ ๒๖ ถ้าผู้ที่ได้รับหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญตามข้อ ๒๓ นั้น ต้องจำหน่ายด้วยประการใด ๆ ซึ่งจะไม่ต้องถืออีกต่อไปแล้ว ให้จัดการเรียกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญนั้นมาทำลายเสีย ถ้าเรียกไม่ได้ให้สอบสวนว่าเรียกไม่ได้เพราะเหตุใด ถ้ามีต้นข้าวต้องบันทึกไว้ในต้นข้าวให้ทราบเรื่องตามหลักฐานในหนังสือหรือบัญชีฉบับใด พ.ศ. ใดด้วย

ข้อ ๒๗ ทหารหรือตำรวจกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนตาย ให้จัดการจำหน่ายทะเบียนกองประจำการและบัญชี

การจำหน่ายตายนี้ ถ้าเป็นทหารหรือตำรวจกองประจำการ ให้หน่วยต้นสังกัดแจ้งต่อสัสดีจังหวัดตามภูมิลำเนาทหารของผู้ตาย แล้วให้จังหวัดนั้นแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของผู้ตาย เพื่อจำหน่ายทะเบียนบัญชีตามระเบียบ

ถ้าเป็นทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนในจังหวัดที่เรียกคนเข้ารับราชการทหาร ให้ นายอำเภอท้องที่ที่ทหารนั้นตายแจ้งต่อจังหวัดตามภูมิลำเนาทหารของผู้ตาย ถ้าเป็น จังหวัดที่มีได้เรียกคนเข้ารับราชการทหาร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งต่อสัสดีจังหวัด ที่ทำการแทนด้วย

ทั้งนี้ ให้แจ้งต่อกันภายในสามสิบวัน

การย้ายภูมิลำเนาทหารหรือย้ายที่อยู่

ข้อ ๒๘ บุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ วรรค ๑ หรือมาตรา ๑๘ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนย้ายที่อยู่เปลี่ยนตำบล ให้นาย อำเภอแก้บัญชีให้ถูกต้อง

ถ้าไปอยู่ต่างตำบลชั่วคราวเกินกว่าสามสิบวัน เมื่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหารเดิม ได้รับแจ้งการย้ายจากนายอำเภอที่ไปอยู่ชั่วคราวนั้นแล้ว ให้หมายเหตุบัญชีไว้

ในการรับแจ้งย้ายที่อยู่ดังกล่าวแล้วก็ได้หรือการรับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารก็ได้ ให้นายอำเภอออกไปรับตาม (แบบ สด.๑๐) ให้แก่ผู้แจ้งไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๙ บุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ วรรค ๑ หรือ มาตรา ๑๘ แล้ว หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนที่ต้องโทษตามคำพิพากษา ของศาลนั้น เมื่อรับตัวเข้าคุมขังหรือส่งตัวไปอยู่ในเขตอันมีกำหนด หรือส่งไปกักกัน หรือเมื่อย้ายไปคุมขังประจํายังเรือนจำ หรือนิคม หรือเมื่อพ้นโทษ เจ้าหน้าที่ควบคุม เดิมและใหม่ต้องแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งไปยัง นายอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น

ทั้งนี้ ให้แจ้งต่อกันภายในกำหนดสามสิบวัน

ข้อ ๓๐ การย้ายภูมิลำเนาทหารต่างอำเภอหรือต่างจังหวัด สำหรับบุคคลที่ได้ลง บัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ วรรค ๑ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว หรือ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนนั้น เมื่อนายอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมได้ รับแจ้งการย้ายจากนายอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารใหม่ตาม มาตรา ๑๒ แล้วให้

จัดการสอบสวน เมื่อได้หลักฐานว่าผู้ขอย้ายไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดของตนทราบ

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับแจ้งแล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ที่ปลดจากกองประจำการให้คัดสำเนาทะเบียนส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดตามภูมิลำเนาทหารใหม่ แต่ถ้าเป็นบุคคลที่ได้ลงบัญชีรายนามทหารกองประจำการและทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ (แบบ สด.๒๖) ให้คัดรายการจากบัญชีนั้นลงในทะเบียนกองประจำการ (แบบ สด.๓) โดยเขียนที่เหนือทะเบียนกองประจำการว่า คัดรายการจากบัญชี (แบบ สด.๒๖) แล้วแต่กรณี ส่งไปยังจังหวัดตามภูมิลำเนาทหารใหม่

(๒) บุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ วรรค ๑ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว หรือทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ให้ทำบัญชีตาม (แบบ สด.๑๒) ท้ายบันทึกนี้ส่งไปยังจังหวัดตามภูมิลำเนาทหารใหม่

จังหวัดที่ได้รับการแจ้งการย้าย ถ้าเป็นจังหวัดที่มีได้เรียกคนเข้ารับราชการทหาร ให้เก็บหลักฐานการโอนนั้นไว้ แต่ถ้าเป็นจังหวัดที่เรียกคนเข้ารับราชการทหาร ให้เก็บสำเนาทะเบียนหรือลงบัญชีรายนามทหารกองประจำการและทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ (แบบ สด.๒๖) หรือบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ (แบบ สด.๒๗) ไว้ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๑ การบันทึกจำหน่ายผู้ที่ย้ายภูมิลำเนาทหารให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) จังหวัดที่เรียกคนเข้ารับราชการทหาร สำหรับทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ที่ปลดจากกองประจำการ ให้บันทึกหลังทะเบียนกองประจำการในช่องย้ายภูมิลำเนาทหารหรือจำหน่ายบัญชีรายนามทหารกองประจำการ และทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ แล้วแต่กรณี

สำหรับบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ วรรค ๑ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ จำหน่ายบัญชี

ทหารกองเกิน หรือบัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ แล้วแต่กรณี

(๒) จังหวัดที่มีได้เรียกคนเข้ารับราชการทหาร สำหรับทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ที่ปลดจากกองประจำการ ถ้ามีทะเบียนกองประจำการบัญชีรายชื่อทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ที่ได้ย้ายภูมิลำเนาทหาร (แบบ สด.๑๑) หรือถ้ามีบัญชี (แบบ สด.๑๒) อยู่ให้บันทึกในช่องย้ายภูมิลำเนาทหาร หรือช่องหมายเหตุแล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๒ จังหวัดที่มีได้เรียกคนเข้ารับราชการทหาร เมื่อได้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารเข้ามา หรือย้ายออกไป หรือตาย ให้แจ้งต่อสัสดีจังหวัดที่ทำการแทนภายในกำหนดสามสิบวัน คือถ้ารับแจ้งการย้ายเข้ามาให้ส่งสำเนาทะเบียนกองประจำการหรือบัญชีตาม (แบบ สด.๑๒) แล้วแต่กรณี ถ้าย้ายภูมิลำเนาทหารออกไป หรือตายให้ส่งบัญชีตาม (แบบ สด.๑๓) ท้ายบันทึกนี้

การเรียกทหารกองเกินและทหารกองหนุนเข้ารับราชการทหาร

ข้อ ๓๓ เพื่อให้การระดมพลเป็นไปด้วยความพร้อมและรวดเร็ว ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเตรียมการล่วงหน้าไว้ และทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่ให้เตรียมที่จะเรียกระดมได้ทุกขณะ เมื่อถึงคราวจะระดมให้ฝ่ายทหารสั่งการตรงต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่ในตำแหน่งใด ๆ ก็ได้ และเมื่อได้สั่งการไปแล้วต้องรีบแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่ตำแหน่งเหนือขึ้นไปให้ทราบด้วย

ข้อ ๓๔ การเรียกเข้าฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความพร้อมนั้น ถ้าไม่ใช่ในกรณีพิเศษ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่ก่อนถึงวันกำหนดอย่างน้อยสามเดือน

การออกหนังสือสำคัญใบสำคัญ

แผนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหาย

ข้อ ๓๕ จังหวัดที่เรียกคนเข้ารับราชการแต่เฉพาะตำรวจไม่มีหน่วยสวัสดิ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ทำใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ไม่ ต้องออกใบสำคัญแทนให้ใหม่ แต่ถ้าเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ทำหนังสือสำคัญ ชำรุดหรือสูญหาย จึงต้องออกหนังสือสำคัญแทนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหายให้ใหม่ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งไปยังสวัสดิจังหวัดที่ทำการแทนจัดการออกหนังสือ สำคัญแทนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหาย ลงชื่อประทับตราประจำตำแหน่งแล้วส่งคืนผู้ว่า ระชากรจังหวัด ลงชื่อประทับตราตำแหน่งและจัดการต่อไป

ข้อ ๓๖ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนที่ไปอยู่ต่างจังหวัดชั่วคราวทำ หนังสือสำคัญหรือใบสำคัญชำรุดหรือสูญหายขอรับใหม่ ให้นายอำเภอที่รับแจ้ง จัดการสอบสวน ถ้าได้ความจริงและถ้าหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่ชำรุดหรือ สูญหายนั้นจังหวัดเป็นผู้ออก ก็ให้บอกไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหาร โดยผ่านจังหวัดที่มาอยู่ชั่วคราว แต่ถ้าเป็นใบสำคัญที่อำเภอออกก็ให้ร้องขอไปยัง นายอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมเพื่อจัดการออกให้

ข้อ ๓๗ เงินค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญแทนฉบับ ที่ชำรุดหรือสูญหาย ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นเป็นผู้เรียกเก็บ

บันทึก ณ วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๙๙

(ลงชื่อ) พลเอก สถิตยยุทธการ

ผู้แทนกระทรวงกลาโหม

(ลงชื่อ) ศ.ไทยวัฒน์

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย

แบบพิมพ์สายงานสัสดี

แบบพิมพ์สายงานสัสดี

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๑.	บัญชีทหารกองเกิน (สด.๑)	๑. รับลงบัญชีทหารกองเกินตาม ม. ๑๖, ๑๘, ๑๙ ๒. รับแจ้งย้ายภูมิลำเนาผู้ที่มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพเป็น ประจำ หรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานตาม ม. ๑๒
๒.	บัญชีรายชื่อคนที่ลงบัญชีทหารกองเกิน (สด.๒)	๑. เป็นบัญชีรายงานการรับคนลงบัญชีทหารกองเกินสำหรับผู้ที่อยู่ในกำหนดลงบัญชีทหารกองเกินตาม ม. ๑๖ ตั้งแต่ ม.ค. ถึงสิ้น ธ.ค. ของปีนั้น ๒. รายงานการรับคนลงบัญชีทหารกองเกินที่ตกค้าง ไม่ได้มาลงบัญชีทหารกองเกินพร้อมกับคนเกิด พ.ศ. เดียวกันตาม ม. ๑๘ ๓. รายงานการรับคนลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตาม ม. ๑๙
๓.	ทะเบียนกองประจำการ (สด.๓) ทบ.๑๐๑-๐๖๒	ขึ้นทะเบียนเป็นทหารกองประจำการให้แก่ ๑. ผู้ที่ถูกเข้ากองประจำการในคราวตรวจเลือก ๒. นศท. ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไป

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๔.	ใบสำคัญสำหรับคนจำพวกที่ ๓ (สค.๔) ทบ.๑๐๑-๐๖๓	๓. นร. ทหารเมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ๔. ทหารประจำการที่ยังไม่เคยขึ้นทะเบียนกองประจำการ ๕. คนร้องขอเข้ากองประจำการก่อนวันตรวจเลือกซึ่งเจ้าหน้าที่ได้รับไว้ ๖. ผู้ที่เข้ารับราชการ ตร. ตามข้อตกลงกับกระทรวงกลาโหม และกระทรวงกลาโหมส่งรายชื่อให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ๗. ผู้ที่อาสาสมัครไปช่วยทำการรบนอกประเทศที่ กท. กำหนด ๘. ผู้ที่ถูกเรียกเข้าฝึกวิชาทหารหรือระดมพล โดยวิธีเรียกอย่างทหารใหม่ที่ได้รับราชการติดต่อกันครบ ๑๒ เดือนแล้ว ๙. ผู้ที่เข้ารับการฝึกและอบรมเป็นพลอาสาพิเศษ (อาสาสมัครทหารพราน) - ออกให้แก่ทหารกองเกินที่มาเข้ารับการตรวจเลือกที่มีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการในขณะนั้นได้ เพราะป่วยซึ่งจะบำบัด

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
		ให้หายภายในกำหนด ๓๐ วันไม่ได้ และกำหนดให้เป็นคนจำพวกที่ ๓
๕.	ใบสำคัญสำหรับคนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับ ราชการทหารได้ (สค.๖) ทบ.๑๐๑- ๐๖๖	- ออกให้แก่ทหารกองเกินที่มาเข้ารับ การตรวจเลือกที่พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับ ราชการทหารได้
๖.	ทางว่านำปลดออกจากกอง ประจำการ (สค.๗) ทบ.๑๐๑-๐๖๗	๑. ทหารที่อยู่ในกองประจำการ ถ้า ปรากฏว่าพิการ ทุพพลภาพ หรือมี โรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการ ทหารได้ตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงฯ ก็ให้นำปลดเป็นพ้นราชการทหาร ๒. ดำรงที่อยู่ในกองประจำการ เช่น เดียวกับ ๑.๑ ๓. ในการเรียกระดมพล การเรียกพล เพื่อทดลองความพร้อมพร้อม การ เรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร และการ เรียกพลเพื่อตรวจสอบคราวใด ถ้าปรากฏว่า ทหารกองเกินหรือ ทหารกองหนุนผู้ใดพิการ ทุพพล ภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับ ราชการทหารได้ให้ปลดเป็นพ้น ราชการทหาร

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๗.	หนังสือสำคัญ (สด.๘) ทบ.๑๐๑-๐๖๘	- ใช้ในการปลดทหารและตำรวจที่รับราชการครบ กำหนดออกจากกองประจำการ ฯลฯ
๘.	ใบสำคัญ (สด.๙) ทบ.๑๐๑-๐๖๙	- เมื่อได้รับทางว่านำปลดออกจากกองประจำการ จาก จทบ. กพ.ทร., กพ.ทอ. และทางตำรวจ ๑. ออกให้เป็นหลักฐานแก่ทหารหรือตำรวจที่รับราชการในกองประจำการครบกำหนดตามพร.บ.รับราชการทหารแล้ว ๒. ออกให้แก่ทหารที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนดแต่พิการ ทุพพลภาพ หรือมีโรคที่ไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ ต้องปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ ๓. ออกให้แก่ผู้ที่ขอรับหนังสือสำคัญแทนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหาย
๙.	ใบรับ (สด.๑๐)	๑. ไม่สามารถออกใบสำคัญ (สด.๙) ให้แก่ผู้ที่ขอลงบัญชีทหารกองเกินได้ทัน ๒. ผู้แจ้งย้ายที่อยู่ชั่วคราวหรือแจ้งย้ายภูมิลำเนาทหาร

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
		๓. ผู้แจ้งขอเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล ๔. ผู้แจ้งพ้นจากฐานะยกเว้นหรือผ่อนผัน
๑๐.	หนังสือแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหาร (สค.๑๒) ทบ.๑๐๑-๐๗๑	- เมื่อทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ย้ายภูมิลำเนาทหารเป็นหลักฐาน
๑๑.	บัญชีจำนวนคนที่เรียกได้ (สค.๑๔) ทบ.๑๐๑-๐๗๒	- เพื่อให้ จทบ. ได้ทราบยอดจำนวนทหารกองเกินที่ จะเรียกได้แต่ละปี สำหรับเป็นข้อมูลในแบ่งเฉลี่ยเข้า ๑. รวบรวมยอดทหารกองเกินอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะถูกเรียก และอายุ ๒๒-๒๙ ปีที่อยู่ในกำหนดเรียกเข้ารับการตรวจเลือก ส่งต่อสัสดี มทบ. หรือ สัสดี จทบ. ที่ จทบ. นั้นขึ้นตรงต่อ ทภ. และ ผบ.จทบ. ซึ่งจังหวัดนั้น ๆ อยู่ในเขตพื้นที่ภายในเดือน มิ.ย. ก่อนปีที่จะเรียก ๒. เมื่อมีจำนวนทหารกองเกินเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นหรือลดลงเกินกว่า ๕๐ คนให้ส่งบัญชีเปลี่ยนแปลงฉบับใหม่ครั้งสุดท้ายส่งพร้อมกับบัญชีเทียบจำนวนที่จะกะเรียก (สค.๑๕)

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๑๒	บัญชีเทียบจำนวนคนที่จะกะเรียก (สค.๑๕) ทบ.๑๐๑-๐๗๓	- ใช้เป็นบัญชีแจ้งยอดการแบ่งเฉลี่ย จำนวนทหารกองเกินที่จะส่งเข้า กองประจำการออกเป็นอำเภอ ๆ หรือเป็นวัน ๆ ที่ทำการตรวจเลือก ในจังหวัดนั้น ๑. แจ้งผลการแบ่งเฉลี่ย ส่งบัญชี ครั้งแรกเมื่อได้รับทราบจำนวน ที่ฝ่ายทหารขอเรียก (ประมาณ เดือน ม.ค. ของปีที่จะเรียก) ๒. เมื่อมีจำนวนคนที่จะเรียกได้ เปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้น หรือลด ลงเกินกว่า ๕๐ คน ส่งบัญชี เปลี่ยนแปลงฉบับใหม่ ๓. เมื่อฝ่ายทหารขอลดหรือเพิ่ม จำนวนคนที่ขอเรียกส่งเปลี่ยน ฉบับใหม่
๑๓.	บัญชีเรียกทหารกองเกินเข้า กองประจำการ (สค.๑๖) ทบ.๑๐๑-๐๗๔	- ใช้เป็นบัญชีรายชื่อทหารกองเกิน ที่ถูกเรียกเข้ากองประจำการแต่ละ พ.ศ. ที่ทำการตรวจเลือก ๑. ทหารกองเกินอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเรียกเข้าตรวจเลือก คัดรายชื่อออกมาจากบัญชี ทหารกองเกินและทหารกอง หนุนประเภทที่ ๒ (สค.๒๗)

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
		๒. ทหารกองเกินอายุ ๒๒ ถึง ๒๙ ปี คัดรายชื่อออกมาจากบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (สค.๑๖) ที่ทำการตรวจเลือกครั้งสุดท้าย ๓. เป็นเอกสารใช้บันทึกผลการตรวจเลือกของคณะกรรมการตรวจชุดละ ๑ วัน
๑๔.	บัญชีตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ (สค.๑๗) ทบ.๑๐๑-๐๗๕	- ใช้เป็นบัญชีรายงานผลการตรวจเลือกโดยละเอียด ตามบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ (สค.๑๖) แต่ละวันที่ทำการตรวจเลือก
๑๕.	บัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ (สค.๑๘) ทบ.๑๐๑-๐๗๖	- ใช้เป็นบัญชีรายชื่อทหารกองเกินที่ได้ขึ้นทะเบียน กองประจำการแล้ว
๑๖.	บัญชีส่งยกเว้นหรือผ่อนผัน (สค.๑๙) ทบ.๑๐๑-๐๗๗	- ใช้ในการส่งยกเว้นหรือผ่อนผันดังนี้ ๑. ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ๒. ยกเว้นไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ ๓. ผ่อนผันไม่ต้องมาเข้ารับการตรวจเลือก ๔. ผ่อนผันไม่ส่งเข้ากองประจำการในคราวที่มีคนพอ

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๑๗.	บัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (สค.๒๐) ทบ.๑๐๑-๐๗๘	- ใช้เมื่อได้แจ้งให้ ๑. ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ๒. ยกเว้นไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ ๓. ผ่อนผันไม่ต้องมาเข้ารับการตรวจเลือก ๔. ผ่อนผันไม่ส่งเข้ากองประจำการในคราวที่มีคนพอ
๑๘.	บัญชีจำนวนทหารกองหนุน ประเภทที่ ๑ (สค.๒๑) ทบ.๑๐๑-๐๗๙	- ใช้ในการรายงานยอดทหารกองหนุน ประเภทที่ ๑ ปีละครั้ง ตัดยอดใน สิ้นเดือน มี.ค.
๑๙.	บัญชีจำนวนทหารกองเกิน (สค.๒๒) ทบ.๑๐๑-๐๘๐	- ใช้ในการรายงานยอดทหารกองเกิน ปีละครั้ง ตัดยอดในสิ้นเดือน มี.ค.
๒๐.	บัญชีจำนวนทหารกองหนุน ประเภทที่ ๒ (สค.๒๓) ทบ.๑๐๑-๐๘๑	- ใช้ในการรายงานยอดทหารกองหนุน ประเภทที่ ๒ ปีละครั้ง ตัดยอด ในสิ้นเดือน มี.ค.
๒๑.	บัญชีจำนวนที่มีได้รับราชการ (สค.๒๖) ทบ.๑๐๑-๐๘๔	- ใช้ในรายการจำนวนวันที่ข้าราชการ สัสดี ลาป่วย ลาภัก ลาอุปสมบท และขาดราชการประจำเดือน
๒๒.	บัญชีรายชื่อทหารกองเกินและทหาร กองหนุนประเภทที่ ๒ (สค.๒๗) ทบ.๑๐๑-๐๘๕	- คัดรายชื่อผู้ที่ลงบัญชีทหารกองเกิน ตามที่อยู่ที่ได้ส่งบัญชีรายชื่อคน ที่ลงบัญชีทหารกองเกิน (สค.๒)

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
		มาให้ตาม พ.ศ. เกิด แต่ละอำเภอ คัดรายชื่อแยกเป็นตำบล ๆ
๒๓.	บัญชีรับหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญ (สค.๒๘) ทบ.๑๐๑-๐๘๖	๑. เป็นหลักฐานในการรับหนังสือ สำคัญทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ที่ส่งไปให้สัสดีอำเภอ หรือหน่วย ทหารเป็นผู้มอบให้เจ้าตัวรับ ๒. เป็นหลักฐานในการรับใบสำคัญ ปลดพ้นราชการทหารที่ส่งไปให้ สัสดีอำเภอเป็นผู้มอบให้เจ้าตัวรับ
๒๔.	บัญชีปลดย้ายประเภท (สค.๒๙) ทบ.๑๐๑-๐๘๗	- ใช้สำหรับรายงานการปลดทหาร กองประจำการเป็นทหารกองหนุน ประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ ให้ สัสดี มทบ. หรือสัสดี จทบ. ที่ จทบ. นั้นขึ้นตรง ทก. ผู้เก็บรักษา ทะเบียนกองประจำการของทหาร กองประจำการในเขตพื้นที่เพื่อ บันทึกปลดในทะเบียนตรงกัน
๒๕.	บัญชีจำหน่ายตาย (สค.๓๐) ทบ.๑๐๑-๐๘๘	- ใช้สำหรับรายงานต่อสัสดี มทบ. หรือสัสดี จทบ. ที่ จทบ. นั้นขึ้น ตรงต่อ ทก. เมื่อทหารกองหนุน ประเภทที่ ๒ ที่ปลดจากกอง ประจำการตายเพื่อบันทึกทะเบียน กองประจำการไว้ตรงนั้น

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๒๖.	บัญชีคนอายุครบอายุ ๖๐ ปี (สค.๓๑) ทบ.๑๐๑-๐๘๙	- ใช้ในการรายงานสถิติ มทบ. หรือ สถิติ จทบ. ที่จทบ. นั้น ขึ้นตรง ทภ. เมื่อได้ทำลายทะเบียนกองประจำ การผู้ที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์
๒๗.	รายงานการย้ายภูมิลำเนาทหาร กองหนุน (สค.๓๒) ทบ.๑๐๑-๐๙๐	- ใช้ในการรายงานสถิติ มทบ. หรือ สถิติ จทบ. ที่จทบ. นั้นขึ้นตรง ทภ. เมื่อมีทหารกองหนุนย้ายภูมิลำเนา ทหารเข้ามาอยู่ในเขตพื้นที่
๒๘.	บัญชีรายชื่อทหารกองประจำการ ที่หนีราชการ (สค.๓๓) ทบ.๑๐๑- ๐๙๑	- ใช้คัดรายชื่อทหารกองประจำการ ที่หนีราชการตามที่หน่วยทหาร หรือ จทบ. แจ้งมาให้ติดตามตัว ส่งสังกัด
๒๙.	ป้ายปิดปกเก็บทะเบียนกองประจำการ (สค.๓๔) ทบ.๑๐๑-๐๙๒	
๓๐.	หมายเรียกเข้ารับราชการทหาร (สค.๓๕)	- ใช้ในการเรียกทหารกองเกินให้มา เข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหาร กองประจำการประจำปี
๓๑.	ใบสำคัญยกเว้นผู้กระทำความ ผิด (สค.๓๖)	- ออกให้แก่ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ เรียกเข้ากองประจำการในยาม ปกติ ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ม. ๑๔ (๒)
๓๒.	ใบสำคัญยกเว้นครู (สค.๓๗)	- ออกให้แก่ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ม. ๑๔ (๕)

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๓๓.	ประกาศ (ลงบัญชีทหารกองเกิน) สค.๓๘	- ประกาศให้ชายที่มีสัญชาติไทยไป ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอเมื่อ มีอายุครบกำหนด ประกาศนี้ กระทำในเดือน ก.ย. ทุกปี ปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและที่เปิดเผยตาม ชุมชนในท้องที่นั้น กับส่งให้ กำนันผู้ใหญ่บ้านไปแจ้งราษฎรใน ท้องที่ของตนทราบด้วย
๓๔.	ประกาศ (รับหมายเรียก) (สค.๓๙)	- ประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุ ย่างเข้า ๒๑ ปี ในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่ อำเภอตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ประกาศนี้กระทำในเดือน ต.ค. ทุกปีปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และที่เปิดเผยตามชุมชนในท้อง ที่นั้น กับส่งให้กำนันผู้ใหญ่บ้านนำ ไปแจ้งแก่ราษฎรในท้องที่ของ ตนทราบด้วย
๓๕.	หมายนัดเข้ารับราชการทหาร (สค.๔๐)	- ออกให้แก่ทหารกองเกินที่ถูกเข้า กองประจำการในวันตรวจเลือก เพื่อนัดหมายให้มารายงานตัวเข้า รับราชการทหารกองประจำการ

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
๓๖.	หนังสือผ่อนผันการตรวจเลือก เข้ารับราชการทหาร (สด.๔๑)	- ออกให้แก่ทหารกองเกินที่ขอผ่อนผัน ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ม. ๒๗ (๒)
๓๗.	หนังสือรายชื่อขอนำตัวขึ้นทะเบียน กองประจำการและนำปลด (สด.๔๒) ทบ.๑๐๑-๐๙๓	- เมื่อนำตัวทหารกองเกินที่สำเร็จ วิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการ ส่งเสริมการฝึกวิชาทหารตาม หลักสูตรการฝึกวิชาทหารตั้งแต่ ชั้นปีที่ ๑ ขึ้นไป ขึ้นทะเบียนกอง ประจำการและนำปลดเป็นทหาร กองหนุนต่อ ๑. ฝ่ายสวัสดิ มทบ. หรือฝ่าย การสวัสดิ จทบ. ที่ จทบ. นั้น ขึ้นตรง ทภ. ซึ่งมีหน้าที่ขึ้น ทะเบียนกองประจำการแทน แผนกสวัสดิจังหวัดภูมิลำนาทหาร ๒. แผนกสวัสดิจังหวัดภูมิลำนาทหาร
๓๘.	ใบรับรองผลการตรวจเลือกทหาร กองเกินเข้ารับราชการทหาร กองประจำการ (สด.๔๓) ทบ.๑๐๑-๑๐๘	๑. ออกให้แก่ทหารกองเกินที่มาเข้ารับ การตรวจเลือกประจำปีทุกนาย ใน วันทำการตรวจเลือกเป็นหลักฐาน ว่าได้ผ่านการตรวจเลือกแล้ว

ลำดับ	แบบพิมพ์	วัตถุประสงค์
		๒. ออกเป็นใบแทนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหาย แยกเป็นอีกเล่มหนึ่งต่างหากไม่ตัดปี
๓๙.	ใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (สค.๔๔)	- เมื่อไปแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

กรมการตรวจการ

๓๘ อาคารกองบัญชาการกองทัพบก (มีมวนรังสรรค์)

ถนนราชดำเนินนอก แขวงวัดโสมนัส

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร ๐ ๒๓๒๙๗ ๘๘๐๐

เว็บไซต์ www.inspectorrta.org